

သိစပ်မြင်နဲ့

Independent Journal of Burmese Scholarship

Special Issue:

Memories of Leaving the Myanmar Military

Volume 1, August 2022

ISSN 2518-5195

သီစပ်မြင်နံ့

Independent Journal of Burmese Scholarship

Volume 1
August 2022

Chiang Mai, Thailand

Printed by Wanida Press

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0 International License

From 1911 the Journal of the Burma Research Society (JBRS) covered virtually all subjects pertaining to Burma and functioned as a serious publication for all enthusiasts—archaeologists, linguists, historians, epigraphers, ethnographers, art historians and more, until it was shut down by the Myanmar military in 1980. In 2011 on the eve of what was to become a momentous decade of social and political change in Myanmar, an organizing committee of seven Burmese and three Western scholars met at Yale University with a mission to reestablish the JBRS for Burmese scholars in the humanities and social sciences. The new Independent Journal of Burmese Scholarship (IJBS) was convened with “independent” in its title to emphasize its total independence from any government agency or body in Burma or abroad.

The organizing committee soon added six members based in Burma and began hosting thematic workshops and publishing issues with funds raised by Yale University, the Open Society Foundations, and the Luce Foundation. Our journal issues, like our website, make every effort to be bilingual in both English and Burmese. Our mission is to provide a forum for incisive publications that contribute to the knowledge of and in Myanmar, with a preference for open access, accessibility and readability over paywalls, esoteric prose and dense theorization. In order to remain fully independent and publish more fully without fear or favor, the IJBS moved its base of operations outside of Myanmar, to the Regional Center for Social Science and Sustainable Development at Chiang Mai University, Thailand, after the 1 February 2021 military coup.

Issues are also published online in PDF and HTML format with digital hyperlinks and footnotes.

Find us online at: <https://ijbs.online>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲတွင် အရေးပါသည့် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု၏အစဖြစ်သော ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိ ယေးလ်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာသုတေသီ ခုနစ်ဦးနှင့် မြန်မာ့ရေးရာလေ့လာနေသည့် အနောက်တိုင်းသုတေသီ သုံးဦးတို့ ပူးပေါင်းပြီး တစ်ချိန်က ဂုဏ်သတင်းကျော်ဇော်ခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဂျာနယ် Journal of the Burma Research Society ကဲ့သို့သော သုတေသနဂျာနယ်မျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သည့် လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်များ လေ့လာမှုနယ်ပယ်အတွက် ပြန်လည်တည်ထောင်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤသိစပ်မြင်နဲ့ လွတ်လပ်သော မြန်မာ့သုတေသနဂျာနယ် Independent Journal of Burmese Scholarship (IJBS) ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြပါသည်။ သိစပ်မြင်နဲ့ လွတ်လပ်သော မြန်မာ့ သုတေသနဂျာနယ် သည် မြန်မာနိုင်ငံ သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမှ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခု၏ ထိမ်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိမနေခြင်းကို အလေးထားသဖြင့် “လွတ်လပ်သော” ဟူသည့် ဝိသေသကိုဂျာနယ်၏အမည်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဂျာနယ်ထုတ်ဝေရေးကော်မတီသည် မကြာမီတွင် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေစိုက် အဖွဲ့ဝင်ခြောက်ဦးကို ထပ်မံ ပေါင်းထည့်ခဲ့ပြီး ယေးလ်တက္ကသိုလ်၊ Open Society Foundation နှင့်

Luce Foundation တို့မှ ရန်ပုံငွေဖြင့် ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာ အလိုက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပကာ သုတေသနစာတမ်း များကို ဂျာနယ်အဖြစ် ထုတ်ဝေမှုများကို စတင်ခဲ့ပါသည်။

လွတ်လပ်သော မြန်မာ့သုတေသနဂျာနယ်နှင့် ဝတ်ဆိုင်တို့သည် ထုတ်ဝေမှုများကို အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာဘာသာ နှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် တင်ဆက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသွားမည်ဖြစ်ပြီး အခကြေးငွေဖြင့် ဖတ်ရှုရသည့် နိုင်ငံတကာမှ သုတေသနဂျာနယ်များကဲ့သို့ ခက်ခဲနက်နဲ သော စကားပြေအရေးအသားများနှင့် ရှုပ်ထွေးသော သီအိုရီ တည်ဆောက်မှုများကို အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ရှားသွားမည် ဖြစ်ပြီး ပညာရပ်နယ်ပယ်ပြင်ပမှ စာဖတ်သူများ လက်လှမ်းမီနိုင်သော အသိပညာအဝန်းအဝိုင်းတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် လွတ်လပ်သော မြန်မာ့သုတေသနဂျာနယ်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လုံခြုံမှုရှိရှိ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ ချင်းမိုင်တက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့အခြေစိုက်ခဲ့ပါသည်။

Advisory Board:

Bo Bo Lansin
Ma Thida
James Scott
Michael Charney
Soe Myint Aung
Tun Myint
U Saw Tun

Issue Artwork:

Kuecool

About the Authors

The eighteen CDM participants who generously shared their stories for this special issue come from a range of backgrounds and are contextualized in the issue's introduction. They face uncertain futures and at least one contributor has already passed away since telling their tale. All CDM soldiers continue to be at risk and the IJBS is very grateful for their contributions.

Helene Maria Kyed is senior researcher and head of the research unit, *Peace and Violence* at the Danish Institute for International Studies (DIIS) in Copenhagen and has been engaged in a digital ethnography on defections in Myanmar since 2021. She is an anthropologist by training and has done extensive ethnographic research on, as well as publishing on, security and justice related issues in Mozambique, Swaziland, and Myanmar, focusing on theoretical questions of violence, sovereignty and legal pluralism. From 2015 to 2021, Kyed coordinated a collaborative research project on Everyday Justice and Security in Myanmar (Everjust) and is currently engaged in a project on the climate-conflict nexus in the border regions of Myanmar. Helene edited *Everyday Justice in Myanmar: Informal Resolutions and State Evasion in a Time of Contested Transition* (2020, NIAS Press) and was the co-editor of the second ever issue of IJBS, "Everyday Justice in Myanmar" (2018).

Michael W. Charney is Professor of Asian and Military History at both the Center for International Studies and Diplomacy and the Department of History at SOAS, University of London. He has worked on the history of Myanmar, and particularly Rakhine State (Arakan), for thirty years and is the author of four monographs on the history of the country. He is also on the Board of Directors of the INGO, *Forces for Renewal for Southeast Asia*.

Table of Contents

<i>Introduction to the Special Issue:</i>	1
<i>Soldier Defections Since The 2021 Military Coup</i>	
အထူးထုတ်စာစောင်၏ မိတ်ဆက်—၂၀၂၁ ခုနှစ်	33
တပ်မတော်အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း စစ်သည်များ၏	
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာမှုများ	
Helene Maria Kyed	
<i>The Rise of the Military in Myanmar and What Comes Next:</i>	96
<i>The Decline of a Military Machine?</i>	
မြန်မာတပ်မတော်၏ တိုးတက်အောင်မြင်လာမှုနောက်	113
ဘာဆက်ဖြစ်မည်လဲ—ဤစစ်ယန္တရားကြီး၏ ကျဆုံးခန်းဆီသို့	
ဦးတည်နေပြီလား	
Michael W. Charney	

The Memoirs

Moe Nyo	148
မိုးညို	152
Nwe Oo	159
နွဲ့ဦး	164
Yay Khal	171
ရေခဲ	176
Zwe Man	184
ဇွဲမန်	188

Yin Le Le Htun	194
ယဉ်လဲ့လဲ့ထွန်း	199
Hla Min Kyaw	207
လှမင်းကျော်	212
Thuza Lwin	220
သူဇာလွင်	226
Aung Zaya	235
အောင်ဇေယျ	240
Cherry	247
ချယ်ရီ	253
Aung Ko Ko	262
အောင်ကိုကို	266
Aung Myo Thant	271
အောင်မျိုးသန့်	276
Kaung Htet Aung	284
ကောင်းထက်အောင်	288
Moe Zet	294
မိုးဇက်	298
Master Black	303
မာစတာ ဘလက်ခ်	307
Htin Shar	313
ထင်ရှား	318
Phyo Win Aung	326
ဖြိုးဝင်းအောင်	333
Ye Yint Thwe	345
ရဲရင့်သွေး	349
Htet Naing Aung	355
ထက်နိုင်အောင်	360

Introduction to the Special Issue: Soldier Defections Since the 2021 Military Coup

Helene Maria Kyed

The main duty of the military is to protect the country but in Myanmar, they kill the people and always try to rule the country. I do not want to be hated by the people. That is why I chose to stand on the people's side. Killing the people is like killing my family members.¹

- Ex-sergeant Yin Le Le Htun.

The above perspective from just one of an estimated 2,600-3,000 soldiers who have left the Myanmar military to join the “people’s side” and oppose the military coup of 1 February 2021.² Since the first killings of unarmed civilian protesters soon after the coup, more and more soldiers have risked their lives and those of their family members to join the Civil Disobedience Movement (CDM), along with teachers, doctors, policemen and others who refuse to work under military leadership.³ These CDM soldiers, who commonly identify as “people’s soldiers” (*pyithusitthar*), are part of the broader revolution aimed at

---

¹ This was spoken during an online debate featuring soldiers participating in the CDM, organized by People’s Embrace, one of the two main CDM soldier groups (Yin Le Le Htun, 2021).

² While the exact number of CDM soldiers is unclear, support groups estimate the total to have grown from around 300 soldiers in May 2021 to 800 in June 2021, 1,500-2,000 in October 2021 and then to a total of 2,600-3,000 in May 2022. These numbers reflect military personnel who purposefully joined the CDM and who are now registered as CDM soldiers with the National Unity Government (NUG) and does not include those who left the military without registering with the NUG. For more on defection numbers after the coup, see “‘Around 1,500’ soldiers”, 2021; Conrad & Bayer, 2021; People’s Embrace, 2021; “Roughly 800 soldiers”, 2021.

³ Police officers have also deserted and defected since the coup (Kyed & Nyan Corridor, 2021).

toppling military power and creating a new society in Myanmar. They are not simply ‘deserters’ (*tat pyay*)⁴ who have run away from the military but are ‘defectors’ (*pat pyaung lar thu*)⁵ who have deliberately sided with the people against the institution to which they spent years, in some cases most of their lives, working for.

In this special issue, published in an entirely bilingual Burmese edition, Yin Le Le Htun and other defectors and spouses of CDM soldiers tell their stories of why and how they left the military. They joined the People’s Soldiers, one of the two main CDM soldier groups—along with People’s Embrace—which since May 2021 have mobilized and aided new defectors through intensive online campaigns and material and logistical support.⁶ Some of them were helped by these groups to flee to safety and ‘liberated areas’ under the control of ethnic armed organizations (EAOs). Their stories reveal deep moral disgust, shame, and anger towards a military organization that is “killing its own people” rather than protecting them. They left because they refused to enact and be complicit in the violent crackdowns, torture, and killings being inflicted on the public by the military’s security forces after the coup. They also felt demoralized and victimized by a military system saturated with internal abuses, deprivations and brainwashing. This system has a long history in Myanmar, but in the eyes of defectors, it has only worsened after the coup. Anger towards a military leadership described as unjust, corrupt, self-interested, lacking popular legitimacy, and creating a split between soldiers and civilians, has catalyzed not only desertions, but defections to the people’s side.

---

⁴ A common designation for deserters that translates to “military runaway”.

⁵ An uncommon translation of the English term: “a person who changes sides”. It is more common for Burmese people to use the terms CDM soldier or people’s soldier to describe defectors after the coup.

⁶ People’s Soldiers was established as a Facebook group on 16 May 2021 and changed its name to People’s Goal in January 2022 to signal that it is run not only by ex-soldiers, but also by civilian activists. People’s Embrace was established on 17 May 2021 and became connected with the NUG. For more on the formation and work of these groups, see Kyed & Ah Lynn, 2021.

As reflected in this issue's memoirs, post-coup defections in Myanmar began largely as one-off individual departures from disparate military sectors. But as some who left the military began to go public, declaring their identification with the CDM and the people's resistance, defection gradually developed into an explicit revolutionary strategy. Supported by pro-democracy activists and later by the NUG⁷ and EAOs like the Karen National Union (KNU), defection is now considered one of the three pillars of the Spring Revolution—a common term used for the people's struggle against the military regime. Alongside civilian protests and armed resistance, the defection pillar centers on making the military collapse from within and from below, by getting more and more soldiers and other security force personnel, such as police, to leave or engage in civil disobedience.⁸ Military disintegration could enable the anti-coup resistance movement to guide Myanmar onto a genuinely federal democratic path.⁹ This prospect is supported by comparative research into civil-military relations, which shows that military defections or mutinies have historically been a key factor in the success of revolutions and pro-democracy popular uprisings against authoritarian regimes. Marcos Degaut even goes so far as to argue

---

⁷ On 16 April 2021 the NUG declared itself the legitimate government of Myanmar, formed by members of the Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw, which is comprised of National League for Democracy (NLD) members elected to parliament in the 2020 general elections and prevented from forming government, but lucky enough to avoid or escape immediate military detention. NUG ministers are a mixture of NLD members and others who represent ethnic minority groups and civilian activists. The NUG is supposed to be advised by the National Unity Consultative Council, which has members from EAOs, strike committees, labor unions and civil society organizations (Thawngmung, 2021; "Who's Who", 2021).

⁸ Civilian defection activist, personal communication, May 23, 2022. Also see Tun Myint & Scott, 2021.

⁹ On the People's Soldiers website, defection is key to winning the revolution with the least amount of bloodshed: "Only when the national soldiers of Myanmar stand for justice and join the people will this revolution have the least blood spilled, and highest chance of victory" (People's Soldiers, 2021).

that defections of a regime's armed forces are a necessary condition for pro-democratic regime transition.¹⁰

It is impossible to predict the level of defection and internal disobedience needed for military regime collapse using only existing theories and comparative studies. Contextual and historically specific factors matter greatly. In the case of Myanmar, the effect of defections on reversing the coup would arguably depend on their interaction with wider developments in the civilian resistance, which since May 2021 has evolved from civilian protests and strikes to encompass a government in exile—the NUG—and growing armed resistance by anti-coup EAOs, People's Defense Forces (PDFs), which are aligned with the NUG, and Local Defense Forces (LDFs), across the country.¹¹ The historical legacy of the Myanmar military is also important to consider in any discussion of defection as a pillar in the revolution. As Michael Charney discusses in this journal issue, the Myanmar military is not simply an army, but is an organization that held central state power for 50 years (1962–2011), and which during 2011–2021 continued to employ a comprehensive ideological propaganda apparatus and exert significant political and economic power, including exclusive control of key government ministries. It is also highly cohesive, keeping soldiers and officers (and their families) socially, economically, and mentally tied to the military.

At the time of writing in August 2022 the number of CDM soldiers does not compare favorably with the estimated 300,000–350,000 strong Myanmar military,¹² and the leadership of the

---

¹⁰ Degaut, 2019. Also see Anisin, 2020, and Nepstad, 2011.

¹¹ PDFs were recognized by the NUG on 9 May 2021 and many allied with the exile government, accepting NUG command and control, while some remained independent; I refer to this remainder as LDFs. The estimated number of PDFs and LDFs is 400, totaling around 100,000 members. Also see Ye Myo Hein, 2022.

¹² The number of combat-ready soldiers is approximately 100,000 (People's Goal activist, personal communication, May 23, 2022). On the approximate size of the military as a whole, see Selth, 2021a, and Ye Myo Hein, 2021.

military junta, the State Administrative Council (SAC),¹³ has shown no discernible sign of resignation or change of course from their apparent unified intent on waging war against the people at all costs. Nevertheless, the defections suggest that a lack of schisms at the top is increasingly counterbalanced by internal splits and acts of defiance at the bottom of the military hierarchy. Defection arguably constitutes a significant symbolic blow to the military's internal cohesion and legitimacy.¹⁴ The stringent tightening of strategies to prevent military troops from defecting after the coup also suggests that the military leadership views defections as a serious threat to maintaining its power on the battlefield and to its appearance of unity. On this threat, one of the most outspoken defectors, Nyi Thuta, expressed: "The generals' worst nightmare is our greatest dream: to see the people and the soldiers be united".¹⁵ This unity of people and soldiers has been strengthened by the CDM movement and the support provided to the armed resistance movement by some CDM soldiers, either by directly joining PDFs, by training them or by providing intelligence based on their knowledge of and connections with the military.¹⁶ Such support bolsters the armed resistance in an otherwise asymmetrical battlefield where the military has superiority in airpower, armor and

---

¹³ The military adopted the term SAC to refer to its rule after the 1 February 2021 coup. The SAC has both military and civilian members. Most people in Myanmar and commentators now use the term SAC when referring to the military junta, rather than the term *tatmadaw*, which has often been used as a vernacular term for the trident of armed forces, including the army, navy and air force (Selth, 2021b). After the coup many no longer use the term *tatmadaw*, as it literally means 'royal armed force', and the term 'royal' has connotations of glory, status and honor. Many now prefer to use the basic terms *sit tat* for military and *sit thar* for soldiers (anonymous revolutionaries, personal communications, July 5, 2022). Also see Desmond, 2022.

¹⁴ Kyed & Ah Lynn, 2021.

¹⁵ Nyi Thuta, 2021b.

¹⁶ Anonymous CDM soldier, personal communication, October 1, 2021. On the complex relationship between defections and the civilian armed resistance see Kyed & Ah Lynn, 2021, pp. 53-60.

artillery, but where it is increasingly “suffering from overstretch and low morale”.¹⁷

The degree to which CDM soldiers have organized themselves and aligned with an anti-coup, pro-democracy opposition to the military is unprecedented in Myanmar’s long history of military rule.¹⁸ While soldiers have deserted from the military for decades,¹⁹ this has never led to the development of organized defector groups like we see today. These groups are an outcome of the development of a historically large, broad, and incredibly resilient revolutionary movement that, despite facing challenges regarding unity, spans across many ethnic, religious, geographical and class-based divisions prevalent in Myanmar society.²⁰ The CDM, as a large and highly popular movement spanning various public sectors, has constituted a significant exit option for soldiers, providing them with an avenue for joining the people and for gaining moral relief and support.

Internet access and 4G telecommunications networks grew widespread in Myanmar from 2014 on and have been crucial in facilitating these CDM soldier groups to form, mobilize and support soldiers to escape from their service.²¹ The CDM soldier groups have made use of a plethora of social media platforms, YouTube, Zoom, encrypted messaging apps, and the independent media to wage intelligent and pervasive campaigns both to convince the public to welcome defectors and to compel in-service soldiers to change their perspective. These activities, alongside material and logistic support, could prove decisive in increasing the numbers of defections to a scale that challenges the military’s overall integrity.

---

¹⁷ Ye Myo Hein & Myers, 2022. For more see Choudhury, 2021.

¹⁸ “Atrocious Myanmar”, 2021.

¹⁹ Sai Latt, 2016. Nakanishi reports 2,000–5,000 desertions per year during the 1960s, due to insufficient equipment and frequent salary arrears during counter-insurgency operations in border areas; desertions continued up to and during the political crises in 1988 and 2007, but never resulted in large-scale mutinies or schisms that significantly undermined military strength (2013).

²⁰ Kyed, 2021; Thawngmung & Khun Noah, 2021; Yamahata, 2022.

²¹ Civilian defection activist, personal communication, May 23, 2022.

But rather than focusing intently on CDM soldier organizational strategy and quantitative benchmarks, this special journal issue explores qualitative questions of how and why soldiers leave the military, what obstacles they face in doing so and how defection interacts with the wider revolutionary movement. It does so by relying on personal voices and reflections in the form of eighteen memoirs ghost-written into narrative form from interviews with fifteen military personnel, and three military spouses, who escaped the military between February and November 2021.²²

The interviews were conducted in late 2021 with associates of the People's Soldiers group who have decided to speak openly about joining the CDM and who in one way or another are actively engaged in supporting the revolution, e.g., by mobilizing more defectors, getting intelligence from military insiders, providing material support for CDM soldier families, or actively fighting the military in combat. In that way they differ from soldiers who have left the army quietly and whose voices we are unfamiliar with. Reflecting a general pattern that CDM soldiers have tended to be younger and of lower rank, those represented in this issue are mostly between the age of 25 and 35, and ranked below major.²³ Most of them belong to the Bama majority group, reflecting the general composition of the Myanmar military, and there is a mixture of defectors with and without a military family background. While most of the memoirs are based on interviews with defectors from the navy, air force, and Light Infantry Battalions/Divisions, defectors since the coup have come from a wide variety of sectors (information/public relations, military equipment, combat units, weapons production, investigation units, medical units, military academies etc.). This variety shows that while defectors tend to be young and lower ranked,

---

²² The names in this issue's memoirs are those the participants choose to be identified by and may or may not be their real names.

²³ See Kyed & Ah Lynn, 2021. Since that report was written at least three battalion commanders have joined the CDM. These higher-ranking defectors have been linked to the Australian government's granting of asylum to CDM soldiers (Min Min, 2022).

defection is a broad-based movement that cuts across army sectors and ethnic and family affiliations, which suggests that personal convictions and experiences play a significant role in motivating defection. This is reflected in the memoirs in this issue, which provide powerful insights into the personal choices, sacrifices and rewards associated with defection by the soldiers themselves and by their family members.

In the remainder of this introduction, I embed the personal insights provided by the memoirs in this issue within a broader analysis of defection motivations and obstacles, which is shaped by a digital ethnography Ah Lynn and I conducted between May 2021 and June 2022.

Choices and Reasons

Moral disgust and feelings of anger and shame towards military violence against civilians, and a refusal to engage in such violence or be complicit in it, was the most strongly articulated reason for defecting in the first months after the coup. It is therefore unsurprising that the first significant wave of defections took place in the days and weeks after Armed Forces Day on 27 March 2021, which saw the highest number of civilian casualties since the coup. The killings made soldiers feel sick, as vividly described in the memoirs by Master Black and Aung Zaya, two soldiers who were ordered to participate in violent crackdowns on unarmed protesters. But this revulsion was also felt by those who were in the barracks or doing office work and receiving the news of the killings on social media or from friends and family members. For Yin Le Le Htun and other defectors, the moral reason to escape from the military is lacking the will to “kill our own people” and a sense that the supposed purpose of the military, e.g., to protect the people, has been betrayed.

Defection reflects a deep demoralization and embarrassment with the military organization. It is also conveyed as a personal reaction to the loss of self-esteem and worth as a soldier. Central here is the divide between ‘the military’ and ‘the people’, a gulf which has grown deeper and deeper as the military’s

responses to pervasive civilian resistance have become more and more brutal. This, I suggest, has shaped the motivation to not simply leave, but to defect and deliberately join the ‘people’s side’. To defect is here a way to become a ‘good citizen’ or ‘good people’s soldier’, loved and respected by the people.

Several of the memoirs in this issue also emphasize how a feeling of being hated by the people and fears of being socially punished, looked down upon and discriminated against, have formed part of the choice to defect. Cherry, the wife of a CDM soldier, initially did not want her husband to defect out of fear for her family’s security. She recounts in her memoir how awful her husband felt, telling her that people were spitting on soldiers in uniform and viewing them as outcasts. She came to see how her husband joining the CDM was actually a way to save their children from being discriminated against and “cloistered away from society”.²⁴

More explicit political motivations—in addition to the moral concerns surrounding violence—have also informed some soldiers’ choices to leave the military. This is expressed in disapproval of the unlawful seizure of power and ousting of the elected government as well as in disbelief of the military leaderships’ allegations of electoral fraud, which it used to justify the coup. CDM soldiers have given testimonies of how the military instigated its own fraud, either by denying soldiers their right to vote or by pressuring them to vote for the military-proxy Union Solidarity and Development Party (USDP),²⁵ as Master Black, Hla Min Kyaw and Aung Myo Thant all explain in their memoirs.

---

²⁴ The resentment people feel towards soldiers is evident in various forms of non-violent social punishment. Many people boycott businesses owned by soldiers and their families and refuse to sell products to them. Soldiers are also mocked on social media, called cowards, military dogs and worse, and when they meet people on the street they are often met with barely concealed disgust (Dakkha, 2021).

²⁵ The USDP was formed by ex-generals prior to the criticized 2010 elections, which it won handily. The USDP suffered huge losses when the NLD began participating in elections from the 2012 byelections onwards. The NLD won the 2015 and 2020 national elections convincingly; both were judged by independent observers to be largely free and fair.

Although political motivations for defection exist among CDM soldiers, particularly those who declare support for Aung San Suu Kyi and the NLD, they also extend to a more generalized critique of the military leadership that is independent of party-political affiliation. Resentment and anger towards the leadership for being corrupt, power crazy, and serving their own economic interests at the expense of the people—and therefore at the expense of the military organization’s legitimacy itself—form part of this critique. Defection here is a refusal to serve as a soldier for the simple benefit of “the dictator, Min Aung Hlaing [who is] only working for his own benefit and does not care about the development of the country”, as Zwe Man accounts in this issue. It becomes a way to escape an unjust and politically illegitimate institution, irrespective of whether one supports a particular political party.

Outspoken CDM soldier Captain Nyi Thuta, who was one of the founders of the People’s Soldier group, describes defection as based on a shared experience of violation and a collective sense of victimhood with the people: “Defecting does not mean you work for the other side or other parties. The main thing is to oppose the military junta that does injustices”.²⁶ He added elsewhere that “human rights violations are happening to soldiers. And ... the people and the ethnic people are being violated by the military. So we are all victims ... this battle (is) a collective struggle for all the victims to fight back ... this struggle is not only for the people but also for the soldiers and their wives who are being oppressed by the military.”²⁷

The military’s internal oppression and inhumane treatment of its own soldiers is also highlighted in this issue. This is embedded in a deeper critique of the military system that existed *prior* to the coup, whereas the moral condemnation of violence against civilians is primarily linked to military actions *after* the coup. CDM soldiers provide accounts of internal abuses and violence meted out on the bodies of lower-ranking soldiers, and

---

²⁶ In a Facebook post, since deleted (Nyi Thuta, 2021a).

²⁷ ပြည်သူ့ပုန်းတိုင်းဂျာနယ်

they speak about forced recruitment, restrictions on movement, unjust promotions, and economic exploitation, like forced salary deductions to pay ‘shares’ in military-owned companies, and the treatment of soldiers’ wives as slaves. Yay Khal explains that he was even refused to visit his dying parents and withdraw his savings to care for their health. Cherry, the wife of a CDM soldier, tells how she was forced to do ‘voluntary labor’ but was refused any financial assistance to pay for post-natal surgery that cost more than a year of her husband’s salary. Defectors also convey how the military leadership disregards the lives of the soldiers, insults the injured and disabled, and refuses to hand over the bodies of dead soldiers to their family members. Captain Zarni Aung said in a People’s Soldier talk show, “there are no human rights and no humanitarianism in the army. The lives of soldiers are not valued”.²⁸ Or as Moe Zet says in his memoir: “They [the military leadership] don’t give a damn about us!” Defecting from this system can here be seen as an act of escaping exploitation and inhumane treatment, often described retrospectively by defectors as a form of liberation and feeling free. As evident in some of the memoirs in this issue, the rupture caused by the coup and the possibility of becoming a CDM soldier provide a moment and space to opt out for those soldiers who felt enslaved even *prior* to the coup.

Since the escalation of armed resistance from May 2021, it appears that not only has internal exploitation increased within the military, but so has the fatigue and fear felt by soldiers. The military’s intensified fighting with resistance forces has shaped the reasons for defecting and presented pragmatic choices related to combat fatigue and fear of death.²⁹ After the NUG’s declaration of a people’s defensive war on 7 September 2021, even more PDFs and LDFs mushroomed across the country, including in Bama majority areas where many Myanmar military recruits are often from. The anti-coup resistance forces engage in armed defense of civilians and attack military targets and personnel,

---

²⁸ Democratic Voice of Burma, 2021a. Thank you to Ah Lynn for translation assistance.

²⁹ For more here see Kyed & Ah Lynn, 2021, pp. 53-60.

sometimes in combined forces with EAOs, many of which also protect CDM members—including soldiers.³⁰ The military has responded with extreme violent retaliation, including air strikes, shelling and the arson of entire villages, some of which are also the hometowns of soldiers, as Hla Min Kyaw notes in his memoir in this issue. With so many fronts to fight on, the military’s combat units are stretched, and even though it has superior firepower to the PDFs, it has suffered significant casualties.³¹ One soldier, who escaped the military only very recently, explained about the situation online: “the combat troops ... are getting tired of war because they have been so long on the front lines (and) are no longer allowed to take rest”. He added that military personnel who used to have office or training duties are being forced into security duties in towns and cities, because all combat troops have been moved to the ‘jungle’ to fight: “since then, all military personnel have become busy day and night without getting rest. They cannot eat and sleep well. Also, many soldiers have been killed in battle ... the rest have become demotivated and disappointed.”³² Sergeant Min Thura added that “the junta soldiers are emotionally demotivated because they do not know what they are fighting for. Even if they die in battle no one will have sympathy for them.”³³

---

³⁰ For a comprehensive overview and analysis of the armed resistance to the military, see Ye Myo Hein, 2022.

³¹ According to the NUG in August 2022, more than 18,000 soldiers from the Myanmar military have been killed by EAOs and PDF/LDFs since the coup (“Myanmar’s Civilian Government”, 2022). Anecdotal evidence and testimonies from defectors also suggest that the military is finding it hard to recruit (“Myanmar Military Struggling”, 2021). The military has made it compulsory for children of soldiers aged 15 and above to take military training, as an effort to build up reserves (“Myanmar Regime Makes”, 2021). A BBC article, based on various interviews with defectors, also notes that the military is increasingly hiring soldiers and militias to aid its troops (Attwood et al., 2022). On pro-junta militias in just one part of the country, see Human Rights Foundation of Monland, 2022.

³² ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂။

³³ Ibid.

These conditions within the military help to explain why an increasing number of combat unit soldiers have defected during 2022, including three frontline battalion commanders. One of the civilian activists who aids the People's Soldier/Goal group defines these latecomer defectors as part of a 'third wave' of defections.³⁴ Unlike the first wave of soldiers joining CDM, which came shortly after the first killings of civilian protesters, and the second wave, beginning with the escalated fighting against PDFs, the third wave of defectors accounts for those who endured post-coup military atrocities for a year or more. While moral concerns surrounding military violence cannot be excluded as motivations for these more recent defections, according to the same activist they tend to be driven primarily by combat fatigue and self-interest in the form of fears for their own and their family's safety.³⁵ A growing disbelief in the military's capacity to defeat or repress the armed resistance also seems to influence the choice of third-wave defectors, as related by Corporal Aung, who escaped the military in mid-2022. Testifying to having participated in killings and burnings of villages, he told a BBC reporter: "If I thought the military would win in the long term, I wouldn't have switched sides to the people". He explained that soldiers do not dare to leave their base alone as they are worried they will be killed by PDF members. "Wherever we go, we can only go with a military column. No one can say that we are dominating," he said.³⁶

For third-wave defectors who join the CDM and possibly become active in the CDM soldier groups, moral and political reasons for leaving the military can develop retrospectively. Yet it is significant to note that pragmatic factors like means of survival, personal/family security, and fear of defeat and of losing future benefits form part of a complex interplay of reasons to defect.³⁷ These factors equally inform the hard choices that

---

³⁴ Civilian activist in People's Goal, personal communication, May 23, 2022.

³⁵ Ibid.

³⁶ Attwood et al., 2022.

³⁷ The coexistence and overlap of various defection motives is not particular to Myanmar's current situation (Albrecht, 2019, p. 305).

soldiers and their families make when deciding to stay in or leave from the military.

Sacrifices and Rewards

Defection involves extreme security risks and sacrifices that not only affect the individual soldier who decides to leave, but also his or her family. The memoirs in this issue show how family relationships are crucial to both thwarting and motivating defections. They also affect how such decisions are negotiated. Cherry explains in this issue how she at first tried to prevent her husband from defecting, even though she was unhappy with life in the military and supported the NLD. She worried about the safety of her husband and the discrimination that his defection would cause their four children to suffer in the military compound. It is easier for a single soldier to escape the military, but even for singles, this can mean breaking one's relationship to a mother, father, brother, or intimate partner who remains within or loyal to the military. CDM soldiers often cut contact with family to protect them from being targeted and harassed by the military (following the adage, "what they don't know, can't hurt them"), as military officers often threaten CDM soldiers' family members in their communities.

Different to Cherry is another female spouse, Nwe Oo, whose experience shows that wives can be important to facilitating defections, and that they often continue their work after reaching liberated areas, keeping in contact with spouses of in-service soldiers.³⁸ Living outside the army barracks, Nwe Oo was able to convince her fiancé to defect by sending him the news of military atrocities that he was barred from viewing within the barracks. From the outside, she was also able to better organize his escape route. It also helped that she refused to marry him if he

---

³⁸ People's Soldiers also formed a Wives of People's Soldiers Group in October 2021. This group is run by CDM soldier wives to help mobilize defections by appealing to and contacting the wives of in-service soldiers. It also works as a support group for families of defectors in the liberated areas (Kyed & Ah Lynn, 2021, p. 45). Also see Min Ye Kyaw & Parry, 2022.

did not leave. This was not without sacrifices—she had to give up her job and disconnect from her own family to keep her new husband safe. Soldiers must leave most if not all their personal belongings behind when they escape, including their salary savings, and they face extreme security risks and financial costs on their way to relative safety in liberated EAO areas that have agreed to give CDM soldiers protection, such as those administered by the KNU.

Military officers actively obstruct, smear and track down defectors. In her memoir, Thuza Lwin, the wife of the first known major to defect after the coup, who herself grew up in the military barracks, painfully explains how the military disseminated pictures of her family with the message that her husband murders people, putting her and her two children in severe danger. She was lucky to finally escape, shepherding her children across a conflict zone, and joining her husband in a KNU area. Her sacrifices were high, but she does not regret them. Her husband has incurred injuries in the revolutionary armed forces and her son keeps asking if they are now poor because they live in harder conditions outside the military compound. But she feels proud of her husband and is happy to now be loved and respected by the people. While she lives without security and must occasionally flee from conflict, she claims to feel safer than the in-service soldier spouses she is still in contact with and who she encourages to leave.

The hard decisions and sacrifices that CDM soldiers and their families face, both emotionally and in relation to practical and material difficulties associated with leaving the military, are undeniable, and not always surmountable. For many soldiers who desire to escape the military, the risks are too great. As noted by one sergeant from Chin state, the military has imposed severe restrictions on leaving bases and the security of the family is crucial: “They do not dare to join the CDM (because they fear that) their families will be detained ... be beaten, tortured or killed. It is (the military’s) way of controlling us”. He further explained that many soldiers are unaware of how to leave and where to go. He claims to know of three soldiers who committed

suicide as an escape. To join the CDM, he explained, requires a “fervent desire to oppose the military dictatorship ... if they have it, they will be ready to face any situation.”³⁹ Even for those who are unhappy with their lives in the military, moral concerns and internal oppression may not be sufficient to push them to leave. They need assistance, encouragement, and assurances of present and future rewards.

The CDM soldier groups have been impressive in trying to meet such demands, appealing both to moral and pragmatic concerns among soldiers. As this issue’s memoirs evidence, these groups have actively aided soldiers to defect and find escape routes, while also providing them with material and logistical support—later including educational and health support—as they reach more secure residences.⁴⁰ Importantly, they also constitute organizations providing solidarity, offering soldiers who escape from the military new identities and the possibility of a formalized role as a participant in the revolution. This is forged through various online activities, like postings on social media sites and Zoom or Facebook video debates where defectors share their views of the personal rewards that leaving the army yields. CDM soldier organizations also engage in weekly dialogues with various pro-democracy actors on topics such as military human rights violations, the oppression of soldiers within and by the military, federal democracy, and transitional justice, all topics that provide defectors with an opportunity to contribute their expertise and carve out a space in the revolution, while simultaneously encouraging others to join the CDM.

To boost their efforts at supporting soldiers who leave the military and encourage more to join their organizations, the CDM soldier groups continuously lobby the NUG. They also rely on EAOs’ willingness to welcome defectors. The KNU’s Brigade

---

³⁹ Chinland Defense Force, 2021.

⁴⁰ Support for CDM soldiers is funded by private donations which are advertised online. On the People’s Soldiers website, one such request is accompanied by the message: “Support Defections. Save Lives. The defections movement is a non-violent strategy that will ensure that the Spring Revolution will be won with least bloodshed” (People’s Soldiers, 2021).

Five was the first to welcome CDM soldiers and it declared in online statements that it would treat such soldiers humanely and welcome them as part of the CDM and revolution. They have provided them with security and livelihood support.⁴¹ The Kachin Independence Organization and smaller EAOs like the Chin Defense Force (CDF) have also aided defectors, although the KNU is said to host the majority of CDM soldiers along the Thailand-Myanmar border.⁴² As evident in Thuza Lwin's memoir, some defectors have also joined combined forces with the Karen National Liberation Army and the Cobra Column in fighting the military.

In August 2021 the NUG made a commitment to support defections as part of its strategy to topple the military. It issued a policy for 'People's Armed Forces and Police Forces', signed by its interim President, which promises to address in-service soldiers' immediate security concerns and their longer-term worries by assuring them a position and role in a future federal democracy. This includes continuity of pensions and positions; assistance programs for food, shelter and family security; assurance that defectors will not be attacked by PDFs, and integration into a (future) Federal Union Army and Police Force.⁴³ Since the policy was announced, the People's Embrace group has collaborated with the NUG's Ministry of Defense to aid defectors and

---

⁴¹ Padoh Mann Mann, 2021. The KNU now has its own policy on defectors, explained by foreign affairs spokesperson Padoh Saw Taw Nee on 17 July 2022: the KNU would treat defectors humanely, but also make sure that those who had committed crimes would be put to trial before a court (ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂b).

⁴² People's Goal activist, personal communication, May 23, 2022.

⁴³ ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ ၂၀၂၁b။ Comparative scholarship on military defection has shown that such initiatives by opposition movements like the NUG can play a strong role in motivating soldiers to defect. This is especially the case if the opposition can make military personnel trust and believe in the opposition's wider reform project or its alternative vision of social order. Perceived reliable future integration into new post-regime structures is also significant. See Anisin, 2020, pp. 138-142, and Morency-Laflamme, 2018.

provide them with CDM registration codes, based on a vetting system.

On 7 April 2022 the NUG also announced a nine-point reward system for soldiers who either destroy military supplies or join the People's Embrace with military supplies and vehicles. Rewards range from USD 100,000 for destroying a tank to USD 500,000 for defecting with an aircraft.⁴⁴ While no one at the time of writing in August 2022 has defected with such heavy materiel, the reward system seeks to appeal to those soldiers who have predominantly pragmatic concerns, including fear of losing military positions and benefits. The KNU and the CDF have previously had some success with rewards granted to lower-ranking soldiers who defected with arms, grenades and bullets.⁴⁵ When this happens photos of the defectors and the military gear are shared on the CDM soldier groups' social media platforms, accompanied by laudatory messages.⁴⁶

Members of CDM soldier groups have also achieved intensive international media exposure—from the New York Times to Nikkei and Al Jazeera—and lobbied through less public channels to bring attention to the importance of supporting defections. Aided by the NUG, this has included lobbying for nations to grant asylum to defectors. Australia has reportedly offered protection visas to an undisclosed number of military defectors since January 2022.⁴⁷ According to leading members of the CDM soldier groups, the news of Australian asylum, which they

---

⁴⁴ “Myanmar’s Shadow Govt”, 2022.

⁴⁵ In August 2021 the CDF announced that it would provide a five-million Myanmar Kyat (at that time, USD 2,725) cash reward to those defecting with vehicles or small arms and ammunition, and ten-million Myanmar Kyat for those defecting with heavy artillery. On 1 October the CDF said that three soldiers had joined them with arms and received their reward (ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁b).

⁴⁶ ပြည်သူ့ရှင်ခွင်၊ ၂၀၂၁။

⁴⁷ Barret, 2022. US-Burmese security expert Dr. Mie Mie Winn Byrd has also encouraged other countries such as the USA to grant asylum to CDM soldiers, arguing a third country incentive is important to defection strategies (“US Expert says”, 2022).

shared on their groups' social media pages, encouraged hundreds of in-service soldiers to contact them over a few days. This included those with higher ranks, a contingent which had rarely contacted them before.⁴⁸

To mobilize soldiers on the frontline and among those who have no imminent moral or political drive to leave, offerings of material support, rewards, asylum, and promises of future positions by the NUG have undeniably boosted the defection strategy and provided it with an institutional anchoring. Yet, these initiatives have so far proven insufficient by and of themselves to dramatically escalate the number of soldiers escaping from the military. These initiatives are challenged by resource constraints and marred by insecurity and uncertainty. Importantly, they are also impeded by pervasive structural obstacles to defection that are deeply embedded in the military system and imaginary, which keep some military personnel loyal or so affixed to the military that they have no desire to leave. In this special issue's memoirs, we get some important hints at who these military personnel are and how they think, and in Michael Charney's contribution we also learn more about the historical roots of military loyalty and imaginaries.

Structural Obstacles and Imaginaries

In a July 2022 People's Soldier/Goal talk show, CDM soldier Captain Clock was asked which soldiers are choosing to remain in the military and why. He replied that he believes 30 percent of them stay because they fear for their security and the security of their family, and that 70 percent stay because they either crave power and resources, or because they are brainwashed and uneducated, making them incapable of free, critical thinking.⁴⁹ While such numerical estimates are surely off the cuff, the distinction Captain Clock makes is important for any understanding of how to overcome the diverse obstacles to a defection

---

⁴⁸ "Australia's Embrace", 2022.

⁴⁹ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂။

strategy. Whereas the former group can be encouraged to defect with safe escape routes and material support, the latter requires addressing much deeper structural constraints, linked to economic incentives, ideology, and mentality. Yay Khal's memoir in this issue tells how lower-ranking soldiers are kept in the dark, subject to military propaganda and restricted information, which Htet Naing Aung asserts reproduces falsities such as "the people are the enemies" and "the military is protector of the nation". Some also feel they are indebted to the military or that there is no life outside of it. Zwe Man and Htin Shar share in their memoirs that military officers stay inside because of economic benefits, linked to the military's ability to run a range of illicit businesses. Some believe the coup will simply make them richer and more powerful.

As evident in CDM soldier testimonies since early 2021 as well as in the scholarship on the Myanmar military, the structural obstacles to defection are embedded in a pervasive insular culture, an internal hierarchical system of patron-client relations, and a powerful ideological machinery.⁵⁰ The military has decades of institutional experience in nurturing a strong esprit de corps and in training its armed forces to stringently follow orders and be loyal through a combination of fear mongering and ideological propaganda that inculcates an imaginary of the military as the guardian of nation and of Buddhism (see Charney in this issue). Soldiers and officers are also tied to the military through an internal system of rewards, promotions, and punishments,⁵¹ and the military's sway over the formal and informal economy has, at least since the 1990s, allowed it to keep the officer corps in check.⁵²

Higher-ranking officers obviously stand to lose more than lower-ranked soldiers, both economically and in status, if they leave the army, and are perhaps more likely to deeply adhere to

---

⁵⁰ For some of the most in-depth scholarly work on the Myanmar military see Bünthe, 2017; Callahan, 2003; Maung Aung Myoe, 2009; Nakanishi, 2013; Selth, 2002. See also Charney in this issue.

⁵¹ Nakanishi, 2013.

⁵² Bünthe, 2017.

the military's ideological imaginary. Yet, according to CDM soldier narratives, the military system has also bred a belief among some lower ranks that their daily economic survival is entirely dependent on the military.⁵³ Not everyone has come to realize what the interviewees in this journal issue have: that the military system is in fact much more economically exploitative and abusive than it is beneficial for lower-ranked soldiers. CDM soldiers have explained that this standpoint persists among lower-ranked soldiers due to their limited education, due to recruitment patterns centered on the most financially disadvantaged citizens, and because of training techniques and propaganda that restrict soldiers from thinking freely, thereby blinding them to their own oppression.⁵⁴ A CDM soldier sergeant linked low education and brainwashing to in-service soldiers' continued enactment of violence: "the lower echelons are taking whatever orders ... if the order is to kill, they kill. They do not think if they do it, what effect it will have on them or the country. (They) have less thinking ability. It is not their fault. Their original mentality is not like that (but) they were brainwashed and separated from the people."⁵⁵ Zaya Aung, whose memoir is included in this issue, similarly stated in a People's Soldiers talk show that brainwashing makes soldiers into robots who lack empathy and act inhumanely.⁵⁶

Lack of empathy for the people is likely reinforced through what CDM soldier Nyi Thuta has described as a deliberate isolation of soldiers from the people, with many soldiers and their families living isolated lives in army barracks, and with the military restricting social connections and information flows from the outside.⁵⁷ The memoirs in this issue provide evidence that this isolation has been incomplete after the coup, but it can still

---

⁵³ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁။

⁵⁴ Kyed & Ah Lynn, 2021, pp. 71-75.

⁵⁵ Democratic Voice of Burma, 2021a.

⁵⁶ From a People's Soldiers talk program dated 26 December 2021 but uploaded to YouTube in January 2022 (People's Soldier from Burma, 2022).

⁵⁷ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁။

have a pervasive effect, as Aung Ko Ko's memoir testifies to. He claims that he desired to escape the military because he had many social connections from his previous civilian life before recruitment. His family members by contrast had no desire to leave and disapproved of his decision, because they had only lived within the military. He believes that they are 'brain-washed'.

The separation between military and people is also nurtured through pervasive military propaganda that represents people who disregard or oppose military power as potential enemies that pose an existential threat to the nation and Buddhism. Reliance on this kind of construction of internal enemies has a long history in the Myanmar military's ideology⁵⁸ and has been used after the coup to justify violence against civilians. This has been complemented by the labelling of the anti-coup resistance movement, and the NUG, as terrorists bent on destabilizing the country. "They don't think of people as actual people", Nwe Oo claims in this issue, explaining that soldiers are not told that PDFs were formed by people who were first attacked by the military, but instead instructed that PDFs are "terrorists who bomb schools and markets and want to prevent the prosperity of the country". Defectors have testified to how this kind of propaganda is spread by the military regularly through social media and instant messaging apps.⁵⁹ A selfie video on a soldier's cell phone found by a villager in Sagaing Region showed in-service soldiers bragging about how they have killed and brutalized civilians, displaying how such propaganda runs deep within combat troops.⁶⁰

As Charney argues in this issue, the imaginary of the military as a rightful powerholder and protector of the Buddhist nation has been shattered across Myanmar since the coup, and among some of the military's own ranks, as defectors testify to.

---

⁵⁸ Callahan, 2003.

⁵⁹ Radio Free Asia, 2021. Also see Conrad & Bayer, 2021.

⁶⁰ The video was provided to Radio Free Asia. In it, the soldiers also complain about their lack of agency, saying they do not know their futures and are "like driftwood" (Khin Maung Soe & Nayrein Kyaw, 2022).

Obstacles nonetheless remain to changing this imaginary permanently, especially when it comes to counteracting the military's pervasive internal propaganda machinery. CDM soldiers and activists in the People's Soldiers group have worked tirelessly on this front, exploiting the gaps in the military's efforts to control information flows and access to social media for in-service soldiers. In what they call psychological warfare to 'open hearts and minds', they try to infiltrate social media pages that soldiers use on platforms like Facebook, VK and TikTok with content that contradicts military propaganda and 'fake news'. The content of the posts varies from appealing to the moral consciousness of the soldiers, their dignity, and fatigue from fighting, to emphasizing the injustices and internal oppression by the military. Through these efforts they try to prevent soldiers from believing the military's news and justifications of their crimes. The next step is building rapport and trust with in-service soldiers by communicating with them personally through messaging apps, lending an ear to their concerns and worries. Over time, the goal is to get them to decide to escape, or at least to refrain from participating in atrocities, and then to facilitate this. Several soldiers have left the military this way, but it takes time, sometimes up to three months of continuous communication, because it often involves substantially changing the beliefs and powerful imaginaries many in-service soldiers hold of the military.⁶¹

Aspirations and Futures

Many CDM soldiers since the coup have described defection as coming out of the darkness into the light, opening their eyes to the injustices and manipulations of the generals, just as Ye Yint Thwe affirms in this issue.⁶² As more soldiers have joined the

---

⁶¹ These insights on the psychological warfare effort are based on interviews with one civilian activist and from a group interview with several representatives of a CDM soldier group in May 2022.

⁶² ပြည်သူ့ရဲခွင်၊ ၂၀၂၁။

CDM, left military bases and become part of the revolution, a growing political consciousness and aspirations for alternative futures have also evolved. This is evident in this issue's memoirs and in the frequent CDM soldier group online talk shows, which feature thoughtful conversations about the revolution, federal democracy, and justice. CDM soldiers have become some of the harshest critics of the military junta, based on their embedded personal experiences. Many are tirelessly working to get other soldiers to join them or supporting those who already found their way to the 'liberated areas'.

Their dream of a better future for their country is strongly attached to the success of the Spring Revolution, shown in this issue's memoirs. Aung Zaya aspires to a new society with "equality and freedom", which he believes can only happen by rooting out the military dictatorship. This involves, Htet Naing Aung believes, not just a reform of the current military, but a complete destruction of it and the building of something new: a professional military that is formed and loved by the people, as interviewees Htin Shar and Phyo Win Aung also insist.⁶³ While few defectors believe that the military leadership will withdraw or give up their fight against the people, they hope that defections can help the revolution to crumble the military from below and from within by depopulating it and creating internal chaos and defiance. Htet Naing Aung believes that the success of the revolution is not only about fighting the military on the battlefield, but first and foremost about "destroying their spirit". It is about demasking the imaginary of the military as protector of the religion and nation, appealing to the humanity within each soldier, and capitalizing on what appears to be a growing fatigue and disbelief in what they are fighting for.

---

⁶³ What could possibly replace the Myanmar military is a topic of ongoing debate, which so far has focused on building a federal army that adheres to international human rights standards. It is also still unclear how CDM soldiers would fit into a new army and the extent to which they wish to do so varies in the current discussions. The topic was debated in a People's Goal talk show on 14 August 2022 (People's Goal, 2022).

The humanism and moral consciousness of soldiers who have left the military are evident in the voices that form this special issue. Their personal future plans may be modest, and few imagine carrying a gun again, but their determination to be part of creating a new society in Myanmar gives hope during extremely troubling times. Such testimonies also provide invaluable firsthand evidence of military atrocities and crimes against humanity.⁶⁴ These will be extremely useful in Myanmar's future process of reckoning and in seeking justice for all in Myanmar who courageously struggle for the end of military rule.

References

- Albrecht, H. (2019). Military Insubordination in Popular Mass Uprisings. *Political Science Quarterly*, 134(2), 303–328.
- Anisin, A. (2020). Unravelling the complex nature of security force defection. *Global Change, Peace & Security*, 32(2), 135–55.
- ‘Around 1,500’ soldiers have defected and joined the Civil Disobedience Movement since coup. (2021, August 17). *Myanmar Now*. <https://www.myanmar-now.org/en/news/around-1500-soldiers-have-defected-and-joined-the-civil-disobedience-movement-since-coup>
- Atrocious Myanmar Military at Risk of Splitting: Army Defectors. (2021, August 28). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/atrocious-myanmar-military-at-risk-of-splitting-army-defectors.html/>
- Attwood, C., Ko Ko Aung, & Henschke, R. (2022, July 22). ‘I can’t forget her’- Myanmar’s soldiers admit atrocities. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-62208882.amp>
- Australia’s Embrace of Defectors Sends Shockwaves through the Myanmar Military. (2022, March 23). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/australias->

---

⁶⁴ In a report from 2022, Fortify Rights accuses specific military perpetrators of war crimes and genocide, based partly on evidence by defectors and insiders who support the revolution. It also reveals evidence of the atrocities committed against the Rohingya in 2016 and 2017 (Fortify Rights, 2022). See also Zaw Ye Thwe, 2022.

- embrace-of-defectors-sends-shockwaves-through-myanmar-military.html
- Barret, C. (2022, March 18). Australia issues protection visas to Myanmar military defectors. *The Sydney Morning Herald*. <https://www.smh.com.au/world/asia/australia-issues-protection-visas-to-myanmar-military-defectors-20220316-p5a53v.html>
- Bünthe, M. (2017). The NLD-Military Coalition in Myanmar: Military Guardianship and its Economic Foundations. In P. Chambers & N. Waitoolkiat (Eds.), *Khaki Capital: The Political Economy of the Military in Southeast Asia* (pp. 93–129). NIAS Press.
- Callahan, M. P. (2003). *Making Enemies: War and State Building in Burma*. Cornell University Press.
- Chinland Defense Force [Z L]. (2021, October 21). A video interview with a sergeant who defected from Tatmadaw [Video]. YouTube. <https://youtu.be/qbb3sbcg85o>
- Choudhury, A. (2021, October 3). Why the Myanmar military is facing its most serious challenge today. *Barbed Wires*. <https://barbedwires.substack.com/p/why-the-myanmar-military-is-facing>
- Conrad, N. & Bayer, J. (2021, May 18). In Myanmar, the army controls its soldiers’ lives, minds and finances. *Deutsche Welle*. <https://www.dw.com/en/in-myanmar-the-army-controls-its-soldiers-lives-minds-and-finances/a-57557479>
- Dakkha. (2021, May 27). For Myanmar’s Junta Forces, a New Sense of Vulnerability. *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/opinion/commentary/for-myanmars-junta-forces-a-new-sense-of-vulnerability.html>
- Degaut, M. (2019). Out of the Barracks: The Role of the Military in Democratic Revolutions. *Armed Forces & Society*, 45(1), 78–100.
- Democratic Voice of Burma [DVB TV News]. (2021a, August 28). “ပြည်သူ့ကိုရွေးမလား၊ စစ်ခေါင်းဆောင်ကိုရွေးမလား” - DVB Talkshow [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/DVBTVNews/videos/1053299268831826>

- Democratic Voice of Burma [DVB TV News]. (2021b, October 2). ပြည်သူ့စစ်သား ပြောစကား Episode (12) - DVB Talkshow [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/DVBTVNews/videos/4413268495428554/>
- Desmond. (2022, May 25). Please don't call Myanmar military Tatmadaw. *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/opinion/guest-column/please-dont-call-myanmar-military-tatmadaw.html>
- Fortify Rights. (2022, March 24). *Myanmar: New Evidence and Findings of Post-Coup d'état Crimes Against Humanity*. <https://www.fortifyrights.org/mya-inv-2022-03-24/>
- Human Rights Foundation of Monland. (2022, August). *The Rise of Pro-Junta Militias in Southeastern Burma* [Briefing paper]. <https://rehmonnya.org/reports/RiseofMilitiasSEBurma-HURFOM.pdf>
- Khin Maung Soe & Nayrein Kyaw. (2022). 'I had to cut off the head, bro': Myanmar troops swap slaughter stories. *Radio Free Asia*. <https://engdev.rfaweb.org/english/news/special/myanmar-soldier-atrocities/index.html>
- Kyed, H. M. (2021, March 19). Hopes for a New Democracy in Myanmar: Multiethnic Unity against Military Power. *Tea Circle*. <https://teacircleoxford.com/policy-briefs-research-reports/hopes-for-a-new-democracy-in-myanmar-multiethnic-unity-against-military-power/>
- Kyed, H. M. & Ah Lynn. (2021). *Soldier Defections in Myanmar. Motivations and obstacles following the 2021 military coup*. DIIS. <https://www.diis.dk/en/research/defecting-soldiers-are-a-significant-symbolic-blow-to-myanmars-military-rule>
- Kyed, H. M. & Nyan Corridor. (2021, April). *Police under the military coup in Myanmar: Between Violence, Fear, and Desertion*. Nyan Corridor and DIIS. https://pure.diis.dk/ws/files/4303211/police_under_the_military_coup_myanmar_final_2.pdf
- Maung Aung Myoe. (2009). *Building the Tatmadaw: Myanmar Armed Forces since 1948*. ISEAS.
- Min Min. (2022, March 21). Three junta commanders become highest ranking soldiers to defect since coup, says rebel

- group. *Myanmar Now*. <https://www.myanmar-now.org/en/news/three-junta-battalion-commanders-become-highest-ranking-soldiers-to-defect-since-coup-says>
- Min Ye Kyaw & Parry, R. L. (2022, August 1). Soldiers' wives chip away at Myanmar junta by convincing husbands to defect. *The Times*. <https://www.thetimes.co.uk/article/soldiers-wives-chip-away-at-myanmar-junta-by-convincing-husbands-to-defect-tz2927n9r>
- Morency-Laflamme, J. (2018). A question of trust: Military defection during regime crises in Benin and Togo. *Democratization*, 25(3), 465–67.
- Myanmar Military Struggling to Recruit New Officers. (2021, September 3). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-military-struggling-to-recruit-new-officers.html>
- Myanmar Regime Makes Military Training Compulsory for Soldiers' Children. (2021, December 7). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-regime-makes-military-training-compulsory-for-soldiers-children.html>
- Myanmar's Civilian Government Reports Over 18,000 Junta Deaths in Year. (2022, August 3). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-civilian-government-reports-over-18000-junta-deaths-in-year.html>
- Myanmar's Shadow Govt Offers Huge Cash Rewards to Encourage More Army Defections. (2022, April 8). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-shadow-govt-offers-huge-cash-rewards-to-encourage-more-army-defections.html>
- Nakanishi, Y. (2013). *Strong Soldiers, Failed Revolution: The State and Military in Burma, 1962-88*. NUS Press & Kyoto University Press.
- Nepstad, S. E. (2011). *Nonviolent Revolutions: Civil Resistance in the Late 20th Century*. Oxford University Press.
- Nyi Thuta [NyiThuta07]. (2021a, August 13). *Defecting does not mean you work for the other side or other parties. The main thing*

- is to oppose the military junta that does injustices [Facebook post]. Facebook. <https://www.facebook.com/nyithuta07>
- Nyi Thuta [People's Goal]. (2021b, October 22). "*The generals' worst nightmare is our greatest dream: to see the people and the soldiers be united,*" Captain Nyi Thuta [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/peoplesoldiers/status/1451365622793662468>
- Padoh Mann Mann [Ko]. (2021, March 9). CDM လုပ်လိုသော ရဲနှင့် စစ်သားများ အား KNU တွင် ခိုလှုံနိုင်ကြောင်းနှင့် CDM လုပ်၍ ခြိမ်းခြောက်ခံနေရသော ဝန်ထမ်းငယ်များကိုလည်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကာကွယ်သွားမည်ဟု ညွှန်ကြားထားကြောင်း ဖဒိုမန်းပြော [Video]. Facebook. <https://web.facebook.com/koctshinnway/videos/188131483037172>
- People's Goal. (2022, August 14). "*The People's Soldiers' Vision of a New Myanmar Military*" [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/peoplesgoal2022/status/1558674632198471681>
- People's Soldiers. (2021). Home. *People's Soldiers*. <https://www.peoplesoldiers.org/>
- People's Embrace. (2021, May 19). *People's Embrace 1st Anniversary* [Video]. Facebook. <https://web.facebook.com/watch/?v=786279629017543>
- People's Soldier from Burma. (2022, January 25). *The Pillars of Thought that we Must Destroy* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=xKnNKiZq4mw>
- Radio Free Asia [RFA Burmese]. (2021, October 13). *RFA နေ့စဉ်တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့်ချက်* [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/rfaburmese/videos/574533760534230/>
- Roughly 800 soldiers have fled the military since the coup, says defector. (2021, June 8). *Myanmar Now*. <https://www.myanmar-now.org/en/news/roughly-800-soldiers-have-fled-the-military-since-the-coup-says-defector>
- Sai Latt. (2016). *Depoliticization, Securitization and Violent Accumulation in the Integration of the Greater Mekong Sub-region* [Unpublished doctoral dissertation]. Simon Fraser University.

- Selth, A. (2002). *Burma's Armed Forces: Power Without Glory*. East Bridge.
- Selth, A. (2021a, February 19). Myanmar's coup will test the loyalty of the security forces. *The Interpreter*. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/myanmar-coup-will-test-loyalty-security-forces>
- Selth, A. (2021b, September 30). *Myanmar's military mindset: An exploratory survey*. Griffith Asia Institute. https://www.griffith.edu.au/__data/assets/pdf_file/0023/1418333/Military-mindset-web.pdf
- Thawngmung, A. M. (2021, July 21). Myanmar's National Unity forces must overcome divide and rule tactics. *Nikkei Asia*. <https://asia.nikkei.com/Opinion/Myanmar-s-National-Unity-forces-must-overcome-divide-and-rule-tactics>
- Thawngmung, A. M. & Khun Noah. (2021). Myanmar's military coup and the elevation of the minority agenda? *Critical Asian Studies*, 53(2), 297–309. <https://doi.org/10.1080/14672715.2021.1912620>
- Tun Myint & Scott, J. C. (2021, September 23). How to be a patriot and democrat and stay alive within the Burmese military! *Mizzima*. <https://mizzima.com/article/how-be-patriot-and-democrat-and-stay-alive-within-burmese-military>
- US Expert says focusing on regime defections a good strategy for Myanmar's revolution. (2022, March 31). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/in-person/interview/us-expert-says-focusing-on-regime-defections-a-good-strategy-for-myanmars-revolution.html>
- Who's Who in Myanmar's National Unity Government. (2021, April 16). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/whos-myanmars-national-unity-government.html>
- Yamahata, C. (2022). Myanmar at a “Point of No Return”: Unity Reborn Despite Junta's Terrorization. In C. Yamahata & B. Anderson (Eds.), *Demystifying Myanmar's Transition and Political Crisis* (pp. 321–344). Palgrave Macmillan.

Ye Myo Hein. (2021, September 16). Finding fault lines within the Tatmadaw. *Frontier Myanmar*. <https://www.frontiermyanmar.net/en/finding-fault-lines-within-the-tatmadaw>

Ye Myo Hein. (2022). *One Year on: the momentum for Myanmar's armed rebellion*. The Wilson Center. https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/uploads/documents/ASIA_220519_1YearOn-BRIEF_V1r2.pdf

Ye Myo Hein & Myers, L. (2022, June 23). A more united, better-armed opposition can bring democracy to Myanmar. *Texas National Security Review*. <https://warontherocks.com/2022/06/a-more-united-better-armed-opposition-can-bring-democracy-to-myanmar>

Yin Le Le Htun. (2021, September 12). မေးလိုရာမေး [Q&A panel].

ဖရဲသီးဘူးဖေး - ပြည်သူ့ရင်ခွင်။ <https://www.facebook.com/107790364828632/posts/172750574999277/>

Zaw Ye Thwe. (2022, April 15). 'Trail of bodies': defector says military's top judge came to Rakhine to destroy evidence of Rohingya atrocities. *Myanmar Now*. <https://myanmar-now.org/en/news/trail-of-bodies-defector-says-militarys-top-judge-came-to-rakhine-to-destroy-evidence-of>

ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ (၂၀၂၁၊ ဇွန်လ)၊ လက်နက်နဲ့ CDM ကို ညတွင်းချင်း ထုတ်ပေးခဲ့တဲ့ People's Embrace နဲ့ URF [Facebook post]၊

Facebook။ <https://web.facebook.com/PeoplesEmbrace/posts/pfbid05mdCyQDuHp9K9E8oQG5TyJbxShuZSTWVB2s9qBfdjj6X85uiRH4Q3gk248N5RkPAI>

ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ (၂၀၂၁၊ ဩဂုတ်လ ၂၄)၊ National Unity Government of Myanmar ၏ ပြည်သူ့တပ်မတော်သားများ၊ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်မူဝါဒ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ကို “ပြည်သူ့ရင်ခွင် - People's Embrace” အဖွဲ့က လှိုက်လှဲစွာ ထောက်ခံကြိုဆိုပါသည်။ [မီဒီယံ]၊

Facebook။ <https://web.facebook.com/>

107790364828632/posts/161341269473541/

- ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ (၂၀၂၁၊ ဩဂုတ်လ ၂၅)၊ တော်လှန်ရေးအကြောင်း
တစေ့တစောင်း EP06 [ဗီဒီယို]၊ Facebook။ <https://www.facebook.com/PeoplesEmbrace/videos/866897214201927/>
- ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ (၂၀၂၁၊ ဩဂုတ်လ ၂၉)၊ စစ်တပ်ကိုစွန့်ခွာပြီး ပြည်သူ့ဘက်
ရပ်တည်လာကြတဲ့ ပြည်သူ့တပ်သားများရဲ့ အတွေးအမြင် [ဗီဒီယို]၊
<https://www.facebook.com/peoplesoldiers2021/videos/451300399257990/>
- ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ (၂၀၂၁၊ အောက်တိုဘာလ ၂)၊ ပြည်သူ့ထံအလင်းဝင်လာ
သည့် စစ်သားများ ယနေ့ စစ်သား ၃ ဦး CDM လုပ်၊ တစ်ဦး
လက်နက်အပြည့်အစုံပါ၍ ဆုကြေးရ၊ အားလုံးလုံခြုံမှုအပြည့်ရှိ [Face-
book post]၊ Facebook။ <https://www.facebook.com/107033758237394/posts/185255277081908/>
- ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ (၂၀၂၁၊ အောက်တိုဘာလ ၁၀)၊ ပြည်သူ့စစ်သားစကား ဝိုင်း
[ဗီဒီယို]၊ Facebook။ <https://web.facebook.com/people-soldiers2021/videos/578817503451455/>
- ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ (၂၀၂၁၊ မေလ ၁၅)၊ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ပိုမို
ဆိုးရွားလာသော တပ်တွင်းပြိုကွဲမှုများ [ဗီဒီယို]၊ Facebook။
https://fb.watch/diYV0N_Bwf/
- ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ (၂၀၂၁၊ ဇူလိုင်လ ၁၇)၊ တော်လှန်ရေးအတွက်
စစ်ကောင်စီတပ်ဖွဲ့မှ CDM တွေ လိုအပ်နေဆဲလား [ဗီဒီယို]၊
Facebook။ <https://fb.watch/eG2CSwNnlg/>

**အထူးထုတ်စာစောင်၏ မိတ်ဆက်—၂၀၂၁ ခုနှစ်
တပ်မတော်အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း စစ်သည်များ၏
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာမှုများ^၁**

Helene Maria Kyed

စစ်တပ်ရဲ့ အဓိကတာဝန်က နိုင်ငံကိုကာကွယ်ဖို့ ဖြစ်ပေမဲ့
မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ သူတို့ကပြည်သူတွေကို သတ်နေပြီး
အမြဲတမ်းနိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ဖို့ပဲစဉ်းစားနေကြပါတယ်။
ပြည်သူတွေမုန်းတာကို ကျွန်မ မခံချင်ပါဘူး။
အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ပြည်သူတွေဖက်မှာရပ်တည်ဖို့ ကျွန်မ
ရွေးချယ်ခဲ့တာပါ။ ပြည်သူတွေကို သတ်တာက ကျွန်မ
မိသားစုဝင်တွေကိုသတ်သလိုပါပဲ။^၂

^၁ (စာမျက်နှာ ၂၅ မှာ ကိုးကားချက်များရှိသည်။) ဤနေရာတွင်ဖော်ပြထားသော ဗမာစကားပြော (နှင့်ဤမိတ်ဆက်အတွင်းပါဝင်သောအခြားဗမာစကားပြောများ) ၏မူရင်းအား စာရေးသူမှထိန်းသိမ်းထားခဲ့ခြင်း မရှိသည်ကို သတိပြုပါ။ ထို့ကြောင့် ဤမိတ်ဆက်အတွင်းရှိ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာသားများသည် တိုက်ရိုက်နှုတ်ဖြင့်ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်စာတန်းထိုးများမှတစ်ဆင့် ဆီလျော်အောင်ခန့်မှန်းပြန်ဆိုချက်များဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာတွင် ဖော်ပြထားသော ဗမာစကားပြောများသည် ထိုအင်္ဂလိပ်စာသားများအား ဆီလျော်အောင်ပြန်လည်ပြန်ဆိုထားခြင်းများသာ ဖြစ်ပါသည်။

^၂ ၎င်းသည် အဓိက CDM စစ်သည်အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ထဲမှတစ်ဖွဲ့ဖြစ်သည့် ပြည်သူ့ရင်ခွင် (People's Embrace) အဖွဲ့မှဦးဆောင်ကျင်းပသည့် CDM ပြုလုပ်ထားသော

- တပ်ကြပ်ကြီးဟောင်း ယဉ်လဲလဲထွန်း။

အထက်ပါရှုထောင့်သည် “ပြည်သူ့ဖက်” ကိုပူးပေါင်းရန်နှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်ရန် တပ်မတော်မှ စွန့်ခွာလာခဲ့သည့် ခန့်မှန်းချေ ၂,၆၀၀ မှ ၃,၀၀၀ ကြားရှိ စစ်သည်များထဲမှ တစ်ဦး၏ ရှုထောင့်ဖြစ်ပါသည်။^၃ အာဏာသိမ်းပြီး မကြာမီမှာပင် စစ်တပ်မှ လက်နက်မဲ့ဆန္ဒပြပြည်သူများအား စတင်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အချိန်မှစပြီး တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ပိုပိုများ လာသော စစ်သည်များနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များသည် ဆရာ/ဆရာမများ၊ ဆရာဝန်များ၊ ရဲဝန်ထမ်းများနှင့် အခြားသူများနည်းတူ ၎င်းတို့၏

စစ်သည်များပါဝင်ထားသည့် အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု တွင်ပြောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည် (ယဉ်လဲလဲထွန်း၊ ၂၀၂၁)။

^၃ CDM ပြုလုပ်ထားသော စစ်သည်များ၏အရည်အတွက်အတိအကျမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိသော်လည်း ၎င်းတို့အားထောက်ပံ့နေသောအဖွဲ့များမှခန့်မှန်းချက်များ အရ ၂၀၂၁ မေလတွင် စစ်သည်ဦးရေ ၃၀၀ မှသည် ၂၀၂၁ ဇွန်လတွင် ၈၀၀ အထိတိုးလာခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၁ အောက်တိုဘာလတွင် ၁,၅၀၀-၂,၀၀၀ ကြားရှိလာခဲ့ကာ ၂၀၂၂ ခုနှစ်မေလတွင် အားလုံးပေါင်း ၂,၆၀၀-၃,၀၀၀ အထိရှိလာခဲ့ပါသည်။ ထိုအရေအတွက် သည် CDM ကိုရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိပါဝင်ခဲ့ပြီး လက်ရှိတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) အောက်တွင် CDM စစ်သားများအဖြစ်စာရင်းသွင်းထားသောသူများကိုသာ ရေတွက်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး NUG နှင့် ချိတ်ဆက်စာရင်းပေးခြင်းမရှိဘဲ တပ်မတော်မှထွက်ခွာသွားသူများကို ထည့်သွင်းရေတွက်ထားခြင်းမရှိပါ။ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတပ်မတော်မှ စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာခဲ့သော စစ်သည်ဦးရေအကြောင်း “‘Around 1,500’ soldiers”၊ ၂၀၂၁; Conrad & Bayer, 2021; ပြည်သူ့ရင်ခွင် People’s Embrace၊ ၂၀၂၁; “Roughly 800 soldiers”၊ ၂၀၂၁၊ တို့ကိုရှုပါ။

အသက်ကိုစွန့်စားကာ အာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု (CDM) တွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းလာခဲ့ကြ ပါသည်။⁴ အများအားဖြင့် “ပြည်သူ့စစ်သားများ” အဖြစ်ညွှန်းဆိုခံရလေ့ရှိသော ထို CDM စစ်သည်များသည် တပ်မတော်အာဏာကိုဖြိုချပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းသစ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ရန် ရည်ရွယ်ထားသောပိုမိုကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် တော်လှန်ရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစစ်သည်များသည် တပ်မတော်မှထွက်ပြေးလာခဲ့သော ‘တပ်ပြေး’⁵ များမဟုတ်ကြဘဲ ၎င်းတို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ၊ အချို့သူများဆိုလျှင် ၎င်းတို့၏ ဘဝတစ်ခုလုံးနီးပါး အလုပ်လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းကို ဆန့်ကျင်ပြီး ပြည်သူများနှင့် တမင်တကာပူးပေါင်းလာခဲ့သော တပ်မတော်မှစွန့်ခွာ ‘ဘက်ပြောင်းလာသူ’⁶ များဖြစ်ကြပါသည်။

ဗမာဘာသာပြန်အပါအဝင် ဘာသာစကားနှစ်မျိုးဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ဤအထူးထုတ်စာစောင်တွင် မယဉ်လဲ့လဲ့ထွန်း အပါအဝင် အခြားသော တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများနှင့် စစ်သည်များ၏ဇနီးများသည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် တပ်မတော်မှ

⁴ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် ရဲအရာရှိများလည်း စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခဲ့ကြပါသည် (Kyed & Nyan Corridor, 2021)။

⁵ စစ်တပ်မှစွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများအား ရည်ညွှန်းလေ့ရှိသည့် ‘တပ်မှထွက်ပြေးသူများ’ ဟုအဓိပ္ပါယ်ရသော စကားလုံး။

⁶ ‘ဘက်ပြောင်းသောလူတစ်ဦး’ ဟုအဓိပ္ပါယ်ရသည့် defector ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာလုံး၏သမားရိုးကျမဟုတ်သော ဘာသာပြန်ဆိုမှု။ အာဏာသိမ်းမှု နောက်ပိုင်းတပ်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများအား ဗမာလူထုအနေဖြင့် CDM စစ်သား သို့မဟုတ် ပြည်သူ့စစ်သား ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုပိုမိုအသုံးပြုကြပါသည်။

အဘယ်ကြောင့်ထွက်ခွာလာခဲ့သည်နှင့်
မည်သို့မည်ပုံထွက်ခွာလာခဲ့ရသည်တို့ကို ပြောပြထားကြပါသည်။
၎င်းတို့သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလကတည်းက စတင်လှုပ်ရှားခဲ့ကာ
စစ်တပ်မှဘက်ပြောင်းလာသူစစ်သည်အသစ်များအား
ပြင်းထန်သောအွန်လိုင်းလှုပ်ရှားမှုများမှ တဆင့်သာမက ပစ္စည်းများနှင့်
ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များကိုပါ
ကူညီထောက်ပံ့ပေးနေသည့် ပြည်သူ့ရင်ခွင်အဖွဲ့ (People's Embrace)
အပါအဝင် အဓိက CDM စစ်သည်အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ထဲမှ တစ်ဖွဲ့ဖြစ်သော
ပြည်သူ့စစ်သားများအဖွဲ့ (People's Soldiers) နှင့်ပူးပေါင်းခဲ့ကြပါ
သည်။^၇ ၎င်းစစ်သည်များထဲမှအချို့အား ထိုအဖွဲ့များမှ
လုံခြုံသောပုန်းခိုရာနေရာများ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်
အဖွဲ့အစည်း (EAO) များ ၏ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော
'လွတ်မြောက်နယ်မြေများ' ထွက်ပြေးနိုင်စေရန်ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါ
သည်။ ၎င်းတို့၏ဇာတ်လမ်းများသည် မိမိပြည်သူများကို
ကာကွယ်ရမည့်အစား “ကိုယ့်ပြည်သူ့ကိုယ်ပြန်သတ်” နေသည့်

^၇ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ (People's Soldiers) အား ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၁၆ ရက်နေ့တွင်
Facebook group အနေဖြင့် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၎င်းအဖွဲ့အစည်းအား
စစ်သားဟောင်းများဖြင့်သာမကဘဲ အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများပါ
စီမံခန့်ခွဲနေကြောင်း သင်္ကေတပြရန် အဖွဲ့အစည်း၏အမည်အားပြည်သူ့ပန်းတိုင်
(People's Goal) အဖြစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင်ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။
ပြည်သူ့ရင်ခွင် (People's Embrace) အား ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၁၇
ရက်နေ့တွင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး NUG နှင့်ချိတ်ဆက်ခဲ့ပါသည်။
၎င်းအဖွဲ့များ၏အချက်အလက်များကို ပိုမိုသိရှိလိုပါက Kyed & Ah Lynn, 2021
ကိုရှုပါ။

စစ်တပ်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အပေါ် နက်ရှိုင်းသည့်
 ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာရွံရှာမှု၊ အရှက်ရမှုနှင့် ဒေါသဖြစ်မှုများကို
 ဖော်ထုတ်ပြသပေးခဲ့ပါသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်
 တပ်မတော်၏လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ ပြည်သူများအပေါ်
 ကျူးလွန်နေသော အကြမ်းဖက်ဖြိုခွဲမှုများ၊ နှိပ်စက်မှုများနှင့်
 သတ်ဖြတ်မှုများအား အစပျိုးကာ ကြံရာပါများဖြစ်ခြင်းမှ
 ရှောင်လွှဲလိုသောကြောင့် ၎င်းစစ်သည်များအနေဖြင့်
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာလာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တပ်တွင်း
 ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်မှုများ၊ ဆင်းရဲချို့တဲ့မှုများနှင့် ဦးနှောက်ကျင်းမှုများ
 (brainwash) ဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော
 စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်တစ်ခုကြောင့် ထိုစစ်သည်များအနေဖြင့်
 စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းမှုများနှင့် မတရားပြုမှုခံရခြင်းများခံစားခဲ့ရပါသည်။
 ဤစနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှည်လျားသောသမိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်
 ရှိနေခဲ့သော်လည်း ဘက်ပြောင်းလာခဲ့သော
 စစ်သည်များ၏အမြင်တွင်မူ ၎င်းစနစ်သည် အာဏာသိမ်းမှု
 နောက်ပိုင်းတွင်မှ ပိုမိုဆိုးဝါးလာခဲ့ပါသည်။ မတရားမှု၊
 အကျင့်ပျက်ခြစားမှု၊ မိမိအကျိုးစီးပွားကိုသာစိတ်ဝင်စားမှု နှင့်
 လူအများကြား ရေပန်းစားသောတရားဝင်မှုကင်းမဲ့ခြင်းတို့ဖြင့်
 တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအပေါ် ဒေါသထွက်မှုအားဖော်ပြကြပြီး
 ၎င်းသည်တပ်မတော်သားများနှင့် ပြည်သူများအကြား
 ခွာပြုမှုတစ်ခုကိုဖြစ်ပေါ်စေသလို စစ်သည်များအနေဖြင့်
 တပ်မှထွက်ပြေးရုံသက်သက်မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူများဖက်သို့

ဘက်ပြောင်းလာမှုများအတွက်လည်း အထောက်အကူတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများထဲတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း တပ်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများစုသည် မတူညီသော စစ်တပ်ဌာနများမှ တစ်ဦးချင်းစီထွက်ခွာသော ပုံစံမျိုးဖြင့်စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တပ်မတော်မှ စွန့်ခွာလာသည့်အချို့သောသူများသည် ပြည်သူလူထုရှေ့မောက်သို့ ထွက်ပေါ်လာကြပြီး ၎င်းတို့၏ရပ်တည်ချက်အား CDM နှင့် ပြည်သူလူထု၏ခုံတော်လှန်မှုဖြင့် ကိုယ်စားပြုဖော်ပြလာကြသော အခါ ဤတပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုသည် ရှင်းလင်းသော တော်လှန်ရေးဗျူဟာတစ်ခုအသွင် ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားသူများနှင့် နောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)^၈ နှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU)

---

^၈ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် NUG သည် ၎င်းကိုယ်၎င်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအဖြစ်ကြေညာခဲ့ပါသည်။ NUG အား ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်အတွက်အနိုင်ရခဲ့သော်လည်း အစိုးရဖွဲ့ရန်တားမြစ်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး ကံကောင်းစွာပင် တပ်မတော်၏ ချက်ချင်းဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုမှရှောင်လွှဲနိုင် သို့မဟုတ် လွတ်မြောက်ခဲ့သည့် NLD ပါတီဝင်များပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီဝင်များမှ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ NUG ၏ဝန်ကြီးများမှာ NLD အဖွဲ့ဝင်များ၊ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများကိုကိုယ်စားပြုသည့် အခြားသူများနှင့် အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ NUG အား တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သပိတ်ကော်မတီများ၊ အလုပ်သမား

တို့၏ထောက်ပံ့မှုကြောင့် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုသည်
လက်ရှိအချိန်တွင် နွေဦးတော်လှန်ရေး
(စစ်အစိုးရ၏အုပ်ချုပ်မှုကိုဆန့်ကျင်သည့် လူထု၏လှုပ်ရှားမှုများ
အတွက် အသုံးပြုလေ့ရှိသောအမည်) ၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်သုံးခုထဲမှ
တစ်ခုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းခံလာရပါသည်။ ပြည်သူလူထု၏
ဆန္ဒပြမှုများနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများနည်းတူ
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုမဏ္ဍိုင်သည် ပိုမိုများပြားသော
စစ်သည်များနှင့် ရဲဝန်ထမ်းများကဲ့သို့ အခြားသောလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့
ဝင်များကို တပ်မတော်မှစွန့်ခွာစေရန် သို့မဟုတ်
အာဏာဖီဆန်ခြင်းလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်လာစေရန် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်
တပ်မတော်အားအတွင်းပိုင်းမှနေပြီး အောက်ခြေမှစတင်ပြိုလဲ
လာစေရန်ဆောင်ရွက်ဖို့ အဓိကအလေးပေးထားပါသည်။⁹
တပ်မတော်၏ပြိုကွဲမှုသည် အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်သော
လှုပ်ရှားမှုအား မြန်မာနိုင်ငံကို စစ်မှန်သော
ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ရောက်ရှိလာနိုင်စေရန်
လမ်းညွှန်ပေးနိုင်ပါသည်။¹⁰

သမဂ္ဂများနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ အဖွဲ့ဝင်များပါဝင်သည့်
အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှအကြံပေးရန်ဖြစ်ပါသည်
(Thawngmung, 2021; “Who’s Who”, 2021)။

⁹ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရေး အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူတစ်ဦး၊
ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ မေလ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၂၂။ Tun
Myint & Scott, 2021 တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

¹⁰ ပြည်သူ့စစ်သား (People’s Soldiers) ၏ဝက်ဘ်ဆိုဒ်စာမျက်နှာတွင်ဖော်ပြချက်အရ
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းသည်တော်လှန်ရေးအသွေးမြေကျမှုအနည်း

အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်ရေးများကိုဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြသည့်
တော်လှန်ရေးများနှင့် လူသိများသော ဒီမိုကရေစီအရေးအုံကြွမှုများ၏
သမိုင်းကြောင်းတစ်လျှောက် အောင်မြင်မှုအတွက် တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများ သို့မဟုတ် တပ်တွင်းပုန်ကန်မှုများသည်
အဓိကအရေးပါသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြထားသည့်
တပ်မတော်နှင့် အရပ်သားဆက်ဆံရေးအပေါ် နှိုင်းယှဉ် သုတေသနပြု
ထားမှုများမှ ဤဖြစ်နိုင်ချေအလားအလာအပေါ်ထောက်ခံပေးထားပါ
သည်။ Marcos Degaut ဆိုလျှင် အာဏာရှင်အစိုးရတစ်ရပ်အား
ဒီမိုကရေစီအရေးလိုလားသော အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ်ပြောင်းလဲရာတွင်
စစ်အစိုးရ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်များမှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများသည်
မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟုပင်ဆိုထားပါသည်။¹¹

စစ်အစိုးရပြိုလဲရန်အတွက် စွန့်ခွာထွက်ပြေးမှုနှင့်
တပ်တွင်းပိုင်းအာဏာဖိဆန်မှု မည်မျှလိုအပ်သည်ကို လက်ရှိ
ရှိထားသော သီအိုရီများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာထားမှုများကိုသာ
အသုံးပြုပြီး ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။
ဒေသတွင်းအခြေအနေနှင့် သမိုင်းအရအချို့သော
အချက်အလက်များသည် ဤနေရာတွင်များစွာအရေးပါသည်။

ဆုံးဖြင့်အနိုင်ယူရာတွင် အဓိကသော့ချက်ဖြစ်ပါသည် - “မြန်မာနိုင်ငံရဲ့
စစ်သည်တွေအနေနဲ့ တရားမျှတမှုအတွက်ရပ်တည်ပြီး ပြည်သူများနှင့်
ပူးပေါင်းမှသာလျှင် ဤအရေးတော်ပုံသည် သွေးမြေကျမှု အနည်းဆုံးနှင့်
အောင်နိုင်ချေအများဆုံးရှိမည်ဖြစ်ပါသည်” (ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ People’s Soldiers၊
၂၀၂၁)။

¹¹ Degaut, 2019. Anisin, 2020 နှင့် Nepstad, 2021 တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏အရေးကိစ္စတွင်မူ အာဏာသိမ်းမှုကို နောက်ပြန်လှည့်စေမည့်အပေါ် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများ၏သက်ရောက်မှုသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်မေလမှစတင်ပြီး ပြည်သူလူထု၏ဆန္ဒပြသပိတ်မှောက်မှုများမှတစ်ဆင့်တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည့် အဝေးရောက်အစိုးရတစ်ရပ် (NUG) အားဝန်းရံထားနိုင်မှုနှင့် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း NUG နှင့် တစ်တန်းထဲရှိသော အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်နေသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ (PDFs) အပါအဝင် ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ (LDFs) ၏ ပိုမိုကြီးမားလာသော လက်နက်ကိုင်တော်လှန် တိုက်ခိုက်မှုများဖြစ်သည့် ပြည်သူလူထု၏ခုခံတိုက်ခိုက်မှုများတွင်ရှိသော ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့်တိုးတက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့၏အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများပေါ်တွင် မူတည်နိုင်ပါသည်။¹² တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုအား တော်လှန်ရေး၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်တစ်ရပ်အဖြစ်ဆွေးနွေးမှုတိုင်းတွင် မြန်မာတပ်မတော်၏သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။ Michael Charney မှ ဤစာစောင်ထဲတွင်ဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း မြန်မာတပ်မတော်

¹² PDF များအား NUG မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၉ ရက်နေ့တွင်အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး အများအပြားမှာ အဝေးရောက်အစိုးရနှင့် မိတ်ဖွဲ့ခဲ့ကာ NUG ၏ အမိန့်နှင့် အုပ်ချုပ်မှုကိုလက်ခံခဲ့ကြပြီး အချို့မှာ တစ်သီးပုဂ္ဂလရပ်တည်သောအဖွဲ့များအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိခဲ့ကြပါသည် - ထိုကျန်ရှိသောအဖွဲ့များအား LDFs များဟု ရည်ညွှန်းပါသည်။ PDF နှင့် LDF အဖွဲ့အရေအတွက်မှာ ခန့်မှန်းချေ ၄၀၀ ရှိပြီး အဖွဲ့ဝင်စုစုပေါင်းမှာ ၁၀၀,၀၀၀ ဝန်းကျင်ရှိပါသည်။ Ye Myo Hein, 2022 တွင်လည်း ရှုနိုင်ပါသည်။

သည် သာမန်စစ်တပ်တစ်တပ်သာမဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်၏အာဏာကို နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကြာ (၁၉၆၂-၂၀၁၁) ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သလို ၂၀၁၁-၂၀၂၁ ကာလအတွင်းတွင်လည်း ကျယ်ပြန့်ပြီး အသေးစိတ်ကျသော အတွေးအခေါ်ဝါဒဖြန့်မှု ယန္တရားတစ်ရပ်အား တောက်လျှောက်အသုံးပြုခဲ့ပြီး အရေးပါသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများအား သီးသန့်ထိန်းချုပ်ထားမှုအပါအဝင် သိသာထင်ရှားသော နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ဩဇာအာဏာကိုအသုံးပြုခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် စစ်သည်များနှင့် အရာရှိများ (၎င်းတို့၏မိသားစုများအပါအဝင်) ကို လူမှုရေးအရ၊ စီးပွားရေးအရနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ စစ်တပ်အတွင်းတွင်တုပ်နှောင်ထားသော လွန်စွာပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာကိုရေးနေသည့် ၂၀၂၂ ဩဂုတ်လတွင် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုပမာဏသည် မြန်မာတပ်မတော်၏ ခန့်မှန်းအင်အားဖြစ်သည့် စစ်သည် ၃၀၀,၀၀၀-၃၅၀,၀၀၀ နှင့် အပြုသဘောဆောင်စွာနှိုင်းယှဉ်နိုင်ခြင်းမရှိသလို¹³ တပ်မတော်စစ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဖြစ်သော

¹³ တိုက်ပွဲဝင်နိုင်သော စစ်သည်ဦးရေသည်ခန့်မှန်းချေအားဖြင့် ၁၀၀,၀၀၀ နီးပါးရှိကြောင်း ယူဆထားကြပါသည် (ပြည်သူ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ မေလ ၂၃၊ ၂၀၂၂)။ တပ်မတော်တစ်ရပ်လုံး၏ ခန့်မှန်းအင်အားအတွက် Selth, 2021a နှင့် Ye Myo Hein, 2021 ကိုရှုပါ။

နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (SAC)¹⁴ အနေဖြင့်လည်း
 နှုတ်ထွက်မည့် သို့မဟုတ် လမ်းကြောင်းပြောင်းမည့်
 မည်သည့်သင်္ကေတကိုမှ ပြသထားခြင်းမရှိပါ။
 ရရာနည်းလမ်းကိုအသုံးပြုပြီး ပြည်သူလူထုအပေါ် စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန်
 ၎င်းတို့အားလုံးတစ်စုတစ်စည်းတည်း ရည်ရွယ်ထားပုံရပါသည်။
 မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ တပ်မတော်၏ ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်များ
 အကြား ဂိုဏ်းဃာဏက္ခမရှိခြင်းအား အောက်ခြေအဆင့်ရှိ
 အတွင်းပိုင်းကွဲပြားမှုနှင့် အာဏာဖီဆန်လာမှုတို့မှ

---

¹⁴ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း တပ်မတော်သည်
 ၎င်း၏အုပ်ချုပ်မှုအား SAC အမည်ဖြင့်ခေါ်ဝေါ်အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ SAC ထဲတွင်
 စစ်ဗဟိုဌာန အရပ်ဖက်အဖွဲ့ဝင်များပါ ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိလူအများစုနှင့်
 မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းအစီရင်ခံတင်ပြနေသူအများစုသည် စစ်အစိုးရအား
 ရည်ညွှန်းရာတွင် ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်နှင့် လေတပ်အပါအဝင်
 လက်နက်ကိုင်တပ်သုံးခုလုံးအတွက် ဒေသအခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သည့် တပ်မတော်
 ဟူသောအမည်အစား SAC ဟူသောအမည်ကိုအသုံးပြုကြပါသည်။
 အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် လူတော်တော်များများသည်
 တော်ဝင်လက်နက်ကိုင်တပ်ဟုအဓိပ္ပါယ်ရသည့် တပ်မတော် ဟူသောအမည်ကို
 အသုံးပြုကြခြင်းမရှိတော့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ‘တော်’ ဟူသော
 အခေါ်အဝေါ်တွင် ကျက်သရေ၊ အဆင့်အတန်းနှင့်
 ဂုဏ်သိက္ခာအနက်အဓိပ္ပါယ်များပါဝင်နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
 လူအများစုအနေဖြင့် အခြေခံအခေါ်အဝေါ်များဖြစ်သည့် စစ်တပ်ကို
 စစ်တပ်ဟုသာခေါ်ကြသလို စစ်သည်များကိုလည်း စစ်သား ဟုသာခေါ်ကြပါသည်
 (အမည်မဖော်လိုသော တော်လှန်ရေးသမားများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ
 ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက် ၂၀၂၂)။ Desmond, 2022 တွင်လည်း
 ရှိနိုင်ပါသည်။

တန်ပြန်ချိန်ညှိထားပေးနေကြောင်း တပ်မတော်ကို
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာမှုများမှ ညွှန်းဆိုနေပါသည်။ တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုသည် တပ်တွင်းပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုနှင့်
တရားဝင်ဖြစ်မှုတို့အပေါ် သိသာသော သက်တောင့်တစိုက်ရာ
ထိုးနှက်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။¹⁵

အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတပ်သားများအား တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းမှကာကွယ်ရန်
စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအားအလွန်အကြူးတင်းကျပ်ထားမှုသည်
လည်း တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းသည် တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုအား စစ်မြေပြင်တွင်၎င်းတို့၏ဩဇာအာဏာကို
ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်ရေးနှင့် ၎င်းတို့၏စည်းလုံးညီညွတ်သောပုံရိပ်အတွက်
ကြီးမားသောခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ကြောင်း
ညွှန်ပြနေပါသည်။ ထိုခြိမ်းခြောက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍
ပြတ်သားပွင့်လင်းမှုအရှိဆုံး စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူတစ်ဦးဖြစ်သည့်
ကိုညီသုတသည် “စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေရဲ့ အဆိုးဝါးဆုံးအိပ်မက်ဆိုးက
ကျွန်ုပ်တို့မျှော်မှန်းထားတဲ့ အကောင်းဆုံးအိပ်မက်ဖြစ်ပါတယ် -
အဲဒါကတော့ ပြည်သူတွေနဲ့ စစ်သားတွေစည်းလုံးသွားဖို့ပါ”
ဟုဆိုခဲ့ပါသည်။¹⁶ CDM လှုပ်ရှားမှုနှင့် အချို့သော CDM စစ်သည်များ၏
လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအပေါ် အကူအညီပေးမှုများဖြစ်သည့် PDF
များဖြင့် တိုက်ရိုက်ပူးပေါင်းခြင်း၊ ၎င်းတို့ကို သင်တန်းပေးခြင်း
သို့မဟုတ် တပ်မတော်အကြောင်း ၎င်းတို့သိရှိထားသည်များနှင့်

¹⁵ Kyed & Ah Lynn, 2021.

¹⁶ Nyi Thuta, 2021b.

၎င်းတို့၏အချိတ်အဆက်များမှတစ်ဆင့်
သတင်းအချက်အလက်ပေးခြင်းတို့သည် ပြည်သူများနှင့် စစ်သားများ
အကြားစည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်
ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။¹⁷ ထိုကဲ့သို့သော အကူအညီပေးမှုများ
သည် ဝေဟင်မှပစ်ကူများ၊ သံချပ်ကာနှင့် လက်နက်ကြီးပစ်ကူတို့တွင်
ပိုမိုသာလွန်သော်လည်း “မနိုင်ဝန်ထမ်းနေရခြင်းနှင့် စိတ်ဓာတ်ကျ
ဆင်းနေမှုများ” ကြောင့်ပိုမိုထိခိုက်ခံစားလာနေရသော တပ်မတော်နှင့်
ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရသည့် ညီမျှမှုမရှိသောစစ်မြေပြင်တွင်
လက်နက်ကိုင်ခုခံတိုက်ခိုက်မှုအား ပိုမိုအားကောင်းလာစေပါသည်။¹⁸

အရေးကြီးစွာပင် CDM စစ်သားများ၏
၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်စည်းရုံးစုစည်းခဲ့မှုနှင့် အာဏာသိမ်းမှုကိုမလိုလားသော
တပ်မတော်ကိုဆန့်ကျင်သည့် ဒီမိုကရေစီရေးလိုလားသူများနှင့်
တန်းတူဖြစ်စေရန်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့မှုသည် စစ်တပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သော
မြန်မာနိုင်ငံ၏ရှည်လျားလှသည့်သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင်
မကြုံစဖူးဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။¹⁹ တပ်မတော်မှ
စစ်သည်များထွက်ပြေးမှုသည် နှစ်ပေါင်းများစွာဖြစ်ပွားနေခဲ့သော

¹⁷ အမည်မဖော်လိုသော CDM စစ်သည်တစ်ဦး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ
ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက် ၂၀၂၁။ တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများနှင့် အရပ်သားလက်နက်ကိုင်ခုခံ တော်လှန်သူများအကြား
ရှုပ်ထွေးသောဆက်ဆံရေးအကြောင်းကို Kyed & Ah Lynn, 2021, စာမျက်နှာ ၅၃-၆၀
တွင် ရှုပါ။

¹⁸ Ye Myo Hein & Myers, 2022. ပိုမိုသိရှိလိုပါက Choudhury, 2021 ကိုရှုပါ။

¹⁹ “Atrocious Myanmar”, 2021.

ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သော်ငြားလည်း²⁰   ၎င်းထွက်ပြေးမှုများသည်
 ကျွန်ုပ်တို့ယနေ့တွေ့ရသကဲ့သို့   စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသော
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းသူအဖွဲ့များ
 ဖွဲ့စည်းလာနိုင်သည့်အခြေအနေအထိ   ဖြစ်ခဲ့ဖူးခြင်းမရှိပါ။
 စည်းလုံးမှုဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများလည်းရှိသလို၊
 မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိသောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊
 ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာများ၊   ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာနှင့်
 လူတန်းစားအလွှာအခြေပြုများအကြားပြန့်ကြဲနေသည့်ကြားကပင်
 သမိုင်းကြောင်းတစ်လျှောက်   ကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး
 မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင်ပင်   ကြံကြံခံနိုင်သည့်
 တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု၏ရလဒ်အဖြစ်   ဤအဖွဲ့များပေါ်ပေါက်လာ
 ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။²¹   အမျိုးအမျိုးသော   အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများ
 အကြားတွင်   လူသိများရေပန်းစားသော   အာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု
 သည်   စစ်သည်များအတွက်   ပြည်သူများနှင့်ပူးပေါင်းရန်သာမက
 ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ   စိတ်သက်သာရာရစေရန်နှင့်

²⁰ Sai Latt, 2016.   ၁၉၆၀ ခုနှစ်များ၌   နယ်စပ်ဒေသသောင်းကျန်းမှု
 နှိမ်နင်းရေးစစ်ဆင်ရေးများတွင်   ကိရိယာတန်ဆာပလာမလုံလောက်မှုနှင့်
 မကြာခဏလစာကြွေးကျန်မှုများကြောင့်   တစ်နှစ်လျှင်   စစ်သည် ၂,၀၀၀-၅,၀၀၀
 ကြားတပ်ပြေးမှုရှိခဲ့ကြောင်း Nakanishi မှတင်ပြထားပါသည် - တပ်ပြေးမှုများသည်
 ၁၉၈၈ ခုနှစ်နှင့်   ၂၀၀၇ ခုနှစ်နိုင်ငံရေးအကြပ်အတည်းကာလများတွင်
 တောက်လျှောက်ရှိနေခဲ့သော်လည်း   တပ်မတော်၏အင်အားကို
 သိသိသာသာကျဆင်းစေသည့်ကြီးမားသော   တပ်တွင်းပုန်ကန်မှုများ   သို့မဟုတ်
 ဂိုဏ်းဃဏကွဲခြင်းများမရှိခဲ့ဖူးပါ (၂၀၁၃)။

²¹ Kyed, 2021; Thawngghmung & Khun Noah, 2021; Yamahata, 2022.

အထောက်အပံ့ရရှိနိုင်သည့်လမ်းကြောင်းတစ်ခုအဖြစ်
သိသာထင်ရှားသော ထွက်ပေါက်တစ်ခုကိုလည်း ဖန်တီးပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် အင်တာနက်သုံးစွဲနိုင်မှုနှင့် 4G
တယ်လီကွန်မြူနီကေးရှင်းကွန်ယက်များ ကျယ်ပြန့်စွာတိုးပွားလာပြီး
၎င်းကွန်ယက်များသည် CDM စစ်သည်အဖွဲ့များအား
စုဖွဲ့တည်ထောင်ခြင်း၊ စတင်လှုပ်ရှားခြင်းနှင့် စစ်သည်များအား
၎င်းတို့၏ တာဝန်များမှလွတ်မြောက်စေရန်ကူညီပေးခြင်းတို့
ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပေးရာ၌အလွန်အရေးပါလာပါ
သည်။²² CDM စစ်သည်အဖွဲ့များသည် YouTube, Zoom,
ကုတ်ဂျက်ထားသော စာတိုပေးပို့ခြင်းအက်ပ်များနှင့် အမှီအခိုကင်းသော
မီဒီယာများအပါအဝင် ဆိုရှယ်မီဒီယာပလက်ဖောင်းများစွာကို
အသုံးပြုကာ ပြည်သူလူထုအား တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာ
သူများကို ကြိုဆိုရန်နှင့် လက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော
စစ်သည်များအနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့၏ရှုထောင့်များပြောင်းလဲလာစေ
ရန်လှုံ့ဆော်ဖို့ သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ
ကြီးမားကျယ်ပြန့်သောလှုပ်ရှားမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။
ပစ္စည်းနှင့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးထောက်ပံ့မှုများနည်းတူ
ထိုလှုပ်ရှားမှုများသည် တပ်မတော်တစ်ရပ်လုံး၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုကိုပါ
စိန်ခေါ်လာနိုင်သည့်အဆင့်ထိ စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုအရေအတွက်ကို
တိုးမြှင့်ရာတွင် အလွန်အရေးကြီးကြောင်းသက်သေပြနိုင်ပါသည်။

²² တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရေး အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူ၊
ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ မေလ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၂၂။

ဤအထူးထုတ်စာစောင်သည် CDM စစ်သည်အဖွဲ့အစည်းများ၏ နည်းဗျူဟာများနှင့် အရေအတွက် စံနှုန်းများအပေါ် အဓိကအလေးပေးထားခြင်းအစား အရည်အသွေးဆိုင်ရာမေးခွန်းများဖြစ်သည့် စစ်သည်များအနေဖြင့် တပ်မတော်အား အဘယ်ကြောင့်စွန့်ခွာပြီး၊ ထိုကဲ့သို့စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရာတွင် မည်ကဲ့သို့သော အခက်အခဲများကြုံတွေ့ရသည်နှင့် ဤဘက်ပြောင်းစွန့်ခွာမှုသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် မည်သို့မည်ပုံအပြန်အလှန်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်တို့ကို အလေးပေးထားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့အလေးပေးဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤအထူးထုတ်စာစောင်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလနှင့် နိုဝင်ဘာလကြားတွင် တပ်မတော်မှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာခဲ့သော စစ်မှုထမ်းတစ်ဆယ့်ငါးဦး နှင့် စစ်မှုထမ်းဇနီးသည်သုံးဦးတို့အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားခြင်းများကို အမည်အဖော်လိုသူစာရေးသူတစ်ဦးမှ ဇာတ်ကြောင်းပုံစံအနေဖြင့် ရေးသားထားသည့် ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းတစ်ဆယ့်ရှစ်ခုမှ တစ်သီးပုဂ္ဂလပြောဆိုချက်များနှင့် ပြန်လည်ထင်ဟပ်မှုများအပေါ်တွင် အမှီပြုပြီးဆောင်ရွက်ထားပါသည်။²³

ဤတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများသည် စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလိုသူများကို စတင်လှုပ်ရှားစေခြင်း၊ တပ်မတော်အတွင်းရှိ အတွင်းလူများမှ

---

²³ ဤကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များတွင် အသုံးပြုထားသော အမည်များမှာ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သူများမှ၎င်းတို့ကို ကိုယ်စားပြုရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည့်အမည်များဖြစ်ကာ ထိုအမည်များသည် ၎င်းတို့၏အမည်အစစ်များဖြစ်ချင်မှဖြစ်ပါမည်။

သတင်းအချက်အလက်များရယူခြင်း၊
 CDM စစ်သည်မိသားစုများအတွက် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းပိုင်းဆိုင်ရာ
 အထောက်အကူများပံ့ပိုးပေးခြင်း သို့မဟုတ်
 တပ်မတော်အားပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခြင်း စသည်တို့တွင်
 ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့၏ CDM ပြုလုပ်ရန်
 အဘယ်ကြောင့်ရွေးချယ်ခဲ့ကြောင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောဆိုရန်ဆုံး
 ဖြတ်ခဲ့သော မိတ်ဖက်များနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင်
 ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းအားဖြင့် ၎င်းတို့သည်
 ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ရင်းနှီးမှုမရှိသောဇာတ်ကြောင်းများဖြစ်သည့်
 တပ်မတော်မှတိတ်တဆိတ်ထွက်ခွာသွားသူများ၏
 ဇာတ်ကြောင်းများနှင့် ကွဲပြားမှုရှိပါသည်။
 CDM စစ်သည်များ၏ယေဘုယျပုံစံကိုပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ပါက
 ၎င်းတို့သည် ငယ်ရွယ်လေ့ရှိပြီး
 ရာထူးလည်းငယ်လေ့ရှိသည်ကိုတွေ့ရကာ ဤစာစောင်ထဲတွင်
 ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော စစ်သည်များသည် အများအားဖြင့် အသက်
 ၂၅-၃၅ ကြားဖြစ်ကြပြီး အဆင့်မှာလည်း ဗိုလ်မှူးအောက်အဆင့်များသာ
 ဖြစ်ကြလေ့ရှိပါသည်။²⁴ ၎င်းတို့ထဲမှအများစုသည်
 ဗမာလူမျိုးစုမှဖြစ်ကြပြီး ၎င်းသည် မြန်မာတပ်မတော်၏

²⁴ Kyed & Ah Lynn, 2021 ကို ရှုပါ။ ဤစာတမ်းရေးပြီးနောက်ပိုင်းတွင်
 အနည်းဆုံးတပ်ရင်းမှူးသုံးဦးသည် CDM တွင် ပါဝင်လာခဲ့ကြပါသည်။
 ၎င်းရာထူးအဆင့်မြင့် ဘက်ပြောင်းလာသူများကို CDM
 စစ်သည်များအားဩစတေးလျအစိုးရမှ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးထား
 ပါသည် (Min, 2022) ။

ယေဘုယျဖွဲ့စည်းပုံကို ထင်ဟပ်ပြနေကာ စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာ
သူများတွင် တပ်မတော်မိသားစုနောက်ခံရှိသူများရော မရှိသူများပါ
ပါဝင်ပါသည်။ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းအများစုမှာ ရေတပ်၊ လေတပ်နှင့်
ခြေမြန်တပ်ရင်း/တပ်မများမှ တပ်သားများနှင့်
တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများပေါ်တွင်အခြေခံသော်လည်း
အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာ
သူများထဲတွင် ဌာနပေါင်းစုံ
(သတင်းအချက်အလက်/အများပြည်သူဆက်ဆံရေး၊
စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတပ်ဆင်ရေး၊ တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၊
ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းထုတ်စက်ရုံမှစစ်မှုထမ်းများ၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး၊
ဆေးတပ်၊ စစ်ဖက်သင်တန်းကျောင်းများ အစရှိသည်)
မှစစ်မှုထမ်းများပါဝင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာမှုထဲတွင်လူမျိုးစုံပါဝင်နေမှုသည်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများမှာ ငယ်ရွယ်လေ့ရှိ
သော်လည်း ၎င်းလှုပ်ရှားမှုသည် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာဌာနများစွာအပါအဝင်
လူမျိုးစုနှင့် မိသားစုဆိုင်ရာချိတ်ဆက်မှုအားလုံးတွင်ဖြစ်ပေါ်နေသည့်
ကျယ်ပြန့်သောလှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သောကြောင့် တပ်မတော်မှ
စွန့်ခွာထွက်ပြေးမှုကို တွန်းအားပေးရာတွင်
ကိုယ်ပိုင်ပုဂ္ဂိုလ်ရေးခံယူချက်နှင့် အတွေ့အကြုံများသည်
အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်နေကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။
စစ်သည်များကိုယ်တိုင်နှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ၏
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်မှုများ၊
စွန့်လွှတ်မှုများနှင့် ဆုလာဘ်များအကြောင်း

အသေးစိတ်အတွင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့်
ထိုအချက်အား ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သောကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်း
များတွင် ထင်ဟပ်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလနှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လကြားတွင် Ah Lynn နှင့်
ကျွန်ုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဒစ်ဂျစ်တယ်
လူမျိုးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုသရုပ်ခွဲခြင်းတစ်ရပ်မှ လွှမ်းမိုးထားသည့်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုအပေါ် တွန်းအားပေးမှုများနှင့်
အတားအဆီးများအပေါ် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုမူဘောင်
အတွင်းရှိ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများမှ
ဖော်ပြထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာအမြင်များအား ဤမိတ်ဆက်၏
ကျန်ရှိနေသောအပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ရွေးချယ်မှုများနှင့် အကြောင်းပြချက်များ

တပ်မတော်မှ အရပ်သားများအပေါ်ကျူးလွန်သည့်
အကြမ်းဖက်မှုများအပေါ် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ရွံရှာမှုနှင့်
တပ်မတော်အပေါ် ဒေါသထွက်မှုအပါအဝင် ထိုအကြမ်းဖက်မှုများတွင်
ပါဝင်ပတ်သက်လိုခြင်းမရှိမှု သို့မဟုတ် ကြံရာပါဖြစ်လိုခြင်း
မရှိမှုတို့သည် အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းအစောပိုင်းလများတွင်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရခြင်းအတွက် အခိုင်မာရှင်းလင်းဆုံး
ဖြစ်သော အကြောင်းပြချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်
ပထမဆုံးသိသာထင်ရှားသော စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုလှိုင်းသည်
အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း အရပ်သားသေဆုံးမှုဦးရေအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့
သည့် မတ်လ ၂၇ ရက် ၂၀၂၁ တပ်မတော်နေ့အပြီး ရက်များနှင့်

သီတင်းပတ်များအတွင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်မှာ
 အံ့သြဖွယ်တော့မဟုတ်ပေ။ လက်နက်မဲ့ဆန္ဒပြသူများအပေါ်
 အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းမှုများအတွင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်
 အမိန့်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည့် စစ်သည်နှစ်ဦးဖြစ်သည့် မာစတာဘလက်နှင့်
 ကိုအောင်ဇေယျ၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများတွင် ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း
 ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ထိုသတ်ဖြတ်မှုများသည် စစ်သည်များအား
 ရွံရှာစက်ဆုပ်မှုများခံစားစေခဲ့ရပါသည်။ သို့သော်
 စစ်တန်းလျားများထဲရှိ သို့မဟုတ် တပ်ထဲတွင်
 ရုံးပိုင်းဆိုင်ရာအလုပ်များဆောင်ရွက်နေသော
 စစ်မှုထမ်းများသည်လည်း ထိုသတ်ဖြတ်မှုသတင်းများအား
 ဆိုရှယ်မီဒီယာများ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေများနှင့်
 မိသားစုများထံမှရရှိခဲ့သောကြောင့်
 ထိုကဲ့သို့ရွံရှာစက်ဆုပ်မှုများကိုခံစားခဲ့ရပါသည်။ မယဉ်လဲ့လဲ့ထွန်းနှင့်
 အခြားသော စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများ၏ တပ်မတော်မှထွက်ခွာရန်
 ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာအကြောင်းပြချက်မှာ
 “ကိုယ့်ပြည်သူကိုပြန်သတ်” လိုစိတ်မရှိခြင်းနှင့်
 တပ်မတော်၏ရည်ရွယ်ချက်မှ သစ္စာဖောက်မှု (ဥပမာ -
 ပြည်သူများကိုကာကွယ်ရန်) ကို ခံစားခဲ့ရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများသည်
 တပ်တွင်းတွင်ဖြစ်ပွားနေသည့်နက်ရှိုင်းသောအကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားမှု
 နှင့် အရှက်ရမှုတို့ကို ထင်ဟပ်ပြသနေပါသည်။
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုသည် စစ်သားတစ်ဦးအဖြစ်
 မိမိကိုယ်ကို တန်ဖိုးထားလေးစားမှုကိုဆုံးရှုံးရသော

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတုန့်ပြန်မှုတစ်ရပ်အဖြစ်လည်း
 အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်း၏ အဓိကဗဟိုချက်မှာ
 နေရာတကာပြန်လှန်လျက်ရှိသော အရပ်သားခုခံမှုများအပေါ်
 တပ်မတော်၏တန်ပြန်မှုများမှာ ပိုမိုရက်စက်လာသည်နှင့်အမျှ
 တဖြည်းဖြည်းပိုမိုနက်ရှိုင်းလာသော ကွာဟချက်ဖြစ်သည့် ‘တပ်မတော်’
 နှင့် ‘ပြည်သူ’ အကြားခွာပြဲလာမှုကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်သည်
 တပ်မတော်သားဟောင်းများအား တပ်မတော်မှစွန့်ခွာရုံသာမဟုတ်ဘဲ
 ဘက်ပြောင်းပြီး ‘ပြည်သူလူထု’ ဖက်သို့
 ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပူးပေါင်းလာစေရန် လှုံ့ဆော်မှုကို
 ပုံဖော်ပေးခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။ ဤနေရာတွင်
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းသည် ‘နိုင်ငံသားကောင်း’တစ်ဦး
 သို့မဟုတ် ‘ပြည်သူ့စစ်သားကောင်း’ တစ်ဦးဖြစ်လာပြီး
 ပြည်သူများ၏လေးစားမှုခံရလာနိုင်စေရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါ
 သည်။

ပြည်သူလူထု၏မုန်းခြင်းခံရနိုင်မှု၊ လူမှုရေးပြစ်ဒဏ်ခံရနိုင်မှု၊
 နှိမ်ချခံရကာ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရနိုင်မှုတို့ သည်
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းဖို့ရွေးချယ်ရခြင်း၏
 တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော
 ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းအချို့တွင် အလေးပေးပြောဆိုထားပါသည်။
 CDM စစ်သည်တစ်ဦး၏ဇနီးဖြစ်သူ မချယ်ရီသည်
 သူမမိသားစုလုံခြုံရေးကိုစိုးရိမ်သောကြောင့် သူမ၏အမျိုးသားအား
 အစောပိုင်းတွင် CDM မလုပ်စေချင်ခဲ့ပါ။ သူမအမျိုးသားသည်
 ယူနီဖောင်းဝတ်စစ်သားများအား တံတွေးထွေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အား

အပယ်ခံများအဖြစ်ရှုမြင်နေကြခြင်းတို့ကို သူမအားပြန်ပြောပြကာ
 ၎င်းအနေဖြင့် စက်ဆုပ်မှုကိုမည်မျှခံစားခဲ့ရကြောင်း
 သူမ၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင် ပြန်ပြောင်းပြောပြထားပါသည်။
 သူမအမျိုးသားအနေဖြင့် CDM လုပ်ခြင်းသည်
 ၎င်းတို့၏ကလေးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းနှင့်
 “လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းကနေ ခွဲထုတ်ထားရခြင်း” မှကာကွယ်ရန်
 နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း နောက်ပိုင်းတွင်နားလည်သဘောပေါက်
 လာခဲ့ပါသည်။²⁵

အကြမ်းဖက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသောကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ
 စိုးရိမ်ကြောင့်ကျမှုများအပြင် ပိုမိုပြတ်သားရှင်းလင်းသော
 နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုများသည်လည်း အချို့သောစစ်သည်များ၏
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာရန် ရွေးချယ်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရှိခဲ့ပါသည်။
 ၎င်းအချက်အား တရားမဝင်အာဏာသိမ်းမှုနှင့်
 ရွေးကောက်ခံအစိုးရအားဖြုတ်ချခြင်းတို့အပေါ်
 နှစ်သက်သဘောတူခြင်းမရှိမှု အပါအဝင် အာဏာသိမ်းမှုအတွက်

---

²⁵ ပြည်သူများမှ စစ်သားများအပေါ် နာကျည်းမုန်းတီးမှုများသည် အကြမ်းမဖက်သော
 လူမှုရေးပြစ်ဒဏ်အမျိုးမျိုးပေးခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် သိသာစွာတွေ့မြင်ရပါသည်။
 လူပေါင်းများစွာသည် စစ်သားများနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်များပိုင်ဆိုင်သော
 စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအားသပိတ်မှောက်ကြပြီး စစ်သားများကို ပစ္စည်းများ
 ရောင်းချရန် ငြင်းဆန်ကြပါသည်။ စစ်သားများသည် ဆိုရှယ်မီဒီယာပေါ်တွင်လည်း
 လှောင်ပြောင်ခြင်းများခံရကာ ငြောက်များ၊ စစ်ခွေးများစသည်တို့အပြင်
 ပိုမိုဆိုးဝါးသည့်အခေါ်အဝေါ်များဖြင့် သမုတ်ခံရပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့် လူထုနှင့်
 လမ်းပေါ်တွင်တွေ့သောအခါ လူထုဆီမှမပေါ် ရုံတမယ်ဖုံးကွယ်ထားသည့်
 ရွံရှာမှုမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရလေ့ရှိပါသည် (Dakkha, 2021)။

အကြောင်းပြချက်အဖြစ်အသုံးပြုခဲ့သည့်
 တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်ပိုင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲမဲလိမ်မှု
 စွပ်စွဲချက်များအပေါ် အယုံအကြည်မရှိမှုတို့မှတစ်ဆင့်
 ဖော်ပြပြောဆိုထားပါသည်။ မာစတာဘလက်၊ လှမင်းကျော်နှင့်
 အောင်မျိုးသန့်တို့မှ ၎င်းတို့၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများတွင်
 ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း တပ်မတော်သည် စစ်သည်များ၏မဲပေးခွင့်အား
 ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် တပ်မတော်အကျိုးဆောင်ပါတီဖြစ်သည့်
 ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP)²⁶
 ကိုမဲပေးစေခြင်းဖြင့် တပ်မတော်မှ၎င်းကိုယ်ပိုင်မဲလိမ်မှု
 မျိုးကိုစတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း CDM စစ်သည်များမှ
 သက်သေခံချက်များပေးခဲ့ကြပါသည်။ CDM စစ်သည်များအကြား
 အထူးသဖြင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD အားထောက်ခံမှုကို
 အတိအလင်းဖော်ပြသူများအတွက် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်း
 ရာတွင် နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုများရှိသော်လည်း ၎င်းလှုံ့ဆော်မှုများသည်
 ပါတီနိုင်ငံရေးနှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဘဲ တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းကို
 ယေဘုယျအားဖြင့်ဝေဖန်သည်အထိ ကျယ်ပြန့်သည်ကိုတွေ့မြင်

²⁶ USDP ပါတီသည် ၎င်းတို့အဆင်ပြေပြေအနိုင်ရခဲ့သည့် ဝေဖန်မှုများမြင့်တက်ခဲ့သော
 ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီတွင် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းများမှ
 တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ USDP ပါတီသည် NLD ပါဝင်ရွေးကောက်ခံခဲ့သည့်
 ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲကာလမှစတင်ပြီး ကြီးမားသောဆုံးရှုံးမှုများခံခဲ့ရပါ
 သည်။ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၂၀ တိုင်းပြည်အဆင့်ရွေးကောက်ပွဲနှစ်ခုစလုံးတွင် သိသာစွာပင်
 NLD မှအနိုင်ရခဲ့ပါသည် - ထိုရွေးကောက်ပွဲနှစ်ခုစလုံးအား အမှီအခိုကင်းသော
 လေ့လာစောင့်ကြည့်သူများမှ အများအားဖြင့်လွတ်လပ်ပြီးမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ
 များအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

ရပါသည်။ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများ၊
 အာဏာရှင်နှင့် ပြည်သူလူထုကိုချင်းပြီး
 ၎င်းတို့၏အကျိုးစီးပွားအတွက်သာ ပြုမူဆောင်ရွက်နေမှုများအပေါ်
 နာကျည်းမုန်းတီးမှုနှင့် ဒေါသထွက်မှုတို့ - ထို့ကြောင့်
 တပ်မတော်၏အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် တရားဝင်ဖြစ်မှု - သည်
 ၎င်းဝေဖန်မှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဤနေရာတွင်
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရခြင်းမှာ “နိုင်ငံတိုးတက်ဖို့အတွက်
 ဂရုမစိုက်ဘဲ သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက်ပဲ လုပ်နေတဲ့
 အာဏာရှင်မင်းအောင်လှိုင်” ၏အကျိုးအတွက် စစ်သားတစ်ဦးအဖြစ်
 တာဝန်ထမ်းလိုသောကြောင့်ဟု ဤစာတမ်းထဲတွင် ကိုသူရဲခွဲမာန်မှ
 ပြောဆိုထားပါသည်။ ဤကဲ့သို့စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းသည်
 မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီကို ထောက်ခံသည်ဖြစ်စေ တရားမမျှတဘဲ
 နိုင်ငံရေးအရတရားဝင်မှုမရှိသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်မှ
 လွတ်မြောက်ရန် နည်းလမ်းတစ်သွယ် ဖြစ်လာပါသည်။
 ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ကိုစတင် တည်ထောင်ခဲ့သူများ
 ထဲမှတစ်ဦးဖြစ်သည့် ပွင့်လင်းစွာပြောဆိုလေ့ရှိသည့်
 ဗိုလ်ကြီးညီသုတသည် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုအား
 ပြည်သူလူထုနည်းတူ ထိပါးစော်ကားခံရမှုနှင့်
 အားလုံးအတူတကွကျူးလွန်ခြင်းခံရမှု အတွေ့အကြုံများမှ
 အခြေခံကြောင်း - “တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုဆိုသည်မှာ
 သင့်အနေဖြင့် တခြားဖက်အတွက် သို့မဟုတ် တခြားပါတီအတွက်
 အလုပ်လုပ်ပေးတယ်လို့မဆိုလိုပါဘူး။ အဓိကအကြောင်းအရင်းက
 မတရားမှုများကိုကျူးလွန်နေတဲ့ အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ကို

ဆန့်ကျင်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်” ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။²⁷ ၎င်းမှ “စစ်သည်များအပေါ် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများဖြစ်နေပြီး ပြည်သူလူထုနှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများသည်တပ်မတော်၏ ထိပါးစော်ကားမှုများခံနေရပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးဟာ ခံရသူများဖြစ်ပြီး ဤတိုက်ပွဲသည် ခံရသူများအားလုံးအတူတကွ ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ရမည့်တိုက်ပွဲဖြစ်ကာ ဤတိုက်ပွဲသည် ပြည်သူလူထု၏ တိုက်ပွဲသာမဟုတ်ဘဲ တပ်မတော်၏ဖိနှိပ်ခြင်းကို ခံနေရသည့် စစ်သည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ဇနီးများ၏တိုက်ပွဲလည်း ဖြစ်ပါတယ်” ဟုလည်းဆိုခဲ့ပါသည်။²⁸

တပ်မတော်၏ မိမိစစ်သားများအပေါ် တပ်တွင်းဖိနှိပ်မှုများနှင့် လူမဆန်စွာဆက်ဆံမှုများကိုလည်း ဤစာစောင်ထဲတွင် အလေးပေးဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းအချက်သည် အာဏာသိမ်းမှုမဖြစ်ခင်ကတည်းက ရှိခဲ့သည့် တပ်မတော်စနစ်၏ ပိုမိုနက်ရှိုင်းသော ဝေဖန်ဆန်းစစ်မှုထဲတွင်ပါဝင်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း အရပ်သားများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုများ ကျူးလွန်သောကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရားပိုင်းဆိုင်ရာ ရှုံ့ချခံရခြင်းမှာမူ အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်း မှ တပ်မတော်၏ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အဓိကအားဖြင့်ဆက်စပ်မှုရှိပါသည်။ CDM စစ်သည်များမှ ရာထူးအဆင့်နိမ့်သောစစ်သည်များအပေါ် တပ်တွင်းအနိုင်ကျင့်မှုများနှင့် ၎င်းတို့ကို

²⁷ တင်ပြီးနောက်ပိုင်းပြန်ဖျက်သွားခဲ့သော Facebook ပို့စ်တစ်ခုထဲတွင်ဖော်ပြထားခဲ့ ပါသည် (Nyi Thuta, 2021a)။

²⁸ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁c။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ရပ်များအကြောင်း
 ဖော်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသလို အတင်းအဓမ္မလူသစ်စုဆောင်းခြင်းများ၊
 အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်းများ၊ မျှတမှုမရှိသော
 ရာထူးတိုးပေးခြင်းများနှင့် တပ်မတော်ပိုင်ကုမ္ပဏီများတွင် ထည့်ဝင်ရန်
 ‘ရှယ်ယာ’ များအတွက် လစာထဲမှအတင်းအဓမ္မထုတ်နှုတ်ခံရခြင်းနှင့်
 စစ်သည်များ၏ဇနီးများအား အစေခံများသဖွယ်ဆက်ဆံခြင်းကဲ့သို့
 စီးပွားရေးအရခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများအကြောင်းကိုလည်းပြောပြခဲ့ကြ
 ပါသည်။ ကိုရေခဲမှ ၎င်းသည် ၎င်း၏အလွန်နာမကျန်းဖြစ်နေသော
 မိဘများအားသွားရောက်ကြည့်ရှုရန်နှင့် ၎င်းစုထားသောငွေများအား
 ၎င်းမိဘများ၏ကျန်းမာရေးအတွက်အသုံးပြုလိုသောကြောင့်
 ထုတ်လိုကြောင်းခွင့်တောင်းခဲ့ခြင်းသည်ပင်လျှင်
 ငြင်းဆန်ခံခဲ့ရကြောင်းပြောပြခဲ့ပါသည်။ CDM စစ်သည်တစ်ဦး၏
 ဇနီးဖြစ်သူ မချယ်ရီသည်လည်း သူမသည်
 စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်သားအနေဖြင့် အလုပ်လုပ်ရန်ဖိအားပေးခံခဲ့ရ
 သော်လည်း သူမအမျိုးသား၏ တစ်နှစ်စာလစာထက်များသော
 မီးဖွားပြီးခဲ့စိတ်မှုအတွက် မည်ကဲ့သို့သော
 ငွေကြေးဆိုင်ရာအထောက်အပံ့ကိုမှ မရရှိခဲ့ကြောင်း ပြောပြပါသည်။
 တပ်မတော်အတွင်းမှခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့်
 စစ်သည်များ၏အသက်ကို ဂရုစိုက်အလေးထားခြင်းမရှိဘဲ
 ဒဏ်ရာရစစ်သည်များနှင့် ဒုက္ခိတဖြစ်သွားသော စစ်သည်များအား
 ဇော်ကားပြောဆိုခြင်းများပြုလုပ်သလို
 ကျဆုံးသွားသောစစ်သားများ၏ ရုပ်ကလာပ်များကိုလည်း
 ၎င်းတို့၏မိသားစုများထံပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ငြင်းဆန်လေ့ရှိကြောင်း

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများမှ ပြောပြပါသည်။
 ဗိုလ်ကြီးဇာနည်အောင်မှ ပြည်သူ့စစ်သားစကားဝိုင်းတစ်ခုထဲတွင်
 “စစ်တပ်ထဲမှာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုတာမရှိသလို
 လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုတာလည်းမရှိပါဘူး။
 စစ်သည်တွေရဲ့ အသက်ကို တန်ဖိုးထားခြင်းမရှိပါဘူး”
 ဟုပြောဆိုခဲ့ပါသည်။²⁹ ထို့နည်းတူ ကိုမိုးဇော်မှလည်း
 ၎င်း၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင် “ကျွန်တော်တို့အတွက် သူတို့
 [တပ်မတော်တွင်းမှခေါင်းဆောင်များ]က ဘာမှကိုဂရုမစိုက်တာ!”
 ဟုပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ဤနေရာတွင်
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းသည် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုနှင့်
 လူမဆန်စွာဆက်ဆံခံရမှုတို့မှ လွတ်မြောက်အောင်ဆောင်ရွက်မှု
 တစ်ရပ်အနေဖြင့် မြင်ရကာ လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်
 လွတ်လပ်မှုကိုခံစားရမှု ပုံသဏ္ဌာန်တစ်ရပ်အနေဖြင့်
 ဘက်ပြောင်းလာသူများမှ နောက်ကြောင်းပြန်ဖော်ပြလေ့ရှိကြပါသည်။
 ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော အချို့ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများတွင်
 တွေ့မြင်နိုင်မည့်အတိုင်း အာဏာသိမ်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်
 သဘောထားကွဲပြားမှုနှင့် CDM စစ်သည်တစ်ဦးဖြစ်လာနိုင်ချေသည်
 အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်မီကတည်းက ကျွန်ုပ်တို့သဖွယ်ခံစားခဲ့ရသော
 ထိုစစ်သည်များအတွက် ထွက်ပေါက်အဖြစ်
 အချိန်တခွဲနှင့်နေရာတစ်နေရာကို ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

²⁹ Democratic Voice of Burma, 2021a. ဘာသာပြန်အကူအညီအတွက် Ah Lynn ကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်မေလကမှစတင်ပြီး လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှု
 အရှိန်မြင့် လာကနည်းက တပ်တွင်းပိုင်း
 ခေါင်းပုံဖြတ်အနိုင်ကျင့်မှုသာလျှင်မကဘဲ စစ်သားများ၏
 ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုနှင့် ကြောက်လန့်မှုလည်း တိုးမြင့်လာခဲ့ပုံပေါ်ပါသည်။
 တပ်မတော်မှ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများနှင့် တိုက်ခိုက်မှုအား
 အရှိန်မြင့်လိုက်ခြင်းသည် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်း
 အတွက် အကြောင်းပြချက်များအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သလို
 စစ်ပန်းလာမှုနှင့် အသက်သေဆုံးရမည်ကိုကြောက်ရွံ့မှုနှင့်
 သက်ဆိုင်သော လက်တွေ့ကျသည့်ရွေးချယ်မှုများကို
 ပေါ်လာစေခဲ့ပါသည်။³⁰ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ NUG မှ
 ပြည်သူ့ခုံစစ်အား ကြေညာပြီးနောက်ပိုင်းတွင်
 မြန်မာတပ်မတော်တွင်းရှိ စစ်သည်အများစု၏ဇာတိဒေသများဖြစ်သည့်
 ဗမာလူမျိုးများအများစုနေထိုင်ကြသော ဒေသများအပါအဝင်
 ပိုမိုများပြားသော PDFs များနှင့် LDFs များသည် တိုင်းပြည်တဝှမ်း
 ကျယ်ပြန့်လျှင်မြန်စွာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ အာဏာသိမ်းမှုကို
 ဆန့်ကျင်သော လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများသည် တခါတရံတွင်
 တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ (၎င်းတို့ထဲမှအများစုမှာ
 စစ်သည်များအပါအဝင် CDM လုပ်ထားသူများကိုလည်း
 ကာကွယ်ပေးထားကြပါသည်) နှင့်ပူးပေါင်းပြီး
 အရပ်သားပြည်သူများအား လက်နက်ကိုင်ကာကွယ်ရေးနှင့်
 စစ်ဖက်ဆိုင်ရာပစ်မှတ်များနှင့် စစ်မှုထမ်းများကို တိုက်ခိုက်ရာတွင်

³⁰ ပိုမိုသိရှိလိုပါက Kyed & Ah Lynn, စာမျက်နှာ ၅၃-၆၀ တွင်ရှုပါ။

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။³¹ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များကို
တပ်မတော်မှ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ၊
လက်နက်ကြီးပစ်ခြင်းများနှင့် တပ်မတော်တွင်းရှိ
စစ်သည်များ၏ရှာများကိုပါ ရှာလုံးကျွတ်မီးရှို့ခြင်းများအပါအဝင်
အစွန်းရောက်အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် တုန့်ပြန်လေ့ရှိကြောင်း
ကိုလှမင်းကျော်မှ ၎င်း၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင် ဆိုထားပါသည်။
တပ်မတော်သည် တိုက်ပွဲဝင်ရန်စစ်မျက်နှာများစွာ ရှိနေသောကြောင့်
တိုက်ပွဲဝင်တပ်ဖွဲ့များသည်ပြန်ကျနေပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့်
လက်နက်ခဲယမ်းပိုမိုအသုံးပြုနိုင်သော်လည်း သိသိသာသာထိခိုက်
ကျဆုံးမှုများ ခံစားနေရပါသည်။³² မကြာသေးမီကာလကမှ

³¹ တပ်မတော်အပေါ်လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်မှုအပေါ် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော
ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်နှင့် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အတွက် Ye Myo Hein, 2022 တွင်ရှုပါ။

³² NUG မှ ၂၀၂၂ ဩဂုတ်လတွင်ထုတ်ပြန်ချက်အရ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်
တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် PDF/LDF များကြောင့် မြန်မာတပ်မတော်မှ
စစ်သည်ပေါင်း ၁၈,၀၀၀ ကျော်သေဆုံးခဲ့ပါသည် (“Myanmar’s Civilian
Government”၊ ၂၀၂၂)။ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများ၏
ပါးစပ်ပြောသက်သေများနှင့် ဝန်ခံချက်များအရ တပ်မတော်အနေဖြင့်
တပ်သားသစ်စုဆောင်းရန် ခက်ခဲနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည် (“Myanmar Military
Struggling”၊ ၂၀၂၁)။ တပ်မတော်မှ အရံတပ်များဖွဲ့စည်းထားရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်
အသက် ၁၅နှစ်နှင့်အထက် စစ်သည်များ၏ကလေးများကို
စစ်သင်တန်းမတက်မနေရသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည် (“Myanmar Regime Makes”၊ ၂၀၂၁)။
ဘက်ပြောင်းလာသော စစ်သည်များအား မေးမြန်းချက်များကို အခြေခံထားသော
BBC ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ထဲတွင် မြန်မာတပ်မတော်သည် ၎င်း၏တပ်များကို
ကူညီထောက်ပံ့ရန် စစ်သားများနှင့် ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များကို
ပိုမိုငှားသုံးနေရကြောင်းဖော်ပြထားပါသည် (Attwood et al., 2022)။ နိုင်ငံ၏

တပ်မတော်တွင်းမှလွတ်မြောက်လာသူ စစ်သည်တစ်ဦးသည်
 တပ်တွင်းအခြေအနေအား အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ယခုလိုရှင်းပြခဲ့ပါသည်
 “တိုက်ပွဲဝင်စစ်သည်များမှာ ရှေ့တန်းတွင်
 အချိန်ကာလကြာရှည်စွာတာဝန်ထမ်းဆောင်နေရပြီး
 နောက်တန်းပြန်အနားယူရန်ခွင့်မပြုလို့ စစ်ပွဲကို တော်တော်လေး
 စိတ်ကုန်နေကြပါပြီ။” ။ ၎င်းမှပင် တိုက်ပွဲဝင်စစ်သည်အားလုံးမှာ ‘တော’
 ထဲတွင်တိုက်ပွဲဝင်ရန်ရွှေ့ပြောင်းခံထားရသောကြောင့် ရုံးအလုပ်နှင့်
 သင်တန်းပို့ချမှုများသာလုပ်လေ့ရှိသော စစ်သည်များသည်ပင်လျှင်
 မြို့ငယ်များနှင့် မြို့ကြီးများတွင် လုံခြုံရေးတာဝန်များထမ်းဆောင်ရန်
 ဖိအားပေးခံနေရကြောင်း ဆိုခဲ့ပြီး - “အဲဒီအချိန်ကတည်းကစပြီး
 စစ်မှုထမ်းအားလုံး နေ့ရောညပါ အနားမရတော့ဘဲ
 အလုပ်များလာပါတယ်။ သူတို့အားလုံး အိပ်ကောင်းခြင်းမအိပ်ရ၊
 စားကောင်းခြင်းမစားရတော့ပါဘူး။ ထို့အပြင်
 စစ်သားအများအပြားသည်လည်း တိုက်ပွဲများတွင် အသတ်ခံခဲ့ရပြီး...
 ကျန်တဲ့သူတွေလည်း စိတ်ဓာတ်ကျပြီး စိတ်ပျက်လာကြပါတယ်။”³³
 တပ်ကြပ်ကြီးမင်းသူရမှလည်း “အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ရဲ့စစ်သားတွေက
 သူတို့ဘာအတွက် တိုက်ခိုက်နေလဲဆိုတာကို မသိလို့
 စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ အားလျော့နေကြပါတယ်။

ဧရိယာတစ်ခုအတွင်းရှိ စစ်အစိုးရလိုလားသော ပြည်သူ့စစ်များအကြောင်း၊ Human Rights Foundation of Monland၊ 2022 တွင်ရှုပါ။

³³ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂။

သူတို့တိုက်ပွဲမှာကျဆုံးရင်တောင်မှ မည်သူမှသူတို့အပေါ်
ကိုယ်ချင်းစာသနားကြမှာမဟုတ်ဘူး”³⁴ ဟုဆိုခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ရှေ့တန်းစခန်းတပ်ရင်းမှူးသုံးဦးအပါအဝင်
ပိုပိုများလာသော တိုက်ပွဲဝင်စစ်သည်များအနေဖြင့် အဘယ်ကြောင့်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာခဲ့ကြသည်ကို
တပ်မတော်အတွင်းရှိ ထိုအခြေအနေများမှ ကူညီရှင်းပြနေပါသည်။
ပြည်သူ့စစ်သားနှင့် ပြည်သူ့ပန်းတိုင်အဖွဲ့များအား ကူညီပေးနေသည့်
အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများထဲမှ တစ်ဦးသည် ထိုကဲ့သို့
နောက်ပိုင်းမှဘက်ပြောင်းလာသူများအား ဘက်ပြောင်းမှု
‘တတိယလှိုင်း’ ၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်အနက်ဖွင့်ထားပါ
သည်။³⁵ တပ်မတော်မှ အရပ်သားဆန္ဒပြသူများကိုပစ်သတ်ခြင်းများ
စတင်ခဲ့ပြီးမကြာမီ သို့မဟုတ် PDF များနှင့်တိုက်ခိုက်မှုများ
အရှိန်မြှင့်လာပြီးမကြာမီတွင် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာခဲ့
သော သူများဖြစ်သည့် ပထမလှိုင်းနှင့် ဒုတိယလှိုင်းတွင်
ဘက်ပြောင်းလာသူများနှင့် မတူဘဲ တတိယလှိုင်းတွင်
ဘက်ပြောင်းလာခဲ့သူများသည် တပ်မတော်၏ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု
များကို တစ်နှစ်သို့မဟုတ် ထိုထက်ပို၍ကြံ့ကြံ့ခံလာခဲ့သောသူများကို
ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းလတ်တလောမှဘက်ပြောင်းလာသူများအတွက်
ဘက်ပြောင်းလာခြင်း၏ နောက်ကွယ်ရှိတွန်းအားများတွင်
တပ်မတော်၏အကြမ်းဖက်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သော

³⁴ Ibid.

³⁵ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်အဖွဲ့အတွင်းရှိ အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူ၊
ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ မေလ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၂၂။

ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာအကြောင်းတရားများကို
 လုံးဝဖယ်ထုတ်ထား၍မရသော်လည်း အချို့သော တက်ကြွလှုပ်ရှား
 သူများ၏အမြင်အရ ၎င်းတို့ဘက်ပြောင်းလာခြင်းနောက်ကွယ်မှ
 တွန်းအားမှာ အခြေခံအားဖြင့် စစ်ပန်းလာမှုနှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်နှင့်
 ၎င်းတို့၏မိသားစုများ၏လုံခြုံရေးအတွက်စိုးရိမ်သော
 ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားအတွက်ကြောင့်
 ဖြစ်လေ့ရှိသည်ဟုဆိုပါသည်။³⁶လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအား
 အနိုင်ယူရန် သို့မဟုတ် ဖိနှိပ်ရန် တပ်မတော်၏စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်
 တဖြည်းဖြည်းပိုပိုတိုးလာသော မယုံကြည်မှုသည်လည်း
 တတိယလှိုင်းတွင်ဘက်ပြောင်းလာသူများ၏
 ဘက်ပြောင်းရန်ရွေးချယ်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရှိကြောင်း တပ်မတော်မှ
 ၂၀၂၂ခုနှစ်လယ်ပိုင်းတွင် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာသူ
 ဒုတိယကြိမ်အောင်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး သိရှိရပါသည်။ သတ်ဖြတ်မှုများနှင့်
 ကျေးရွာများအားမီးရှို့မှုများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း
 သက်သေခံခဲ့ပြီးနောက်တွင် ၎င်းမှ BBC သတင်းထောက်တစ်ဦးအား
 “တပ်မတော်ကရေရှည်မှာအနိုင်ရမယ်လို့ကျွန်တော်ယုံကြည်ခဲ့ရင်
 ပြည်သူ့ဖက်ကို ဘက်ပြောင်းလာခဲ့မှာမဟုတ်ဘူး” ဟုပြောခဲ့ပါသည်။
 ၎င်းမှပင် စစ်သားများသည် PDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ ၎င်းတို့အား
 သတ်ဖြတ်မည်ကိုစိုးရိမ်သောကြောင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့်
 စခန်းမှတစ်ဦးတည်း အပြင်မထွက်ရဲကြကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။
 “ကျွန်တော်တို့ဘယ်သွားသွား စစ်ကြောင်းပုံစံဖွဲ့ပြီးပဲ သွားလို့ရတယ်။

³⁶ Ibid.

ကျွန်တော်တို့က စိုးမိုးထားနိုင်တယ်လို့ ဘယ်သူမှမပြောနိုင်ဘူး” ဟု၎င်းမှဆက်လက်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။³⁷

တတိယလှိုင်းတွင် ဘက်ပြောင်းလာခဲ့သောစစ်သားများအနေဖြင့် CDM စစ်သည်အဖွဲ့များတွင် တစ်နည်းတစ်ဖုံပါဝင်လာနိုင်ခဲ့ပါက တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရသည့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက်များအား နောက်ကြောင်းပြန်ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အသက်ရှင်သန်ရေး၊ ကိုယ်တိုင်/မိသားစုလုံခြုံရေးနှင့် ရှိရှိမည်ကိုကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့် အနာဂတ်တွင်ရရှိလာနိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်များဆုံးရှုံးမည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းစသည့်လက်တွေ့ကျသော အကြောင်းပြချက်များသည် ၎င်းတို့တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရသည့်အကြောင်းရင်းများအကြား ရှုပ်ထွေးသည့်အပြန်အလှန်အားပြိုင်မှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။³⁸ ထိုအချက်များသည်အခြားအချက်များနည်းတူ စစ်သည်များနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုများအနေဖြင့် တပ်မတော်အတွင်းဆက်လက်နေထိုင်မည် သို့မဟုတ် စွန့်ခွာမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရသည့်ခက်ခဲသော ရွေးချယ်မှုများကို ပြသနေပါသည်။

³⁷ Attwood et al., 2022.

³⁸ အမျိုးမျိုးသော ဘက်ပြောင်းရေးစေ့ဆော်မှုများ၏ အတူတကွယှဉ်တွဲနေမှုနှင့် ၎င်းတို့အကြားထပ်နေမှုသည် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေအတွက်သာရှိသည် မဟုတ်ပါ (Albrecht, 2019, p. 305)။

စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုများနှင့် ဆုလာဘ်များ

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရာတွင် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန်ဆုံးဖြတ်သော စစ်သည်အပေါ်တွင်သာမကဘဲ သူ/သူမ၏မိသားစုအပေါ်ပါ သက်ရောက်မှုရှိသော ကြီးမားသည့်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ စွန့်စားရမှုများနှင့် စွန့်လွှတ်ရမှုများပါဝင်ပါသည်။ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော

ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများမှ

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းများအား

ကဖျက်ယဖျက်လုပ်ခြင်းနှင့် အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှစ်ခုလုံးအတွက် မိသားစုဆက်ဆံရေးများသည် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်းဖော်ပြနေပါသည်။ ၎င်းဆက်ဆံရေးများသည် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များချရန်မည်ကဲ့သို့ ညှိနှိုင်းကြသည့်အပေါ်တွင်လည်း သက်ရောက်မှုများရှိပါသည်။

မချယ်ရီသည် သူမအနေဖြင့် တပ်ထဲရှိသူမ၏ဘဝအပေါ်ပျော်ရွှင်မှု မခံရဘဲ NLD ကိုထောက်ခံခဲ့သော်လည်း သူမ၏အမျိုးသားအား အစောပိုင်းတွင် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာမှုပြုလုပ်ခြင်းမှ

ဟန့်တားရန်ကြိုးစားခဲ့ကြောင်း ဤစာစောင်ထဲတွင်

ပြောပြထားပါသည်။ သူမအနေဖြင့် သူမအမျိုးသား၏လုံခြုံရေးနှင့် သူမအမျိုးသား၏ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုကြောင့်

သူမ၏ကလေးလေးယောက်အနေဖြင့် တပ်စခန်းအတွင်း ခံစားရမည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို စိုးရိမ်ခဲ့ပါသည်။ လူလွတ်စစ်သည်များအတွက်

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာခြင်းသည် ပိုမိုလွယ်ကူသော်လည်း

လူလွတ်များအတွက်ပင်လျှင် ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်ခြင်းသည်

တပ်မတော်အတွင်းတွင် ရှိနေသည့် သို့မဟုတ်

တပ်မတော်အပေါ်သစ္စာဆက်ရှိနေသေးသည့် ၎င်းတို့၏ မိခင်၊ ဖခင်၊
ညီအစ်ကို သို့မဟုတ် လက်တွဲဖော်တို့နှင့် ဆက်ဆံရေးအား
ချိုးဖျက်ခြင်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်နိုင်ပါသည်။

တပ်မတော်မှအရာရှိများသည် ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ CDM
စစ်သည်များ၏မိသားစုဝင်များအား

မကြာခဏခြိမ်းခြောက်လေ့ရှိသောကြောင့် CDM စစ်သည်များသည်
တပ်မတော်မှ၎င်းတို့မိသားစုများအား နှောက်ယှက်ခြင်းမှကာကွယ်ရန်
မကြာခဏဆိုသလိုပင် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်များနှင့်

အဆက်အသွယ်ဖြတ်ရလေ့ရှိပါသည် (ဆိုရိုးစကားတစ်ခုအရ
“သူတို့မသိတဲ့အရာတစ်ခုက သူတို့ကိုနာကျင်အောင်မလုပ်နိုင်ဘူး”)

မချယ်ရီနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သူ စစ်သည်ဇနီးသည်နောက်
တစ်ဦးဖြစ်သည့် မနွေဦး၏အတွေ့အကြုံများအရ

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများအတွက် ပံ့ပိုးပေးရာတွင်
ဇနီးသည်များ၏အခန်းကဏ္ဍသည် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်းနှင့်
၎င်းတို့အနေဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေဆဲဖြစ်သော

စစ်သည်များ၏ဇနီးများနှင့်ချိတ်ဆက်မှုကိုထိန်းသိမ်းထားခြင်းဖြင့်
လွတ်မြောက်နယ်မြေများသို့ ရောက်သွားသည့်တိုင်အောင်

၎င်းတို့၏တာဝန်များအား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။³⁹

³⁹ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့သည် ပြည်သူ့စစ်သားဇနီးများအဖွဲ့ကို ၂၀၂၁ခုနှစ်
အောက်တိုဘာလတွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အား

CDM စစ်သည်များ၏ဇနီးများမှစီမံခန့်ခွဲပြီး စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာရန်
ဖျောင်းဖျခြင်းနှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲစစ်သည်များ၏ ဇနီးများကိုဆက်သွယ်ပြီး
စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရာတွင်ကူညီပေးပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့သည် လွတ်မြောက်နယ်မြေတွင်

စစ်တပ်၏အပြင်ဖက်တွင်နေထိုင်သော မနွေဦးသည်
 သူမ၏ခင်ပွန်းလောင်းအား ၎င်းတို့အနေဖြင့်
 စစ်တပ်စခန်းများထဲတွင်ကြည့်ရှုရန် ပိတ်ပင်ခံထားရသည့်
 တပ်မတော်၏ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုသတင်းများကို ပို့ပေးခြင်းဖြင့်
 ၎င်းအားတပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာစေရန်
 သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အပြင်မှနေ၍သူမသည်
 သူမခင်ပွန်းလောင်းအတွက် လွတ်မြောက်ရန်လမ်းကြောင်းအား
 ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ စီစဉ်ပေးထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သူ့အနေဖြင့်
 တပ်မတော်မှထွက်ခွာပါက သူမသည်သူ့အားလက်ထပ်နိုင်ကြောင်း
 ပြောခဲ့ခြင်းသည်လည်း သူ့အားတပ်မတော်မှထွက်ခွာစေရန်
 ပိုမိုတွန်းအားပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ
 စွန့်လွှတ်မှုများမပါဘဲ ဖြစ်နိုင်ခဲ့မည်မဟုတ်ပါ - သူမအနေဖြင့်
 အလုပ်မှထွက်ခဲ့ရပြီး သူမကိုယ်တိုင်နှင့် သူမ၏
 လက်ထပ်ထားခါစခင်ပွန်းတို့၏လုံခြုံရေးအတွက် သူမမိသားစုနှင့်
 အဆက်အသွယ်ဖြတ်ထားခဲ့ရပါသည်။ စစ်သည်များအနေဖြင့်
 ၎င်းတို့တပ်မတော်မှစွန့်ခွာသည့်အခါ
 ၎င်းတို့၏လစာစုငွေများအပါအဝင် ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုအများစု
 သို့မဟုတ် အားလုံးကိုထားခဲ့ရကာ KNU
 မှအုပ်ချုပ်သည့်နေရာများကဲ့သို့ CDM စစ်သည်များအား
 အကာအကွယ်ပေးရန်သဘောတူထားသည့်

ရှိသော စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများ၏မိသားစုဝင်များအတွက်
 ထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ပါသည် (Kyed & Ah Lynn, 2021,
 စာမျက်နှာ ၄၅)။ Min Ye Kyaw & Parry, 2022 တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

လွတ်မြောက်နယ်မြေသို့သွားရာ လမ်းတလျှောက်တွင် ၎င်းတို့အနေဖြင့်
ကြီးမားသော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များနှင့်
ငွေကြေးကုန်ကျမှုများကိုရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရပါသည်။

တပ်မတော်မှအရာရှိများသည် ဘက်ပြောင်းစွန့်ခွာသူများအား
ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်း၊ သွားပုပ်လေလွင့်စွပ်စွဲခြင်းနှင့် ခြေရာခံလိုက်ကာ
ဖမ်းဆီးခြင်းတို့ကို တက်တက်ကြွကြွလုပ်ဆောင်ကြပါသည်။
အာဏာသိမ်းပြီး နောက်တပ်မတော်မှ

ပထမဆုံးစွန့်ခွာလာသူဗိုလ်ကြီးအဖြစ်လူသိများသူ၏ ဇနီးဖြစ်ကာ
တပ်မတော်စစ်တန်းလျားတွင်ကြီးပြင်းလာခဲ့သူတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည့်
မသူဇာလွင်၏ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင် ထပ်မံတော်မှ
သူမအမျိုးသားကလူများကိုသတ်ဖြတ်သည်ဟူသော
သတင်းစကားဖြင့်၎င်းတို့မိသားစု၏ဓာတ်ပုံများအား

ဖြန့်ဝေမှုပြုလုပ်ကာ သူမနှင့် သူမ၏ကလေးနှစ်ဦးအား
အန္တရာယ်ကြီးမားစွာကျရောက်စေခဲ့ကြောင်း

နာကျင်စွာရှင်းပြထားပါသည်။ သူမသည်ကံကောင်းစွာပင်
နောက်ဆုံး၌လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီး တိုက်ပွဲများဖြစ်နေသော

နယ်မြေတစ်လျှောက်သူမ၏ကလေးများကို ထိန်းကျောင်းခဲ့ကာ KNU
ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင်သူမ၏ အမျိုးသားနှင့်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခဲ့
ပါသည်။ သူမရဲ့ စွန့်လွှတ်မှုများသည်ကြီးမားခဲ့သော်လည်း

သူမအနေဖြင့် နောင်တရခြင်းမရှိပါ။ သူမအမျိုးသားသည်
တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင်တပ်အတွင်းတွင် ဒဏ်ရာများရခဲ့ပြီး
သူမ၏သားမှလည်း ၎င်းတို့ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရသည်မှာ

စစ်တပ်အပြင်တွင်နေထိုင်တာကြောင့်လားဟု

ခဏခဏမေးနေကြောင်းလည်း ပြောပြထားပါသည်။ သို့သော် သူမသည် သူမအမျိုးသားအတွက်ဂုဏ်ယူပြီး ယခုပြည်သူလူထု၏ ချစ်ခင်လေးစားမှုကို ခံရသောကြောင့် ပျော်ရွှင်မှုကိုခံစားရကြောင်း ပြောပြထားပါသည်။ သူမအနေဖြင့် လုံခြုံမှုမရှိဘဲနေထိုင်ခဲ့ပြီး တိုက်ပွဲများကြောင့် မကြာခဏထွက်ပြေးခဲ့ရသည့် ကာလများတွင်ပင်လျှင် သူမနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိနေသေးကာ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာရန် တွန်းအားပေးနေခဲ့သော တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသည့် စစ်သည်များ၏ဇနီးများထက် လုံခြုံမှုကိုခံစားခဲ့ရကြောင်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ CDM စစ်သည်များနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်များရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ရသော တပ်မတော်မှထွက်ခွာခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာသာမက လက်တွေ့နှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းဆိုင်ရာ အခက်အခဲများနှင့် သက်ဆိုင်သော ခက်ခဲလှသည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် စွန့်လွှတ်မှုများသည် ငြင်းဆန်နိုင်ဖွယ်မရှိသလို အမြဲတမ်းကျော်လွှားနိုင်သည်တော့ မဟုတ်ပေ။

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာချင်သော စစ်သည်များစွာအတွက် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ရမည့် အန္တရာယ်များမှာ အလွန်တရာကြီးမားနေပါသည်။ ချင်းပြည်နယ်မှ တပ်ကြပ်တစ်ဦးဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း တပ်မတော်သည် စစ်သည်များ တပ်စခန်းများမှထွက်ခွာရန်အတွက် များပြားကြီးမားသော တားမြစ်ချက်များအား ထုတ်ပြန်ထားသလို မိသားစု၏လုံခြုံရေးအပေါ် ကျရောက်လာနိုင်သော အန္တရာယ်သည် အရေးကြီးပါသည်။ “သူတို့တွေ CDM မလုပ်ရဲကြဘူး (ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ကြောက်တာက) သူတို့ရဲ့မိသားစုတွေထိန်းသိမ်းခံရ...”

ရိုက်နှက်ခံရ၊ နှိပ်စက်ခံရ သို့မဟုတ် အသတ်ခံရနိုင်လို့ပါ။ အဲဒါက (တပ်မတော်ရဲ့) ကျွန်တော်တို့အပေါ်ထိန်းချုပ်တဲ့နည်းလမ်းပါပဲ” ဟု၎င်းမှပြောခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမှပင် ဆက်လက်ပြီး စစ်သည်အများစုမှာ မည်သို့မည်ပုံထွက်ခွာပြီး မည်သည့်နေရာသို့ သွားရမည်ကိုမသိကြကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။ လွတ်လမ်းအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့အဆုံးစီရင်ခဲ့သော စစ်သည်သုံးဦးအား ၎င်းမှသိကြောင်းလည်း ဆိုပါသည်။ CDM ပြုလုပ်ရန် “စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ရန် ထက်သန်သောစိတ်ဆန္ဒရှိဖို့ လိုအပ်ပြီး... ထိုစိတ်ဆန္ဒရှိပါက မည်သည့်အခြေအနေကိုမဆို ရင်ဆိုင်နိုင်ပါလိမ့်မယ်” ဟု၎င်းမှရှင်းပြပါသည်။⁴⁰ စစ်တပ်ထဲရှိ၎င်းတို့၏ဘဝတွင် မပျော်ရွှင်သောသူများအတွက်ပင် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာစိုးရိမ်မှုများနှင့် တပ်တွင်းဖိနှိပ်မှုများသည် ၎င်းတို့အားတပ်မတော်မှစွန့်ခွာစေရန် လုံလောက်သော တွန်းအားကိုပေးနိုင်ချင်မှပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အထောက်အပံ့၊ အားပေးမှု နှင့် အလားအလာရှိသော ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်တွင်ရလာနိုင်သော ဆုလာဘ်များ လိုအပ်ပါသည်။

CDM စစ်သည်အဖွဲ့များသည် ထိုကဲ့သို့သော လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်ကြိုးစားရာတွင် အထင်ကြီးစရာကောင်းလှစွာပင် စစ်သည်များအကြားတွင်ရှိသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာနှင့် လက်တွေ့ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ကြောင့်ကျမှုများအားလုံးအတွက် ဆွဲဆောင်မှုရှိနေပါသည်။ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များမှသက်သေပြထားသကဲ့သို့ ထိုအဖွဲ့များသည်

⁴⁰ Chinland Defense Force, 2021.

စစ်သည်များအား တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာစေရန်
 ကူညီပေးခြင်းများဆောင်ရွက်နေသလို ထွက်ခွာနိုင်မည့်
 လမ်းကြောင်းများရှာပေးကာ တစ်ဖက်တွင်လည်း
 ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ
 ပံ့ပိုးမှုများဆောင်ရွက်ပေးပြီး နောက်ပိုင်းထိုစစ်သည်များအနေဖြင့်
 ပိုမိုလုံခြုံသော နေရာများသို့ရောက်ရှိသောအခါ ပညာရေးနှင့်
 ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များပံ့ပိုးခြင်းကိုပါ
 တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်ပေးနေပါသည်။⁴¹ အရေးကြီးစွာပင်
 ၎င်းတို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်မှုပေးသော
 အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်းဖွဲ့စည်းထားပြီး
 တပ်မတော်မှလွတ်မြောက်လာသော စစ်သည်များအား
 အထောက်အထားအသစ်များဖန်တီးပေးခြင်းနှင့်
 တော်လှန်ရေးတွင်ပါဝင်သူတစ်ဦးအဖြစ် တရားဝင်သတ်မှတ်ထားသော
 နေရာတစ်ခုတွင် ပါဝင်နိုင်သည့် အလားအလာတစ်ရပ်ကိုလည်း
 ကမ်းလှမ်းခြင်းမျိုးရှိပါသည်။

---

⁴¹ CDM စစ်သည်များအတွက်အထောက်အပံ့များအား အွန်လိုင်းမှကြော်ငြာမှုများမှ
 တဆင့် ရရှိသော တသီးပုဂ္ဂလလူဒါန်းမှုများမှ ထောက်ပံ့ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။
 ပြည်သူ့စစ်သား ဝက်ဘ်ဆိုဒ်ပေါ်တွင် ထိုကဲ့သို့သော တောင်းဆိုမှုတစ်ရပ်အား
 အောက်ပါသတင်းစကားဖြင့် တွဲဖက်ဖော်ပြထားပါသည် -
 “တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများကိုထောက်ပံ့ပါ။ အသက်များကိုကယ်တင်ပါ။
 စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းလှုပ်ရှားမှုသည် နွေဦးတော်လှန်ရေးအား
 သွေးမြေကျမှုအနည်းဆုံးဖြင့် အနိုင်ရစေရန် အာမခံပေးမည့် အကြမ်းမဖက်သော
 နည်းဗျူဟာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်” (ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့၊ ၂၀၂၁)။

ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာဝက်ဘ်ဆိုဒ်များတွင် ပို့စ်များတင်ခြင်းနှင့် Zoom သို့မဟုတ် Facebook ပေါ်တွင် ဘက်ပြောင်းစွန့်ခွာလာသူများအနေဖြင့် တပ်မတော်ကို စွန့်ခွာလာခြင်းမှရရှိလာသော ကိုယ်ပိုင်ဆုလာဘ်များအကြောင်း ၎င်းတို့၏အမြင်များကို မျှဝေကြခြင်းစသည်တို့ပါဝင်သည့် အမျိုးမျိုးသော အွန်လိုင်းလှုပ်ရှားမှုများမှတစ်ဆင့်ဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။ တပ်မတော်အတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ စစ်သည်များအား တပ်တွင်းဖိနှိပ်မှု၊ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းကာလအတွင်းတရားမျှတမှု အစရှိသော ဘက်ပြောင်းလာသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ကျွမ်းကျင်မှုများကို ထည့်ဝင်အသုံးပြုနိုင်မည့် အခွင့်အရေးများ ဖုန်းတီးပေးနိုင်ကာ တော်လှန်ရေးထဲတွင် နေရာတစ်ခုဖန်တီးပေးနိုင်မည့် အကြောင်းအရာများကို ပြောဆိုဆွေးနွေးကြသည့် အပတ်စဉ် ဆွေးနွေးပွဲများကိုလည်း CDM စစ်သည်အဖွဲ့အစည်းများသည် အမျိုးမျိုးသော ဒီမိုကရေစီရေးလိုလားသောလှုပ်ရှားသူများနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်လေ့ရှိကာ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အခြားသူများအား CDM လုပ်လာစေရန် တိုက်တွန်းအားပေးကြပါသည်။

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသောစစ်သည်များအား ထောက်ပံ့ရန် ၎င်းတို့၏အားထုတ်မှုကိုမြှင့်တင်ရန်နှင့် ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပိုမိုပူးပေါင်းလာကြဖို့ တိုက်တွန်းအားပေးရန် CDM စစ်သည်များသည် NUG အားအဆက်ပြတ်စည်းရုံးလျက်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့သည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘက်ပြောင်းလာသူများကို ကြိုဆိုလိုမှုအပေါ်တွင်လည်း

မို့ခိုကြပါသည်။ KNU တပ်မဟာ ၅ သည် CDM စစ်သည်များကို ကြိုဆိုခဲ့သည့်ပထမဆုံးသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် တပ်မတော်မှထွက်ခွာလာသော စစ်သည်များအား ဂရုဏာထားဆက်ဆံမည်ဖြစ်ကာ ၎င်းတို့ကို CDM တော်လှန်ရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်ကြိုဆိုမည်ဖြစ်ကြောင်း အွန်လိုင်းပေါ်တွင်ကြေညာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် CDM စစ်သည်များအား လုံခြုံရေးနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ထောက်ပံ့မှုများ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။⁴² KNU သည် ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူ အများစုကို လက်ခံပေးထားသည်ဟုဆိုကြသော်လည်း ကချင်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် နှင့် အခြားသောပိုမိုသေးငယ်သည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် ချင်းကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (CDF) ကဲ့သို့အဖွဲ့များသည်လည်း စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများအား ကူညီခဲ့ကြပါသည်။⁴³ မသူဇာလွင်၏ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းတွင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း အချို့သော စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများအနေဖြင့်

⁴² ဖဒိုမန်းမန်း၊ ၂၀၂၁။ KNU တွင် ဘက်ပြောင်းစွန့်ခွာလာသူများအတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်မူဝါဒတစ်ရပ်ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း KNU ၏နိုင်ငံခြားရေး ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဖဒိုစောတာနီးမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်တွင်ရှင်းပြခဲ့ပါသည် - KNU သည် ဘက်ပြောင်းလာသူများအား ဂရုဏာထားဆက်ဆံမည်ဖြစ်သော်လည်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူများအား တရားစွဲဆိုနိုင်ရန်လည်း သေချာစေရန်ဆောင်ရွက်သွား ပါမည် (ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂b)။

⁴³ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု၊ မေလ ၂၃ ရက် ၂၀၂၂။

တပ်မတော်ကိုပြန်လည်တိုက်ခိုက်ရာတွင် ကရင်အမျိုးသားလွတ်
မြောက်ရေးတပ်မတော်၊ ကော်ဘရာစစ်ကြောင်းတို့နှင့်
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် NUG သည်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းအား၎င်း၏
တပ်မတော်ကိုဖြိုချရန်နည်းဗျူဟာ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်
ထောက်ပံ့ရန် ကတိကဝတ်ပြုခဲ့ပါသည်။ NUG သည်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲဖြစ်သော

စစ်သည်များ၏လက်ရှိရှိနေသောလုံခြုံရေးဆိုင်ရာစိုးရိမ်မှုများနှင့်
ရေရှည်အနာဂတ်အတွက်စိုးရိမ်မှုများကို
အနာဂတ်ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်အတွင်း

အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုပေးအပ်မည်ဖြစ်ကြောင်းအာမခံခြင်းဖြင့်ဖြေရှင်း
ပေးရန် ကတိပြုထားသည့်

၎င်းတို့၏ယာယီသမ္မတမှလက်မှတ်ထိုးထားသည့် မူဝါဒတစ်ရပ်ကို
“ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့များအတွက်”
ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမူဝါဒထဲတွင် ပင်စင်များနှင့်

ရာထူးများအားဆက်လက်ထားရှိပေးခြင်း၊ အစားအသောက်၊
နေရာထိုင်ခင်းနှင့်၊ မိသားစုလုံခြုံရေးအတွက်

ထောက်ပံ့ပေးမည့်အစီအစဉ်များ၊ ဘက်ပြောင်းလာသူများအနေဖြင့်
PDF များ၏တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရမည်မဟုတ်ကြောင်း အာမခံပေးမှုနှင့်
(အနာဂတ်) ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ထဲသို့

ပေါင်းစည်းပေးခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။⁴⁴
 ထိုမူဝါဒကြေညာပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူ့ရှင်ခွင်အဖွဲ့သည်
 စစ်ဆေးမှုစနစ်ပေါ်အခြေခံကာ CDM စစ်သည်များအတွက် CDM
 မှတ်ပုံတင်ကတ်ထုတ်ပေးခြင်းတို့အတွက်
 NUG ၏ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
 ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့တွင် NUG မှ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ
 ပစ္စည်းများကိုဖျက်ဆီးသော သို့မဟုတ် စစ်ဖက်ဆိုင်ရာပစ္စည်းများ၊
 ယာဉ်များနှင့်တကွ ပြည်သူ့ရှင်ခွင်အဖွဲ့ကိုလာရောက်ပူးပေါင်းသော
 စစ်သည်များအတွက် အချက်ကိုးချက်ပါသော
 ဆုပေးမှုစနစ်ကိုကြေညာခဲ့ပါသည်။ ဆုများတွင်
 တင့်ကားတစ်စီးကိုဖျက်ဆီးခြင်းအတွက်ဆုကြေးငွေ
 အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀,၀၀၀ မှ လေယာဉ်တစ်စီးကို

---

⁴⁴ ပြည်သူ့ရှင်ခွင်၊ ၂၀၂၁b။ NUG ကဲ့သို့သော အတိုက်အခံလှုပ်ရှားမှုများ၏
 ထိုကဲ့သို့သောဆောင်ရွက်ချက်များသည် စစ်သည်များအား
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရန်တွန်းအားပေးရာတွင်
 အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍတွင်ရှိကြောင်း စစ်တပ်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများအပေါ်
 နှိုင်းယှဉ်သုတေသနများမှဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းအချင်းအရာသည်
 အကယ်၍အတိုက်အခံဖက်မှ စစ်မှုထမ်းများ၏ယုံကြည်မှုကိုရယူနိုင်ပြီး
 အတိုက်အခံတို့၏ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများတွင်ယုံကြည်စေရန်
 သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏လူမှုရေးဖွဲ့စည်းမှုပုံစံအား ယုံကြည်စေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါက
 ပိုမိုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ စစ်အာဏာရှင်နောက်ပိုင်း အနာဂတ်စနစ်သစ်များအတွင်း
 စိတ်ချရသည့်ပေါင်းစည်းပေးနိုင်မှုအပေါ် ယုံကြည်လာစေခြင်းသည်လည်း
 သိသာသော သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ Anisin, 2020, စာမျက်နှာ ၁၃၈-၁၄၂ နှင့်
 Morency-Laflamme, 2018 တွင်ရှုပါ။

ဖျက်ဆီးခြင်းအတွက်ဆုကြေးငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၀၀,၀၀၀ အထိအစားစားပါဝင်ပါသည်။⁴⁵ ဤစာကိုရေးနေသည့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ အထိ မည်သူမှထိုကဲ့သို့ကြီးမားလှသည့် ပစ္စည်းများဖြင့် တပ်မတော်မှထွက်ခွာလာခဲ့သည်ကို မတွေ့ရှိရသေးသော်လည်း ထိုဆုပေးစနစ်သည် တပ်မတော်မှ ရာထူးနေရာများနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များဆုံးရှုံးမည်ကိုစိုးရိမ်သော လက်တွေ့ဆန်သောစိုးရိမ်မှုများရှိသည်။ စစ်သည်များကိုဆွဲဆောင်ရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ KNU နှင့် CDF တို့အနေဖြင့် လက်နက်၊ လက်ပစ်ဗုံးနှင့် ကျည်ဆန်များဖြင့် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာလာသော ရာထူးအဆင့်နိမ့်သောစစ်သည်များအား ဆုချီးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ယခင်ကအောင်မြင်မှုတစ်ချို့ ရရှိခဲ့ဖူးပါသည်။⁴⁶ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ရပ်များဖြစ်ပါက စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသောစစ်သည်များနှင့် ၎င်းတို့ယူဆောင်လာသော စစ်ဖက်သုံးပစ္စည်းများ၏ပုံများအား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသော သတင်းစကားများဖြင့်တွဲဖက်ကာ

⁴⁵ “Myanmar’s Shadow Govt”, 2022.

⁴⁶ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် CDF မှ မော်တော်ယပ်များ သို့မဟုတ် လက်နက်ငယ်များနှင့် ကျည်များဖြင့် စွန့်ခွာလာပါက မြန်မာငွေကျပ် သိန်းငါးဆယ် (ထိုအချိန်က အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂,၇၂၅) နှင့် လက်နက်ကြီးနှင့်စွန့်ခွာလာပါက မြန်မာငွေကျပ် သိန်းတစ်ရာချီးမြှင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါသည်။ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် စစ်သည်သုံးဦးသည် လက်နက်များဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်လာရောက်ပူးပေါင်းခဲ့ကာ ၎င်းတို့အတွက် ဆုငွေများကိုလည်းချီးမြှင့်ပြီးဖြစ်ကြောင်း CDF မှပြောကြားခဲ့ပါသည် (ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁b)။

ဆိုရှယ်မီဒီယာပလက်ဖောင်းများပေါ်ရှိ CDM စစ်သည်အဖွဲ့များတွင် မျှဝေကြလေ့ရှိပါသည်။⁴⁷

CDM စစ်သားအဖွဲ့ဝင်များသည် New York Times မှသည် Nikkei နှင့် Al Jazeera အထိ နိုင်ငံတကာမီဒီယာနှင့် ထိတွေ့ခွင့်များစွာကိုလည်းရရှိခဲ့သည့်အပြင် ပိုမိုလူသိနည်းသော အများသုံးချန်နယ်များမှတစ်ဆင့် လည်းစည်းရုံးရေးဆင်းလာကာ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများ၏အရေးကြီးပုံအပေါ် လူထု၏ အာရုံစိုက်မှုကို ယူဆောင်လာခဲ့ပါသည်။ NUG မှကူညီပေးမှုများလည်းရရှိခဲ့ပြီး ၎င်းထဲတွင် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများအား ခိုလှုံခွင့်ပေးရန် အခြားနိုင်ငံများကို စည်းရုံးခြင်းလည်းပါဝင်ပါသည်။

ဩစတေးလျနိုင်ငံသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကတည်းက ဖွင့်ဟကြေညာထားခြင်းမရှိသော အရေအတွက်ရှိ ဘက်ပြောင်းလာသူများအား ကာကွယ်ရေး ဗီဇာများထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်းသိရပါသည်။⁴⁸ CDM စစ်သည်အဖွဲ့များမှ ဦးဆောင်အဖွဲ့ဝင်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့အဖွဲ့များ၏ ဆိုရှယ်မီဒီယာစာမျက်နှာများပေါ်တွင်မျှဝေထားသော

⁴⁷ ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ ၂၀၂၁။

⁴⁸ Barret, 2022. အမေရိကန်-ဗမာ လုံခြုံရေးကျွမ်းကျင်သူ ဒေါက်တာမီမီဝင်းဘတ်မှ တတိယနိုင်ငံမက်လုံးသည် တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာအတွက်အရေးကြီးကြောင်းဆိုထားကာ အမေရိကန်နိုင်ငံကဲ့သို့ အခြားသောနိုင်ငံများကိုလည်း CDM စစ်သည်များအား ခိုလှုံခွင့်များကမ်းလှမ်းမှုပြုရန် တိုက်တွန်းထားပါသည် (“US Expert says”, 2022)။

ဩစတေးလျနိုင်ငံတွင် ခိုလှုံခွင့်ပေးမှုသတင်းသည်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲစစ်သည်ပေါင်းရာနှင့်ချီအား
၎င်းတို့ထံရက်အနည်းငယ်အတွင်းဆက်သွယ်လာစေရန် ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့
ပါသည်။ ထိုသူများထဲတွင် ပုံမှန်အားဖြင့်၎င်းတို့
ထံဆက်သွယ်လေ့မရှိသော ရာထူးကြီးသူများပါပါဝင်ပါသည်။⁴⁹

ရှေ့တန်းတွင်ရှိနေသောစစ်သည်များနှင့်
တပ်မတော်မှထွက်ခွာရန်မည်ကဲ့သို့သော ကိုယ်ကျင့်တရားပိုင်းဆိုင်ရာ
သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလှုံ့ဆော်မှုမှ မရှိသောသူများအား NUG မှ
စည်းရုံးရာတွင် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ၊ ဆုကြေးများ၊ ခိုလှုံခွင့်များနှင့်
အနာဂတ်ရာထူးနေရာများအတွက်ကတိကဝတ်များ ပေးခြင်းသည်
စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းနည်းဗျူဟာကိုမြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့သလို
ထိုပေးအပ်ကမ်းလှမ်းချက်များအားလုံးကို
အဖွဲ့အစည်း၏တရားဝင်ပုံစံဖြင့်ပေးအပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း
ထိုသို့ကြိုပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များသည် လက်ရှိအချိန်အထိ
တပ်မတော်မှထွက်ခွာလာသော စစ်သည်အရေအတွက်
သိသိသာသာတိုးမြှင့်လာစေရန်
၎င်းတို့ချည်းသီးသန့်ဖြင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်း
ပြသနေခဲ့ပါသည်။ ထိုကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များသည်
အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသောအရင်းမြစ်များကြောင့်
စိန်ခေါ်မှုခံနေရသလို မလုံခြုံမှုနှင့် မသေချာမရေရာမှုတို့ကြောင့်
နှောင့်နှေးဒုက္ခရောက်နေရပါသည်။ အရေးကြီးသည်မှာ
၎င်းကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များသည် အချို့သော စစ်မှုထမ်းများအား

⁴⁹ “Australia’s Embrace”, 2022.

တပ်မတော်အပေါ်သစ္စာရှိစေရန် သို့မဟုတ်
 တပ်မတော်အပေါ်အလွန်ကပ်တွယ်နေသောကြောင့် ထွက်ခွာလိုစိတ်
 မရှိစေရန်ဆောင်ရွက်ထားသည့် တပ်မတော်စနစ်အတွင်းနှင့်
 ၎င်းတို့၏ရှုမြင်သတ်မှတ်ပုံထဲတွင် နက်ရှိုင်းစွာမြှုပ်နှံထားသော
 စွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းအတွက် ဖြန့်ကျက်ထားသည့်
 ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအတားအဆီးများ၏
 နှောင့်နှေးစေခြင်းကိုလည်းခံနေရပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်
 ထိုသူများသည် မည်သူများဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့သည်
 မည်သို့မည်ပုံတွေးခေါ်ကြကြောင်း အရေးကြီးသော သဲလွန်စများကို
 ဤအထူးထုတ်စာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော
 ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများထဲတွင် တွေ့ရမည်ဖြစ်ပြီး Michael Charney
 ၏ ထည့်ဝင်ရေးသားထားမှုထဲတွင်လည်း တပ်မတော်အပေါ်သစ္စာရှိမှု
 နှင့် တပ်မတော်မှ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်း
 တွင်မည်သို့မည်ပုံရှုမြင်သတ်မှတ်ပုံတို့ ဖြစ်တည်လာသည့်
 သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာနောက်ခံများအကြောင်းကျွန်ုပ်တို့လေ့လာနိုင်ပါ
 သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအတားအဆီးများနှင့် သတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံများ

၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်ကျင်းပခဲ့သော ပြည်သူ့စစ်သား/
 ပြည်သူ့ပန်းတိုင်စကားဝိုင်းတွင် CDM စစ်သည်တစ်ဦးဖြစ်သူ Captain
 Clock အား မည်သည့်စစ်သည်များ သည် တပ်မတော်ထဲတွင်
 ဆက်လက်ရှိနေရန်ရွေးချယ်ကြပြီး အဘယ်ကြောင့်
 ထိုသို့ရွေးချယ်ကြကြောင်း မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ Captain Clock မှ

၎င်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ စစ်မှုထမ်းများထဲမှ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသော သူတို့သည် ၎င်းတို့လိုခြံရံရေးနှင့် ၎င်းတို့မိသားစု၏လိုခြံရံရေးအတွက် စိုးရိမ်သောကြောင့် ဆက်လက်နေနေကြခြင်းဖြစ်ပြီး ကျန်သော ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဩဇာအာဏာနှင့်ရပိုင်ခွင့်များကိုတပ်မက်သောကြောင့် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အား တပ်မတော်မှ ဦးနှောက်ကျင်း (brainwash) ထားပြီး ပညာမတတ်ကြသောကြောင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့်လွတ်လပ်ပြီး ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သောတွေးခေါ်မှုမျိုးဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ တပ်မတော်ထဲတွင် ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။⁵⁰ ထိုကဲ့သို့သော ကိန်းဂဏန်းဆိုင်ရာခန့်မှန်းချက်များသည် လက်တန်းပြောထားခြင်း ဖြစ်သော်လည်း Captain Clock ပြုလုပ်ခဲ့သော ရှင်းလင်းသည့်အချက်တစ်ခုမှာ တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်း နည်းဗျူဟာအတွက် အမျိုးမျိုးသော အတားအဆီးများအား မည်သို့မည်ပုံကျော်လွှားရမည်ကို နားလည်ရန်အတွက် အရေးကြီးသည်ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအုပ်စုနှစ်စုထဲမှ ပထမတစ်စုသည် လုံခြုံသောလွတ်မြောက်နိုင်မည့်လမ်းကြောင်း များနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များပေးနိုင်ပါက ၎င်းတို့ကို တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရန် တိုက်တွန်းအားပေးနိုင်မည်ဖြစ် သော်လည်း ဒုတိယတစ်ဖွဲ့အတွက်မှာမူ စီးပွားရေးဆိုင်ရာမက်လုံးများ၊ အတွေးအခေါ်များနှင့် စိတ်နေသဘောထားတို့နှင့် ချိတ်ဆက်ထားသော ပိုမိုနက်ရှိုင်းသည့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အတားအဆီးများကို ဖြေရှင်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ကိုရေခဲ၏

⁵⁰ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂။

ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင် ရာထူးအဆင့်နိမ့်သော စစ်သည်များမှာ တပ်မတော်မှအမှောင်ချထားခြင်းကို မည်သို့မည်ပုံခံနေရကြောင်း၊ တပ်မတော်ဝါဒဖြန့်မှု၏ သားကောင်များဖြစ်ကာ သတင်းအချက်အလက်များလည်း ကန့်သတ်ထားခံရကြောင်းပြောပြ ခဲ့ပြီး ကိုထက်နိုင်အောင်မှလည်း “ပြည်သူလူထုသည်ရန်သူဖြစ်သည်” နှင့် “တပ်မတော်သည် တိုင်းပြည်၏ ကာကွယ်သူဖြစ်သည်” အစရှိသည့် မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များ ဖန်တီးကြောင်း ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့သူများသည် တပ်မတော်အပေါ်၎င်းတို့မှ ကျေးဇူးကြွေးတင်နေသည်ဟုခံစား နေရခြင်း သို့မဟုတ် တပ်မတော်ပြင်ပတွင် ၎င်းတို့အတွက်ရှင်သန်ရန်ဘဝမရှိဟု ခံစားနေကြရပါသည်။ တပ်မတော်အရာရှိများအနေဖြင့် တပ်မတော်ထဲတွင် ဆက်လက်ရှိနေကြသည်မှာ စီးပွားရေးအကျိုးခံစားခွင့်များ၊ တပ်မတော်၏တရားမဝင်စီးပွားရေးအမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိကြောင်း ကိုသူရဲမန်နှင့် ကိုထင်ရှားတို့သည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများထဲတွင် မျှဝေဖော်ပြထားခဲ့ပါသည်။ အချို့စစ်မှုထမ်းများဆိုလျှင် အာဏာသိမ်းမှုသည် ၎င်းတို့အား ပိုမိုချမ်းသာလာစေရန် လုပ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟုယုံကြည်ကြပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်အစောပိုင်းကတည်းက CDM စစ်သည်များ၏ သက်သေခံချက်များထဲတွင်သာမက မြန်မာတပ်မတော်အပေါ် သုတေသနပြုမှုများတွင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း တပ်မတော်မှစွန့်ခွာထွက်ပြေးရာတွင်ရှိသော ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အတားအဆီးများသည် ပြန့်နှံ့နေသော ကျဉ်းမြောင်းသည့်

ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခု၊ ဦးဆောင်သူနှင့်နောက်လိုက်ဆက်ဆံရေးများ၏ အတွင်းပိုင်းအဆင့်ကြီးငယ်စနစ်နှင့် ခိုင်မာသောအတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ယန္တရားတစ်ခုထဲတွင် မြှုပ်နှံထားပါသည်။⁵¹

ခိုင်မာသောရဲဘော်ရဲဘက်စိတ်ဓာတ်ကို ပျိုးထောင်ခြင်းအပါအဝင် အမိန့်များကိုတင်းတင်းကျပ်ကျပ်လိုက်နာစေခြင်း၊ အကြောက်တရားများရိုက်သွင်းထားခြင်းနှင့် တပ်မတော်အား တိုင်းပြည်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ကာကွယ်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံတစ်ရပ်အား စွဲမက်အောင်သွန်သင်ထားသည့် အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာဝါဒဖြန့်မှုတို့ကို ပေါင်းစည်းထားခြင်းမှတစ်ဆင့် သစ္စာရှိစေမှုတို့ကို လေ့ကျင့်ပေးခြင်းတို့၌ တပ်မတော်သည်ဆယ်စုနှစ်ချီ အတွေ့အကြုံရှိပါသည် (ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော Charney တွင်ရှုပါ)။ စစ်သည်များနှင့် အရာရှိများသည် တပ်တွင်း ဆုပေးမှုများ၊ ရာထူးတိုးပေးခြင်းများနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် တပ်မတော်နှင့်တုပ်နှောင်ချိတ်ဆက်ထားမှုများရှိနေကာ⁵²

တပ်မတော်၏တရားဝင်ရော တရားမဝင်စီးပွားရေးများတွင် ပါစိုးမိုးခြယ်လှယ်နိုင်မှုသည် အရာရှိအဖွဲ့များအား အနည်းဆုံး ၁၉၉၀ ခုနှစ်များကတည်းက ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။⁵³

⁵¹ မြန်မာတပ်မတော်အကြောင်း အသေးစိတ်အဖြစ်ဆုံး

သုတေသနပြုဆောင်ရွက်ချက်အချို့ကို Bunte, 2017; Callahan, 2003; Maung Aung Myoe, 2009; Nakanishi, 2013; Selth, 2002 တွင်ရှုပါ။ ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော Charney တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

⁵² Nakanishi, 2013.

⁵³ Bunte, 2017.

တပ်မတော်မှထွက်ခွာရာတွင် ရာထူးအဆင့်ပိုမြင့်သော
 အရာရှိများသည် ရာထူးအဆင့်နိမ့်သော စစ်သည်များနှင့်ယှဉ်လျှင်
 စီးပွားရေးအရရော ဂုဏ်ပုဒ်အရပါ ပိုမိုဆုံးရှုံးစရာများရှိနေပြီး
 ၎င်းတို့သည် တပ်မတော်၏
 အတွေးအခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာသတ်မှတ်မှုမြင်ပုံကို
 ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာလိုက်နာကြသူများ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။
 ရာထူးအဆင့်နိမ့်သော အချို့စစ်သည်များအနေဖြင့်
 ၎င်းတို့၏နေ့စဉ်အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် တပ်မတော်အပေါ်
 တွင်လုံးလုံးလျားလျားမှီခိုရန် လိုအပ်သည်ဟူသော ယုံကြည်မှုကို
 တပ်မတော်နည်းစနစ်မှ ဖန်တီးပျိုးထောင်ထားခဲ့ကြောင်း CDM
 စစ်သည်များ၏ ပြောကြားချက်များအရ သိရပါသည်။⁵⁴
 ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခံခဲ့ရသူများ
 သိရှိထားသည့်အရာတိုင်းကို လူတိုင်းသိရှိလာနိုင်ခဲ့သည်သည်
 မဟုတ်ပါ - တပ်မတော်စနစ်သည် ရာထူးအဆင့်နိမ့်စစ်သည်များ
 အတွက် စီးပွားရေးအရအကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့်ယှဉ်လျှင်
 စီးပွားရေးအရအမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့်
 အနိုင်ကျင့်ခြင်းတို့သည်များစွာသာလွန်နေပါသည်။ စစ်သည်များ၏
 ပညာရေးချို့တဲ့မှုများ၊ လူသစ်စုဆောင်းရာတွင်
 ငွေကြေးပိုင်းချို့တဲ့မှုအဖြစ်ဆုံးနိုင်ငံသားများကို ဗဟိုပြုခြင်း၊ နှင့်
 စစ်သည်များအား လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်မှုမှတားမြစ်ထားခြင်း
 တို့အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ဖိနှိပ်မှုအတွင်း ၎င်းတို့ကို
 ပြန်လည်ချည်နှောင်ထားသည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးနည်းစနစ်များနှင့်

⁵⁴ ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၁။

ဝါဒဖြန့်မှုများကြောင့် ထိုအခြေအနေသည်
 ရာထူးနိမ့်သောစစ်သည်များအကြားတွင် ဆက်လက်ရှိနေကြောင်း
 CDM စစ်သည်များမှ ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။⁵⁵
 CDM စစ်သည်တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ဦးသည် ပညာရေးနိမ့်ပါးမှုနှင့်
 ဦးနှောက်ကျင်း (brainwash) ခံရမှုတို့သည်
 တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲစစ်သည်များ၏အကြမ်းဖက်မှုကို
 ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေမှုနှင့် ချိတ်ဆက်မှုရှိကြောင်းဆိုထားပါသည် -
 “ရာထူးနိမ့်စစ်သည်တွေက ဘယ်လိုအမိန့်မျိုးကိုပဲဖြစ်ဖြစ်နာခံနေကြ
 တယ်... သူတို့ကိုသတ်ဖို့ အမိန့်ပေးရင် သူတို့သတ်တယ်။
 သူတို့အဲ့လိုလုပ်ရင် သူတို့အပေါ်နဲ့ တိုင်းပြည်အပေါ်
 ဘယ်လိုမျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိလာမလဲဆိုတာကို မစဉ်းစားကြဘူး။
 (သူတို့မှာ) စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်စွမ်းနည်းကြတယ်။
 အဲ့ဒါကသူတို့ရဲ့အမှားတွေလည်း မဟုတ်ပြန်ဘူး။ သူတို့ရဲ့
 မူလစိတ်ရင်းက အဲ့လိုမျိုးမဟုတ်ဘူး (ဒါပေမဲ့) သူတို့တွေက brainwash
 ခံရပြီး ပြည်သူလူထုဆီကနေ ခွဲထုတ်ထားတာကိုခံခဲ့ရတာ။”⁵⁶
 ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းပိုင်ရှင်များထဲမှ
 တစ်ဦးဖြစ်သည့် ကိုဇေယျအောင်သည် ပြည်သူ့စစ်သားစကားဝိုင်း
 တစ်ခုထဲတွင် အထက်ပါနှင့်ဆင်တူသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည့်
 ဦးနှောက်ကျင်းမှု brainwash လုပ်ခြင်းသည် စစ်သည်များအား

⁵⁵ Kyed & Ah Lynn, စာမျက်နှာ ၇၁-၇၅။

⁵⁶ Democratic Voice of Burma, 2021a.

ကိုယ်ချင်းစာတရားကင်းမဲ့ပြီး လူမဆန်စွာပြုမူတတ်သည့်
စက်ရုပ်များအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားစေကြောင်း ပြောပြထားပါသည်။⁵⁷
စစ်သားများအနေဖြင့် ပြည်သူများအပေါ်တွင်
ကိုယ်ချင်းစာတရားမရှိမှုသည် CDM စစ်သည်တစ်ဦး
ဖြစ်သည့်ကိုညီသုတမှဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စစ်သည်ပေါင်းများစွာနှင့်
၎င်းတို့မိသားစုဝင်များသည် တပ်မတော်မှ
ပြင်ပရှိလူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုများနှင့် သတင်းအချက်အလက်
စီးဆင်းမှုကို ကန့်သတ်ထားသည့် သီးသန့်ခွဲထုတ်ခံထားရသော
ဘဝများအဖြစ် စစ်တန်းလျားများတွင်နေထိုင်နေကြကာ
တိုင်းသူပြည်သားများထံမှ စစ်သားများအား
တမင်သက်သက်ခွဲထုတ်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်ပါ
သည်။⁵⁸ ဤစာစောင်ထဲရှိ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများထဲတွင်
ဖော်ပြထားချက်များအရ ထိုသီးသန့်ခွဲထုတ်ထားမှုသည်
အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း ပြီးပြည့်စုံခြင်းမရှိတော့သော်လည်း
ကိုအောင်ကိုကို၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းထဲတွင်သက်သေခံထားသည့်
အတိုင်း ၎င်းသည် ကျယ်ပြန့်သော သက်ရောက်မှုတစ်ရပ်
အဖြစ်ဆက်လက်တည်ရှိနေပါ သေးသည်။ ကိုအောင်ကိုကိုမှ ၎င်းသည်
တပ်မတော်မှစုဆောင်းခြင်းမခံရမီ အရပ်သားဘဝ၌
လူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုများ များစွာရှိခဲ့ပြီး ထို့ကြောင့်

⁵⁷ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၆ ရက်ရက်စွဲဖြင့် ကျင်းပခဲ့ကာ YouTube ပေါ်တွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင်တင်ခဲ့သော ပြည်သူ့စစ်သားစကားဝိုင်းတစ်ခုမှ (People's Soldiers from Burma, 2022)။

⁵⁸ ပြည်သူ့ပုန်းတိုင်း၊ ၂၀၂၁။

တပ်မတော်မှထွက်ခွာလိုခဲ့ကြောင်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။ သို့သော် သူမိသားစုဝင်များမှာ တပ်မတော်ထဲတွင်သာနေခဲ့ဖူးသောကြောင့် သူနှင့်ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်ကာ တပ်မတော်မှထွက်ခွာလိုခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်အား သဘောမတူခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် သူမိသားစုဝင်များသည် ‘နှောက်ကျင်း brainwash’ ခံထားခဲ့ရသည်ဟု သူ့အနေဖြင့်ယုံကြည်နေခဲ့ပါသည်။

တပ်မတော်နှင့် ပြည်သူများကို ခွဲခြားခြင်းအား တပ်မတော်ဩဇာအာဏာကိုအလေးမထားသော သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်သော သူများသည် တိုင်းပြည်နှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာ၏တည်ရှိမှုကို ခြိမ်းခြောက်လာနိုင်ချေရှိသည့် ရန်သူများအဖြစ်သတ်မှတ်ကိုယ်စားပြု သည့် ကျယ်ပြန့်စွာသက်ရောက်မှုရှိသော တပ်မတော်ဝါဒဖြန့်မှုမှတစ်ဆင့်လည်း လုပ်ဆောင်လေ့ရှိပါသည်။ မြန်မာတပ်မတော်၏ အတွေးအခေါ်⁵⁹ ထဲတွင် ထိုကဲ့သို့ ပြည်တွင်းတွင်ရန်သူများဖန်တီးတည်ဆောက်ထားမှုအပေါ် မှီခိုခြင်းသည် ရှည်လျားသော သမိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ရှိခဲ့ပြီး ၎င်းအား အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူများအပေါ် ကျူးလွန်သောအကြမ်းဖက်မှုများအတွက် လျော်ကန်သင့်မြတ်ကြောင်းရှင်းချက်ထုတ်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်အား ပိုမိုတာသွားစေသည်မှာ အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်သော ခုခံရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် NUG အား အကြမ်းဖက်မှုများအဖြစ် တံဆိပ်ကပ်သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုအချက်သည် တိုင်းပြည်၏မတည်ငြိမ်မှုကို ပိုမိုသေချာစေခဲ့ပါသည်။

⁵⁹ Callahan, 2003.

“(သူတို့က) လူတွေကိုလူတွေလိုမထင်ပါဘူး” ဟု ဤစာစောင်ထဲတွင်
 မန္တလေးမှဆိုထားပြီး PDF များသည်
 တပ်မတော်မှစတင်တိုက်ခိုက်ခြင်းကိုခံခဲ့ရသော ပြည်သူများနှင့်
 ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း စစ်သည်များအားပြောပြထားခြင်းမရှိဘဲ
 “၎င်းတို့သည် ကျောင်းတွေနှင့် ဈေးတွေကို ဗုံးခွဲပြီး
 တိုင်းပြည်သာယာဝပြောမှုကို တားဆီးချင်တဲ့ အကြမ်းဖက်သမားများ”
 ဟုသာ စစ်သည်များအနေဖြင့် သိထားကြကြောင်း
 ၎င်းမှဆက်လက်ရှင်းပြထားပါသည်။
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများမှ ထိုကဲ့သို့သော
 ဝါဒဖြန့်မှုမျိုးသည် တပ်မတော်မှ ဆိုရှယ်မီဒီယာများနှင့် စာတိုပို့သော
 အက်ပ်များမှတစ်ဆင့် ပုံမှန်ဖြန့်ဝေလေ့ရှိကြောင်း
 သက်သေခံထားကြပါသည်။⁶⁰ စစ်ကိုင်းတိုင်းမှရှာသားတစ်ဦးရှာတွေ့
 ခဲ့သည့် စစ်သည်တစ်ဦး၏ဖုန်းထဲမှ ဆယ်လ်ဖီဗီဒီယိုတစ်ပုဒ်ထဲတွင်
 တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲစစ်သည်များမှ ၎င်းတို့အနေဖြင့်
 အရပ်သားများအား မည်သို့မည်ပုံသတ်ဖြတ်
 အကြမ်းဖက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုနေခဲ့သည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပြီး
 ၎င်းအချက်သည် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော ဝါဒဖြန့်မှုမှာ
 တိုက်ပွဲဝင်တပ်သားများအကြားမည်မျှနက်ရှိုင်းစွာစီးဝင်နေသည်ကို
 ပြသနေပါသည်။⁶¹

⁶⁰ Radio Free Asia, 2021. Conrad & Bayer, 2021 တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

⁶¹ ဤဗီဒီယိုအား Radio Free Asia ထံသို့ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုဗီဒီယိုထဲတွင်
 စစ်သည်များမှ ၎င်းတို့အနာဂတ်သည် မည်သို့ဖြစ်မည်ကိုမသိကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့သည်
 “ရေစီးရာမျောနေသည့်သစ်လုံးသဖွယ်” ဖြစ်နေကြောင်း

ဤစာစောင်ထဲတွင် Charney မှဆိုထားသည့်အတိုင်း တပ်မတော်သည်သာလျှင်စစ်မှန်သော အာဏာကိုင်စွဲအုပ်ချုပ်သူနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံတော်အားကာကွယ်သူဟူသော ရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်သည် အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် တိုင်းပြည်တဝှမ်းနှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်တပ်ဖွဲ့ဝင်များအကြားတွင် ပျက်စီးသွားခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူများမှလည်း သက်သေခံထားပါသည်။ သို့သော် ထိုရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်အား ထာဝရပြောင်းလဲရန် အထူးသဖြင့် တပ်မတော်၏ ကျယ်ပြန့်စွာသက်ရောက်မှုရှိသော တပ်တွင်းပိုင်းဝါဒဖြန့်မှု ယန္တရားအား တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ရန် အတားအဆီးများမှာမူ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ထဲတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော CDM စစ်သည်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် တပ်မတော်၏သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှုကိုထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲစစ်သည်များ၏ ဆိုရှယ်မီဒီယာသုံးစွဲနိုင်မှုတို့တွင်ရှိသော ဟာကွက်များကို အသုံးပြုကာမနားမနေဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် Facebook, VK နှင့် TikTok ကဲ့သို့ ဆိုရှယ်မီဒီယာပလက်ဖောင်းများပေါ်တွင် စစ်သည်များအသုံးပြုသော ဆိုရှယ်မီဒီယာစာမျက်နှာများအား တပ်မတော်မှဝါဒဖြန့်မှုများနှင့် ‘သတင်းအတု’ များကို ဆန့်ကျင်သော

အကြောင်းအရာများနှင့် ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ကာ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ
စစ်ဆင်ရေးဟုခေါ်သော ‘စိတ်နှလုံးသားများကိုဖွင့်ရန်’
စစ်ဆင်ရေးတစ်ရပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်နေ ကြပါသည်။
၎င်းတို့အသုံးပြုသောအကြောင်းအရာများတွင် စစ်သည်များအား
ကိုယ်ကျင့်တရားပိုင်းဆိုင်ရာ အသိဝင်လာစေရန် ဖျောင်းဖျခြင်း၊
၎င်းတို့၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် စစ်ပန်းမှု စသည်တို့မှသည်
တပ်မတော်၏တရားမမျှတမှုများနှင့် တပ်တွင်းပိုင်းဖိနှိပ်မှုများကို
အလေးပေးထားသည့် ပို့စ်များအထိပါဝင်ပါသည်။
ထိုကဲ့သို့လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့သည်
စစ်သည်များအား တပ်မတော်မှဖြန့်ဝေသည့် သတင်းများနှင့်
၎င်းတို့၏ရာဇဝတ်မှုများအတွက် အကြောင်းပြချက်များကို
ယုံကြည်လာခြင်းမှတားဆီးရန် ကြိုးစားကြပါသည်။
နောက်တစ်ဆင့်အနေဖြင့် စာပို့သည့်အက်ပ်များမှတစ်ဆင့်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲဖြစ်သော စစ်သည်များနှင့် ဆက်သွယ်ကာ
၎င်းတို့၏သောကများနှင့် စိုးရိမ်မှုများကိုနားထောင်ပေးခြင်းဖြင့်
နားလည်မှုနှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရခြင်း၏ ရေရှည်ရည်ရွယ်ချက်မှာ ၎င်းတို့အနေဖြင့်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာရန် ဆုံးဖြတ်လာစေခြင်း သို့မဟုတ်
အနည်းဆုံးအနေဖြင့် တပ်မတော်မှကျူးလွန်နေသည့်
ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများတွင် ပါဝင်မှုမှရှောင်ကျင်စေကာ
နောက်ပိုင်းတွင်တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းရာ၌
ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းဖြင့် စစ်သည်အများအပြားသည်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာခဲ့ကြပြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်

စစ်သည်အများအပြားမှ တပ်မတော်အပေါ်တွင်ရှိသည့်
ယုံကြည်မှုများနှင့် ခိုင်မာသည့်သတ်မှတ်မှုမြင်ပုံများအား
သိသိသာသာပြောင်းလဲရခြင်းမျိုးပါဝင်သောကြောင့် တခါတရံတွင်
အချိန်သုံးလထိတိုင်အဆက်မပြတ် ဆက်သွယ်မှုလုပ်ရသည်အထိ
အချိန်ယူရပါသည်။⁶²

ရည်မှန်းချက်များနှင့် အနာဂတ်များ

ကိုရဲရင့်သွေးမှ ဤစာစောင်ထဲတွင်အခိုင်အမာအတည်ပြုထားသကဲ့သို့
အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း CDM စစ်သည်အများစုသည်
တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းခြင်းအား စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ၏
မတရားမှုများနှင့် လိမ်လည်လှည့်ဖျားမှုများကိုရှင်းလင်းစွာတွေ့
မြင်လာစေပြီး အမှောင်ထဲမှ အလင်းထဲသို့ ဝင်ရောက်လာသည့်အသွင်
ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။⁶³ ပိုမိုများလာသော စစ်သည်များအနေဖြင့် CDM
လုပ်လာကြကာ တပ်မတော်စခန်းများမှစွန့်ခွာပြီး
ဤတော်လှန်ရေး၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်လာသည်နှင့်အမျှ
ပိုမိုတိုးတက်လာသော နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အသိတရားနှင့် မတူညီသော
အနာဂတ်များအတွက် ရည်မှန်းချက်များသည်လည်း
တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပါသည်။ ထိုအချက်သည်

⁶² စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးကြိုးစားဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်သက်ဆိုင်သော
အသေးစိတ်အချက်အလက်များသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော
အရပ်သားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူတစ်ဦးအားမေးမြန်းချက်များနှင့် CDM စစ်သည်အဖွဲ့
တစ်ဖွဲ့၏ကိုယ်စားပြုသူများအား အုပ်စုဖွဲ့မေးမြန်းထားချက်များမှ အခြေခံထားပါ
သည်။

⁶³ ပြည်သူ့ရင်ခွင်၊ ၂၀၂၁c။

ဤစာစောင်တွင်ပါဝင်သော ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများနှင့်
 တော်လှန်ရေးအကြောင်း၊ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအကြောင်းနှင့်
 တရားမျှတမှုအကြောင်းများအပေါ် သေချာစွာစဉ်းစားတွေးခေါ်ထား
 သောစကားပိုင်းများပါဝင်သည့် CDM စစ်သည်များ၏
 မကြာခဏကျင်းပလေ့ရှိသော အွန်လိုင်းဆွေးနွေးပွဲများမှ
 သက်သေထူနေပါသည်။ CDM စစ်သည်များသည်
 ၎င်းတို့၏နက်ရှိုင်းသောကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင်အခြေခံ
 ကာ စစ်အာဏာရှင်အပေါ်ခက်ထန်ပြတ်သားစွာဝေဖန်ကြသူများထဲမှ
 တချို့ဖြစ်လာကြပါသည်။ ၎င်းတို့ထဲမှအများစုသည်
 အခြားသောစစ်သည်များ၎င်းတို့နှင့် လာရောက်ပူးပေါင်းလာစေရန်
 သို့မဟုတ် ‘လွတ်မြောက်နယ်မြေများ’သို့ ရောက်ရှိနေပြီးဖြစ်သော
 စစ်သည်များအား ထောက်ပံ့ရန်
 မနားမနေလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။
 ၎င်းတို့အိပ်မက်ဖြစ်သည့် ၎င်းတို့တိုင်းပြည်အတွက်
 ပိုမိုကောင်းမွန်သောအနာဂတ်သည် နွေဦးတော်လှန်ရေး၏အောင်မြင်မှု
 နှင့် ခိုင်မာစွာချိတ်ဆက်လျက်ရှိကြောင်း ဤစာစောင်ထဲရှိ
 ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကိုအောင်ဇေယျမှ
 “သာတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်လပ်မှု” ရှိသောလူ့ဘောင်
 အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကိုမျှော်လင့်ကာ ထိုရလဒ်အားစစ်အာဏာရှင်ကို
 အမြစ်ကနေမြေလှန်နိုင်မှသာလျှင်ရရှိနိုင်မည်ဟု
 ၎င်းမှယုံကြည်ထားပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်
 ကိုထက်နိုင်အောင်မှ ယုံကြည်ထားသည့်အတိုင်း လက်ရှိတပ်မတော်ကို
 ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆောင်ရွက်ခြင်းသာလျှင်မဟုတ်ဘဲ

လုံးဝဖြိုဖျက်ပစ်ကာ အသစ်မှပြန်စရန်လိုအပ်ပြီး - ကိုထင်ရှားနှင့်
 ကိုဖြိုးဝင်းအောင်မှ ဆိုသည့်အတိုင်း
 ပြည်သူများမှတည်ဆောက်ပေးထားပြီး ချစ်ခင်လေးစားသည့်
 အဆင့်အတန်းရှိ တပ်မတော်သစ်တစ်ရပ်ကို
 ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။⁶⁴
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းလာသူတချို့မှာ တပ်မတော်သည်
 ပြည်သူများကို တိုက်ခိုက်နေခြင်းအား နောက်ဆုတ်မည် သို့မဟုတ်
 အရှုံးပေးမည်ဟုယုံကြည်နေသော်လည်း
 တပ်မတော်မှစွန့်ခွာဘက်ပြောင်းမှုများသည် တပ်မတော်ကို
 အောက်ခြေ၊ အတွင်းမှနေ၍ လူ့အင်အားနည်းစေကာ၊ တပ်တွင်းပိုင်း
 ကစဉ့်ကလျားဖြစ်မှုများနှင့် အာဏာဖီဆန်ခြင်းများဖြစ်စေကာ
 ပြိုကျပျက်စီးစေခြင်းဖြင့် တော်လှန်ရေးကို
 အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်မျှော်လင့်ထားကြပါသည်။
 တော်လှန်ရေးအနိုင်ရရန် တပ်မတော်ကိုစစ်မြေပြင်တွင်သာတိုက်ခိုက်

---

⁶⁴ မြန်မာတပ်မတော်အား မည်သည့်အရာမှ အစားထိုးနိုင်မည်လဲဆိုသည်မှာ
 ဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်သော ငြင်းခုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး
 ၎င်းဆွေးနွေးမှုအားလက်ရှိတွင် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးအဆင့်အတန်းများကို
 လိုက်နာသည့် ဖယ်ဒရယ်တပ်မတော်တစ်ရပ်တည်ဆောက်ရာတွင် အလေးပေးထား
 ပါသည်။ CDM စစ်သည်များသည် ထိုတပ်မတော်ထဲတွင် မည်ကဲ့သို့
 ပါဝင်နိုင်မည်ဆိုသည်မှာလက်ရှိအချိန်တွင်ရှင်းလင်းမှုမရှိသေးဘဲ
 ၎င်းတို့အနေဖြင့်မည်မျှ ပါဝင်လိုသည်/မပါဝင်လိုဘူးမှာလည်း
 လက်ရှိတွင်ဆွေးနွေးဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းရာအား ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄
 ရက်နေ့တွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ပြည်သူ့ပန်းတိုင်စကားဝိုင်းထဲတွင် ငြင်းခုံဆွေးနွေးထားကြ
 ပါသည် (ပြည်သူ့ပန်းတိုင်၊ ၂၀၂၂)။

ရန်လိုအပ်သည်သာလျှင် မကဘဲ ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့်
 “၎င်းတို့၏စိတ်ဓာတ်ကိုဖျက်ဆီးခြင်း” သည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်
 ကြောင်း ကိုထက်နိုင်အောင်မှ ယုံကြည်ထားပါသည်။
 တော်လှန်ရေးသည် တပ်မတော်အား ၎င်းသည် သာသနာနှင့်
 တိုင်းပြည်၏ကာကွယ်သူအဖြစ်
 ရှုမြင်သတ်မှတ်ထားသည့်မျက်နှာဖုံးကိုခွာချပြီး စစ်သည်တစ်ဦး
 ချင်းစီရှိ လူသားချင်းစာနာမှုကို ဖော်ထုတ်စေကာ၊ တိုးပွားလာသော
 ပင်ပန်းမှုနှင့် ၎င်းတို့မည်သည့်အတွက် တိုက်ခိုက်နေရသည့်အပေါ်
 ယုံကြည်မှုမရှိတော့ခြင်းတို့ကို အသုံးပြုခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

တပ်မတော်မှစွန့်ခွာလာခဲ့သော စစ်သည်များတွင်ရှိသည့်
 လူသားချင်းစာနာမှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အသိရှိမှုတို့သည်
 ဤစာစောင်ထဲတွင်ပါဝင်သော ပြောဆိုထားချက်များထဲတွင်ပေါ်လွင်
 နေပါသည်။ ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်အနာဂတ်အစီအစဉ်များသည်
 သေးငယ်ကောင်းသေးငယ်နိုင်ပြီး ၎င်းတို့ထဲမှ အများစုသည်
 သေနတ်ကိုပြန်လည်ကိုင်ဆောင်လိုသည့် ဆန္ဒမရှိတော့သော်လည်း
 မြန်မာနိုင်ငံအတွက်

လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းသစ်တစ်ရပ်ကိုတည်ဆောက်ရာတွင်
 ၎င်းတို့၏မြှုပ်နှံထားမှုသည် ဤကဲ့သို့ အလွန်တရာ
 စိတ်မချမ်းသာဖွယ်ကောင်းသောအချိန်တွင် မျှော်လင့်ချက်တစ်ခု
 ပေးနေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော သက်သေခံပြောဆိုချက်များသည်
 တပ်မတော်၏ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ်
 ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော

ကိုယ်တွေ့သက်သေများကို ပေးအပ်နေပါသည်။⁶⁵ ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအနာဂတ်၏ ပြန်လည်တွက်ချက်ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ စစ်အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်ရေးအား အဆုံးသတ်ရန် သတ္တိရှိစွာပါဝင်တိုက်ပွဲဝင်နေသူ အားလုံးအတွက် တရားမျှတမှုကိုရှာဖွေရာတွင် အလွန်အသုံးဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

---

⁶⁵ ၂၀၂၂ ခုနှစ်မှ တင်ပြချက်တစ်ခုထဲတွင် တော်လှန်ရေးကိုထောက်ခံသော ဘက်ပြောင်းလာသူများနှင့် တပ်တွင်းသတင်းပေးများ၏ သက်သေများပေါ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအခြေခံကာ တပ်မတော်အတွင်းရှိ အချို့သောသူများအား Fortify Rights မှ စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများဖြင့် စွပ်စွဲထားပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်များတွင် တပ်မတော်မှ ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများအပေါ်ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ၏ သက်သေများကိုလည်း ဖော်ထုတ်ထားပါသည် (Fortify Rights, 2022)။ Zaw Ye Thwe, 2022 တွင်လည်းရှုနိုင်ပါသည်။

The Rise of the Military in Myanmar and What Comes Next: The Decline of a Military Machine?

Michael W. Charney

Like many other post-colonial societies, post-independence Myanmar has had a military with an extra-defense role in society that far outweighs the normative position a military might hold in the West or, since World War II, in much of East Asia. Foreign historians and political scientists have long explained the rise and continuing strength of the military in Myanmar in ways that reflected the understandings of their times and global perspectives. The military was a nationalist force against the Japanese towards the end of the Second World War, a revolutionary force against the interference of the United States in the early Cold War, an example of a typically self-serving, military dictatorship that pushed aside civilian governments throughout the Global South in the 1950s, 1960s, and 1970s, a nationalist force stamping out the vestiges of colonialism, largely accepted by the general population by the 1980s, and then an unpopular military junta seeking to hold back the post-Cold War democratic wave that briefly swept Southeast Asia in the late 1980s, 1990s and early 2000s. In the author's own history of the country, written in 2008 and published in 2009, he described the military's efforts at constitutional reform as a phase of "perpetual delay".¹

Nevertheless, in 2008 a new constitution was promulgated, in 2010 elections were held, and in 2011 a transitional government was put into office, albeit with heavy constitutional provisions maintaining overall military control. Many scholars again revised their views of the country and some praised the military as a reforming force, within limits.² Aung San Suu Kyi and the National League for Democracy (NLD) decided to contest the 2012 by-elections and join in the new, military-validating

---

¹ Charney, 2009.

² See, for example, Maung Aung Myoe, 2014.

system. After a sweeping result for the NLD (and thus Aung San Suu Kyi) in the November 2020 general elections, the military launched a coup on 1 February 2021, which led to a civil disobedience campaign beginning on 4 February. The military formed the State Administration Council to run the country, while soldiers were sent through towns and villages and resistance and counter-resistance morphed into civil war. Scholars, journalists, and others have stayed in step and tried to once again portray the military in a new way, looking at these events as the result of an institutional crisis in which the military feared that the NLD had the momentum to remove the existing constitutional checks to civilian power.³ Such a development might possibly allow for key members of the military to be punished for their many past crimes.

Most of the views discussed above have come from foreign or expatriate scholarship because most of the scholars living within the country have had very few opportunities to conduct research openly on the military, and the ten-year window in which military control was supposed to be a 'lighter touch' was foregone by the late 2010s when the NLD and its leader Aung San Suu Kyi were intent on controlling the media and suppressing journalists and others critical of both the civilian government and the military. As a result of the many dated and often partisan takes on the Myanmar military, combined with the lack of access to the institution, and a sustained effort by the military to present itself, unrealistically, as a bearer of precolonial royal and military traditions, the military is poorly understood, by scholars as well as by the general public, both national and international. The military is most often depicted as either being stronger than it is or weaker than it is. These mistaken impressions have led to many of the failures today to end military rule in Myanmar, as well as to the international community's failures to coax the military to change its ways.

One of the remaining obstacles to overcoming the influential, but dated, characterizations of the military is the challenge

---

³ For example, see Thant Myint-U, 2021.

of doing primary research on the institution. Existing research is elite-centered, focused on the perspectives and recollections of the higher echelons of the military officer corps, often through conversations after they have left their command. They represent a different social milieu than much of the everyday soldiery who are under very close control or observation by their commanders. And their separation from the rest of society means that what the general population feels is no guide at all to how the everyday soldier feels or behaves. One of the unique opportunities of the present special issue of this journal is that interviews with deserting soldiers offers us at least some insights into how some soldiers view their role and that of the military in Myanmar's society and governance. Of course, this only represents that tiny slice of the military that has chosen to serve no longer and as a result, this can only be one part of a larger picture. Nevertheless, it is a beginning. In the short overview below, the author discusses some key aspects of Myanmar's military history to attempt to put the institution's position in contemporary Myanmar into a wider context.

How the Military Came to Control the Country

The military's exhibitions, such as parades around the statues of renowned Bama conquerors from the past, and the institution's own official history, widely promulgated, would have the country believe that they are heirs to the precolonial armies and rulers of the past. However, the Myanmar military has nothing to do with these precolonial armies. The constitutional position of the military relative to civilian power and the laws which have backed the security excesses of the military since 1962 are rooted in the example of the colonial military developed under British rule. The British decision in 1928 to ban Bama military service in favor of ethnic minorities (the 'martial races') meant the independence-era military was plagued by bias. Bama nationalist parties in the 1930s organized their own paramilitary

tats (armies) in response, although they remained unarmed.⁴ Under Japanese tutelage, independence leader Aung San organized a group of *thakins*, the Thirty Comrades, into the core of a new Burma Independence Army that would swell as the Japanese pushed out the British in 1942, creating such a large force that it came to concern the Japanese. They demobilized it and formed the smaller Burma Defense Army (BDA). When the Japanese insisted on mobilizing the BDA for their own war effort, the BDA rebelled and sided with the invading Allies. The military, as historian Tharaphi Than observes, was enormously popular at that time and included female soldiers in its ranks.⁵

The assassination of Aung San, the achievement of independence in 1948, and the outbreak of civil war soon after would set the template for the modern Myanmar military. Military leadership was given to a senior Karen officer named Smith-Dun. With the outbreak of ethnic insurgencies from 1949, Smith-Dun's ethnicity became a political issue, and when fired, Ne Win took his place as commander of the military.⁶ Ne Win collected a group of officers around him who would go on to dominate the military for decades. As historian Maung Bo Bo has shown, these officers were interlinked through family connections and intellectual networks that favored a stronger, authoritarian form of government in the country, waging a struggle through politics and the media against the liberal press and intellectuals.⁷ At the same time, the military was developing fiscal autonomy through control of certain resources as well as a strongly autonomous command hierarchy that made it a threat to the elected, civilian leadership of the country.⁸

General Ne Win's legacy is that of initiating a half century of overt military control over the country. In the context of civil war and an election crisis, Ne Win first took over control from Prime Minister U Nu to run a military caretaker government,

---

⁴ This development is examined by Callahan (2003).

⁵ Tharaphi Than, 2021a.

⁶ Topich & Leitich, 2013, p. 79.

⁷ Maung Bo Bo, 2019.

⁸ Callahan, 2003.

ultimately from 1958-1960, in which major military officers were appointed parallel to ministers throughout the bureaucracy to introduce supposed military efficiency. However, the political crisis abated, the economy recovered, and elections were held again, leading to the victory of a resurgent U Nu. But not for long. In 1962, Ne Win and the military took complete control and arrested the sitting civilian leaders, who were duly elected. He declared a revolutionary government, created a cadre party, restricted civil liberties, took the economy to the left with the “Burmese Way to Socialism”, drafted a new constitution, and created a new ‘civilian’ government with a one-party state, which he led as head of the Burma Socialist Programme Party (BSPP), leaving the military with a few of his key officers in powerful positions.⁹ The economy soured, protests erupted in 1988, Aung San Suu Kyi and others, including U Nu once more, came to the fore, and Ne Win resigned, leading to the collapse of the government. Although rumored to continue to be running the country behind the scenes, Ne Win and his family were ultimately brushed aside a decade later.¹⁰

The military intervened in September 1988, with the justification of reestablishing law and order and preparing for elections to determine the future government of the country. They set up military tribunals at various levels of administration known as State Law and Order Restoration Councils (SLORCs), including one SLORC to rule them all, while former anti-government protesters organized new political parties, such as the NLD. The military also organized a front party and very soon began to arrest opponents. Nevertheless, two years later, the NLD swept to victory in the election. The military quickly annulled the results, fired upon protesters, and threw the country into disarray, feeding further fuel to the ongoing civil war. The military ruled the country under the national SLORC until adopting the less intimidating title of State Peace and Development Council in 1997.

---

⁹ Topich & Leitich, 2013, p. 86.

¹⁰ Charney, 2009.

From 1988 the military had opened parts of the economy to foreign investors on terms that enriched the top generals and many military families. In the early 1990s, however, international boycotts hurt the economic image of the country, and the generals were faced with the problem of finding a way to win the civil war, ensure they were not punished for their atrocities by a potential future non-military government, and make their fortunes foolproof from scrutiny. Negotiations with EAOs led to a pause to the civil war, on the whole.¹¹ A constitution-writing process produced a constitution that ensured that the military were immune from prosecutions for past crimes. Constitutional provisions that ensured a military veto and that certain powers were kept by the military meant that if any future government tried to challenge the hidden hands of the military leadership in the economy it could be terminated. All seemed to go well under the leadership of the first prime minister in the new system, former general Thein Sein, and, even after Aung San Suu Kyi became de facto leader a few years later, she attempted to demonstrate to the military that she was no threat to them.

The 2015-2020 NLD government garnered international criticism and condemnation for its stance on the military's attacks against the Rohingya population in September 2017, and for many other reasons. But the domestic popularity of Aung San Suu Kyi helped the NLD to sweep the November 2020 general elections, worrying military leader General Min Aung Hlaing that the constitutional safeguards would be removed and generals both past and present would be vulnerable to a power grab by elected, civilian politicians, and eventually face prosecution for corruption and war crimes. Min Aung Hlaing contested the result, but negotiations between the military and NLD failed, and in February 2021, the military launched its coup. They arrested and later prosecuted the civilian NLD leaders on corruption and other charges and have promised a new 'election' in the future. Faced with widespread public discontent in the form of a civil disobedience campaign, the military employed mass

---

¹¹ Ibid.

violence, leading to an extension of civil war in the country. It is this new civil war that the defectors whose interviews are included in this special issue fled from.

The Military Imaginary¹²

Myanmar's military generals function in the context of a national imaginary that most citizens are obligated to pay lip service to, even if they do not actually accept this imaginary in private. This is common in any organized society. When those who have power look at the world and their place in it, they frame it in different imaginaries. Although the Western construction of knowledge purports that there is one world, the one we see, the real one, and anything else is a fantasy, everyone really sees the world in two ways simultaneously, which shape their interactions with other people daily.

First, there is the mundane way that actors see their daily life as people, their biological functions, their physical needs, their individual survival, which we can call their “mundane reality”, and then there is the larger, social fiction that shapes the way we all view the world around us. For example, when you or I look at a street in Bangkok or Oxford, we see restaurants with food, stores with clothes, hundreds of people: men, women, children, young, old, and so on. We think about our salaries, what time to take our prescription medicines, whether we owe taxes, who we date, marry, when we will retire. This is the world of ourselves. It is our realm of personal, intimate human interactions: this is our “mundane reality”.

Second, there is also what Charles Taylor calls our “social imaginary”. This is the socially organized, institutional view we have of the world and how we fit in with others: “the ways people imagine their social existence, how they fit together with others, how things go on between them and their fellows, the expectations that are normally met, and the deeper normative

---

¹² Parts of this section were first delivered in a conference presentation (Charney, 2021).

notions and images that underlie these expectations”.¹³ This is just as much part of our personal reality and we simultaneously walk both the mundane reality and the social imaginary. Their overlap requires constant negotiation to survive in daily life.¹⁴ That same person is both a human and a doctor, a human and a student, a human and a general, but normally they must decide which identity, their ‘personal self’ or their ‘social self’ will structure how they act at any given moment.

The highly peculiar and unique interaction that results from these choices eventually synchronizes into a perception of the world operating according to its own logic. The mind has unconsciously shaped through a million small negotiations how that person views the world. The present author refers to this result as a ‘mindscape’. Put the same people through the same experiences, with the same roles, and a group of mindscapes may be very similar, but at some level each is unique. The key is that every individual mind produces a view of the world that combines personal needs with social roles in way that seems ‘right’ and makes sense. In this way, the generals can fill their pockets with the nation’s resources and yet still see themselves as true defenders of the nation. Yes, they have built up personal fortunes at the expense of many others, but they see themselves as the protectors of their country.

The royal imaginary of the precolonial period probably operated in very similar ways. Sanctified by court ritual and Brahman priests, etched into the royal histories and temple iconography as well as the mythologies behind royal paraphernalia, the royal imaginary posited the king as the protector of the *sasana* (the Buddhist religion) on earth as was Indra in the heavens. But men were not born kings, even if they were born heirs, and princely rivalry, subterfuge, usurpation, and outright civil wars demonstrated that those who became monarchs were also

---

¹³ Taylor, 2004, p. 23.

¹⁴ Benedict Anderson’s popular ideas of imagined communities (2006) could be confused with what the author is talking about here. To be clear, the author is *not* talking of an imagined, impersonal, meta-group or national collective.

men (or, sometimes, women). So long as nothing overtly challenged the royal imaginary in which the king ruled according to the Dharma, kept harmony and prosperity in the land and the *sangha*, and had victory in war, he or she could feel secure.¹⁵ Unfortunately, Aung San Suu Kyi's *realpolitik* approach of praising the generals and the military, thus reinforcing the claims of their imaginary, helped to further legitimate it.¹⁶ In fact, the 2017-2021 period may have seen, for the first time since 1962, widespread popular acceptance in the lowlands of *some* of the chief claims of the military imaginary as legitimate, at least regarding the protection of the 'Buddhist homeland' from the threat of those presented in the country as being aggressively anti-Buddhist (Muslims). When the military moved against Rohingya civilians in August 2017, killing and raping tens of thousands, and driving 800,000 as refugees across the border into Bangladesh, they were defended by Aung San Suu Kyi and her government. The State Counsellor even traveled to defend the military's actions before the International Court of Justice.¹⁷

In the precolonial royal imaginary, the administrators who were sent out to the outlying provinces understood how little currency that imaginary had with the local populace. In such places spectacular violence, whether rape, murder, or torture, was delivered on a regular basis to achieve the court's goals, including resource extraction.¹⁸ This local, "invisible" violence conducted by everyday administrators has been paralleled in independent Myanmar by the actions of local military officers, particularly in ethnic minority areas. This explains how the Rohingya in Rakhine State, prior to August 2017, had already lived for decades in conditions that met the criteria for genocide.¹⁹

It was also possible in the precolonial period for the royal imaginary to crack at the center. A major military defeat, failed crops, pestilence and the like, reminded kings that they were

---

¹⁵ This is discussed in Charney, 2022.

¹⁶ Eimer, 2013.

¹⁷ "Aung San Suu Kyi", 2019.

¹⁸ Charney, 2020.

¹⁹ Maung Zarni & Cowley, 2014.

not ruling in the clouds. In a similar way, for today's generals, their imaginary became increasingly threatened by the impending change of government after the November 2020 elections. They were unable to forestall the inevitable, leading to the events from 1 February 2022—a constitutional coup followed by a civil disobedience campaign and then a harsh crackdown, and a civil war on entirely new fronts. These have certainly revealed cracks in the military's imaginary. Critics both domestic and abroad have maintained that they do not countenance, cannot countenance, and will not countenance, anything the generals do. In threatening the military's imaginary, these critics, in the view of the military, are a threat to their protection of the nation and are therefore 'terrorists'. This has led to numerous extreme displays of spectacular violence designed to deter further dissent, including the hanging of two prominent critics, Ko Jimmy and Ko Phyo Zeya Thaw, in July 2022.²⁰

Military Fragility

The application of mass violence during military rule in Myanmar fits the pattern of other fragile states that have undertaken spectacular displays of violence. As open challenges threaten the military's imaginary, this shakes the foundations of military confidence and forces it to face the very real possibility that it can be toppled. There have been only a few incidents in which this imaginary has been realistically shaken: the U Thant funeral riots in 1974, the collapse of the BSPP government in 1988, the Saffron Revolution in 2007, and the violence from 1 February 2021 to the present. In such circumstances, the military has relied upon spectacular displays of violence to scare the population back into submission. This is an indication of military weakness, not of strength.

But why should the military feel weak and take popular opposition as a genuine threat? After all, it has the military hardware, the impression of numbers, organization, and a tight

---

²⁰ "Myanmar Junta", 2022.

hierarchy, not to mention experience and training in waging war. Much of the insecurity has to do with how the military's strength was undermined by generals since active civil war with the EAOs receded, and particularly since the transition to democracy began. Before 1988, military strength was around 186,000 people, but it expanded in the two decades after 1988 to 200,000. The size of the military today is a closely guarded secret. It has been estimated to be between 300,000 and 350,000 soldiers by some and, at some point, the military may have hoped to swell numbers to 500,000 to 600,000. But the number of combat soldiers today is probably far lower, perhaps around 100,000 men and women, although paramilitary units of the national police force could add tens of thousands to this number.²¹

Military secrecy is often maintained for security reasons in nation states. A larger-than-life army is intimidating to foreign and domestic enemies alike. The appearance of having the ability to strike anywhere, anytime, and to hold multiple fronts with ease, is aimed at keeping ethnic armed organizations divided and quiet. Potential foreign interventions are dissuaded. To foreign investors and those invested in other ways in Myanmar, the army's implied size assures stability and, where challenged, victory over the long term.

Another reason is likely the hydra-headed way in which the generals pursue their private wealth. The upper levels of military expenditure are likely to have been tapped for private gain. Some, like Ne Win, used Japanese aid and other public resources for his private estate even while he publicly condemned corruption on the part of subordinates. A large army is expensive. Inflating the size of the army payroll, the cost of the equipment necessary to arm them, or supplies to feed them, is common practice in officer corps in many countries historically and today. Nevertheless, the lack of sub-'line item' transparency and the continued control of the military in Myanmar made it difficult to do anything other than conjecture until leaks of the military budget and procurement files after the 2021 coup revealed

---

²¹ Selth, 2022.

the prominent role of military families as suppliers to the military.²² There are many other areas of military collusion in parts of the economy and in conflict zones where the military is deployed to maintain central control, including jade and ruby mining and the gems trade.²³

The political theory behind kingship in predominantly Theravada Buddhist polities is relevant here, as the ruler historically drew their legitimacy to rule from the belief in, and demonstration of, their superior store of merit.²⁴ This superior store is reflected in different ways. In precolonial Burmese history, when the kingdom was often also a conquest state that oriented itself towards raiding and conquering, a ruler with merit therefore had a large and powerful army—the more merit, the larger the army. A weak or declining army would indicate the opposite, a poor store of merit for the ruler, and therefore their dwindling legitimacy.²⁵ Preventing anyone from perceiving the true size of the army, in yesteryears or today, is in the ruler's or rulers' best interests.

This is particularly true today if the People's Defense Forces (PDFs) grow in size. PDFs arose spontaneously but were partially organized on 5 May 2021 by the National Unity Government (NUG) as a federal army to oppose the military. Currently, PDFs number about 60,000 soldiers. Should this grow larger and faster, the trajectory of increase would clearly demonstrate that PDFs could overtake the military in numbers. This would be proof in a predominantly Theravada Buddhist society that the NUG were rapidly demonstrating a superior store of merit that demonstrated their own legitimacy to rule. This of course is hindered if the military continues to convince the public that it is larger than it really is. One of the most glaring indications of this practice is that the military relies on mobilizing militias and police paramilitary forces to maintain order across the country. Another is the way in which it relies on particularly experienced

---

²² McPherson, et al., 2021.

²³ Agence France-Presse, 2021.

²⁴ Walton, 2017, p. 68. See also Grabowsky, 2007.

²⁵ Charney, 2003.

divisions, shifting them from one end of the country to another to conduct special operations. Yet another indication is the mass of desertions, revealing an army bleeding soldiers as fast as it can deploy them. These defectors indicate that the army is very fragile indeed.

Political scientist Tun Myint has argued that popular sentiment has already seen through the military's imaginary. Rather than being the focal point of Burmese unhappiness or seen as an institution to be reformed, or possibly even forgiven, many Burmese have come to view the military in unemotional terms as something that is no longer relevant to the country and its future. They no longer see it as something to fear. As Tun Myint explains: "If a person, an institution, or a thing is conceived as falling into the (*junzaja*) category, Burmese no longer treat that person or thing as something to like or to hate; the *junzaja* is to be disregarded and ignored as worthless. People seek to erase it from their memory. A *junzaja* entity possesses no attribute that is respectable; no ethical or moral properties; no value to the natural or human world."²⁶ This is a very different perspective than the mere dislike of the military in past decades. Clearly, it will be increasingly difficult for the military to attempt to cow the population through spectacular violence, if the Burmese have indeed moved beyond fear.

Conclusion

One of the current trends in academia that speaks a great deal to some of the issues I have discussed above, or at least their underlying causes, is the move to decolonize knowledge, that is to say, the structures of knowledge that have been established by the West that ignore or suppress modes of interpretation from non-western sources.²⁷ It has largely been foreign, white, interpretations of Myanmar's military and its behavior that have (mis)portrayed it in so many ways and so often made erroneous

---

²⁶ Tun Myint, 2022.

²⁷ For the case of Burma, see Tharaphi Than, 2021b, and Chu May Paing & Than Toe Aung, 2021.

predictions. The present author, who normally identifies as a white male, is conscious that being from the West and educated in the West has shaped his perspective. But arguably, some of the thinking behind the need to decolonize knowledge was formed as much within the Western laboratory as against it. In much of the author's own work that has been drawn on for the present article, it was indigenous perspectives, authors, and actors who were examined for how they viewed their world and their place in it. In this way, meeting some of the goals of decolonizing knowledge about the military has been attempted here.

It is the case though, that a full accounting of the history of the military, its decline, and its fall from power will not be possible until the last phase has taken place. Only then can the generals, hopefully imprisoned, be interrogated (before they too are executed in the same way as Ko Jimmy and Ko Phyo Zeya Thaw), military rank and file be free to reveal openly the daily functioning of the military from within, and documents may be published outlining everything from the true size of the military to the size of the generals' fortunes. Then, the military imaginary will genuinely be shattered and revealed to be artificial even to the generals and supporters who might still otherwise cling to the image of a rightful power dispossessed.

The main point to underline here is that if military control is to be unraveled, which is now the avowed goal of many the country's civilians, this goal can only be achieved if the military, including how and why it acts and reacts the way it does, is better understood. Too often no effort is made in this regard, with continually unfortunate results. Just as the United States relied upon a psychologist for insights to predict how the dictator Adolf Hitler would behave as he faced undeniable defeat, understanding how the Myanmar military and the generals who lead it view the world, and their place in it, is of the utmost importance to understanding what they will do next and then again, what they will do after that. However partisan this observation may appear, scholarship on the military, whether it admits it or not, is always partisan to a certain extent.

References

- Agence France-Presse. (2021, February 12). Jade and Rubies: How Myanmar's Military Amassed its Fortune. *The Economic Times*. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/jade-and-rubies-how-myanmars-military-amassed-its-fortune/articleshow/80876439.cms>
- Anderson, B. (2006). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Verso.
- Aung San Suu Kyi defends Myanmar from accusations of genocide, at top UN court. (2019, December 11). *UN News*. <https://news.un.org/en/story/2019/12/1053221>
- Callahan, M. (2003). *Making Enemies: War and State Building in Burma*. Cornell University Press.
- Charney, M. W. (2003). A Reassessment of Hyperbolic Military Statistics in Some Early Modern Burmese Texts. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, 46(2), 193–214.
- Charney, M. W. (2009). *A History of Modern Burma*. Cambridge University Press.
- Charney, M. W. (2020). Both Benevolent and Brutal: The Two Sides of Provincial Violence in Early Modern Burma. In E. Charters, M. Houlemare, & P. H. Wilson (Eds.), *A Global History of Early Modern Violence* (pp. 37–51). Manchester University Press. <https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/46528>
- Charney, M. W. (2021, February 11). *A Historian Considers the Current Military Takeover in Myanmar* [Paper presentation]. Myanmar Dialogues Conference, Naresuan University, Thailand. <https://eprints.soas.ac.uk/34760/>
- Charney, M. W. (2022). Buddhism, the Royal Imaginary and Limits in Warfare: The Moderating Influence of Precolonial Myanmar Royal Campaigns on Everyday Warriors. *Contemporary Buddhism*. <https://doi.org/10.1080/14639947.2022.2038029>
- Chu May Paing & Than Toe Aung. (2021, February 12). *Talking Back to White* Researchers in Burma Studies* [Paper

- presentation]. 20th International Graduate Students Conference, University of Hawai'i at Manoa, USA.
- Eimer, D. (2013, January 27). Aung San Suu Kyi Praises Burmese Army. *The Telegraph*. <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/burmamyanmar/9829990/Aung-San-Suu-Kyi-praises-Burmese-army.html>
- Freeman, J. (2018). Who is the Real Aung San Suu Kyi. *Tricycle*. <https://tricycle.org/magazine/who-is-the-real-aung-san-suu-kyi/>
- Grabowsky, V. (2007). Buddhism, Power and Political Order in Pre-Twentieth Century Laos. In I. Harris (Ed.), *Buddhism, Power and Political Order* (pp. 121–142). Routledge.
- Maung Aung Myoe. (2014). The Soldier and the State: The Tatmadaw and Political Liberalization in Myanmar Since 2011. *Southeast Asia Research*, 22(2), 233–249.
- Maung Bo Bo. (2019). *The Burmese Military and the Press in U Nu's Burma* [Unpublished doctoral dissertation]. SOAS, University of London.
- Maung Zarni & Cowley, A. (2014). The Slow-Burning Genocide of Myanmar's Rohingya. *Washington Law Journal*, 23(3), 683–753.
- McPherson, P., Levinson, R., Geddie, J., Wa Lone, Lewis, S & Grey, S. (2021, September 8). Revealed: The Craven Corruption Behind the Myanmar Coup. *Bangkok Post*. <https://www.bangkokpost.com/world/2178499/revealed-the-craven-corruption-behind-the-myanmar-coup>
- Myanmar Junta Hangs Two Leading Democracy Activists. (2022, July 25). *The Irrawaddy*. <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-hangs-two-leading-democracy-activists.html>
- Selth, A. (2022, February 17). Myanmar's Military Numbers. *The Interpreter*. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/myanmar-s-military-numbers>
- Taylor, C. (2004). *Modern Social Imaginaries*. Duke University Press.
- Thant Myint-U. (2021, February 5). Myanmar Needs a New Kind of Democracy. *New York Times*. <https://www.ny-times.com/2021/02/05/opinion/myanmar-coup.html>

- Tharaphi Than. (2021a, April 5). Myanmar's Brutal Military Was Once a Force for Freedom – But it's Been Waging Civil War for decades. *The Conversation*. <https://theconversation.com/myanmars-brutal-military-was-once-a-force-for-free-dom-but-its-been-waging-civil-war-for-decades-158270>
- Tharaphi Than. (2021b, November 20). Impossible Feat? Decolonizing a Burmese Academy. *Critical Asian Studies*. <https://criticalasianstudies.org/commentary/2021/11/20/commentary-tharaphi-than-why-does-area-studies-need-decolonization>
- Topich, W. J. & Leitich, K. A. (2013). *The History of Myanmar*. Greenwood.
- Tun Myint. (2022, April 21). How the Coup Shattered the Image of Myanmar's Military. *The Diplomat*. <https://the-diplomat.com/2022/04/how-the-coup-shattered-the-image-of-myanmars-military/>
- Walton, M. J. (2017). *Buddhism, Politics and Political Thought in Myanmar*. Cambridge University Press.

မြန်မာတပ်မတော်၏ တိုးတက်အောင်မြင်လာမှုနောက်
ဘာဆက်ဖြစ်မည်လဲ—ဤစစ်ယန္တရားကြီး၏
ကျဆုံးခန်းဆီသို့ဦးတည်နေပြီလား။¹

Michael W. Charney

ကိုလိုနီခေတ်နောက်ပိုင်း လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအများအပြားကဲ့သို့ပင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနောက်တိုင်း သို့မဟုတ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကတည်းက အရှေ့အာရှဒေသအများစု တွင်ရှိသော သာမန်စစ်တပ်တစ်တပ်ထက် များစွာ ပိုမိုကျော်လွန်သော ကာကွယ်ရေးအခန်းကဏ္ဍကို ရယူနိုင်ခဲ့သည့် စစ်တပ် တစ်တပ်ရပ် (တပ်မတော်) ရှိနေခဲ့ပါသည်။ ပြည်ပမှ သမိုင်းပညာရှင်များနှင့် နိုင်ငံရေး သိပ္ပံပညာရှင်များအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိတပ်မတော်၏ တိုးတက်လာမှု နှင့် ဆက်လက်တိုးပွား လာနေခဲ့သော အင်အားကို ၎င်းတို့၏ ခေတ်ကာလများနှင့် နိုင်ငံတကာမှအမြင်များ၏ နားလည် သဘောပေါက်မှုအပေါ် ထင်ဟပ်စေသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ကာလ ကြာရှည်စွာ ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏တပ်မတော်သည် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် အဆုံးသတ်ခါနီးတွင် ဂျပန်များကိုဆန့်ကျင်သည့် အမျိုးသားရေးအင်အားစုတစ်ရပ်အဖြစ်၊ စစ်အေးတိုက်ပွဲကာလ အစောပိုင်းတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကို

---

¹ စာမျက်နှာ ၁၁၁ မှာ ကိုးကားချက်များရှိသည်။

ဆန့်ကျင်ခဲ့သည့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုတစ်ရပ်အဖြစ် ၁၉၅၀ ခုနှစ်များ၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်များနှင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ကမ္ဘာကြီး၏ တောင်ဖက် (the ‘Global South’) တစ်လျှောက် အရပ်သားအစိုးရ များကို ဘေးဖယ်လစ်လျူရှုကာ မိမိအကျိုးစီးပွားကိုသာ အာရုံစိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်အဖြစ်၊ ကိုလိုနီစနစ် အကြွင်း အကျန်များအား တိုက်ထုတ်နေသည့် အမျိုးသားရေးအင်အားစုတစ်ရပ် အဖြစ်၊ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် လူထု၏ ယေဘုယျအားဖြင့် ကြီးမား သော လက်ခံမှုကိုရရှိခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ်၊ ထို့နောက် နှောင်းပိုင်း ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များ၊ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များနှင့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် များတွင် စစ်အေးတိုက်ပွဲကာလအလွန် အရှေ့တောင်အာရှအပေါ် ခဏတာ လွှမ်းမိုးသွားခဲ့သောဒီမိုကရေစီလှိုင်းကိုကာဆီးထားရန်နည်း လမ်းရှာနေခဲ့သော လူကြိုက်မများတော့သည့် စစ်အာဏာရှင်အဖြစ် တည်ရှိခဲ့ပါ သည်။ စာရေးသူမှ ၂၀၀၈ တွင် ရေးသားခဲ့ပြီး ၂၀၀၉ တွင် ထုတ်ဝေခဲ့ သည့် မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းသမိုင်းထဲတွင် တပ်မတော်၏ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းမှုများအား “ရာသက်ပန်နှောင့်နှေးစေသော” ကာလတစ်ရပ် အဖြစ်ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။^၂

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အသစ်အား ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပ ခဲ့ကာ ယေဘုယျအားဖြင့် တိုင်းပြည်အပေါ်တပ်မတော်၏ ထိန်းချုပ်နိုင် မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားပေးခဲ့သော များပြားလှသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ ရှိနေခဲ့သော်ငြားလည်း ၂၀၁၁

---

^၂ Charney, 2009.

ခုနှစ်တွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးအစိုးရတစ်ရပ်အား အုပ်ချုပ်ရေး အခန်း ကဏ္ဍသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှင် အများအပြားသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်းတို့၏ ရှုမြင်မှုများကို ထပ်မံပြောင်းလဲခဲ့ကြပြန်ပြီး တချို့သည် တပ်မတော်အား ကန့်သတ်ချက်များရှိသော်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေသော အင်အား စုတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့ကြပါသည်။³ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နှင့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) သည်လည်း ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင် ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပြီး တပ်မတော်မှအတည်ပြုထားသည့် စနစ်သစ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်လာ ခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ တွင် NLD (၎င်းတို့၏ခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်) မှ အပြတ် အသတ် အနိုင်ရပြီးနောက် တပ်မတော်မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အာဏာသိမ်းမှုတစ်ရပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၎င်းမှတစ်ဆင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် အာဏာဖိဆန်ခြင်း လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် စတင်ခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်မှ နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ရန် နိုင်ငံတော် စီမံ အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စစ်သားများ အား မြို့ရွာများအတွင်း စေလွှတ်ခဲ့သောကြောင့် ခုခံမှုတိုက်ခိုက်မှုများ နှင့် တန်ပြန်ခုခံတိုက်ခိုက်မှုများသည် ပြည်တွင်းစစ်တစ်ရပ်အသွင် ကူးပြောင်းသွားခဲ့ပါသည်။ ပညာရှင်များ၊ သတင်းထောက်များနှင့် တခြားသူများသည် ဤဖြစ်ရပ်များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထဲတွင် လက်ရှိ ရှိနေသော သတ်မှတ်ချက်များအား အရပ်သားအာဏာအဖြစ် အပြည့်အဝပြောင်းလဲရန် NLD အနေဖြင့် အရှိန်ရလာသည့်အပေါ်

³ ဥပမာ Maung Aung Myoe, 2014 ကိုရှုပါ။

တပ်မတော်မှ စိုးရိမ်လာခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများ၏ရလဒ်အဖြစ် ရှုမြင်ကာ ၎င်းတို့သည် အခြေအနေကို အဆက်မပြတ် စောင့်ကြည့်ခဲ့ပြီး တပ်မတော်အား တခြားနည်းလမ်းအသစ်တစ်ရပ်ဖြင့် ပုံဖော်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပြန်ပါသည်။⁴ ထိုကဲ့သို့ တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာမှုသည် တပ်မတော်၏ အဓိကအဖွဲ့ဝင်များအား ၎င်းတို့အတိတ်တွင် ကျူးလွန်ခဲ့သည့် များစွာသော ရာဇဝတ်မှုများအတွက် အပြစ်ပေးခံရနိုင်စေရန် လမ်းကြောင်းပွင့်သွားစေနိုင်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော ရှုထောင့်များသည် ပြည်ပသို့မဟုတ် တိုင်းတစ်ပါးသုတေသနများမှ လာခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ပြည်တွင်းတွင် အခြေစိုက်သော ပညာရှင်အများစုအနေဖြင့် တပ်မတော်အပေါ်တွင် ပွင့်လင်းစွာ သုတေသနပြုလုပ်ရန် အခွင့်အလမ်းများ လွန်စွာ ရှားပါးခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်ကာ တပ်မတော်၏ ထိန်းချုပ်မှု ‘လျော့နည်း’ သွားရမည့် ဆယ်နှစ်တာကာလသည်လျှင်ပင် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်များနှောင်းပိုင်း NLD နှင့် ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့၏ အရပ်သားအစိုးရကိုရော၊ တပ်မတော်ကိုပါ ဝေဖန်သည့် မီဒီယာများ၊ သတင်းထောက်များနှင့် တခြားမည်သူ့ကိုမဆို ထိန်းချုပ်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အစားထိုးခံခဲ့ရပါသည်။ ခေတ်နောက်ကျနေပြီး ဘက်လိုက်မှုများ မကြာခဏပါဝင်နေသော မြန်မာစစ်တပ်အပေါ် ရှုမြင်မှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်းထဲသို့ လက်လှမ်းမီခြင်းမရှိမှု အပါအဝင် တပ်မတော်ကိုယ်တိုင်မှ ၎င်းတို့ သည် ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ ဘုရင်စနစ်နှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာရိုးရာဓလေ့ များကို ကျင့်သုံးသော အဖွဲ့အစည်း

⁴ ဥပမာ Thant Myint-U, 2021 ကို ရှုပါ။

တစ်ရပ်အဖြစ် လက်တွေ့ကျကျစွာ ပုံဖမ်းတင်ပြရန် အဆက်မပြတ် ကြိုးစားမှုတို့ကြောင့် မြန်မာတပ်မတော် သည် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပရှိ ပညာရှင်များအတွက်သာမက သာမန် လူထုထဲတွင်ပါ ဆိုးဝါးစွာ နားလည်မှုလွဲခံနေရသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ တပ်မတော်သည် အများအားဖြင့် ၎င်းပင်ကိုယ် အင်အားထက် သာလွန်သည် သို့မဟုတ် လျော့နည်းသည်ဟု ပုံဖော်ခံ ရလေ့ ရှိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ မှားယွင်းသောယူဆချက်များသည် ယနေ့ ဖြစ်ပျက်နေသော မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စစ်အုပ်ချုပ်မှုကို အဆိုးသတ်ရန် ကျရှုံးမှုများစွာကို ဦးတည်လာစေခဲ့သလို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း အနေဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်အား ၎င်းတို့၏နည်းစနစ်များကို ပြောင်းလဲဖို့ တွန်းအားပေးရာတွင် မအောင်မြင်မှုများကိုလည်း ဦးတည်လာစေခဲ့ပါ သည်။

လွှမ်းမိုးမှုကြီးမားသော်လည်း ခေတ်နောက်ကျနေသည့် မြန်မာ တပ်မတော် အပေါ် သရုပ်ဖော်ယူဆချက်များကို ကျော်လွှားရန် ကျန်ရှိနေသေးသည့် အတားအဆီးတစ်ရပ်မှာ တပ်မတော်အကြောင်း အခြေခံသုတေသနတစ်ရပ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိဆောင်ရွက်ထားပြီးသော သုတေသနများသည် ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်များကိုသာ ဗဟိုပြုထားခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ထိပ်ပိုင်းစစ်တပ် အရာရှိများ၏ ရှုမြင်မှုများနှင့် ပြန်လည်ပြောဆိုမှုများ ပေါ်တွင် အလေးပေးထားကာ ထိုသုတေသနများသည် တစ်ခါတစ်ရံ တွင် ၎င်းအရာရှိများ မိမိတို့၏တပ်မှ ထွက်ခွာလာပြီးနောက်ပိုင်းမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့မှုများမှတစ်ဆင့် လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များသည် နေ့စဉ် ၎င်းတို့၏အရာရှိများ၏ အနီးကပ်ထိန်းချုပ်

မှုနှင့် စောင့်ကြည့်မှုကိုခံနေရသော သာမန်စစ်သားများ၏ လူမှုရေး အခြေအနေနှင့် မတူညီသော လူမှုရေးအခြေအနေတစ်ရပ်ကို ကိုယ်စား ပြုပါသည်။ ၎င်းစစ်သားများ၏ သာမန်လူထုမှ လုံးဝခွဲခြားထားခံရ ခြင်းသည် သာမန်လူထုခံစားရသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ၎င်းစစ်သားများ ခံစားရသည့် သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်သည့် အရာများ အကြား မည်ကဲ့သို့သော နှိုင်းယှဉ်မှုမျိုးမှ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ ဤအထူးထုတ်စာစောင်၏ ထူးခြားသော အခွင့်အရေးများထဲမှ တစ်ခုမှာ စစ်တပ်မှစွန့်ခွာလာသော စစ်သည်များနှင့် မေးမြန်းခန်းများမှတစ်ဆင့် တချို့စစ်သားများ အနေဖြင့် မိမိတို့၏ ရာထူးတာဝန်ကို မည်ကဲ့သို့ရှုမြင်သည်နှင့် မြန်မာ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းနှင့် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေးအတွင်းရှိ စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် မည်သို့မည်ပုံတွေးခေါ်ကြသည့်အကြောင်း အသိအမြင်တချို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ထံ ဝေမျှနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအသိ အမြင်များသည် တာဝန်ဆက်မထမ်းဆောင်တော့ရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည့် တပ်မတော်အတွင်းရှိ လူဦးရေအနည်းငယ်ကိုသာ ကိုယ်စားပြုသော ကြောင့် ပိုမိုကြီးမားသော အခြေအနေတစ်ရပ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဤသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း သည်ပင်လျှင် စတင်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထား သော အတိုချုပ် သုံးသပ်ချက်ထဲတွင် စာရေးသူသည် လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍအား ပိုမိုကျယ်ပြန့် သော အခြေအနေတစ်ရပ်ထဲတွင် ထည့်သွင်းရန် ကြိုးစားသည့် အနေဖြင့် တပ်မတော်သမိုင်းကြောင်း၏ အရေးပါသော ကဏ္ဍတချို့ကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။

တပ်မတော်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ထိန်းချုပ်မှုကို မည်ကဲ့သို့ ရယူနိုင်ခဲ့သနည်း

သမိုင်းတွင် ကျော်ကြားခဲ့သော အောင်နိုင်သူ ဗမာရှင်ဘုရင်များ၏ ရုပ်ထုများပတ်ပတ်လည်တွင် ကျင်းပလေ့ရှိသော စစ်ရေးပြ အခန်းအနားများကဲ့သို့ တပ်မတော်၏ သရုပ်ပြပွဲများနှင့် တပ်မတော်၏ ကိုယ်ပိုင်တရားဝင်သမိုင်းကြောင်းတို့အား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချီးမြှောက် ကြော်ငြာမှုသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးအား ၎င်းတို့သည် ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီက စစ်တပ်များနှင့် အုပ်ချုပ်သူများ၏ အမွေဆက်ခံသူမျိုးဆက်များအဖြစ် ယုံကြည်စေခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာတပ်မတော်သည် ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီက ထိုစစ်တပ်များနှင့် လုံးလုံးလျားလျားမှ သက်ဆိုင်မှုမရှိပါ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကတည်းက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အရပ်သားအာဏာနှင့်နှိုင်းစာလျှင် တပ်မတော်၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဥပဒေများမှ ကျောထောက်နောက်ခံ ပြုထားပေးခဲ့သော ၎င်းတို့၏ ကာကွယ်ရေးတာဝန်ဆိုင်ရာ သာလွန် ပိုကဲမှုများသည် ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကိုလိုနီ စစ်တပ်ကို နမူနာယူ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ (‘စစ်တပ်လူမျိုးစုများ’၊ ‘martial races’) ကို အခွင့်အရေး ပိုပေးရန် ဗြိတိသျှတို့သည် ၁၉၂၈ တွင် ဗမာလူမျိုးများအား စစ်တပ်ထဲ တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်းမှ တားမြစ်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ်ရှိ စစ်တပ်သည် ဘက်လိုက်မှုများနှင့် ပြည့်နှက် နေခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ၎င်းအား တုန့်ပြန်သည့်အနေဖြင့် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ဗမာအမျိုးသားရေးပါတီများသည်

၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် စင်ပြိုင်တပ်များ (စစ်တပ်များ) တည်ထောင်ခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့တွင် လက်နက်များ တပ်ဆင်ထားခြင်း မရှိခဲ့ပါ။⁵ ဂျပန်တို့၏ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုအောက်တွင် လွတ်လပ်ရေးခေါင်းဆောင် ကိုအောင်ဆန်းသည် ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သစ်၏ အချက် အချာအနေဖြင့် သခင်တချို့ဖြစ်သည့် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ကို စုစည်းခဲ့ကာ ၎င်းစစ်တပ်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဂျပန်များမှ ဗြိတိသျှတို့အား တိုက်ထုတ်ခဲ့ ချိန်တွင် အင်အားကြီးမားလာခဲ့ပြီး ဂျပန်တို့အနေဖြင့် စိုးရိမ်ပူပန်လာ သည်အထိ အင်အား အဆမတန်ကြီးမားလာခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျပန်တို့သည် ထိုတပ်အားဖျက်သိမ်းပြီး ပိုမိုသေးငယ်သောစစ်တပ်ဖြစ်သည့် ဗမာပြည်ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (Burma Defense Army - BDA) ကို ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပါသည်။ ဂျပန်များအနေဖြင့် BDA အား ၎င်းတို့အကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးချရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည့်အခါတွင် BDA မှ ပြန်လည်ပုန်ကန်ခဲ့ပြီး ကျူးကျော်ဝင်ရောက်နေသည့် မဟာမိတ်များနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့ပါသည်။ သမိုင်းပညာရှင် ဒေါ်သရဖီသန်း၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ ၎င်းတပ်မတော်သည် လွန်စွာ ရေပန်းစားလူကြိုက်များခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ ရာထူးအဆင့်များ ထဲတွင် အမျိုးသမီးများပါ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။⁶

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လုပ်ကြံခံရမှု၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးရခဲ့မှုနှင့် သိပ်မကြာမီအချိန်တွင် ပြည်တွင်းစစ် ပေါ်ပေါက်လာမှုတို့သည် မျက်မှောက်ခေတ်မြန်မာတပ်မတော်အတွက်

⁵ ဤတိုးတက်မှုအား Callahan (2003) မှစူးစမ်းလေ့လာမှုပြုခဲ့ပါသည်။

⁶ Tharaphi Than, 2021a.

ပုံစံခွက်တစ်ခုကို ချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်၏ ခေါင်းဆောင် ရာထူးအား ကရင်လူမျိုး အကြီးတန်းအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ စမစ်သ်ဒွန်း ကို ပေးအပ်ထားခဲ့ပြီး ၁၉၄၉ ခုနှစ် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အချိန်တွင် စမစ်သ်ဒွန်း၏ ကရင်လူမျိုး ဖြစ်နေမှုသည် နိုင်ငံရေးပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့ကာ ၎င်းတာဝန်မှ ရပ်စဲခံလိုက်ရချိန်တွင် တပ်မတော်၏ အကြီးအကဲအဖြစ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှ နေရာယူခဲ့ပါသည်။^၇ ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် တပ်မတော်ကို ဆယ်စုနှစ်ချီ စိုးမိုးချုပ်ကိုင် သွားကြမည့် ၎င်းနှင့်နီးစပ်သော အရာရှိတချို့ကို စုစည်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအရာရှိများအား မိသားစုအချိတ်အဆက်များနှင့် တိုင်းပြည်အတွင်း တွင် သန်မာပြီး အာဏာရှင်ဆန်သော အစိုးရပုံစံတစ်ရပ်ကို လိုလားခဲ့ သည့် အတတ်ပညာရှင် ကွန်ယက်များမှတစ်ဆင့် ချိတ်ဆက် တာဝန် ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် လွတ်လပ်သော သတင်းမီဒီယာများနှင့် အတတ်ပညာရှင်များ အပေါ် နိုင်ငံရေးနှင့် မီဒီယာမှတစ်ဆင့် ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြကြောင်း သမိုင်းပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သူ မောင်ဘိုဘိုမှ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။^၈ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တပ်မတော်အနေဖြင့် တချို့သော ရင်းမြစ်များကို ထိန်းချုပ်မှုရယူကာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှုတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနေခဲ့ပြီး တစ်ဖက်မှာလည်း တိုင်းပြည်၏ ရွေးကောက်ခံ အရပ်သားအစိုးရကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသော ခိုင်မာတောင့်တင်းသည့် အဆင့်ဆင့် ဦးစီးကွပ်ကဲမှုတစ်ရပ်ကိုလည်း တည်ဆောက်နေခဲ့ပါသည်။^၉

^၇ Topich & Leitich, 2013, စာမျက်နှာ ၇၉။

^၈ Maung Bo Bo, 2019.

^၉ Callahan, 2003.

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းချန်ရစ်ခဲ့သော အမွေအနှစ်သည် ရာစုနှစ်တစ်ဝက် ကြာ တိုင်းပြည်အပေါ် သိသာထင်ရှားသော စစ်တပ်၏ချုပ်ကိုင်မှုကို စတင်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ အကြပ် အတည်းအခြေအနေများကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံမှ ပထမဆုံးအကြိမ် အာဏာရယူခဲ့ပြီး အိမ်စောင့်အစိုးရတစ်ရပ် ကို ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ခဲ့ကာ ၎င်းအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကာလအတွင်းတွင် တပ်မတော်၏ စွမ်းဆောင်ရည်အား မိတ်ဆက်ရန်ဟုဆိုကာ ဌာနဆိုင်ရာများအားလုံး၌ ဝန်ကြီးများနှင့် အပြိုင် စစ်ဖက်အရာရှိများကို ခန့်အပ်ထားရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေးအကြပ်အတည်းများ လျော့နည်းသွားပြီး စီးပွားရေး ပြန်လည်ဦးမော့လာသောကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲများ ပြန်လည် ကျင်းပခဲ့ကာ ဦးနု၏ တစ်ကျော့ပြန် အနိုင်ရရှိမှုကို ဦးတည်စေခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၎င်းအနိုင်ရရှိခဲ့မှုသည် ကြာကြာမခံလိုက်ပါ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဦးနေဝင်းနှင့် တပ်မတော်မှ အပြည်အဝ ထိန်းချုပ်မှုရယူခဲ့ကာ ထိုအချိန်က သင့်မြတ်စွာ ရွေးကောက် ခံပြီး ရာထူးရယူထားခဲ့သော အရပ်သားခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီး ခဲ့ပါသည်။ ဦးနေဝင်းသည် တော်လှန်ရေးအစိုးရတစ်ရပ် ကြေညာခဲ့ပြီး အထူးပါတီတစ်ရပ်ထူထောင်ကာ လူထုလွတ်လပ်ခွင့်ကို တားမြစ်ခဲ့ပြီး ‘ဗမာ့ ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်’ အမည်ဖြင့် နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကို လက်ဝဲဖက် သို့ ယူဆောင်သွားခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲပြီး တပ်မတော်မှထွက်ခွာကာ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ (မဆလ) အမည်ရှိ ပါတီကို

၎င်းဦးဆောင်ထူထောင်၍ တစ်ပါတီစနစ်ဖြင့် အရပ်သားအစိုးရသစ်ကို ဖန်တီးခဲ့ပြီး တပ်မတော် အတွင်းရှိ အရေးပါသောနေရာများတွင် ၎င်းအားထားရသော အရာရှိ အချို့ကို တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။¹⁰ စီးပွားရေးချွတ်ခြံကျခဲ့ပြီး ၁၉၈၈ တွင် ဆန္ဒပြမှုများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ကာ ဦးနုအပါအဝင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် တခြားသူများသည် နိုင်ငံရေးရှေ့မျက်နှာစာ သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီး ဦးနေဝင်း နုတ်ထွက်ခဲ့ကာ အစိုးရ ပြိုလဲမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ဦးနေဝင်းနှင့် ၎င်းမိသားစုဝင်များသည် နိုင်ငံအား နောက်ကွယ်မှ ဆက်လက်ထိန်းချုပ်လည်ပတ်နေခဲ့သည်ဟု ကောလဟာလများ ကြားရသော်လည်း ဆယ်စုနှစ်တစ်စုအကြာတွင် ၎င်းတို့သည် ဘေးသို့ တွန်းပို့ခံလိုက်ရပါသည်။¹¹

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးပြန်လည်တည်ဆောက်ရန်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ အနာဂတ်အစိုးရကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည့် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင် ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ရန်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် တပ်မတော်မှ ကြားဝင်စွက်ဖက်ခဲ့ပါသည်။ ယခင်အစိုးရအား ဆန့်ကျင်ခဲ့သည့် ဆန္ဒပြသူများမှ NLD ကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးပါတီအသစ်များ ဖွဲ့စည်းနေ ခဲ့ချိန်တွင် တပ်မတော်မှ နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးကောင်စီများ (နဝတ) ဟု အမည်ရှိ သည့် စစ်ခုံအဖွဲ့များကို အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းထားရှိခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အားလုံးကို အုပ်ချုပ်ရန် ဗဟိုနဝတအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

¹⁰ Topich & Leitch, 2013, စာမျက်နှာ ၈၆။

¹¹ Charney, 2009.

တပ်မတော်အနေဖြင့် ရှေ့ဆောင်ပါတီတစ်ခုကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး များမကြာမီအချိန်အတွင်း ပြိုင်ဖက်များကို စတင်ဖမ်းဆီးမှုများ ပြုလုပ်လာခဲ့ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ နှစ်နှစ်ကြာသောအခါ NLD မှ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရရှိခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်မှ လျှင်မြန်စွာပင် ထိုရလဒ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီး ဆန္ဒပြသူများကို ပစ်ခတ်ခဲ့ကာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံးအား ကစဉ့်ကလျားအခြေအနေသို့ တွန်းပို့ခဲ့ပြီး ထိုအချိန်ကဖြစ်ပွားနေခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်မီးကို လောင်စာဖြည့်ပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇ တွင် ပိုမိုပျော့ပြောင်းသော အမည်ဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဟူသော အမည်ကို မယူခင်အထိ တပ်မတော်သည် နိုင်ငံတော်အား နဝတအမည်အောက်တွင် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစတင်ပြီး တပ်မတော်အနေဖြင့် ထိပ်ပိုင်းစစ်ဗိုလ်ချုပ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ တပ်မိသားစုဝင်များစွာကို ချမ်းသာစေနိုင်မည့် စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် တိုင်းပြည် စီးပွားရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများထံသို့ ဖွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှစတင်ပြီး နိုင်ငံတကာမှ ပိတ်ဆို့မှုများကြောင့် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးပုံရိပ်ကို ထိခိုက်စေခဲ့ကာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ အနေဖြင့်လည်း ပြဿနာအသစ်များဖြစ်သည့် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သော ပြည်တွင်းစစ်ကို အနိုင်ရရန် နည်းလမ်းရှာဖွေဖို့ လိုအပ်လာခြင်း၊ အနာဂတ်တွင် စစ်တပ်မဟုတ် သော အစိုးရတစ်ရပ်မှ ၎င်းတို့ကျူးလွန်ထားသော ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ခံပေးနိုင်ခြင်းမရှိမှု သေချာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ကြွယ်ဝမှုများအား စိစစ်ခံရခြင်းများမှ အပြည့်အဝ ကာကွယ်ရန်တို့ကို

ကိုင်းတွယ်ဆောင်ရွက်ဖို့ နည်းလမ်းရှာဖွေရန် လိုအပ်လာခဲ့ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များနှင့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုများသည် ပြည်တွင်းစစ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် အဆုံးသတ်ပေး ခဲ့ပါသည်။¹² ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုမှ တပ်မတော် အနေဖြင့် အတိတ်ကကျူးလွန်ခဲ့သည့် ရာဇဝတ်မှုများ အတွက် တရားစွဲဆိုမှုခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်စေရန် သေချာစေသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တစ်ရပ် ဖန်တီးပေးခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော် အတွက် ဗီတိုအာဏာသုံးခွင့်နှင့် တချို့သော အာဏာများကို တပ်မတော်မှ ကိုင်စွဲထားနိုင်စေရန် သေချာစေခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အနာဂတ်တွင် တက်လာမည့် မည်သည့်အစိုးရမဆို မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးထဲတွင်ရှိနေသော တပ်မတော်မှ ဦးဆောင်သည့် လျှို့ဝှက်ကြိုးကိုင်မှုများကို စိန်ခေါ်ရန် ကြိုးပမ်းပါက ဖြုတ်ချခံမည်ဖြစ်ကြောင်း ရည်ညွှန်းနေခဲ့ပါသည်။ စနစ်သစ်အတွင်း ပထမဆုံးဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သည့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်း ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သည့် အစိုးရသစ်အောက်တွင်သာမက နှစ်အနည်းငယ်အကြာတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ တရားဝင် မဟုတ်သော ခေါင်ဆောင်ဖြစ်လာခဲ့သည့်အချိန်ထိတိုင်အောင် အရာအားလုံး အဆင်ပြေနေသယောင်ရှိခဲ့ပြီး သူမအနေဖြင့် တပ်မတော်အား သူမသည် ၎င်းတို့အတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ် မဟုတ်ကြောင်း သက်သေပြရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅-၂၀၂၀ ကာလတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဦးဆောင်သည့် NLD အစိုးရအနေဖြင့် တပ်မတော်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင်

---

¹² Ibid.

ရိုဟင်ဂျာလူထုအား တိုက်ခိုက်မှုအပေါ် ၎င်းတို့၏ ရပ်တည်ချက်နှင့် တခြားသော အကြောင်းရင်းများစွာကြောင့် နိုင်ငံတကာမှ ဝေဖန်မှုများနှင့် ရှုံ့ချမှုများခံခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ပြည်တွင်းတွင် သူမ၏ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုသည် NLD ပါတီအား ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရစေခဲ့ပြီး ထိုရလဒ်ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်အနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အကာအကွယ်များ ဖယ်ရှားခြင်းခံရကာ အတိတ်ကရော လက်ရှိတွင်ပါ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် ဗိုလ်ချုပ်များအနေဖြင့် ရွေးကောက်ခံ အရပ်သားခေါင်းဆောင်များ၏ ဩဇာအာဏာသိမ်းယူမှုဒဏ်ကို ခံလာရနိုင်ပြီး နောက်ဆုံးတွင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တရားစွဲဆိုခံရမည်ကို စိုးရိမ်လာခဲ့ပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်သည် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအား မဟုတ်မှန်ကြောင်း ခုခံပြောဆိုခဲ့သော်လည်း တပ်မတော်နှင့် NLD အကြား ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှု မအောင်မြင်ခဲ့ဘဲ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းမှုကို စတင်ခဲ့ပါသည်။

NLD အရပ်သားခေါင်းဆောင်များအား ဖမ်းဆီးခဲ့ကာ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု အပါအဝင် တခြားသောအမှုများဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး အနာဂတ်တွင် ‘ရွေးကောက်ပွဲ’ အသစ် ပြန်လည် ကျင်းပပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပြုခဲ့ပါသည်။ လူထု၏ မကျေနပ်မှုအား အာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရင်ဆိုင်လာရသောအခါ တပ်မတော်အနေဖြင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက် အကြမ်းဖက်မှုကို ကျင့်သုံးခဲ့သောကြောင့် နိုင်ငံအတွင်းဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်ကို ပိုမိုကြီးမားလာစေခဲ့ပါသည်။ ဤအထူးစာစောင်ထဲ

တွင် ပါဝင်သော မေးမြန်းမှုများသည် ၎င်းပြည်တွင်းစစ်အတွင်း တပ်မတော်မှ စွန့်ခွာလာခဲ့သူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

တပ်မတော်မှလူ့အဖွဲ့အစည်းထဲတွင်ရှိသော၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍ ကိုသတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံ¹³

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများသည် ပြည်သူ့အများစုအနေဖြင့် မိမိကိုယ်ပိုင် ပုဂ္ဂလိက အမြင်တွင် လက်မခံသည့်တိုင်အောင် နှုတ်အားဖြင့် အများအကြားတွင် လက်ခံပြရန်တာဝန်ရှိသည့် တိုင်းပြည်၏ ဝိသေသလက္ခဏာအပေါ် အခြေခံပြီး ပြုမူဆောင်ရွက်လေ့ ရှိကြပါသည်။ ၎င်းအချက်သည် စည်းစနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသော လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတိုင်းတွင် ဖြစ်လေ့ရှိသော အရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဩဇာအာဏာရှိသောသူများ သည် ကမ္ဘာကြီးနှင့် ထိုကမ္ဘာကြီးထဲတွင်ရှိသော ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍအား ကြည့်ရှုရာတွင် တခြားသူများနှင့် မတူညီသော သတ်မှတ်ချက်မူဘောင်များဖြင့် ပုံဖော်လေ့ရှိကြပါသည်။ အနောက်တိုင်းပုံစံအသိပညာများ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၏ အဆိုအရ ကျွန်ုပ်တို့မြင်တွေ့နေရသော ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုသာလျှင် စစ်မှန်သော ကမ္ဘာကြီးဖြစ်ကာ ကျန်သည့်တခြားအရာတိုင်းသည် စိတ်ကူးယဉ်မှုများသာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော်လည်း လူတိုင်းသည် ကမ္ဘာကြီးအား

¹³ ဤကဏ္ဍ၏ အချို့အစိတ်အပိုင်းများအား ညီလာခံတင်ပြချက်တစ်ခုတွင် ပထမဆုံး ဖော်ပြခဲ့ပါသည် (Charney, 2021)။

နည်းလမ်းနှစ်မျိုးဖြင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း ကြည့်ရှုလေ့ရှိပြီး ၎င်းအချက်သည် ကျွန်ုပ်တို့ တခြားသူများနှင့် နိစ္စ ဆက်ဆံရာတွင် လွှမ်းမိုးမှု ရှိပါသည်။

ပထမဦးစွာ လူပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် သူလိုငါလို သာမန်နည်းလမ်းဖြင့် ရှုမြင်သည့် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝ၊ ၎င်းတို့၏ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ၊ ၎င်းတို့၏ တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုများရှိပြီး ၎င်းတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် “သူလိုငါလို သာမန်ဖြစ်သောဖြစ်တည်မှုဘဝ” ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပြီး တစ်ဖက်တွင်မူ ကျွန်ုပ်တို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကမ္ဘာကြီးအပေါ် ရှုမြင်ပုံကို ပုံဖော်ပေးသည့် ပိုမိုကြီးမားသည့် လူမှုရေးဇာတ်ကြောင်း တစ်ရပ် ရှိပါသည်။ ဥပမာ သင့်အနေဖြင့် ဘန်ကောက် သို့မဟုတ် အောက်စဖို့ဒ်မှ လမ်းတစ်လမ်းကိုကြည့်ပါက အစားအစများရောင်းသော စားသောက်ဆိုင်များ၊ အဝတ်အထည်များ ရောင်းသော အထည်ဆိုင်များ၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ ကလေးများ၊ လူငယ်များ၊ လူကြီးများ ပါဝင်သည့်ရာ ချီသောလူများ အစရှိသည်တို့ကို မြင်နိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ရရှိသော လုပ်ခလစာများအကြောင်း၊ ဆရာဝန်မှ ညွှန်ကြားထားသောဆေးများကို မည်သည့်အချိန်တွင် သောက်ရမည့်အကြောင်း၊ အခွန်ဆောင်ရန်အကြွေးကျန်နေခြင်း ရှိမရှိအကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ မည်သူနှင့်ချိန်းတွေ့သည် လက်ထပ်မည် ဆိုသည့်အကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ မည်သည့်အသက်အရွယ်တွင် အနားယူမည့်အကြောင်းတို့ကို စဉ်းစားကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ကိုယ်ပိုင်ကမ္ဘာ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကဏ္ဍ၊ ရင်းနှီးသော

လူသားအချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုများဖြစ်ပြီး ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ “သူလိုငါလိုသာမန်ဖြစ်သော ဖြစ်တည်မှုဘဝ” ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအနေဖြင့် Charles Taylor မှ “လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲတွင် ရှိသော ကျွန်ုပ်တို့၏အခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ် ရှုမြင်ပုံ (social imaginary)” ဟုခေါ်သော အပိုင်းလည်း ရှိပါသည်။ ဤအပိုင်းသည် ကမ္ဘာကြီးနှင့် တခြားသူများအကြား ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မည်သို့မည်ပုံ ဝင်ဆံ့မှုရှိသည့်အမြင်အပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းနှင့် စည်းစနစ်များမှ လွှမ်းမိုးထားသည့် ရှုမြင်ချက် ဖြစ်ပါသည် - “လူများအနေဖြင့်မိမိတို့၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာဖြစ်တည်မှုအပေါ် စိတ်ကူးပုံဖော်သည့်နည်းလမ်းများ၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် တခြားသူများ အကြား မည်သို့မည်ပုံဝင်ဆံ့မှုရှိခြင်း၊ ၎င်းတို့နှင့် ၎င်းတို့၏ အပေါင်းအသင်းများအကြား မည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပျက်နေခြင်း၊ ပုံမှန် အားဖြင့် ဖြည့်ဆည်းမှုခံရသော မျှော်လင့်ချက်များနှင့် ၎င်းမျှော်လင့်ချက်များကိုအခြေခံသည့် ပိုမိုလေးနက်မှုရှိသော စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ပုံဖော်မှုများ။”¹⁴ ဤအပိုင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တည်မှုဘဝအပိုင်းနှင့် တန်းတူညီမျှ အရေးပါပြီး ကျွန်ုပ်တို့သည် သူလိုငါလိုသာမန်ဖြစ်သော ဖြစ်တည်မှုဘဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲတွင်ရှိသော ကျွန်ုပ်တို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံ နှစ်ခုစလုံးထဲတွင် တစ်ပြိုင်နက်တည်း တည်ရှိနေကြပါသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ခု၏ တစ်ခုအပေါ်တစ်ခု ရောယှက်နေမှုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့နေ့စဉ်ဘဝတွင်

¹⁴ Taylor, 2004, စာမျက်နှာ၂၃။

ရှင်သန်ရန် ၎င်းတို့နှစ်ခုအကြား အချိန်ပြည့်ညှိနှိုင်းနေဖို့ လိုအပ်စေပါသည်။¹⁵ လူသားတစ်ယောက်နှင့် ဆရာဝန်တစ်ယောက်၊ လူသားတစ်ယောက်နှင့် ကျောင်းသားတစ်ယောက်၊ လူသားတစ်ယောက်နှင့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်တို့သည် လူတစ်ဦး တည်းသာလျှင်ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် မိမိ၏ မည်သည့်ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ ‘ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအတ္ထ’ သို့မဟုတ် ‘လူမှုရေးအတ္ထ’ ကို အသုံးပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ကာ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်ကာလတွင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်သို့မည်ပုံပြုမူဆောင်ရွက်မည်ဆိုသည့်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။

ထိုရွေးချယ်မှုများမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထူးခြားဆန်းသစ်သော အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုများသည် ၎င်း၏ကိုယ်ပိုင်ယုတ္တိဗေဒအရ လည်ပတ်နေသော ကမ္ဘာကြီး၏ ရှုထောင့်တစ်ခုအသွင် တဖြည်းဖြည်းချင်း ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှ ကမ္ဘာကြီးကို မည်သို့မည်ပုံရှုမြင်ခြင်းအား ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏မသိစိတ်မှ သန်းနှင့်ချီသော သေးငယ်သည့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပုံဖော်ပေးပါသည်။ စာရေးသူမှ ၎င်းရလဒ်အား

¹⁵ ဤနေရာတွင် စာရေးသူပြောဆိုလိုသော အကြောင်းအရာအား Benedict Anderson ၏ လူသိများသောအတွေးအခေါ်များဖြစ်သည့် စိတ်ကူးပုံဖော်ထားသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းများ (၂၀၀၆) နှင့် လွဲမှားနိုင်ပါသည်။ ရှင်းလင်းစေရန်မှာ စာရေးသူသည် စိတ်ကူးပုံဖော်ထားသော အစုအဖွဲ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲကင်းသောအစုအဖွဲ့၊ အုပ်စုများကိုဖွဲ့စည်းထားသော အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်အဆင့်အစုအဖွဲ့ကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပါ။

“စိတ်မြင်ကွင်းတစ်ခု - mindscape” အဖြစ် ရည်ညွှန်းပါသည်။ လူတချို့အား တူညီသောအခန်းကဏ္ဍများတွင် နေရာယူစေပြီး တူညီသောအတွေ့အကြုံများ ခံစားတွေ့ကြုံစေပါက ၎င်းတို့၏ စိတ်မြင်ကွင်းများတွင် တူညီမှုများရှိသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သော်လည်း အချို့သောအဆင့်များတွင်မူ တစ်ယောက်ချင်းစီသည် ကွဲပြားမှုရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပါမည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်း၏ အဓိကသော့ချက်မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီတိုင်း၏ ကိုယ်ပိုင်တစ်သီးပုဂ္ဂလ လိုအပ်ချက်များနှင့် လူမှုရေးအခန်းကဏ္ဍများကို ပူးပေါင်းကာ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်၏အမြင်တွင် မှန်ကန်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဟုထင်ရသည့် ကမ္ဘာကြီးအပေါ် ရှုထောင့်တစ်ခု ဖန်တီးပေးသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းဖြင့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်များသည် တိုင်းပြည်၏ရင်းမြစ်များကို အသုံးပြုကာ ရလဒ်သောကြွယ်ဝမှုများကို ၎င်းတို့၏အိတ်ကပ်ထဲသို့ ထည့်နေကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည်သာလျှင် တိုင်းပြည်အတွက် စစ်မှန်သောကာကွယ်သူများဟု အထင်ရောက်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လူပေါင်းများစွာကို ချနင်းပြီး ၎င်းတို့အတွက် ကြွယ်ဝမှုများ ဖန်တီးတည်ဆောက်ခဲ့ကြသည် ဆိုသည်မှာ မှန်ကန်သော်လည်း ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့မူ တိုင်းပြည်၏ကာကွယ်သူများအဖြစ် ရှုမြင်နေကြပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ တော်ဝင်မင်းမျိုးမင်းနွယ်များခေတ်က ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံများသည်လည်း ယခုနှင့် များစွာဆင်တူသည့်ပုံစံများဖြင့် လည်ပတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တော်ဝင်ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် ရဟန်းများ၏ သိဒ္ဓိတင်အတည်ပြုပေးမှု၊ တော်ဝင်သမိုင်းကြောင်းများအတွင်းနှင့်

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများရှိ သရုပ်ဖော်ပုံများတွင်သာမက တော်ဝင်အသုံးအဆောင်များနောက်ကွယ်ရှိ ဒဏ္ဍာရီများတွင်ပါ နက်ရှိုင်းစွာ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် တော်ဝင်မျိုးနွယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ်ရှုမြင်ပုံများကြောင့် သိကြားမင်းသည် နတ်ပြည်တွင် သာသနာ (ဗုဒ္ဓဘာသာ) ကို ကာကွယ်သူဖြစ်သကဲ့သို့ ရှင်ဘုရင်သည်လည်း လူ့ပြည်တွင် သာသနာကိုကာကွယ်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခံခဲ့ရပါသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ထီးနန်းဆက်ခံသူအဖြစ် မွေးဖွားလာသည့်တိုင်အောင်၊ မည်သူမှ ဘုရင်အဖြစ်မွေးဖွားလာသည်မဟုတ်ဘဲ တော်ဝင်မျိုးနွယ်များအကြား ယှဉ်ပြိုင်မှု၊ ပရိယာယ်ဆင်ခြင်းများ၊ မတရားသိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းစစ်များဖြစ်ပွားရသည်အထိဖြစ်ခြင်းတို့သည် ဘုရင်ဖြစ်လာသောသူများမှာ တစ်ချိန်က လူသာမန်အမျိုးသားများ (တစ်ခါတစ်ရံတွင် အမျိုးသမီးများ)သာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ ရှင်ဘုရင်မှ တရားဓမ္မနှင့်အညီအုပ်ချုပ်ပြီး၊ နယ်မြေအတွင်းနှင့် ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းအား ငြိမ်းချမ်းစေ၊ သာယာဝပြောစေကာ၊ စစ်ပွဲများတွင် အောင်ပွဲခံနေသမျှကာလပတ်လုံး တော်ဝင်မျိုးနွယ်များမှ သတ်မှတ်ထားသည့် ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍအပေါ် ကြီးကြီးမားမား စိန်ခေါ်မှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိပါက ရှင်ဘုရင်/ဘုရင်မအနေဖြင့် လုံခြုံမှုကို ခံစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။¹⁶ ကံမကောင်းအကြောင်းမလှစွာပင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများနှင့် တပ်မတော်အား ချီးမြှင့်မြှောက်စားထားသည့် လက်တွေ့ဆန်သော နိုင်ငံရေး ချဉ်းကပ်မှုသည် တပ်မတော်နှင့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများမှ

¹⁶ ဤအကြောင်းအရာအား Charney, 2022 ထဲတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

သတ်မှတ်ရှုမြင်ထားသည့် ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍအား အားပေးချီးမြှောက်နေသကဲ့သို့ဖြစ်ခဲ့ကာ ၎င်းသတ်မှတ်ရှုမြင်မှုကို ပိုမိုအတည်အဖြစ် မှတ်ယူသတ်မှတ်နိုင်စေရန် ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။¹⁷ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်ကာလသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် တပ်မတော်မှ သတ်မှတ်ရှုမြင်ထားသည့် အခန်းကဏ္ဍအတွင်းရှိ တချို့သောအရေး ပါသည့် ယူဆချက်များအနည်းဆုံးအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပြင်းထန်စွာဆန့်ကျင်နေသော (မူဆလင်များ)ဟု တိုင်းပြည်အတွင်းတွင် ပုံဖော်ခံခဲ့ရသောသူများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုမှ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာအမိမြေ’ ကို ကာကွယ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသောအချက်များကို မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း ဒေသများတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံလာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် တပ်မတော်မှ အရပ်သားရိုဟင်ဂျာများကို ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားခဲ့သည့်လူပေါင်းသောင်းချီသတ်ဖြတ်မှုဒိန်းကျင့်ခံရပြီး လူဦးရေ ၈၀၀,၀၀၀ အား ဒုက္ခသည်များအဖြစ် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးစေခဲ့သည့်ကာလတွင် တပ်မတော်သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစု ကြည်နှင့် သူမအစိုးရ၏ အကာအကွယ်ပေးမှုကို ခံခဲ့ရပါသည်။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်သည် တပ်မတော်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ ကိုအကာအကွယ်ပေးရန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးရှေ့မှောက်သို့ပင် သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။¹⁸

ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ တော်ဝင်မျိုးနွယ်များ၏ မိမိတို့အခန်းကဏ္ဍအား ရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍

¹⁷ Eimer, 2013.

¹⁸ “Aung San Suu Kyi”, 2019.

အစွန်အဖျားအရပ်ဒေသများတို့ ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရသော အုပ်ချုပ်သူများသည် ထိုအရပ်မှဒေသခံများအနေဖြင့် ထိုရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်အပေါ် အလေးထားမှု လွန်စွာနည်းပါးခဲ့သည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သောနေရာများတွင် ဒေသတွင်းရင်းမြစ်များ ထုတ်ယူခြင်းအပါအဝင် တော်ဝင်နန်းတော်၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ပြီးမြောက်အောင်မြင်စေရန် မုဒိန်းကျင့်ခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် နှိပ်စက်ခြင်း စသည့်ကြီးမားသော အကြမ်းဖက်မှုများကို ပုံမှန်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။¹⁹ ထိုကဲ့သို့ ရှင်ဘုရင်များခေတ်တွင် အုပ်ချုပ်သူများမှ ဒေသခံများအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည့် (မမြင်ရသော) အကြမ်းဖက်မှုများသည် လက်ရှိလွတ်လပ်ရေးရပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ ဒေသများ၌ တပ်မတော်အရာရှိများမှ ကျူးလွန်နေသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် တူညီနေပါသည်။ ၎င်းအချက်သည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမတိုင်မီကတည်းက ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများအနေဖြင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော အခြေအနေများအတွင်း ဆယ်စုနှစ်များစွာ နေထိုင်ရှင်သန်ခဲ့ရပြီးဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြနေပါသည်။²⁰

ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ တော်ဝင်မျိုးနွယ်များ၏ မိမိတို့အခန်းကဏ္ဍကို ရှုမြင်သတ်မှတ်မှုအား ဗဟိုချက်မှနေ၍ ကွဲအက်စေရန်မှာလည်း ဖြစ်နိုင်သောအရာတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကြီးမားသော

¹⁹ Charney, 2020.

²⁰ Maung Zarni & Cowley, 2014.

စစ်မက်ဆိုင်ရာရှုံးနိမ့်မှုတစ်ရပ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံများ မဖြစ်ထွန်းခြင်း၊ ကပ်ရောဂါများ စသည်တို့သည် ရှင်ဘုရင်များအား ၎င်းတို့သည် အားလုံး၏အထက်တွင် နေထိုင်အုပ်စိုးနေခြင်းမဟုတ်ကြောင်း သတိပေးနေသည့်အချက်များ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နည်းတူစွာပင် ယနေ့ခေတ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်များအတွက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး အစိုးရအပြောင်းအလဲဖြစ်လာမည့်အချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိသော အခန်းကဏ္ဍအား ရှုမြင်သတ်မှတ်မှုသည် အကြီးအကျယ် ခြိမ်းခြောက်ခံလာခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရှောင်လွှဲမရဘဲ ဖြစ်လာမည့်ဖြစ်ရပ်များကို ဟန့်တားနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အာဏာသိမ်းမှုမှသည် အာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ၊ ၎င်းလှုပ်ရှားမှုများအား ကြမ်းတမ်းစွာ ဖြိုခွင်းခြင်းနှင့် စစ်မျက်နှာသစ်များတွင် ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဖြစ်ရပ်များသည် တပ်မတော်၏ ရှုမြင်သတ်မှတ်မှုအတွင်း အက်ကြောင်းများရှိနေကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ ဝေဖန်ရေးသမားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့သည် စစ်ဗိုလ်ချုပ်များဆောင်ရွက်သည့် မည်သည့်အရာကိုမဆို လက်ခံမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ လက်ခံနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လက်ခံလာလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း ဆက်လက်ခံယူထားခဲ့ကြပါသည်။ တပ်မတော်၏အမြင်တွင် ၎င်းတို့၏ သတ်မှတ်ရှုမြင်မှုအား ခြိမ်းခြောက်နေသော ဤဝေဖန်ရေးသမားများမှာ ၎င်းတို့၏ တိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်ရာတွင် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာနေပြီး ထို့ကြောင့် တပ်မတော်၏အမြင်တွင် ‘အကြမ်းဖက်သမားများ’

ဖြစ်လာခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းအချက်ကြောင့် အာဏာဖီဆန်ပုန်ကန်မှုများ ဆက်လက်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအား ဟန့်တားရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဝေဖန်ရေးသမားနှစ်ဦးဖြစ်သည့် ကိုဂျင်မီနှင့် ကိုဖြိုးဇေယျာသော်အား ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ကြိုးပေးကွပ်မျက်ခြင်းအပါအဝင် များပြားလှသော ကြီးမားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများကို တပ်မတော်မှ ကျူးလွန်ပြခဲ့ပါသည်။²¹

တပ်မတော်၏ ကျိုးပျက်ပြိုလဲလွယ်မှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တပ်မတော်မှအုပ်ချုပ်ခဲ့သောကာလအတွင်းတွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက် အကြမ်းဖက်မှုကို အသုံးပြုခဲ့ခြင်းသည် တခြားသော ခိုင်မာမှုမရှိသည့်နိုင်ငံများမှ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသော အကြမ်းဖက်မှုများကို အကြီးအကျယ်အသုံးပြုသည့် ပုံစံခွက်နှင့် ဆင်တူနေပါသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာသော စိန်ခေါ်မှုများသည် တပ်မတော်၏ ရှုမြင်သတ်မှတ်မှုကို ခြိမ်းခြောက်လာသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့သည် တပ်မတော်၏ မိမိကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှု အခြေခံအုတ်မြစ်များကို တုန်လှုပ်စေပြီး တပ်မတော်မှာ အမှန်တကယ်ပင် ဖြုတ်ချခံရနိုင်သည့် အလားအလာရှိမှုကို ရင်ဆိုင်ရစေရန် ဖိအားပေးနေပါသည်။ ဤရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်ကို လက်တွေ့ကျကျ လှုပ်ခတ်စေခဲ့သောဖြစ်ရပ် အနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့ဖူးပါသည် - ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဦးသန့်အသုဘတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းများ၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ

²¹ “မြန်မာစစ်အစိုးရ”，2022.

အစိုးရ ပြိုလဲမှု၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ် ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေးနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှသည် ယနေ့အထိဖြစ်ပွားနေသော အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေများတွင် တပ်မတော်သည် အကြမ်းဖက်မှုများကို အကြီးအကျယ်အသုံးပြုကာ ပြည်သူလူထုအား အညံ့ခံအရှုံးပေးစေရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့လေ့ရှိပါသည်။ ၎င်းသည် တပ်မတော်၏အားသာချက်မဟုတ်ဘဲ အားနည်းချက်သာ လျှင်မြန်ကြောင်းပြသနေသည့် လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် တပ်မတော်အနေဖြင့် အဘယ်ကြောင့် အားနည်းသည်ဟုခံစားသင့်ပြီး ရေပန်းစားလာသော အတိုက်အခံများ အား စစ်မှန်သောခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်အဖြစ် အဘယ်ကြောင့် သတ်မှတ်သင့်သနည်း။ ပြောရလျှင် တပ်မတော်သည်သာလျှင် စစ်ဖက်သုံး လက်နက်ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ လူသူအင်အား၊ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် တင်းကြပ်သော အဆင့်ဆင့်အမိန့်နာခံမှုရှိသည့်အပြင် စစ်မက်ဆင်နွှဲ ခြင်းအတွက် လိုအပ်သောအတွေ့အကြုံနှင့် လေ့ကျင့်မှုရှိထားသည် မဟုတ်ပါလား။ တပ်မတော်၏ ယုံကြည်မှုနည်းခြင်း အကြောင်း ရင်းအများစုမှာ တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများအကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပြည်တွင်းစစ်အရှိန် လျော့နည်းသွားသည့်အချိန်မှစပြီး အထူးသဖြင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ကူးပြောင်းသည့်ကာလ စတင်ခဲ့သည့်အချိန်တွင် တပ်မတော်၏ အင်အားသည် စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ၏ နှောက်ယှက်ဟန့်တားခြင်းကို ခံခဲ့ရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားနေခဲ့သောကာလ တွင် တပ်မတော်၏တရားဝင်အင်အားမှာ ၁၈၆,၀၀၀ ဖြစ်ပြီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုအကြာတွင် ၎င်းအင်အားသည်

၂၀၀,၀၀၀ အထိ တိုးလာခဲ့ပါသည်။ ယနေ့ခေတ် တပ်မတော်၏အင်အားမှာမူ အနီးကပ်ထိန်းသိမ်းထားသော လျှို့ဝှက်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အင်အား ၃၀၀,၀၀ မှ ၃၅၀,၀၀၀ ကြား ရှိသည်ဟု တချို့အနေဖြင့် ခန့်မှန်းခဲ့ကြပြီး တပ်မတော်အနေဖြင့် အင်အား ၅၀၀,၀၀၀ မှ ၆၀၀,၀၀၀ အထိ တိုးပွားလာရန် တစ်ချိန်က မျှော်လင့်ခဲ့ကောင်း မျှော်လင့်ခဲ့နိုင်ပါသည်။ သို့သော် လက်ရှိ တိုက်ပွဲဝင်စစ်သည်များ၏ အရေအတွက်မှာမူ လွန်စွာလျော့နည်းနေပြီး ခန့်မှန်းချေ ၁၀၀,၀၀၀ ဝန်းကျင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးစစ်သည်များ ရှိနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံတော်ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အရံတပ်များထည့်ပေါင်းပါက အင်အား သောင်းချီပိုများလာနိုင်ပါသည်။²²

နိုင်ငံများတွက် စစ်ရေးလျှို့ဝှက်ချက်များအား လုံခြုံရေး အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားလေ့ရှိပါသည်။ တကယ်လက်တွေ့ရှိသည်ထက် ကြီးမားသည်ဟုထင်ရသော စစ်တပ်သည် ပြည်တွင်းပြည်ပရန်စွယ်များအားလုံးအတွက် ကြောက်လန့်စိုးရိမ်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ မည်သည့်နေရာကိုမဆို အချိန်မရွေး တိုက်ခိုက်နိုင်ပြီး၊ စစ်မျက်နှာပြင်အများအပြားကို အလွယ်တကူ ထိန်းထားနိုင်သောစွမ်းရည်ရှိသည်ဟု ထင်ရမှုသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကို တစ်စုတစ်စည်းတည်း မရှိစေဘဲ ငြိမ်သက်နေစေပါသည်။ ဖြစ်လာနိုင်ချေရှိသော ပြည်ပမှဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုများကိုလည်း မဆောင်ရွက်လာစေရန် ဖျောင်းဖျာထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ ပြည်ပမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက်

²² Selth, 2022.

တပ်မတော်၏အင်အားသည် တည်ငြိမ်ရေးကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မှုနှင့် စိန်ခေါ်မှုများရှိလာခဲ့လျှင်လည်း ရေရှည်တွင် အနိုင်ရနိုင်သည်ဟူသော ယူဆချက်ကို သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုနေပါသည်။

တခြားဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အကြောင်းပြချက်တစ်ခုမှာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုများအား နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် လိုက်စားသောကြောင့်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တပ်မတော်အတွင်း အဆင့်မြင့် စစ်ဖက်အသုံးစရိတ်များအား ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအကျိုးအမြတ်အတွက် ကြားဖြတ်ထုတ်ယူထားနိုင် ချေရှိပါသည်။ ဦးနေဝင်းကဲ့သို့ အချို့သော စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများသည် လက်အောက်ငယ်သားများ၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုအပေါ် လူသိရှင်ကြား ရှုံ့ချခဲ့သော်လည်း ၎င်းကိုယ်တိုင်မှာမူ ဂျပန်နိုင်ငံမှ အကူအညီများနှင့် တခြားသော ပြည်သူပိုင်ရင်းမြစ်များကို တစ်ကိုယ်ရေအကျိုးအတွက် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ကြီးမားသော တပ်မတော်တစ်ရပ်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်သည် မြင့်မားပါသည်။ စစ်တပ်အတွင်း လစာရ စစ်မှုထမ်းများ၏အရေအတွက်၊ ၎င်းတို့အား တပ်ဆင်ပေးရမည့်လက်နက်များအတွက် ကုန်ကျစရိတ် သို့မဟုတ် ရိက္ခာအတွက် ထောက်ပံ့ရေးပစ္စည်းများအား ရှိသည်ထက် ပိုမိုတင်ပြခြင်းသည် သမိုင်းတစ်လျှောက်ရော ယနေ့ခေတ်တွင်ပါ နိုင်ငံအများအပြားရှိ တပ်မတော်အရာရှိများ၏ လုပ်လေ့လုပ်ထရှိသော အလေ့အကျင့်များပင်ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူတပ်မတော်မှ ဝယ်ယူသည့် ပစ္စည်းများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအား တပ်မတော်မှ အစဉ်အဆက် ထိန်းချုပ်ထားမှု တို့ကြောင့် တပ်မတော်အတွင်း မိသားစုများသည် တပ်မတော်အတွက်

စစ်ဖက်ဆိုင်ရာပစ္စည်းများ တင်သွင်းပေးသူများ ဖြစ်နေကြောင်း ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းမှုပြီးနောက်တွင် ပေါ်ထွက်လာသော မြန်မာတပ်မတော်၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စာရင်းဇယားများမှ ဖော်ထုတ်လိုက်သည့်အချိန်အထိ တပ်မတော်၏ အသုံးစရိတ်များအား မှန်းဆရုံမှလွဲပြီး တခြားဘာမျှ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါ။²³ တပ်မတော်မှ ပူပေါင်းလိမ်လည်ဆောင်ရွက် နေသော တခြားအစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်တချို့နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်နေသော နယ်မြေများရှိ ကျောက်စိမ်းနှင့် ပတ္တမြားတူးဖော်ခြင်းအပါအဝင် တခြားသော ကျောက်မျက်ရတနာ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ၌ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားရန် စစ်တပ်အား စေလွှတ်ထားရပါသည်။²⁴

နိုင်ငံကိုအုပ်စိုးသူအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ သာလွန်သော ဘုန်းတန်ခိုးကုသိုလ်ကံအား ယုံကြည်မှုနှင့် သရုပ်ဖော်ပြသခြင်းမှ တစ်ဆင့် ၎င်း၏ အုပ်စိုးပိုင်ခွင့်အား သတ်မှတ်ပြဌာန်းခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကြီးစိုးနေထိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဘုရင်ဖြစ်မှုနောက်ကွယ်မှ နိုင်ငံရေး သီအိုရီသည် ဤနေရာတွင် သက်ဆိုင်မှုရှိပါသည်။²⁵ ထိုသာလွန်သော ဘုန်းတန်ခိုးကုသိုလ်ကံရှိမှုအား နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့လေ့ရှိပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ ဗမာပြည်သမိုင်း တွင် တိုင်းပြည်သည် မကြာခဏဆိုသလို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်အားသန်သည့် သိမ်းပိုက်စိုးမိုးလိုသော တိုင်းပြည် တစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ထို့ကြောင့် ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားသော

²³ McPherson, et al., 2021.

²⁴ Agence France-Presse, 2021.

²⁵ Walton, 2017, စာမျက်နှာ ၆၈။ Grabowsky, 2007 တွင်လည်း ရှုနိုင်ပါသည်။

အုပ်စိုးသူတစ်ဦးတွင် ကြီးမားတောင့်တင်းသော တပ်မတော်တစ်ရပ် ရှိခဲ့ပြီး - ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလေလေ ပိုင်ဆိုင်သောစစ်တပ်သည် ပိုမိုကြီးမားလေလေ ဖြစ်ပါသည်။ အားနည်းသော သို့မဟုတ် အကျဏ်သို့ ဦးတည်နေသော စစ်တပ်မှာ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော အုပ်စိုးသူ၏ ဘုန်းတန်ခိုးနိမ့်ပါးမှုကို ရည်ညွှန်းကာ ထို့ကြောင့် ၎င်းအုပ်စိုးသူ၏ အုပ်စိုးပိုင်ခွင့်မှာ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးလာပါသည်။²⁶ တပ်မတော်၏အရွယ်အစား အင်အားအစစ်အမှန်ကို တခြားသူများ သိရှိမှုမှ ကာကွယ်ခြင်းသည် ယခင်အချိန်ကရော ယနေ့ခေတ်တွင်ပါ အုပ်စိုးသူများ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။

တပ်မတော်ကို ဆန့်ကျင်ရန် ရုတ်တရက် ထကြွလာခဲ့ပြီး ၂၀၂၁ မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) မှ ဖယ်ဒရယ်တပ်မတော်အနေဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း စုစည်းပေးခဲ့သော ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်များ (PDF များ) အနေဖြင့် အင်အားကြီးမား လာပါက အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သောအချက်သည် ယနေ့အချိန်တွင် ပိုမိုမှန်ကန်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် PDF များသည် စစ်သည်ဦးရေ ၆၀,၀၀၀ နီးပါး ရှိနေပါသည်။ အကယ်၍ ထိုအင်အားသည် လျှင်မြန်စွာ ပိုမိုကြီးမားလာပါက ထိုအင်အားကြီးမားလာမှုလမ်းကြောင်းသည် PDF များအနေဖြင့် တပ်မတော်အား လူဦးရေအားဖြင့် အသာစီးရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနေပါသည်။ ၎င်းအချက်သည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကြီးစိုးနေထိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် NUG သည် ၎င်းတို့၏သာလွန်သော ဘုန်းတန်ခိုးကို အဆက်မပြတ်ပြသနေပြီး

²⁶ Charney, 2003.

ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် တရားဝင်အုပ်စိုးခွင့်ရှိကြောင်း ဖော်ပြနေသည့် သက်သေတစ်ရပ် ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ သို့သော် တပ်မတော်မှ ပြည်သူလူထုအား ၎င်းတို့၏အင်အားမှာ တကယ်ရှိသည်ထက် ပိုမိုကြီးမားကြောင်း ယုံကြည်လာစေရန် သိမ်းသွင်းနိုင်ပါက ထိုကဲ့သို့ သက်သေပြနိုင်ရန် နှောင့်နှေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သိမ်းသွင်းနေမှုကို လုပ်ဆောင်နေကြောင်း ထင်ရှားစွာညွှန်ပြနေသည့် အချက်မှာ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအတွက် ပြည်သူစစ်များနှင့် အရံရဲတပ်ဖွဲ့များကို စုရုံးလှုပ်ရှားစေခြင်းအပေါ် တပ်မတော်၏မှီခိုနေမှု ဖြစ်ပါသည်။ တပ်မတော်မှီခိုနေသော တခြားနည်းလမ်းတစ်ရပ်မှာ အတွေ့အကြုံများသော တပ်မများအား နိုင်ငံ၏ တစ်နေရာမှ တခြားတစ်နေရာသို့ အထူးစစ်ဆင်ရေးများ ဆောင်ရွက်စေရန် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တခြားသော ညွှန်ပြချက်တစ်ခုမှာ တပ်ပြေးမှုအရေအတွက်သည် တပ်မတော်မှ စစ်သည်များအား တပ်ဖြန့်နိုင်သည့်အရှိန်အတိုင်း တစ်ဖက်တွင်လည်း စစ်သည်များကို ဆုံးရှုံးနေကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြသနေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ တပ်မှ စွန့်ခွာထွက်ပြေးမှုများသည် တပ်မတော်မှာ အမှန်တကယ်ပင် ကျိုးပျက်ပြိုလဲလွယ်ကြောင်း ညွှန်ပြနေပါသည်။

လက်ရှိရေပန်းစားနေသော အတွေးအခေါ်များသည် တပ်မတော်၏ ရှုမြင်သတ်မှတ်ချက်ကို ဖောက်ထွင်းမြင်ပြီးဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင် ဦးထွန်းမြင့်က ဆိုပါသည်။ ဗမာပြည်သူလူထု စိတ်မပျော်ရွှင်ရမှု၏ ဗဟိုချက်အဖြစ် သို့မဟုတ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် သို့မဟုတ် ခွင့်လွှတ်ပေးခံရနိုင်ချေရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ်

ရှုမြင်ခံရခြင်းအစား ဗမာပြည်သူလူထုအများစုသည် တပ်မတော်အား လက်ရှိတိုင်းပြည်နှင့်ရော တိုင်းပြည်၏အနာဂတ်နှင့်ပါ လုံးလုံး လျားလျား သက်ဆိုင်မှုမရှိတော့သောအရာအဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမပါသော ဖော်ပြချက်များဖြင့် ရှုမြင်လာကြပါသည်။ ပြည်သူလူထုမှ တပ်မတော်အား ကြောက်စရာဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်း မရှိတော့ပါ။ ဦးထွန်းမြင့် ရှင်းပြသကဲ့သို့ - “လူတစ်ဦး၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု သို့မဟုတ် အရာတစ်ခုသည် (ရွံ့စရာ) အမျိုးအစားထဲသို့ ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ခံရပါက ဗမာလူမျိုးများ အနေဖြင့် ထိုလူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အရာအား ကြိုက်နှစ်သက်သည် သို့မဟုတ် မုန်းသည်ဟူ၍ သတ်မှတ်ဆက်ဆံခြင်းမရှိတော့ဘဲ ရွံ့စရာဆိုသည်မှာ တန်ဖိုးမရှိတော့ဘဲ ဥပေက္ခာပြုခံရကာ အပယ်ခံသဘောမျိုး ဖြစ်သွားပါသည်။ လူများအနေဖြင့် ထိုအရာအား ၎င်းတို့၏မှတ်ဉာဏ်မှ ဖျောက်ဖျက်ရန် ကြိုးစားကြပါသည်။ ရွံ့စရာကောင်းသောအရာတစ်ခုသည် လေးစားဖွယ်ကောင်းသော မည်သည့်အရည်အချင်းမှ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိ - မည်ကဲ့သို့သော လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာတန်ဖိုးများ မရှိသလို သဘာဝလောက သို့မဟုတ် လူ့လောကအတွက်လည်း မည်ကဲ့သို့သောတန်ဖိုးမှ မရှိပါ။”²⁷ ဤကဲ့သို့ ရှုမြင်ချက်သည် ပြီးခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များတွင်ရှိခဲ့သည့် တပ်မတော်ကို မနှစ်သက်ရုံသာဖြစ်ခဲ့သော ရှုမြင်ချက်နှင့် များစွာကွဲပြားသော ရှုမြင်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဗမာလူထုအနေဖြင့် အကြောက်တရားကို အမှန်တကယ်ပင် ကျော်လွန်သွားပြီဆိုပါက တပ်မတော်အနေဖြင့် လူထုအား

---

²⁷ Tun Myint, 2022.

ကြီးမားသောအကြမ်းဖက်မှုများမှတစ်ဆင့် ကြောက်လန့်စေရန်
ကြိုးစားရာတွင် များစွာ ပိုမိုခက်ခဲမည်ဖြစ်ကြောင်း သိသာပါသည်။

နိဂုံး

ကျွန်ုပ် အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သောကိစ္စရပ်များ သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး
ထိုကိစ္စရပ်များဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းခံများအပေါ် အသားပေး
မီးမောင်းထိုးပြပေးထားသည့် ပညာရေးလောကထဲတွင် ရေပန်းစားနေ
သော အကြောင်းအရာများထဲမှတစ်ခုမှာ အသိပညာများအပေါ်
ကိုလိုနီခေတ်လွှမ်းမိုးမှုကို ဖယ်ရှားရန်ဖြစ်ပြီး ဆိုလိုသည်မှာ
အနောက်တိုင်းမဟုတ်သောရင်းမြစ်များ၏အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို
လျစ်လျူရှု သို့မဟုတ် ဖိနှိပ်ထားသည့်
အနောက်တိုင်းမှတည်ထောင်ထားသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများနှင့်
အသိပညာများထံမှ ရွှေ့ပြောင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။²⁸ မြန်မာတပ်မတော်နှင့်
၎င်းတို့၏အပြုအမူများအား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များထဲမှ အများစုမှာ
တပ်မတော်အား နည်းလမ်းများစွာဖြင့် (မှားယွင်းစွာ) ပုံဖော်ခဲ့ပြီး
မကြာခဏဆိုသလို မှားယွင်းသောခန့်မှန်းချက်များ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်
တိုင်းတစ်ပါးသား၊ လူဖြူများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များသာ
ဖြစ်ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို လူဖြူအမျိုးသားတစ်ဦးအဖြစ်
သတ်မှတ်ကိုယ်စားပြုသည့် စာရေးသူသည် ၎င်းအနေဖြင့်
အနောက်တိုင်းမှလူတစ်ဦးဖြစ်နေမှုနှင့် အနောက်တိုင်းတွင်

²⁸ ဗမာပြည်၏အကြောင်းအရာအတွက် Tharaphi Than, 2021b နှင့် Chu May Paing
& Than Toe Aung, 2021 ကို ရှုပါ။

ပညာသင်ကြားခဲ့ရမှုတို့မှာ ၎င်း၏ရှုထောင့်များပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးမှု ရှိကြောင်း သတိပြုမိပါသည်။ သို့ရာတွင် အသိပညာများအပေါ် ကိုလိုနီခေတ်လွှမ်းမိုးမှုအား ဖယ်ရှားရန်လိုအပ်မှု၏နောက်ကွယ်မှ တွေးခေါ်မှုတချို့သည် အနောက်တိုင်းကိုဆန့်ကျင်သည့် ပညာရှင်ရပ်ဝန်းတွင်သာမက အနောက်တိုင်းပညာရှင်ရပ်ဝန်းတွင်မှာပါ ဖြစ်တည်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဆောင်းပါးအတွက် အသုံးပြုထားသော စာရေးသူ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆောင်ရွက်ချက် အများစုသည် ဒေသခံလူထုများ၊ နယ်ခံစာရေးဆရာများနှင့် ဒေသတွင်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများ၏ ရှုထောင့်များ၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကမ္ဘာကြီးအား မည်သို့မည်ပုံ ရှုမြင်သည်နှင့် ထိုကမ္ဘာကြီးထဲတွင်ရှိသော ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍကို မည်ကဲ့သို့ ရှုမြင်သည်ကို စူးစမ်းလေ့လာမှုများမှ အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းလမ်းဖြင့် ဤဆောင်းပါးထဲတွင် တပ်မတော်အကြောင်း အသိပညာဗဟုသုတ တချို့အပေါ် ကိုလိုနီခေတ်လွှမ်းမိုးမှုအား ဖယ်ဖျက်ရန် ကြိုးစားထားပါသည်။

သို့သော်လည်း တပ်မတော်၏သမိုင်းကြောင်း အပြည်အဝှန်းကို ပြန်လည်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ၎င်း၏ အားလျော့ဆုတ်ယုတ်လာခြင်းနှင့် တပ်မတော်မှဩဇာအာဏာကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးရခြင်းသည် နောက်ဆုံးအဆင့်ကို မဆောင်ရွက်နိုင်မချင်း ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထိုအချိန်မှသာလျှင် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအား အကျဉ်းချ၊ စစ်ဆေးမေးမြန်းနိုင်ပြီး (၎င်းတို့လည်း ကိုဂျင်မီနှင့် ကိုဖြိုးဇေယျာသော်တို့လို ကွပ်မျက်ခြင်းမခံရမီ)၊ တပ်မတော်အတွင်းရှိ မည်သည့်အဆင့်မဆို တပ်မတော်အတွင်း ဖြစ်ပျက်နေသော

နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများအကြောင်း လွတ်လပ်စွာ မျှဝေနိုင်ကာ
 တပ်မတော်၏အရွယ်အစားအစစ်အမှန်မှသည် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ၏
 ကြွယ်ဝမှုပမာဏအစစ်အမှန်အထိ ရေးသားဖော်ပြထားသော
 စာရွက်စာတမ်းများအား ထုတ်ဝေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်မှ
 သာလျှင် တပ်မတော်၏ ရှုမြင်သတ်မှတ်မှုသည် အမှန်တကယ်ပင်
 အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာကွဲသွားမည်ဖြစ်ကာ စစ်မှန်မျှတသော
 ဩဇာအာဏာကို သိမ်းယူခံလိုက်ရသည်ဟူသော အတွေးကို
 တစ်နည်းတစ်ဖုံ တွယ်ကပ်နေဦးမည့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏
 ထောက်ခံသူများအတွက်ပင်လျှင် ၎င်းစိတ်ကူးပုံဖော်မှုသည်
 အတုအယောင်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာပါလိမ့်မည်။

ဤနေရာတွင် အဓိကအလေးပေးရမည့်အချက်မှာ တပ်မတော်နှင့်
 ၎င်း၏ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ တန်ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့
 အဘယ်ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုအား ဆောင်ရွက်သည်ကို
 ပိုမိုနားလည်မှသာလျှင် တိုင်းသူပြည်သားအများအပြားမှ အတိအလင်း
 ကြေညာထားသော ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သည့်
 တပ်မတော်၏ထိန်းချုပ်မှုအား ပျက်ပြားစေမည်ဟူသော
 ရည်မှန်းချက်ဆီသို့ အောင်မြင်စွာ လျှောက်လှမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
 အများသောအားဖြင့် ထိုအပိုင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အားထုတ်မှု
 မပြုလုပ်ကြသောကြောင့် အကြောင်းမလှသောရလဒ်များအား
 ဆက်လက်ဖြစ်ပွားစေပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ အာဏာရှင်
 အဒေါ့ဖ်ဟစ်တလာအနေဖြင့် ရှောင်လွှဲမရသော အရှုံးနှင့်
 ရင်ဆိုင်ရချိန်တွင် မည်ကဲ့သို့ပြုမူမည်ကို ခန့်မှန်းရန်
 စိတ်ပညာရှင်တစ်ဦးအပေါ်တွင် မှီခိုအားထားခဲ့သကဲ့သို့

မြန်မာတပ်မတော်နှင့် တပ်မတော်အား ဦးဆောင်နေသော
 စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို မည်သို့မည်ပုံ
 ရှုမြင်သည်နှင့် ထိုကမ္ဘာထဲရှိ ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍကို မည်သို့မည်ပုံ
 ရှုမြင်သည်တို့ကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းသည် ၎င်းတို့အနေဖြင့်
 ဘာလုပ်မည်နှင့် အဲ့ဒီနောက်တွင် ဘာဆက်လုပ်မည်ကို
 သိရှိနားလည်ရန်အတွက် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပါသည်။
 ဤထင်မြင်ယူဆချက်သည် မည်မျှဘက်လိုက်မှုရှိသည်ဟု ထင်ရသည်
 ဖြစ်ပါစေ တပ်မတော်အပေါ် သုတေသနပြုလုပ်ချက်များအားလုံးသည်
 ဝန်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ ဝန်ခံသည်ဖြစ်စေ အမြဲတမ်းအတိုင်းအတာတစ်ခု
 အထိ ဘက်လိုက်မှုရှိပါသည်။

Moe Nyo

I was ranked second warrant officer when I left the army on 16 November 2021. I'm 46 years old. Although I joined up and definitely lived a military life, I'm actually a rocker. I grew up in the rock age. Zaw Win Htut, Lay Phyu and Harry Lynn are my heroes. I also love Axl Rose from Guns 'n' Roses.

When I think about it, I didn't join the army for any real reason. My father was in the air force, so it was easy. My mother was also a military nurse. When she died my dad said I should join soon, so I wouldn't get depressed. He told me he wanted me to stay grounded.

That was around 1996 and there weren't many jobs around. I was kind of interested in the London Cigarette Factory, though. My friends started working there making cigarettes and cigars. It was considered one of the top factories to work for, with nice uniforms and good salaries. If I had not listened to my father's advice, I guess I would have joined that factory and lived a different life.

Before I left the army, I had a comfortable salary of 240,000 Myanmar Kyat per month. I was an office manager with a lot of responsibility. I had to liaise a lot between departments and regions. My senior officer was a major. Life was not always easy but I guess I was a good officer, and I was insulated from many abuses. I was awarded the military service award after twenty-one years of service.

Still, some bad things went down on the inside. I'll relay just one incident, because it is fresh in my mind. After the coup, some soldiers from my unit went to Magway Town to join in suppressing protesters, under the arrangement of the air force base there. One night after their work on the streets was done, one of the soldiers got drunk and there was an altercation. This guy apparently was well known for being a loudmouth and insulting people when he drank booze.

Well, this time the officer in charge tied him up and beat him—the officer beat him on his own at first, then he ordered

other soldiers to beat him too. They rolled a wooden pin down the soldier's shins. Then they urinated on this guy. In the end they tortured him to death. I know all of this because I read the case file. The worst part about it is that the chief commander of the air force, General Maung Maung Kyaw, ruled that the torture and death were unrelated to military service. Do you know what that means? It means this murdered soldier's family does not get a pension. After being tortured, pissed on, and killed by his own fellow soldiers—and for what? For getting drunk and hurling insults? This guy had a wife and children!

I only got access to this case file by accident. I photographed it for myself and later supplied it to People's Embrace, an organization helping people leave the military. This particular case helped me get the courage to speak out. Soldiers were shooting protesters on the Magway streets during the day, then killing each other in the base at night. It is injustice. These are evil acts. Day by day, so many people are dying. As an older man, I just couldn't take it anymore. The shame grew to be too much for me.

It's a different military now to the past. When my father was a soldier, they could be proud of wearing the uniform, of defending our community. I myself felt proud serving my country. I felt important. But now in 2021, this has all withered away. The military should protect the lives and property of the people. When I saw videos of soldiers shooting innocent people in the head, I was too horrified. I talked to my father about my feelings.

He actually agreed with the coup. Ridiculous.

These joke charges against Daw Aung San Suu Kyi, that she engaged in corruption, are clearly baseless. This woman sacrificed for her country for over thirty years. She is old. Why would she prioritize money and riches? But my father disagreed. I talked straight to him on the phone. I said, "I cannot give my life for these animals. Soldiers eat food provided by the people, so we should stand by the people". I made plans to leave the military without my father's blessing.

And without him knowing, I used him as my excuse to get out. I told my commander that my father was very sick, that I

had dreamed about him and I was worried. He granted me ten days of leave to go and check on him. I never went back to my dad—I just left immediately. It was tricky as normal public transport was interrupted, but I had friends who helped me, and People's Soldiers supported me financially. To get from my base to the liberated areas, I caught every kind of transport. Buses, motorbikes, private cars. It took over twenty-four hours.

I only made it out because I am a single guy. I can't imagine doing it with a wife and kids. Now I am free, I just want to have long hair, a beard, and tattoos. One Axl Rose tattoo and a Daw Aung San Suu Kyi tattoo. When I got to the Civil Disobedience Movement areas, the first thing I did was download all my favorite metal songs: Metallica, Guns 'n' Roses and AC/DC.

When the revolution is over I want to roam all over Myanmar like a monk listening to my music. For the first time in a long time, I feel like I have freedom.

Now I live in a liberated area, I have no need to lie. Deep inside, I always hated that I had to lie.

Note

On 12 March 2022, the body of Moe Nyo was found in the Moei River which ran past the village he was then hiding in. Locals said that on 11 March he had appeared unhappy. He did not eat the whole day and told people who enquired that he felt unwell. Later in the day, someone noticed his slippers and accessories by the riverside. Moe Nyo rarely washed in the river, let alone on his own. Some people searched for him but came back empty handed. Only the next day, after praying to the spirits of the river, did they find his dead body, its mouth and nose filled with sand. Although they attempted to resuscitate him and sent his body to the hospital, Moe Nyo was pronounced dead on arrival. Moe Nyo is remembered in his adoptive hiding place as a kind person with a wide white smile, well admired by those in the local community as well as by other CDM soldiers.

မိုးညို

ကျွန်တော့်နာမည် မိုးညိုပါ။ ကျွန်တော် စစ်တပ်ကနေ နီဝင်ဘာလ (၁၆)
ရက် ၂၀၂၁ က ထွက်လာတဲ့အချိန်မှာ ရာထူးက ဒုအရာခံဗိုလ်ပါ။
အသက်ကတော့ ၄၆ နှစ်ရှိပါပြီ။ စစ်တပ်ထဲဝင်ပြီး
စစ်သားဘဝနဲ့နေခဲ့ပေမယ့် တကယ်တမ်း ကျွန်တော်က
ရောဂါကတစ်ယောက်ပါ။ ကျွန်တော်က ရောဂါဂီတခေတ်မှာ
ကြီးပြင်းလာတာလေ။ ဇော်ဝင်းထွဋ်၊ လေးဖြူ၊ ဟယ်ရီလင်းတို့ဆိုတာ
ကျွန်တော့်ဟီးရိုးတွေပေါ့။ Guns 'n' Roses က Axl Rose ကိုလည်း
ကျွန်တော် သဘောကျပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့
စစ်တပ်ထဲကိုဝင်ခဲ့တာ ကျွန်တော့်မှာ အကြောင်းပြချက်မယ်မယ်ရရ
မရှိဘူးဗျ။ ကျွန်တော့်အဖေကလည်း လေတပ်ကဆိုတော့
ကျွန်တော့်အတွက် လွယ်ခဲ့တာပေါ့။ ကျွန်တော့်အမေကလည်း
စစ်သူနာပြုတစ်ယောက်လေ။ အမေဆုံးသွားတော့ အဖေက
ကျွန်တော်စိတ်ဓာတ်မကျအောင် တပ်ထဲဝင်သင့်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါ
တယ်။ သူက ကျွန်တော့်စိတ်ကို အတွေးမများစေချင်ဘဲ
အခြေတကျရှိစေချင်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

အဲ့ဒီတုန်းက ၁၉၉၆ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုတော့ ဘာအလုပ်မှလည်း
မယ်မယ်ရရ မရှိခဲ့ပါဘူး။ လန်ဒန်စီးကရက်စက်ရုံမှာလုပ်ဖို့တော့
ကျွန်တော်စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတွေ အဲ့ဒီမှာ
အလုပ်ဝင်ပြီး စီးကရက်တွေ၊ ဆေးပြင်းလိပ်တွေ လုပ်နေကြပြီ။
အဲ့ဒီတုန်းက အဲ့ဒီစက်ရုံက အလုပ်လုပ်လို့ကောင်းတဲ့
ထိပ်ပိုင်းစက်ရုံတွေထဲမှာပါတယ်လေ။ ယူနီဖောင်းသန့်သန့်နဲ့

လစာကောင်းကောင်းလည်း ပေးတယ်ဆိုတော့။ ကျွန်တော်သာ အဖေစကား နားမထောင်ခဲ့ဘူးဆိုရင် အဲ့ဒီစက်ရုံမှာဝင်လုပ်ပြီး တခြားဘဝပုံစံတစ်ခုနဲ့ နေနေလောက်ပြီ။ ကျွန်တော်စစ်တပ်က မထွက်ခင်မှာ ၁၀၂၄၀,၀၀၀ ကျပ်နဲ့ လစာက အဆင်ပြေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က တာဝန်အများကြီးယူထားရတဲ့ ရုံးမန်နေဂျာပါ။ ဌာနတွေနဲ့ ဒေသဆိုင်ရာတွေ ကြားမှာ ညှိနှိုင်းမှုတွေအများကြီး လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အထက်အရာရှိက ဗိုလ်မှူးကြီးပါ။ ဘဝက အမြဲတော့လွယ်မနေခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်ကတော့ လေတပ်အရာရှိကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်အောင်နေခဲ့ပြီး နိုင်ငံကစီးနင်းလုပ်တာတွေလည်း အများကြီးခံခဲ့ရပါတယ်။ တာဝန်ထမ်းဆောင်တာ ၂၁ နှစ်ကြာပြီးနောက်မှာတော့ ကျွန်တော့်ကို စစ်မှုထမ်းကောင်းဆုတံဆိပ် ချီးမြှင့်တာခံခဲ့ရပါတယ်။

ဒါပေမဲ့လည်းတပ်ထဲမှာတော့ မကောင်းတာတွေ အများကြီး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ လောလောလတ်လတ် ရှိနေသေးတဲ့ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ပြောပြပါ့မယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ဆန္ဒပြသူတွေကို နှိမ်နင်းဖို့ ကျွန်တော့်တပ်စုက စစ်သားတချို့က မကွေးမှာရှိတဲ့ လေတပ်စခန်းရဲ့ စီစဉ်မှုနဲ့ အဲ့ဒီကိုသွားရတယ်။ တစ်ညလမ်းပေါ်မှာ သူတို့လုပ်စရာရှိတာတွေပြီးတဲ့အခါမှာ စစ်သားတစ်ယောက်က အရက်မူးပြီး အငြင်းအခုံဖြစ်ပါတယ်။ အဲ့ဒီတပ်သားက အာချောင်တယ်လို့နာမည်ရှိထားပြီး မူးတဲ့အခါ လူတွေကို စော်ကားမော်ကားလုပ်တတ်တဲ့အကျင့်ရှိတယ်။

အဲ့ဒီတစ်ခေါက်ကတော့ အဲ့ဒီမှာတာဝန်ယူထားတဲ့ အရာရှိက ကြိုးတုပ်ပြီး ရိုက်ပါတယ်။ ပထမဆုံး အဲ့ဒီအရာရှိကိုယ်တိုင်

ဝင်ရိုက်ပြီးတော့ တခြားစစ်သားတွေကိုပါ ဝင်ရိုက်ဖို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။ အဲဒီတပ်သားရဲ့ ညှိသကျီးပေါ်ကို သစ်သားတုံးနဲ့ လိုမ့်တယ်။ သူ့အပေါ် ကျင်ငယ်စွန့်ကြတယ်။ ပြီးတော့ သူ့ကို သေတဲ့အထိ နှိပ်စက်လိုက်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒါတွေအကုန်သိနေတာ အမှုတွဲကို ဖတ်လိုက်ရလို့ပါ။ အဆိုးဆုံးက ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် (လေ) ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမောင်မောင်ကျော်က နှိပ်စက်ခံရတာနဲ့ သေသွားတာက စစ်တပ်တာဝန်နဲ့ မဆိုင်ပါဘူးလို့ သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါက ဘာကိုဆိုလိုလဲသိလား။ အသတ်ခံလိုက်ရတဲ့ သူ့ရဲ့မိသားစုက ဘာပင်စင်လစာမှမရဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။ သူ့ရဲ့ဘော်ရဲဘက်တွေရဲ့ နှိပ်စက်ခံ၊ ကျင်ငယ်အစွန့်ခံ၊ အသတ်ခံရတာ ဘာအတွက်လဲ။ အရက်မူးပြီး လျှောက်ဆဲလိုလား။ သူ့မှာလည်း မိန်းမနဲ့ ကလေးတွေနဲ့ဗျ။

ကျွန်တော် အဲဒီအမှုတွဲကို မတော်တဆ ကြည့်ခွင့်ရခဲ့တာပါ။ ကိုယ်တိုင်သုံးလို့ရအောင် ဓာတ်ပုံရိုက်ထားခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ စစ်တပ်ထဲကနေ လူတွေထွက်လာနိုင်အောင် ကူညီပေးနေတဲ့ ပြည်သူ့ရင်ခွင်အဖွဲ့ကို ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအမှုတွဲကပဲ ကျွန်တော့်ကို ထုတ်ပြောရဲဖို့သတ္တိရအောင် ကူညီပေးခဲ့တာပါ။ စစ်သားတွေက နေ့ခင်းဖက်ဆို မကွေးကလမ်းမတွေပေါ်မှာ ဆန္ဒပြသမားတွေကို ပစ်သတ်ပြီး ညဆိုရင် စခန်းမှာ အချင်းချင်း ပြန်သတ်ကြတယ်။ ဒါက မတရားမှုပဲ၊ ရက်စက်ယုတ်မာတဲ့အပြုအမူတွေပဲ။ တစ်ရက်ပြီးတစ်ရက် လူတွေ ပိုပိုသေလာကြတယ်။ အသက်ကြီးလာပြီဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ထပ်ပြီး မသည်းခံနိုင်တော့ဘူး။ လေတပ်ထဲမှာနေရတာကြောင့် ရလာတဲ့ အရှက်တရားက ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ မခံနိုင်လောက်အောင်ကို လေးလံလာပါတယ်။

အခုစစ်တပ်က အရင်ကနဲ့ မတူတော့ဘူး။ ကျွန်တော့်အဖေတို့ စစ်သားခေတ်တုန်းကဆိုရင် သူတို့ယူနီဖောင်းဝတ်ရတာကို ဂုဏ်ယူနိုင်ကြတယ်ဗျ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လူ့အသိုက်အဝန်းကို ကာကွယ်တဲ့အတွက်ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း တိုင်းပြည်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရတဲ့အတွက် ဂုဏ်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်အရေးပါတယ်လို့ ခံစားခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၂၁ ရောက်တဲ့အခါမှာ အဲ့ဒါတွေအကုန် ရေစုန်မျောသွားတော့တာပဲ။ စစ်တပ်က ပြည်သူတွေရဲ့ အသက်အိုးအိမ်ကို ကာကွယ်သင့်တာ။ စစ်သားတွေပြည်သူတွေကို ခေါင်းချိန်ပစ်နေတဲ့ ဗီဒီယိုတွေ ကျွန်တော်ကြည့်မိတော့ တော်တော်လေး တုန်လှုပ်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေကို ကျွန်တော် ဘယ်လိုခံစားနေရလဲဆိုတာကို ပြောပြဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူကတော့ အာဏာသိမ်းတာကို သဘောတူတယ်တဲ့ဗျာ၊ ဘယ်လောက်တောင်အဓိပ္ပာယ်မရှိလိုက်သလဲ။

စစ်တပ်ရဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပေါ် လုပ်ကြံဖန်တီးပြီး စွပ်စွဲထားတဲ့ လာဘ်စားမှုတွေက အခြေအမြစ်လုံးဝမရှိဘူးဗျ။ ဒီအမျိုးသမီးက သူ့ရဲ့တိုင်းပြည်အတွက် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်ကြာ စတေးခဲ့တာ။ သူက အသက်ကြီးလှနေပြီ၊ ဘာလို့များ ငွေကြေးဥစ္စာနောက်ကို လိုက်မှာလဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်အဖေက သဘောမတူဘူးဗျ။ ကျွန်တော် သူ့ကို တည့်တည့်ပဲပြောခဲ့လိုက်တယ်။ “ကျွန်တော် ဒီလို တိရစ္ဆာန်တွေအတွက် ကျွန်တော့်အသက်ကို မပေးနိုင်ဘူး။ စစ်သားတွေက ပြည်သူကျွေးတဲ့ထမင်းကို စားနေရတာကြောင့် ပြည်သူတွေနဲ့အတူ ရပ်တည်သင့်တယ်” ဆိုပြီး။

အဲဒါကြောင့် အဖေ့ရဲ့ထောက်ခံမှုမပါဘဲ ကျွန်တော်
လေတပ်ကနေထွက်ခွာဖို့ အစီအစဉ်တွေ ဆွဲခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ ကျွန်တော် သူ့ကို တပ်ထဲကထွက်ဖို့
အကြောင်းပြချက်အနေနဲ့ အသုံးပြုခဲ့တာ သူ မသိခဲ့ဘူး။
ကျွန်တော့်ရဲ့အထက်အရာရှိကို အဖေ အရမ်းဖျားနေပြီး သူ့ကိုလည်း
အိပ်မက်မက်လို့ ကျွန်တော် အရမ်းစိုးရိမ်နေတယ်လို့ပြောတော့ သူက
အဖေ့ကိုသွားပြီး ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ဖို့ခွင့်၁၀ ရက်ပေးခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော် အဖေ့ဆီပြန်မသွားခဲ့ဘဲ တန်းထွက်လာခဲ့လိုက်တယ်။ ပုံမှန်
အများသုံး ခရီးသွားလမ်းကြောင်းတွေက အရင်လိုမျိုး
အလုပ်မလုပ်တော့ ခက်ခဲခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော့်ကို ကူညီတဲ့လူတွေရှိခဲ့ပြီး
ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ကလည်း ကျွန်တော့်ကို ငွေကြေးအထောက်
အပံ့တွေ ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်တပ်ရင်းကနေ လွတ်မြောက်နယ်
မြေအထိရောက်ဖို့ လက်လှမ်းမီသမျှ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
လမ်းကြောင်းတွေကို သုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဘတ်စ်ကားတွေ၊
ဆိုင်ကယ်တွေ၊ စင်းလုံးငှားကားတွေ အကုန်လှည့်စီးခဲ့ရပြီး
အားလုံးပေါင်း ၂၄ နာရီကျော် ကြာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်က တစ်ကိုယ်ရည်သမားမို့လို့ ထွက်လာနိုင်ခဲ့တာပါ။
မိန်းမတို့ ကလေးတို့ရှိရင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ မတွေးဝံ့ဘူး။ အခု
ကျွန်တော်လွတ်လပ်ပြီဆိုတော့ ဆံပင်ရှည်ထား၊ မုတ်ဆိတ်မွေးထားပြီး
တက်တူးတွေထိုးချင်တယ်။ Axl Rose နဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပုံ
တက်တူးထိုးချင်တယ်။ CDM တွေ နေတဲ့နေရာရောက်တော့ ကျွန်တော်
ပထမဆုံးလုပ်ဖြစ်တာက ကျွန်တော့်အကြိုက်ဆုံး Metallica၊ Guns 'n'

Roses၊ AC/DC တို့ရဲ့ မက်တယ်သီချင်းတွေ အကုန်ဒေါင်းလုတ်ဆွဲတာပါပဲ။

တော်လှန်ရေးပြီးသွားတဲ့အခါ ကျွန်တော်ကြိုက်တဲ့သီချင်းတွေကို နားထောင်ရင်း မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးကို ဘုန်းကြီးတစ်ပါးလို လှည့်ပတ်သွားနေချင်တယ်။ အချိန်တော်တော်ကြီးကြာမှ ပထမဆုံး အကြိမ် ကျွန်တော့်မှာ လွတ်လပ်မှုရှိသလို ခံစားရပါတယ်။ ဒီလွတ်မြောက်နယ်မြေမှာနေရတာ ကျွန်တော် ဘာမှလိမ်စရာမလိုဘူး။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ ကျွန်တော်လိမ်ပြောခဲ့ရတာတွေကို ဘယ်တုန်းကမှ သဘောမကျခဲ့ပါဘူး။

မှတ်ချက်

၂၀၂၂ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကိုမိုးညို၏ ရုပ်အလောင်းကို ၎င်းပုန်းခို နေထိုင်နေရာကျေးရွာအနီးရှိ သောင်ရင်းမြစ်ထဲတွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကိုမိုးညိုမှာ စိတ်လက်မကြည်သာပုံပေါ်နေခဲ့သည်။ တစ်နေကုန် ဘာမှမစားသဖြင့် စိုးရိမ်သောကြောင့် မေးမြန်းသူများကိုလည်း သူနေထိုင် မကောင်းဟုသာ ပြောသည်။ ထိုနေ့နှောင်းပိုင်း၌ သူ့ဖိနပ်နှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများမှာ မြစ်ကမ်းနံဘေးတွင်ရှိနေကြောင်း တစ်စုံတစ်ယောက်က သတိထားမိခဲ့ပါသည်။ ကိုမိုးညိုမှာ မြစ်ထဲတွင် ရေဆင်းချိုးလေ့မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်ပြီး တစ်ဦးတည်းဆင်းချိုးဖို့ ဆိုလျှင် ပို၍ပင်မဖြစ်နိုင်ပါ။ မိတ်ဆွေတချို့က သူ့ကို ချက်ချင်းပင် ရှာဖွေခဲ့ကြသော်လည်း မတွေ့ခဲ့ဘဲ နောက်နေ့ မြစ်စောင့်နတ်များထံ ဆုတောင်းပြီးမှသာလျှင် သူ့အလောင်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ကြပြီး

တွေ့ရှိချိန်၌ ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းထဲတွင် သဲများပြည့်နေခဲ့ပါသည်။ သူ့ကို
 ရှေးဦးသူနာပြုနည်းဖြင့် ကယ်ဆယ်ရန်ကြိုးစားခဲ့ကာ ဆေးရုံသို့
 ပို့ဆောင်ခဲ့သော်လည်း ဆေးရုံရောက်ရှိချိန်တွင် သေဆုံးသွားပြီ
 ဖြစ်ကြောင်း ဆေးရုံမှ အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ ကိုမိုးညိုအား
 ဖြူစင်သောအပြုံးနှင့် ကြင်နာတတ်သူတစ်ဦးအဖြစ် သူနားခိုပုန်း
 အောင်းခဲ့ရာ နေရာမှ အမှတ်တရရှိနေကြပါသည်။ သူသည်
 လူအများလေးစားခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

Nwe Oo

I am Nwe Oo, 22 years old, and the man who is now my husband was a soldier in Light Infantry Battalion 5, Light Infantry Division 66 before he joined the Civil Disobedience Movement (CDM). In fact... I threatened that I wouldn't marry him if he didn't join the CDM. But I will get into that later.

Some more about me: well, I never lived inside a military compound like some wives of soldiers. I worked for a mobile phone company as a supervisor. It was hard when the 1 February military coup happened because I was on the outside, living in the community, but my future husband was stuck inside a military compound. As a result we also received different kinds of information about what was going on.

I saw all the shootings and the suppression of peaceful protesters firsthand. It was such a tragedy. It was not long ago that we finally got democracy, even if it was only partial and the military was still involved. We had received so many investments from foreign countries. I thought our country's future was bright and that the economy would develop. So many dreams and expectations. There is no positive future under military rule. Just look at what is happening now. Kids cannot even go to school, more than a year after the coup. It is such a waste.

Only the corrupt elites benefit under military rule. There are no opportunities for average people and low-ranked soldiers. If a soldier dies in battle, the army says they will support their family, but they rarely do. Heaps of injured veteran amputees sell books and do other menial jobs to make ends meet. There are so many you can't even count them. Low-ranking soldiers are the ones sent to die on the battlefields, but the elites above don't even deign to pick up their dead bodies. They only move the bodies of the civilians they shoot in the head, and then only if it suits them.

Although I never lived in a military compound, I still know a bit about what goes on in there. If you are the wife of a junior soldier, you are instructed to do whatever the wives of seniors'

ask of you. You are not allowed to wear better clothes or live better than those wives. As a soldier's wife, you are expected to do everything you are told by those with power—and don't even think about receiving a salary. You are like a surprise gift, a fetus, that comes within a bought slave. Two for the price of one. Before the coup I had high hopes that our army could become like a standard army, with more benefits for average soldiers and care for civilians. Now those are crushed like all else.

My future husband is a good man and I am proud of him. He chose not to arrest and torture people. But even so, at the beginning of the coup, he had no idea what was going on in the streets of the country. It took him a while to realize how bad the situation was. I had to really be patient with him. We talked a lot and I managed to persuade him to leave the military. I told him how nothing was certain anymore, how our lives and property were no longer safe, how the SAC was doing whatever they wanted. You save up from working, buy something today, but the next day it might not be yours anymore according to the military's capricious force.

I quit my job a month before we left for the liberated areas. My man and I quarreled a lot. I sent all the news of every massacre to him, constantly. I sent him all the videos of arguments, arbitrary arrests, beatings and shootings. He stopped saying nonsense eventually. He used to say, "Oh, it can't be that bad". I spent a month preparing our route and liaising with organizations that help people escape military service. I didn't tell my family until I was far away and safe—then I disconnected from them entirely, for their security. Until now the State Administration Council representatives have never visited my family.

Everything for our trip was organized and all my future husband had to do was leave the army. I told him I would marry him and I had organized his whole path to the outside. I was worried all the time, but he actually did it: he left. We avoided the military checkpoints, but it was still a difficult journey to the liberated areas. I freaked out every time I saw police or army personnel. By the time we got to safety, we only had the clothes on our backs, nothing else. But our challenges were nothing compared to the innocent people tortured and killed for protesting.

My husband understood that he had been partly brainwashed. There is so much propaganda within the military. They don't think of people as actual people. They just see "obstructors" and "terrorists". They are not told that People's Defense Forces (PDFs) were formed organically by people after they were attacked by the military who had stolen power. They are told PDFs are terrorists who bomb schools and markets and want to prevent the country's prosperity.

All people have humanity, even soldiers. They cannot harm and kill without reason. But because they are brainwashed into thinking pro-democracy civilians are subhuman, they shoot without mercy. I am so proud my husband never went down the road he was on within his division. If he was in the military doing these things, I would be so ashamed of my life. I could not have accepted him, needless to mention my family accepting him, I simply could never have married him.

More girlfriends, wives and family members of soldiers must talk to their loved ones in the military. They must explain the facts and figures and the atrocities the army is still carrying out. How innocent people, children and the elderly are being harmed. Every benefit you think you get from being attached to the military is nothing compared to the benefit of standing on the side of the people. Your children will be forever outcasts if they come from a military family. Think of your family and be brave.

To all the wives of soldiers out there in particular, especially those with young families, you must convince your soldier husbands to be protectors of their children. Every man wants to protect their beloved family and property. Many are not leaving the army because they fear for their loved ones' futures. They may think they cannot work outside. But this same motivation should actually drive them to escape the military's clutches. Their children's lives will be limited and they will grow up as pariahs under a Myanmar that is military-ruled and the people outside are miserable.

Wives must convince their husbands to leave the army for a better future for their families.

When all of this is over, I want to learn a foreign language, travel and then join an NGO to assist displaced people in my country. I want to work in a job where I can help those who are suffering and benefit my community.

နွေဦး

ကျွန်မနာမည် နွေဦးပါ။ ကျွန်မရဲ့ ခင်ပွန်းလောင်းက CDM မဝင်ခင် တပ်မ ၆၆၊ ခြေမြန်တပ်ရင်း ၅ မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မဆို သူ CDM မလုပ်ရင် သူ့ကို လက်မထပ်နိုင်ဘူးလို့တောင် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သေးတယ်။ အဲ့ဒီအကြောင်း နောက်ပိုင်းမှပြောပါမယ်။ ကျွန်မအကြောင်းပြောရရင် ကျွန်မက တခြားစစ်သားတွေရဲ့ ဇနီးတွေလိုမျိုး စစ်တပ်ထဲမှာ လုံးဝလိုက်မနေဖူးဘူး။ ကျွန်မက ဖုန်းကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ ကြီးကြပ်ရေးမှူး အနေနဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မက အပြင်က ပြည်သူတွေကြားမှာနေနေပြီး ကျွန်မအမျိုးသားဖြစ်လာမယ့်သူက စစ်တပ်စခန်းထဲမှာ ပိတ်မိနေခဲ့တော့ ကျွန်မတို့အတွက် ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ရတဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကလည်း မတူခဲ့ဘူး။

ကျွန်မက ဆန္ဒပြသူတွေကို ပစ်သတ်တာတွေနဲ့ ဖိနှိပ်တာတွေကို ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအဖြစ်အပျက်တွေအကုန်လုံးက စိတ်မကောင်းစရာချည်းပါပဲ။ ကျွန်မတို့ ဒီမိုကရေစီရဲ့တော ဘာမှတောင်မကြာသေးဘူး။ အဲ့ဒီ ဒီမိုကရေစီတောင်မှ စစ်တပ်ကပါဝင်ပတ်သက်နေသေးတဲ့ အရပ်သားတစ်ပိုင်း ဒီမိုကရေစီပါ။ ကျွန်မတို့ ပြည်ပနိုင်ငံတွေက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ အများကြီး ရခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့နိုင်ငံရဲ့အနာဂတ်က တောက်ပပြီး စီးပွားရေးတိုးတက် လာမယ်လို့ ထင်ထားခဲ့တာပါ။ အိပ်မက်တွေ၊ မျှော်လင့်ချက်တွေ အများကြီးနဲ့ပေါ့။ ဒီစစ်တပ်ရဲ့အုပ်ချုပ်မှု

အောက်မှာဆိုရင် ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ကောင်းတဲ့အနာဂတ်ရှိမလာနိုင်ဘူး။
အခုပဲကြည့်လေ ဘာတွေဖြစ်နေပြီလဲ ဆိုတာ။ အာဏာသိမ်းပြီး
တစ်နှစ်ကျော်ကြာတာတောင်မှ ကလေးတွေ ကျောင်းပြန်
မတက်နိုင်ကြသေးဘူး။ အကုန်အလကားဖြစ်ကုန်တာ။

အာဏာသိမ်းမှုအောက်မှာဆိုလည်း စစ်တပ်က ထိပ်ပိုင်းလူတွေပဲ
အကျိုးရှိတာ။ သာမန်လူတန်းစားတွေနဲ့ ရာထူးနိမ့်တဲ့စစ်သားတွေ
အတွက် ဘာကောင်းကျိုးမှမရှိဘူး။ စစ်သားတစ်ယောက်
တိုက်ပွဲမှာကျရင် စစ်တပ်က သူ့မိသားစုကို စောင့်ရှောက်မယ်
ပြောပေမယ့် တကယ်လုပ်တာက ခပ်ရှားရှား။ ဒဏ်ရာရ
ဒုက္ခိတစ်ပြန်တွေမှ အများကြီး။ စာအုပ်ရောင်းလိုက်၊
တခြားလက်လုပ်လက်စားအလုပ်လေးတွေ လုပ်လိုက်နဲ့ ဝမ်းစာရှာ
နေရတာတွေ များလွန်းလို့ ရေတောင်ရေနိုင်မယ်မထင်ဘူး။
အောက်ခြေစစ်သားတွေကသာ စစ်မြေပြင်မှာသေဖို့ အပို့ခံရပြီး
အထက်ပိုင်းကလူတွေက အလောင်းပြန်ကောက်ဖို့တောင်မှ
မစဉ်းစားပေးကြဘူး။ သူတို့တွေ ခေါင်းကိချိန်ပြီး ပစ်သတ်ထားတဲ့
ပြည်သူတွေရဲ့အလောင်းကိုလည်း လိုအပ်မှသာ ရွှေ့ကြတာ။

ကျွန်မက စစ်တပ်ထဲ တစ်ခါမှလိုက်မနေဖူးပေမယ့်
အဲ့ဒီထဲမှာဘာတွေ ဖြစ်လေ့ရှိလဲဆိုတာကိုတော့ အနည်းအကျဉ်းသိ
ပါတယ်။ ကိုယ်က ရာထူးနိမ့်စစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ ဇနီးဖြစ်နေရင်
ရာထူးကြီးအရာရှိဇနီးခိုင်းသမျှ အကုန်လုပ်ရပါတယ်။ အဲ့ဒီ
အမျိုးသမီးတွေထက် ပိုသာတဲ့အဝတ်အစားတွေဝတ်လို့မရသလို
သူတို့ထက် ပိုသာတဲ့ပုံစံလည်း နေလို့မရပါဘူး။ စစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့
ဇနီးအနေနဲ့ စစ်တပ်ထဲက အာဏာရှိတဲ့လူတွေခိုင်းတာအကုန်

ဘာလစာမှမရဘဲ လုပ်ပေးရတယ်။ ရှင်က သူတို့အတွက်တော့ မမျှော်လင့်ထားဘဲရလိုက်တဲ့ လက်ဆောင်လိုပဲ၊ ကျွန်ဝယ်ရာ အဆစ်ပါသလိုမျိုးပေါ့။

တစ်ယောက်စာပေးပြီး နှစ်ယောက်ရတာ။ အာဏာမသိမ်းခင်က ကျွန်မတို့စစ်တပ်က သာမန်စစ်သားတွေအတွက် အကျိုးခံစားခွင့် ပိုရှိလာပြီး ပြည်သူတွေအပေါ်လည်း ဂရုစိုက်တဲ့ အဆင့်အတန်းရှိတဲ့ စစ်တပ်တစ်ခုဖြစ်လာမယ်လို့ ထင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အခုတော့ အဲ့ဒီမျှော်လင့်ချက်တွေလည်း တခြားဟာတွေလိုမျိုးပဲ တစ်စစီ ကြေမ့သွားပြီ။ ကျွန်မခင်ပွန်းလောင်းက လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်လို့ သူ့အတွက် ဂုဏ်ယူတယ်။ သူက လူတွေကို မဖမ်းဖို့၊ မနှိပ်စက်ဖို့ ရွေးချယ်ခဲ့တယ်။ အဲ့ဒါတောင်မှ အာဏာသိမ်းစတုန်းက တစ်နိုင်ငံလုံးက လမ်းတွေပေါ်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေခဲ့လဲဆိုတာ သူ မသိခဲ့ဘူး။ အခြေအနေတွေ ဘယ်လောက်ဆိုးနေလဲဆိုတာသိရဖို့ သူ့အတွက် အချိန်နည်းနည်း ကြာခဲ့တယ်။ သူ့အပေါ် ကျွန်မ တော်တော်လေး စိတ်ရှည်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်မတို့ စကားတွေ အများကြီးပြောဖြစ်ခဲ့ပြီး သူ့စစ်တပ်ထဲကထွက်ဖို့ နားချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မက သူ့ကို ဘယ်အရာမှ မသေချာတော့ကြောင်း၊ ကျွန်မတို့ရဲ့ ဘဝတွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုတွေက မလုံခြုံတော့ကြောင်းနဲ့ စစ်ကောင်စီက သူတို့လုပ်ချင်တာမှန်သမျှ လုပ်နေတယ်ဆိုတာတွေကို ပြောပြခဲ့ ရပါတယ်။ စစ်တပ်ရဲ့ မတည်ငြိမ်တဲ့ ထိန်းချုပ်မှုကြောင့် ကိုယ်က အလုပ်လုပ် ပိုက်ဆံစုပြီး ဒီနေ့ဝယ်ထားတဲ့ဟာလေးတောင် နောက်နေ့မှာ ကိုယ့်ဥစ္စာ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်တော့မှာလေ။

လွတ်မြောက်နယ်မြေတွေဆီမသွားခင် ကျွန်မ ၁ လကြိုပြီး အလုပ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ခဏခဏ စကားများခဲ့ကြတယ်။

စစ်တပ်က လူသတ်သမျှသတင်းတွေအကုန်လုံး ကျွန်မ သူ့ဆီ တောက်လျှောက်ပို့ခဲ့ပါတယ်။ အော်ဟစ်ဆဲဆိုနေတာတွေ၊ အကြမ်းပတမ်း ဖမ်းဆီးတာတွေ၊ ရိုက်နှက်တာတွေ၊ ပစ်ခတ်တာတွေ အဲ့ဒီလို ဗီဒီယိုတွေအကုန် သူ့ဆီပို့ခဲ့ပါတယ်။ “အဲ့ဒီလောက်ကြီးတော့ မဆိုးနိုင် ပါဘူး” ဆိုပြီး သူပြောလေ့ရှိတယ်။ အခုတော့ အဲ့လိုအဓိပ္ပာယ် မရှိတာတွေမပြောတော့ဘူး။ ကျွန်မတို့လမ်းခရီးအတွက် ကျွန်မ ၁ လလောက် အချိန်ယူ ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီးတော့ စစ်တပ်ထဲကလူတွေ ထွက်လို့ရအောင် ကူညီပေးတဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မဝေးရာနေရာကိုရောက်ပြီး လုံခြုံမှုရှိတဲ့အချိန်အထိ ကျွန်မမိသားစုကို မပြောပြခဲ့ပါဘူး။ အဲ့ဒီနောက်ပိုင်းကစပြီး သူတို့ လုံခြုံရေးအတွက်ပဲ သူတို့နဲ့ လုံးဝအဆက်အသွယ် ဖြတ်ခဲ့တယ်။ အခုအချိန်အထိတော့ စစ်ကောင်စီက ကျွန်မရဲ့မိသားစုဆီ မလာသေးပါဘူး။

ကျွန်မတို့ ခရီးစဉ်အတွက် လိုတာအကုန်လုံး စီစဉ်ထားပြီးတော့ ကျွန်မ ခင်ပွန်းလောင်းလုပ်ဖို့လိုအပ်တာက တပ်ထဲကနေ ထွက်လာဖို့ပါပဲ။ ကျွန်မက သူ့ကို ကျွန်မလက်ထပ်မှာဖြစ်ကြောင်းနဲ့ သူ့အတွက် အပြင်မှာ လမ်းကြောင်းတစ်ခုလုံး စီစဉ်ပြီးပြီဆိုတာ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ အဲ့ဒီတစ်ချိန်လုံး စိုးရိမ်နေခဲ့ပေမယ့် သူထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ စစ်တပ်စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေကို ရှောင်ခဲ့ပေမယ့် လွတ်မြောက်နယ်မြေရောက်ဖို့ လမ်းခရီးကတော့ ကြမ်းတမ်းခဲ့ပြီး ရဲ့ ဒါမှမဟုတ် စစ်သားမြင်တိုင်းကို ကြောက်လန့်နေခဲ့

ရပါတယ်။ လုံခြုံတဲ့နေရာရောက်တော့ ကျွန်မတို့ကျောပေါ်မှာ အဝတ်အစားကလွဲရင် ဘာမှမပါလာတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မတို့ရဲ့ အခက်အခဲတွေက ဆန္ဒပြလို့ အနှိပ်စက်ခံ၊ အသတ်ခံရတဲ့ အပြစ်မဲ့သူတွေနဲ့ယှဉ်ရင် ဘာမှမဟုတ်ပါဘူး။

ကျွန်မအမျိုးသားက သူလှည့်စားခံထားရကြောင်း (brainwashed) လုပ်ခံထားရကြောင်း သဘောပေါက်သွားခဲ့ပါတယ်။ စစ်တပ်ထဲမှာ ဝါဒဖြန့်တာတွေ အများကြီးပဲ။ လူတွေကို လူတွေလို့မထင်ပါဘူး။ “နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူတွေ”၊ “အကြမ်းဖက်သမားတွေ” လို့ပဲ မြင်ကြတာ။ စစ်တပ်ထဲကလူတွေက PDF တွေဟာ အာဏာလုထားတဲ့ စစ်တပ်က တိုက်ခိုက်တာခံခဲ့ရတဲ့လူတွေဆီကနေ ပေါ်ပေါက်လာတယ် လို့ မသိထားကြဘဲ ကျောင်းတွေ၊ ဈေးတွေကို ဗုံးခွဲပြီး တိုင်းပြည် သာယာဝပြောရေးကို အဟန့်အတားဖြစ်စေတဲ့ အကြမ်းဖက်သမား တွေလို့ပဲ သိထားကြတာပါ။ လူတိုင်းမှာ လူသားချင်းစာနာစိတ်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ စစ်သားတွေမှာတောင်မှ ဒါမျိုးစိတ်ရှိတယ်။ အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ အန္တရာယ်ပြုတာမျိုး၊ သတ်တာမျိုး မလုပ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီလိုလားတဲ့ ပြည်သူတွေက လူတွေ မဟုတ်ဘူးလို့ သူတို့ခေါင်းထဲ ရိုက်သွင်းခံထားရတာကြောင့် ဘာညာတာမှမရှိဘဲ ပစ်သတ်ကြတာ။ ကျွန်မအမျိုးသားအနေနဲ့ သူ တပ်မ ၆၆ ထဲမှာရှိနေတုန်းကလမ်းအတိုင်း သူ့ဘဝကို မလျှောက်ခဲ့တာ ကျွန်မ အရမ်းဝမ်းသာမိတယ်။ သူသာ စစ်တပ်ထဲမှာ နေပြီး အခုပြောခဲ့သလိုမျိုးတွေ လုပ်နေခဲ့မယ်ဆိုရင် ကျွန်မ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် အရမ်းအရှက်ရမိနေတော့မှာ။ ကျွန်မ သူ့ကို လက်ခံခဲ့မိမှာမဟုတ်သလို

ကျွန်မအိမ်က လက်ခံဖို့ဆို ပြောစရာတောင်မလိုဘူး။ ကျွန်မ သူ့ကို ဘယ်တော့မှ လက်ထပ်ခဲ့မိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

စစ်တပ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ ကိုယ်ချစ်ရတဲ့သူတွေကို သူတို့ရဲ့ ချစ်သူရည်းစားတွေ၊ ဇနီးမယားတွေနဲ့ မိသားစုဝင်တွေက စကားပြောရပါမယ်။ စစ်တပ်က ကျူးလွန်နေသေးတဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေရဲ့ အချက်အလက်တွေ၊ ကိန်းဂဏန်းတွေကို ရှင်းပြရပါမယ်။ အပြစ်မဲ့တဲ့လူတွေ၊ ကလေးတွေနဲ့ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေက ဘယ်လိုမျိုး အန္တရာယ်ပြုခံနေရတယ် ဆိုတာကို ရှင်းပြဖို့လိုပါတယ်။ စစ်တပ်မှာနေလို့ရမယ့် အကျိုးအမြတ်က ပြည်သူဖက်ကို ရပ်တည်လိုက်လို့ရလာမယ့် အကျိုးအမြတ်နဲ့ ယှဉ်လိုက်ရင် ဘာမှမဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ကလေးတွေက စစ်တပ်မိသားစုကလာတာဆိုရင် အမြဲတမ်း အပယ်ခံဖြစ်နေတော့မှာ။ ကိုယ့်မိသားစုအတွက်တွေးပြီး သတ္တိရှိကြပါ။

စစ်သားတွေရဲ့ ဇနီးတွေအားလုံး၊ အထူးသဖြင့် ကလေးငယ်ရှိတဲ့ မိသားစုတွေကိုပြောချင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ ခင်ပွန်းစစ်သားကို ကိုယ့်ကလေးတွေကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မယ့်သူဖြစ်အောင် နားချကြပါ။ လူတိုင်းက ကိုယ့်မိသားစုနဲ့ ကိုယ့်ပိုင်ဆိုင်မှုတွေကို ကာကွယ်ချင်ကြတာချည်းပါပဲ။ အများစုက စစ်တပ်ကနေ မထွက်ကြဘူးဆိုတာ သူတို့ချစ်ရတဲ့သူတွေရဲ့ အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်လို့ပါ။ သူတို့အနေနဲ့ အပြင်မှာ အလုပ်လုပ်လို့မရဘူးလို့ ထင်ကောင်းထင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲ့ဒီအတွေးကပဲ သူတို့ကို စစ်တပ်လက်ထဲကနေ လွတ်မြောက်ချင်အောင် တွန်းအားပေးနေသင့် ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ကလေးတွေဘဝက အကန့်အသတ်တွေနဲ့

ကြီးပြင်းရပြီးတော့ စစ်တပ်အုပ်ချုပ်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ သူတို့ဟာ အပယ်ခံတွေအနေနဲ့ ကြီးပြင်းလာရပြီး အပြင်ကလူတွေကလည်း သနားစရာဘဝနဲ့ ရှင်သန်ကြရပါလိမ့်မယ်။

စစ်သားတွေရဲ့ဇနီးတွေက မိသားစုအနာဂတ် ပိုပြီးကောင်းမွန်လာဖို့ အတွက် ကိုယ့်ရဲ့ခင်ပွန်းကို စစ်တပ်ထဲကနေထွက်ဖို့ နားချသင့်ပါတယ်။ ဒါတွေအားလုံးပြီးသွားရင် ကျွန်မ နိုင်ငံခြားဘာသာစကားတစ်ခု လေ့လာချင်တယ်။ ခရီးတွေသွားပြီး NGO တစ်ခုမှာ ဝင်ပြီးတော့ နေရပ်စွန့်ခွာလာရတဲ့ ပြည်သူတွေကို အကူအညီပေးချင်ပါတယ်။ နာကျင်ခံစားနေရတဲ့လူတွေကို ကူညီပေးပြီး ကိုယ့်ရဲ့လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းကို အကျိုးဖြစ်စေမယ့်အလုပ်မျိုး ကျွန်မလုပ်ချင်ပါတယ်။

Yay Khal

My name is Maung Yay Khal. I'm a single Bama Buddhist. I joined the army straight after matriculation in 2016 and went into the Defense Services Technological Academy for three years before deploying to some technical departments, then to Mandalay Palace. I finally left the military to stand with the public on 12 September 2021. I had been trying to leave since April, when four people in my family died: my mother, grandmother, grandfather and uncle. If the coup had never happened, I think they would still be alive. This personal tragedy made me think hard about what I was doing.

My mother was the first one to die. I remember her so well. I used to help her in the gold mines in Yamethin Township when I was young, in an area we call Moe Hti Moe Mi. My mother and I spent a lot of time there looking for and finding some gold. At first it was good, but once the Myanmar military got wind of the gold, they started swooping in to tax us gold collectors. They were very demanding, and if you didn't pay, they would burn down your hut. We used to run after digging trenches to hide our stuff and removing the roof of our hut so it wouldn't be targeted. You could say it was like removing a hat to show respect, except for the opposite reason.

After my mom and I stopped prospecting, the locals in Yamethin were forced to work at a crony-owned company, the "National Prosperity Company". They were extorted there and made to work double the hours for half the pay. But the locals we knew had no choice. Then after a while, the army just confiscated the whole area and kicked the locals out. All the cronies and army people then came to compete for the gold there, even Thura Shwe Mann. In 2011-2012 there was a marching protest from Shwe Taw to Yamethin, but no one knew about it in the wider country. At that time as a kid, I thought these bad soldiers were not the real deal. I thought that if I were a soldier, I would not make trouble for the people and steal gold.

My mother always cared for me. She was hospitalized in December 2019 with liver cancer. She had successful surgery and was discharged. She was put on medication on three-month prescriptions. Her health was going well, but after the breakout of COVID-19, my family stopped sending her to the hospital. They called a doctor to the home as much as they could. Then after the February 2021 coup, when all the doctors joined the Civil Disobedience Movement, it became harder to get treatment for her. I don't blame the doctors for that, though.

I was stationed at Mandalay Palace at this time, and my family home is also in Mandalay. My mother desperately wanted to see me and was worried about the ramifications of the coup. I managed to sneak out and see my mom for an hour. She was so happy to see me. Her health rebounded, she started eating and recovering. Even our neighbor said that my visit was like a "deity coming down to cure her". Because of this I decided to request official leave from the army.

We are allowed forty-five days of leave per year. I asked for ten days and showed my mother's medical record as proof. The clerk refused my application. I begged him to let me go to my mother. I told them I needed to take care of her. But they did not allow me. I was shattered, but I tried to rationalize it: I chose to be a soldier. I do not own my life. When my mother's health started deteriorating again and I was in anguish.

Soon after having my leave rejected, I was on duty outside in the city at night after the curfew had started. Late that night, a major in a military car passed by our checkpoint and explained he was going to Yangon because his mother was ill. He got permission to go all the way to Yangon for his mother, while I was not allowed to take a trip of ten minutes across the city to see my own mother on her death bed. I was so angry and bitter. This was simple discrimination. Two weeks later my mother died. If I had been given leave and could go to stay beside her, her health may have improved, she might still be alive.

After my mother died, my grandmother died of old age. Then, my grandfather died very quickly after. He was on medication, but suddenly stopped taking them. I think they both died of heartbreak because they loved their daughter, my mother,

very much. Just like that my cherished mother and grandparents were gone. Then at the same time, across town, my uncle contracted COVID-19. He required oxygen and intensive care but it was difficult to get him treatment. Just like that, he died.

People had said to me when I was 17, before I joined the army and started my career, that “there is a life guarantee in the military”. But the people I love are no longer alive, at least in part because of the military, and there is no home for me to ever return to. It’s true that I had savings from the military, but I could not even access these to pay for my mother’s funeral. You need to get the approval of four different clerks to withdraw any savings. I asked for three lakhs, but they wouldn’t let me.

The fact that my own family suffered this much got me thinking about how much the whole country has been suffering. Our family was relatively OK compared to some poor families. What did the coup do to them? What is military rule doing to them? I know how bad the system is. I became disgusted with my soldier’s life, with myself. Had I contributed to my mother’s death? I was filled with the urge to leave the military.

The country is greatly dependent on soldiers. If most soldiers turn to the side of the public, there is no need for the revolution to shed any blood. There will be a flawless victory of the people. The reason people join the military is for the country, and for the people. Now is the time when the country needs its people the most. The right thing for soldiers to do now is to stop wearing the uniform and side with the public; this comes from the same sense of duty to protect the people as joining the military in the first place.

I set a date to leave in September and planned it out with the help of a revolutionary organization. I went into the city from the base a few times in the weeks leading up to my escape, pretending to do laundry. By going out and coming back, I set a precedent for the relevant soldiers to trust me. When I finally left I went straight to the shops and bought the things I would need: a SIM card, power bank, and so on. Then I went to the Mandalay bus stop. I immediately recognized a military guy, a soldier from one of the Border Guard Forces, boarding on my bus to

Yangon. At that time, I was dressed well. I had to rethink my plan.

I went into the toilets and got changed. I put on a worn-out longyi and an old singlet. I took off my shoes too. I got on the bus. Even after changing, when the soldier encountered me he looked at me carefully. After two hours on the bus he asked me directly if I was a soldier leaving for the Civil Disobedience Movement. I had to tell so many lies to persuade him otherwise. I tried to make him take pity on me. He later cleared his doubts about me, treated me to a meal at a rest stop and bought me slippers. With the soldier on the bus, we didn't even have to stop at all the checkpoints on the expressway. This deception helped me a lot.

After reaching Yangon it took two more days to get to a liberated area. The whole time I was petrified I would run into someone I knew. Many of my old colleagues in the military know what they are doing is wrong, but they can't manage to escape. Some feel indebted to the institution that feeds them. Everyone is kept in the dark about what is really happening in the country and just believe what the State Administration Council spokesperson Zaw Min Tun says.

I stay in contact with many people still in the army. After several protesters were murdered in cold blood by the military at one particular massacre in Yangon in December, I checked with them. None of my soldier colleagues admitted to knowing anything about it. They only found out about it through me.

Soldiers must reconsider their priorities. Did they join the army to protect the people? If so, they must leave the army, join the people and be warmly welcomed.

And be quick about it. Open your eyes and ears.

ရေခဲ

ကျွန်တော့်နာမည် မောင်ရေခဲပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဗမာလူမျိုး၊ လူပျိုပါ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ ၁၀ တန်းအောင်ပြီးတော့ တပ်ထဲဝင်ခဲ့ပါတယ်။ တပ်မတော်နည်းပညာတက္ကသိုလ်မှာ ၃ နှစ်တက်ခဲ့ပြီး နည်းပညာဌာနတချို့မှာ လုပ်ခဲ့ရာက နောက်တော့ မန္တလေးနန်းတွင်းထဲကို ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်မှာတော့ ပြည်သူ့နဲ့အတူရပ်တည်ဖို့ တပ်ထဲကနေ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ ဧပြီလကတည်းက CDM လုပ်ဖို့ တွေးခဲ့ပေမယ့် အဲဒီအချိန်မှာ အမေရယ်၊ အဘွားရယ်၊ အဘိုးနဲ့ဦးလေးရယ် ဆုံးတယ်။ အဲဒီတော့ ၄ လ အတွင်းမှာ မိသားစုဝင် ၄ ယောက် ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ သူတို့အသက်ရှင်နိုင်သေးရဲ့နဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရတာလေ။ အဲဒီလို ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စတွေနဲ့ ရှုပ်ထွေးနေတော့ ၉ လပိုင်းမှ CDM လုပ်ဖြစ်ခဲ့တာ။

အမေက အရင်ဆုံး သေသွားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က အမေ့ကို သေချာကိုမှတ်မိနေတာ။ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ရမည်းသင်းမြို့နယ် ထဲက မိုးထိမိုးမိလို့ခေါ်တဲ့နေရာ ကရွှေတွင်းမှာလုပ်ကြတော့ အမေ့ကို ကူညီခဲ့ရတာ။ အမေနဲ့ ကျွန်တော် အချိန်တွေအကြာကြီး ရွှေကို အတူတူ ရှာခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းတော့ လုပ်ရတာကောင်းပါတယ်။ နောက်တော့ တပ်က ရွှေတွင်းတွေဆီ ရောက်လာတယ်။ ကျွန်တော်တို့လို ရွှေရှာတဲ့သူတွေဆီက အခွန်သဘော လိုက်ကောက်တယ်။ သိပ်အတောင်းကြမ်းတယ်။ မပေးရင် အဲဒီလူရဲ့တဲကို မီးရှို့ပစ်တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဆို ကတုတ်ကျင်းလေးတွေတူးထားပြီး ရှာတွေတဲ့

ရွှေတွေကို ဖွက်ထား၊ မြှုပ်ထားရတယ်။ တဲခေါင်မိုးတွေကိုလည်း ဖြုတ်ထားရတယ်။ သူတို့မရိပ်မိအောင်ပေါ့။ လူလူချင်း ဦးထုပ်ချွတ်ပြီး အလေးပြုပေးနေရတယ်။ လေးစားလို့တော့ မဟုတ်ဘူး။

အမေနဲ့ ကျွန်တော် ရွှေရှာတာရပ်လိုက်ရပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ရမည်းသင်းမှာရှိတဲ့ ဒေသခံတွေက အမျိုးသားကြီးပွားတိုးတက်ရေး ကုမ္ပဏီဆိုတဲ့ ခရိုနီပိုင်ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာလုပ်ဖို့ ဖိအားပေးခံခဲ့ရတယ်။ ခေါင်းပုံဖြတ်တာပေါ့။ အလုပ်ချိန်က နှစ်ဆလောက်လုပ်ရပြီး လုပ်ခကျတော့ တစ်ဝက်လောက်ပဲ ရတော့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒေသခံတွေအတွက်တော့ ဘာမှရွေးစရာမှမရှိတာ။ သိပ်မကြာပါဘူး။ တပ်မတော်က အဲဒီနေရာကြီးတစ်ခုလုံးကို သိမ်းလိုက်ပြီး ဒေသခံတွေကို မောင်းထုတ်လိုက်တယ်။ ရှိသမျှခရိုနီတွေနဲ့ တပ်က အရာရှိကြီးတွေက အဲဒီနေရာကို ရောက်လာပြီး အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ကြတာပေါ့။ သူရဦးရွှေမန်းတို့လည်းပါတယ်။ ၂၀၁၁-၁၂ မှာတုန်းက ရွှေတောကနေ ရမည်းသင်းထိ လမ်းလျှောက်ချီတက် ဆန္ဒပြတာတွေ ဖြစ်ခဲ့သေးတယ်။ တခြားကလူတွေတော့ သိပ်မသိခဲ့ကြပါဘူး။ အဲဒီတုန်းကတည်းက ဒီကောင်တွေဟာ တကယ့်စစ်သားတွေ မဟုတ်ဘူး။ ငါသာ စစ်သားဖြစ်ရင် လူထုကိုတော့ ဒီလိုမျိုးမလုပ်ဘူး၊ ရွှေလည်းမခိုးဘူးလို့ တွေးခဲ့တာပဲ။

အမေက ကျွန်တော့်ကို သိပ်ဂရုစိုက်တယ်။ ၂၀၁၉ ဒီဇင်ဘာမှာ အသည်းကင်ဆာလို့သိရပြီး ဆေးရုံတက်ရတယ်။ ခွဲစိတ်ကုသတာအောင်မြင်လို့ ဆေးရုံက ဆင်းခဲ့ရတယ်။ ဆေးကတော့ ၃လ တစ်ခါ သွင်းရတယ်။ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်ပါပဲ။ ကိုဗစ်ဖြစ်လာတော့ ကျွန်တော်တို့မိသားစုကလည်း အမေ့ကို

ဆေးရုံခေါ်မသွားဖြစ်တော့ဘူး။ နောက်၂၀၂၁ မှာ အာဏာသိမ်းပြီးတော့ ဆေးရုံတွေမှာလည်း ဆရာဝန်တွေက မရှိတော့ဘူး။ CDM လုပ်ကြတာကိုး။ အမေ့ကို မပြနိုင်တော့ဘူး။ ဆရာဝန်တွေကိုတော့ ကျွန်တော် အပြစ်မပြောချင်ပါဘူး။

အဲ့ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တာဝန်ကျတာက မန္တလေးနန်းတွင်းထဲမှာ၊ မိသားစုအိမ်ကလည်း မန္တလေးမှာပဲ။ အမေက ကျွန်တော့်ကို သိပ်တွေ့ချင်နေခဲ့တာ။ နောက် အာဏာသိမ်းပြီးဖြစ်လာတာတွေ ကိုလည်း သူက စိတ်ပူတာပေါ့။ ကျွန်တော် ၁ နာရီလောက်ပဲ ခိုးထွက်ပြီး အမေ့ကို သွားတွေ့ခဲ့တုန်းကဆို သူက သိပ်ကိုဝမ်းသာနေခဲ့တာ။ နေလည်းပြန်ကောင်းလာတယ်။ အစားလည်း ပြန်စားတယ်။ ဆေးလည်း ပုံမှန်ပြန်သောက်လာတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကလူတွေ ကတောင် ပြောတယ်။ သူ့သားပြန်လာတာ သိကြားမင်း ဆင်းကုလိုက်သလိုပဲတဲ့။ အဲ့ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က ပြန်ချင်တယ်ဆိုပြီး စနစ်တကျနဲ့ ခွင့်တင်တယ်။

ကျွန်တော်တို့က တစ်နှစ်မှာ ၄၅ ရက် ခွင့်ယူလို့ရတယ်။ ဒီတော့ အထက်အရာရှိကို အမေ့ရဲ့ဆေးကုသမှုစာရွက်စာတမ်းတွေပြပြီး ခွင့်တင်တယ်။ နောက်ဆုံးအချိန်မို့လို့ ပြန်ပါရစေပေါ့။ အမေ့နားမှာ သွားပြုစုချင်လို့ပါလို့ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခွင့်မပေးခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်လည်း စိတ်ထဲမကောင်းပေမယ့် ငါက စစ်သားဆိုတော့ ငါ့ဘဝ ငါမပိုင်ဘူး ဆိုပြီး နေခဲ့တာ။ နောက်ပိုင်း အမေက ပြန်ပြီးဖောက်သွားတာပဲ။

ကျွန်တော် အရမ်းကို စိတ်ထိခိုက် ဒေါသဖြစ်ရတယ်။

ခွင့်တင်တာအငြင်းခံရပြီး သိပ်မကြာခင်မှာ ကျွန်တော် တာဝန်နဲ့ တပ်အပြင်ကို သွားရတယ်။ ကာဖျူးချိန် ညဘက်ကြီးပေါ့။ ညနက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့အစောင့်ဂိတ်ကိုဖြတ်တဲ့ကားထဲက ဗိုလ်မှူး တစ်ယောက်က သူ့အမေနေမကောင်းလို့ ရန်ကုန်ကိုသွားမယ်ဆိုပြီး ပြောသွားတယ်။ သူတို့ကျတော့ အမေဖျားရုံလောက်နဲ့ ရန်ကုန်ထိ ခွင့်သွားတယ်။ ငါ့အမေကျတော့ နောက်ဆုံးအချိန်ပါ ဆိုတာကို ခွင့်မပေးဘူးလို့ပြောတယ်။ ၅ မိနစ် ၁၀ မိနစ်တောင်မကြာတဲ့ခရီးကို ငါ့ကျ ဘာလို့မလွှတ်တာလဲလို့ ကျွန်တော်တွေးပြီး စိတ်ဆိုးလိုက်၊ စိတ်နာလိုက်တာ။ ဒါ ခွဲခြားဆက်ဆံတာပဲလေ။ နောက် ၂ ပတ် ကြာတော့ အမေဆုံးတယ်။ ကျွန်တော်သာ ခွင့်ရခဲ့လို့ အမေ့နောက်ဆုံးအချိန်ကို သူ့ဘေးမှာ နေခွင့်ရခဲ့ရင် အမေက သက်သာလာနိုင်တယ်။ အမေ ရှင်ချင်ရှင်သွားခဲ့မှာ။

အမေဆုံးပြီးတော့ အဘွားဆုံးတယ်။ အသက်ကြီးလို့ လူကြီးရောဂါ ပေါ့။ နောက် သိပ်မကြာဘူး။ အဘိုးပါ ဆုံးသွားပြန်တယ်။ သူက ဆေးသောက်နေရတာမှာ ဆေးကိုဆက်မသောက်ဘူးဆိုပြီး ရပ်ပစ်လိုက် တာ။ အဘိုးနဲ့အဘွားက ရင်ကွဲနာကျပြီး သေတာထင်တာပဲ။ သူတို့က ကျွန်တော့်အမေ၊ သူတို့သမီးကို သိပ်ချစ်တာကိုး။ အဲ့ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်ချစ်ရတဲ့ အမေရော၊ အဘိုးနဲ့အဘွားပါ ဆုံးသွားခဲ့တာ။ ပြီးတော့ အဲ့ဒီအချိန်မှာပဲ တစ်မြို့လုံးက ကိုဗစ်ဖြစ်တော့ ဦးလေးလည်း ကူးလာခဲ့တယ်။ သူ့ကို အရေးကြီးလူနာခန်းထဲထားပြီး အောက်စီဂျင်ပေးရမှပေမယ့် ဆေးကုသမှုရဖို့က သိပ်ခက်ခဲ့ခဲ့တယ်။ အဲ့ဒီလိုနဲ့ သူလည်း ဆုံးသွားခဲ့တယ်။

ကျွန်တော့် အသက် ၁၇ နှစ်လောက်က လူတွေက ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော် တပ်ထဲမဝင်ခင် အလုပ်စလုပ်မယ်ဆိုတုန်းကပေါ့။ တပ်မတော်မှာက ဘဝအာမခံချက်ရှိတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ချစ်တဲ့သူတွေလည်း ဆုံးကုန်ကြပါပြီ။ အဲ့ဒီတပ်မတော် ကြောင့်ပဲ ဖြစ်ရတာလေ။ ကျွန်တော့်မှာ ခုဆို ပြန်စရာအိမ်လည်း မရှိတော့ဘူး။ တပ်မှာ ကျွန်တော်ငွေစုထားတာရှိတာတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမေ့အသုဘအတွက်ပေးဖို့တောင် ထုတ်လို့မရခဲ့ပါဘူး။ အဲ့ဒီစုငွေထုတ်ဖို့ စာရေး ၄ ယောက်ရဲ့ ထောက်ခံစာလိုတယ်လေ။ ကျွန်တော်တောင်းတာက ၃ သိန်းထဲပါ။ ဒါတောင် သူတို့က ခွင့်မပြုခဲ့ကြဘူး။

ကျွန်တော့်လိုစစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ မိသားစုတောင် ဒီလောက် ခံစားရရင် တစ်နိုင်ငံလုံးက တခြားမိသားစုတွေ ဘယ်လောက်များ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ကြမလဲလို့ တွေးမိတယ်။ ကျွန်တော့်မိသားစုက တခြားနွမ်းပါးတဲ့ မိသားစုတွေနဲ့စာရင် အဆင်ပြေသေးတယ်လေ။ အာဏာသိမ်းလိုက်တော့ အဲ့ဒီဘဝတွေ ဘာတွေဖြစ်သွားခဲ့ပြီလဲ။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးက သူတို့ကို ဘာတွေလုပ်ပေးခဲ့လဲ။ ကျွန်တော် ဒီစနစ် ဘယ်လောက်ဆိုးကြောင်းကို သိပ်သိတာပေါ့။ ကျွန်တော်လေ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ရော စစ်သားဘဝကိုပါ စိတ်နာရှံရှာလာခဲ့တယ်။ အမေ့အသုဘအတွက် ကျွန်တော် ဘာများလုပ်ပေးခဲ့နိုင်လဲ။ ကျွန်တော့်မှာ တပ်ကနေခွာဖို့ပဲ စိတ်ထက်သန်နေခဲ့တော့တာ။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံအရေးဟာ စစ်သားတွေအပေါ်မှာ အများကြီးမူတည်နေပါတယ်။ စစ်သားအများစုကသာ ပြည်သူ့ဘက်ကို ပြောင်းလာရင် ပြည်သူတွေ သွေးမြေကျစရာမလိုဘူး။

အထိအခိုက်အနာအဆာကင်းမဲ့စွာနဲ့ အောင်ပွဲရသွားလိမ့်မယ်။
 ကျွန်တော်တို့ တပ်မတော်ထဲဝင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ နိုင်ငံတော်နဲ့
 ပြည်သူ့အတွက်ဆိုပြီး ဝင်လာခဲ့တာ။ အခုအချိန်မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးက
 ကျွန်တော်တို့ကို လိုအပ်နေတဲ့ အချိန်လေ။ ဒါပေမဲ့ တပ်မတော်ဟာ
 တာဝန်ကျေနိုင်ငံသားတွေရဲ့ အလုပ်ကို လုပ်မနေဘူး။
 ပြည်သူ့ဘက်ကိုမရပ်ရင်၊ ပြည်သူ့ဘက်ကိုမပေးဆပ်ရင် ဒီနိုင်ငံမှာ
 ဒီယူနီဖောင်းကြီးဝတ်ပြီး ဘာလုပ်နေရတော့မှာလဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ
 နိုင်ငံတော်နဲ့ ပြည်သူ့ကို ကာကွယ်ရမယ်လေ။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့
 ပြည်သူ့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမယ်ဆိုတဲ့စိတ်နဲ့ CDM
 လုပ်ခဲ့တာပါ။

ကျွန်တော်က စက်တင်ဘာမှာ ထွက်ဖို့လုပ်ထားတယ်။
 တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ကနေတစ်ဆင့် ပြင်ဆင်ချိတ်ဆက်ပြီးတော့
 ထွက်လာဖို့ ရက်တစ်ရက် သတ်မှတ်လိုက်တယ်ပေါ့။ ကျွန်တော်က
 တကယ်မသွားခင် အပြင်ထွက်ပြတယ်။ ပြီးရင် ပြန်လာတယ်။
 အစောင့်တပ်သားတွေ ယုံအောင်လို့ပေါ့။ တကယ်ထွက်မယ့်
 ရက်ကျတော့ ဒုတိယသွားအပ်ဦးမယ်ဆိုပြီး ထွက်လာခဲ့တာ။
 ထွက်လာပြီးတာနဲ့ ဖုန်းကတ်အသစ်တို့၊ ပါဝါဘန့်တို့ လိုတာလေးတွေ
 လိုက်ဝယ်တာပေါ့။ ပြီးတော့မှ မန္တလေးဘတ်စ်ကားဂိတ်ကို
 ရောက်တယ်။ ဖြစ်ချင်တော့ ကျွန်တော်စီးမယ့်ကားမှာ
 နယ်ခြားစောင့်တပ်က တပ်သားတစ်ယောက် ပါလာတယ်။ အစက
 ကျွန်တော်က ဝတ်စားပြင်ဆင်ထားတာပေါ့။ အဲ့ဒီလို
 တပ်သားလည်းပါတယ်ဆိုရော အကုန်ပြန်ပြောင်းရတာ။

အိမ်သာထဲသွားပြီး အဝတ်အစား လဲလိုက်တယ်။
 ရေလဲပုဆိုးလေး၊ တီရှပ်အနွမ်းလေး ပြောင်းဝတ်၊ ရှူးဖိနပ်ကြီးလည်း
 ချွတ်လိုက်ပြီး ဘတ်စ်ကားပေါ် လိုက်ခဲ့လိုက်တယ်။
 အဲဒီစစ်သားကလည်း ကျွန်တော့်ကို သတိထားမိပြီး
 သေချာကြည့်နေတယ်။ ကားပေါ်မှာ ၂ နာရီလောက်လည်း စီးမိရော
 သူက ကျွန်တော့်ကို မင်း CDM စစ်သားလားလို့ မေးတာနဲ့
 ကျွန်တော်လည်း သူ့ကို အကုန်ညာပြောပြီး သနားအောင်လုပ်တယ်။
 နောက်တော့ သူက ယုံသွားပြီး ထမင်း ဝယ်ကျွေးတယ်။ ကားရပ်တော့
 ခြေညှပ်ဖိနပ်တောင် ဝယ်ပေးလိုက်သေးတယ်။ သူ
 ကားပေါ်ပါလာတော့ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေမှာ သိပ်တောင်
 မရပ်ပေးရတော့ဘူး။ လွတ်လာခဲ့တာပေါ့။ သူက အတော့်ကို
 အကူအညီရခဲ့ ပါတယ်။

ရန်ကုန်ကိုရောက်ပြီးနောက် ၂ ရက် ထပ်သွားတော့
 လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်လာခဲ့တယ်။ လမ်းမှာ
 ကိုယ့်ကိုသိတဲ့သူနဲ့တိုးမှာကို စိုးရိမ်နေခဲ့တာပေါ့။ တပ်ထဲမှာ
 ကျွန်တော်နဲ့သိတဲ့သူ အတော်များများကတော့ တပ်ကလုပ်တာတွေ
 မှားကြောင်း သိကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ရုန်းမထွက်နိုင်ကြဘူး။
 တချို့ကလည်း သူတို့ကိုကျွေးထားတဲ့ တပ်မတော်ကြီးရဲ့
 အကြွေးတွေရှိနေတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ လူတိုင်းလိုလိုကတော့
 စစ်ကောင်စီပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဇော်မင်းထွန်းပြောတာကိုပဲ
 ယုံနေကြတာပေါ့။ သတင်းအမှောင်ချခံထားရတာကိုး။

ကျွန်တော်က တပ်ထဲကသူ တော်တော်များများနဲ့
 အဆက်အသွယ်ရှိနေသေးတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ ဒီဇင်ဘာလက ရန်ကုန်မှာ

ဆန္ဒပြတဲ့သူတွေအများကြီးကို သွေးအေးအေးနဲ့ သတ်ပစ်တာတွေ
ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ သူတို့ကို မေးကြည့်ဖြစ်တယ်။
ဘယ်စစ်သားသူငယ်ချင်းတစ်ယောက်မှ အဲဒီအကြောင်းကို
သိမနေကြဘူး။ ကျွန်တော်ပြောပြမှ သူတို့က သိသွားကြတာ။

စစ်သားတွေအနေနဲ့ သူတို့ဦးစားပေးရမယ့်ဟာတွေကို
ပြန်စဉ်းစားကြစေချင်တယ်။ သူတို့တပ်ထဲဝင်တာဟာ လူထုကို
ကာကွယ်ပေးဖို့လား။ ဘာအတွက်လဲပေါ့။ တကယ်အကာအကွယ်
ပေးချင်ရင်တော့ တပ်ကနေထွက်မှပဲ ရမယ်။ လူထုနဲ့ ပူးပေါင်းကြပါ။
နွေးထွေးစွာ ကြိုဆိုနေပါတယ်။

မြန်မြန်လေး လုပ်ကြပါ။ မျက်စိကိုဖွင့်၊ နားကိုစွင့်ထားကြပါ။

Zwe Man

I am Thura Zwe Man. I served in a battalion that was under Light Industry Division (LID) 66. However, when I joined up I wanted to join LID 77. I was traded to LID 66 against my will. Let me tell you about that. But first, a little more about me. I had an unusual upbringing. I lived abroad until I was twenty-three years old. I always loved war and guns, gunfights. I was dying to join the military and be a soldier that is respected and loved by the country's people. It has been my dream since I was just a boy.

I was living abroad until 2016, when I was twenty-three years old, when I came back to Myanmar on a pilgrimage. During that trip I witnessed a military parade in Bago. The people were cheering and giving awards to the soldiers. It was great. As soon as I saw this, I decided to stay in Myanmar and enlist in the army. So, I went to LID 77 to enlist, with the help of an agent. I gave the agent my phone, motorcycle and necklace. He said he would return them after basic training. But then LID 77 sold me to LID 66 in Taungoo. I found out that I was trafficked for thirteen lakhs. They do this in the military. I never got my belongings back from the agent, who disappeared.

I finished basic training in 2017. A week after I finished training, I was sent to Laukkaing District in Northern Shan State. I was there for over two years. When I got back to base, I had been put on the list of "hard-working soldiers". I made a name for myself. Two weeks later, I was promoted to corporal. I went to sniper training, which took four months, then I went through psychological warfare and legal training. After the trainings, and six months after being promoted, I was assigned to Pyin Oo Lwin to provide security for the Defense Services Academy graduation ceremonies. That took another two months. Now we're up to 2019, early 2020.

I was sent to Rakhine State. I fought on the front for four months. This is where I really distinguished myself. While my unit was trying to capture an outpost, I saw one of our men get hit and fall. I ran to save him and pulled him out. He turned out

to be the most high-ranking officer in our battalion. He had been hit in the legs; I was also injured while extracting him. I was given a medal by a commander of the Regional Operation Command, who informed central command. I was immediately promoted to sergeant.

I was then deployed to the battalion headquarters on the major's security detail. From that point on, I worked security for him. It was my last post before the coup. When the first coup took place, I did nothing; in fact my whole unit did nothing. We just went about our normal work. I had no idea soldiers were doing anything bad at all. We lived in a bubble. The beatings and deaths were hidden from us.

I first found out about the horrors when talking to my girlfriend on the phone. She related to me many of the things that were happening on the streets. Peaceful protesters were being beaten. In one case later, the army ran down and killed them in a truck. I felt awful. I had experienced some terrible things in Laukkaing, in Rakhine State and even in Pyin Oo Lwin. There is oppression, discrimination and breaches of human rights within the military. But my worst experience has been coming to terms with the coup.

My girlfriend directly asked me to leave to the military. I started preparations. I started listening to the broadcasts from People's Soldiers, who provided guidelines and instructions for travel arrangements, food and living expenses for people who escape military service. It's not easy for the average soldier, who cannot leave their compound. It was even harder for me given my proximity to a high-ranking officer. I was not even allowed to go the shop just across the street from where I slept. But I got away finally, on September 21, 2021.

I kept telling my senior that I had a medical appointment due. It took a while, but finally he granted me a morning off—but only if I came straight back after the check-up. I seized the opportunity. I left with my motorcycle, leaving my gun, gloves, everything. I picked up my girlfriend and we were gone. I headed to my brother's place, who was active in the revolution, and we stayed there lying low for a month. I connected with

People's Soldiers. They told us what to do. Because I had my own bike, we simply got on and rode for four days to reach the liberated area. I lied again and again at all the military checkpoints. Sometimes it rained from 7AM to 6PM. Sometimes the sun was baking down. We just kept going, we couldn't hang around. When we finally got to our destination, it was an amazing feeling.

Apart from my motorcycle, I left everything behind. I had eighteen lakhs in the bank. I had another two motorcycles. Some jewelry. My life insurance from the military would be about five lakhs by now. All gone. But it does not matter. I joined the military because I wanted to work for and be loved by the people. I left the military for the same reasons. I can find money later. Now, I am free from serving dictatorship, and only serve the people.

Many people in the military support it blindly; they will never leave it, no matter its bad reputation. These are the ones doing businesses within the military, making money off the top. For many of them, when they joined the army, they had nothing, so money is everything. After years of corruption, for example, manning checkpoints and taking bribes from illegal logging trucks—it can be as much as 200,000 Myanmar Kyat per vehicle—they have enough cash to buy houses and farms, which they could never have dreamed of in a civilian life. Others are afraid for their families if they abandon their service. Some hope for change from within.

But the military simply will not reform. The dictator, Min Aung Hlaing, is only working for his own benefit, and does not care about the development of the country. Under his rule, the army neglects the people; they do not care who lives or dies. While generals' families visit foreign countries and enjoy their lives peacefully, soldiers are dying and being maimed, and the people are suffering. The dictator will not give up. He has paid off his successors to retire so he can continue his rule.

OK, so, the dictator will not give up: civilians should not give up either. We must keep fighting. We have to be patient. Nothing is impossible.

ဇွဲမာန်

ကျွန်တော်က တပ်ကြပ် သူရဇွဲမာန်ဖြစ်ပါတယ်။ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့တပ်ကတော့ တပ်မ ၆၆ လက်အောက်ခံ ခမင ခြေမြန် တပ်ရင်းမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ချင်ခဲ့တာ တပ်မ ၇၇ မှာပါ။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒမပါဘဲ တပ်တွင်း ကုန်ကူးတာ ခံခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်တော့်အကြောင်းပြောရမယ်ဆိုရင် အသက် ၂၃ နှစ်အထိ တခြားနိုင်ငံမှာ ကြီးပြင်းခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် က တိုက်ပွဲတွေ၊ သေနတ်တွေ ကိုသဘောကျတယ်။ သိပ်ဖြစ်ချင်ခဲ့တော့ တပ်ထဲကို တအားကို သေမတတ်ဝင်ချင်ခဲ့တာပေါ့။ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက အဲ့ဒီလိုမျိုးလူတွေက လေးစားချစ်ခင်တဲ့ စစ်သားဖြစ်ချင်ခဲ့တာ။

ကျွန်တော်က အသက် ၂၃ နှစ်အထိ ပြည်ပမှာနေခဲ့တာပါ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကျမှ ဘုရားဖူးလာရင်းနဲ့ မြန်မာပြည်ကို ရောက်ခဲ့တာ။ အဲ့ဒီခရီးမှာ ပဲခူးရောက်တော့ တပ်က စစ်ရေးပြ ချီတက်လမ်းလျှောက် လာတာနဲ့ ဆုံခဲ့တယ်။ လူတွေက ဝမ်းသာအားရ ကြိုဆိုကြပြီး ပန်းကုံးတွေ စွပ်ကြတာပေါ့။ သိပ်သဘောကျစရာ ကောင်းတာပဲ။ အဲ့ဒီမှာပဲ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်မှာပဲ နေတော့မယ်၊ တပ်ထဲဝင်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ။ ဒါနဲ့ပဲ တပ်မ ၇၇ မှာ ဝင်မယ်လို့ စာရင်းသွားပေးခဲ့တယ်။ ကြားခံတစ်ယောက် လုပ်ပေးတာပေါ့။ အဲ့ဒီ ကိုယ်စားလှယ်ကို ဖုန်း၊ ဆိုင်ကယ်နဲ့ ဆွဲကြိုးတွေ ပေးခဲ့ရတယ်။ သူက အခြေခံ စစ်သင်တန်းပြီးရင် ပြန်ပေးမယ်ဆိုပြီး သိမ်းသွားခဲ့တာ။ ဒါပေမဲ့ တပ်မ ၇၇ က ကျွန်တော့်ကို တောင်ငူမှာရှိတဲ့ တပ်မ ၆၆ ဆီ ရောင်းစား

လိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်မျက်စိနဲ့ကို မြင်တာပါ။ (၁၃)သိန်းနဲ့
ရောင်းလိုက်တာ။ ကျွန်တော့်ပစ္စည်းတွေလည်း ပြန်မရတော့ပါဘူး။
အဲဒီသိမ်းပေးထားတယ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း ပျောက်သွား
ရော။

ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလိုပဲ ၂၀၁၆ မှာ တပ်ထဲဝင်ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်မှာ
သင်တန်းဆင်းခဲ့တယ်။ သင်တန်းဆင်းပြီး ၁ ပတ်လည်း ကြာရော
ရှမ်းပြည်နယ်က လောက်ကိုင်ကို ပို့လိုက်တာပဲ။ အဲဒီမှာ ၂ နှစ်ကျော်
ကြာခဲ့တယ်။ ဌာနချုပ်ကိုပြန်ရောက်တော့ အလုပ်ကြိုးစားတဲ့
သူစာရင်းထဲမှာ ကျွန်တော့်နာမည်ပါလာတယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ
ကြိုးစားနိုင်ခဲ့တာပေါ့။ နောက် ဒုတိယကြိမ်ရာထူးလည်း ရလာတယ်။
နောက်တော့ စနိုက်ပါသင်တန်း ၄ လသွားရပြန်တယ်။ ဥပဒေဆိုင်ရာ
သင်တန်းတွေ၊ စိတ်ဓါတ်စစ်ဆင်ရေး သင်တန်းတွေပါတက်ရတယ်။
တပ်ကိုပြန်ရောက်ပြီးတော့ ပြင်ဦးလွင်ကို DSA ကျောင်းဆင်းပွဲ
လုံခြုံရေးတာဝန်ကျတယ်။ ၂ လလောက်ကြာတယ်။ အဲဒီအချိန်က
၂၀၁၉-၂၀၂၀ ပေါ့။

ပြီးတော့ ရခိုင်ကို ဆင်းတယ်။ ၄ လတိတိ တိုက်ပွဲတွေ
လိုက်တိုက်ရတယ်။ နောက်ဆုံးကုန်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်အဖွဲ့က
တက်သိမ်းတဲ့အချိန် လူတစ်ယောက်လဲနေတာကို တွေ့လိုက်ရတယ်။
ရန်သူက အရှင်မိရင်တော့ သတ်မှာပဲဆိုပြီး ကျွန်တော်
သေနတ်ထားခဲ့ပြီး သွားတက်ဆွဲတယ်။ အဲဒီလူက တပ်ရင်းရဲ့
ရာထူးအကြီးဆုံးလူ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ဆွဲလာတဲ့အချိန်မှာ
သူ့ပေါင်ရော ကျွန်တော့်ပေါင်ကိုပါ ကျည်မှန်တယ်။
အသက်ဘေးကတော့ နှစ်ယောက်စလုံး လွတ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ကယ်ခဲ့တဲ့သူက ကျွန်တော်ဟာ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိတယ်လို့ အထက်ကို ကြေးနန်းပို့ခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ကို တပ်နယ်ခန်းမမှာ ဘွဲ့ပေးတယ်၊ ဆုတွေပေးတယ်။ ရာထူးလည်း တစ်ဆင့်တက်ပေးတယ်။ တပ်ကြပ်ဖြစ်သွားတယ်ပေါ့။

ကျွန်တော်က နောက်တော့ ဗိုလ်ချုပ်ရဲလုံခြုံရေးအတွက် ဌာနချုပ်ကို ပြန်ခေါ်ခံလိုက်ရတယ်။ အဲဒီကတည်းက လူကြီးရဲ လုံခြုံရေးပဲလုပ်ခဲ့ရတာ အာဏာသိမ်းတဲ့အချိန်အထိပဲ။ ကျွန်တော့် နောက်ဆုံးအလုပ်ပေါ့။ အာဏာသိမ်းပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့က ဘာမှမလုပ်ခဲ့ ရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တပ်ကိုက ဘာမှမလုပ်ခဲ့ဘူး။ အပြင်ကိုထွက်လည်း ပုံမှန်အတိုင်းလုပ်ရတာပဲ ရှိတယ်။ စစ်သားတွေက ဆိုးဆိုးရွားရွားတွေ လုပ်နေခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်က မသိခဲ့ရဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ဘာမှမသိရတဲ့နေရာမှာ ရောက်နေခဲ့တာပေါ့။ လူထုကို ရိုက်နှက်တာတွေ၊ သတ်ဖြတ်တာတွေ၊ အဲဒါတွေ ဘာမှမသိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်ကောင်မလေးနဲ့ ဖုန်းပြောတော့မှ အဲဒီလိုအကြောင်းတွေကို စပြီး ကြားခဲ့ရတာ။ သူက လမ်းပေါ်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို ကျွန်တော့်ဆီ ပို့ပေးတယ်၊ ပြောပြတယ်။ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြနေတဲ့လူထုကို ဖမ်းဆီးရိုက်နှက်တာတွေ၊ ကားနဲ့ တိုက်ပစ်လိုက်လို့ ဆန္ဒပြသူတချို့ သေတာတွေကို သိလာရတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အံ့သြနေတယ်။ တကယ်တော့ လောက်ကိုင်မှာ၊ ရခိုင်မှာ နောက်ဆုံး ပြင်ဦးလွင်မှာတောင် ကျွန်တော်က ဆိုးဆိုး ရွားရွားတွေကို ကြုံခဲ့ဖူးတယ်။ တပ်က ဖိနှိပ်တယ်၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံ တယ်၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်တာတွေကို လုပ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ့်အဆိုးဆုံးတွေကိုတော့ အာဏာသိမ်းပြီးမှ မြင်တွေ့ရတာပါ။

ကျွန်တော့်ကောင်မလေးက တပ်ကထွက်တော့ဖို့ ပြောလာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်လည်း ပြင်ဆင်ရတာပေါ့။ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့က ဆွေးနွေးတာတွေကို နားထောင်တယ်၊ ဆက်သွယ်တယ်။ သူတို့က ဘယ်လို ထွက်ခွာလာရမယ်ဆိုတာ၊ ခရီးသွားရမယ်ဆိုတာတွေကို လမ်းညွှန်ချက်တွေပေးတယ်။ စားစရိတ်၊ နေစားရိတ် ထောက်ပံ့ပေးတယ်။ သာမန် စစ်သားတစ်ယောက်အဖို့ တပ်ကနေထွက်လာဖို့က ခက်ခဲပါတယ်။ ကျွန်တော့်လို လူကြီးနားမှာ အနီးကပ်နေရသူအတွက် တော့ ပိုတောင်ခက်သေးတယ်။ ကျွန်တော်ဆို အိပ်တဲ့နေရာကနေ လှမ်းမြင်နေရတဲ့ ဆိုင်လေးဆီသွားဖို့ကိုတောင် ခွင့်ပြုမခံခဲ့ရဘူး။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၁ ရက်မှာ ထွက်လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်က လူကြီးကို ဆေးခန်းပြန်ပြရမယ့်ရက်ရောက်ပြီလို့ ပြောခဲ့တယ်။ ခဏလေးပဲရမယ်၊ မနက်တစ်ပိုင်းပဲသွား၊ ဆေးခန်းက ပြီးတာနဲ့ သူ့ဆီပြန်လာခဲ့ဆိုပြီး သွားခွင့်ပေးလိုက်တာ။ ကျွန်တော် လည်း အခွင့်အရေးကို လက်လွှတ်မခံတော့ဘူး။ ဆိုင်ကယ်တွေ၊ သေနတ်တွေ အားလုံးကို ထားခဲ့လိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်ကောင်မလေးကို သွားခေါ် ပြီး အတူထွက်လာခဲ့လိုက်တာ ပေါ့။ တော်လှန်ရေးမှာ တက်ကြွနေတဲ့ ကျွန်တော့်ညီတစ်ယောက် ဆီသွားပြီး အဲ့ဒီမှာ ၁ လလောက် တိတ်တိတ်လေး ခိုနေလိုက်တယ်။ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက်တယ်။ သူတို့က ဘာတွေလုပ်ဆိုပြီး ပြောပြပေးတယ်။ ကျွန်တော်က ကိုယ့်ဆိုင်ကယ်ကိုယ်ပဲမောင်းလာ ခဲ့တာ။ ၄ ရက်လောက်ကြာတော့မှ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်တယ်။ လမ်းက စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေမှာတော့ အလိမ်အညာတွေချည်း ပြောခဲ့ရတာပေါ့။ အဲ့ဒီတုန်းက မိုးကလည်း မနက် ၇ နာရီကနေ ည ၆

နာရီလောက်ထိကို ရွာနေခဲ့တာ။ တစ်ခါတလေကျတော့လည်း နေက
အရမ်းပူတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဘယ်နားမှာမှ မနားဘဲ
တောက်လျှောက်သွားခဲ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံးရောက်ရမယ့်
နေရာလည်းရောက်ရော အံ့ဩစရာချည်းပဲ။

ကျွန်တော့်ဆိုင်ကယ်ကလွဲပြီး ကျန်တာ ဘာမှမယူခဲ့ရဘူး။
ဘဏ်ထဲမှာ ၁၈ သိန်း ရှိတယ်။ နောက်ထပ် ဆိုင်ကယ် ၂ စီးနဲ့
လက်ဝတ်လက်စားတချို့ရော ရှိသေးတယ်။ တပ်ရဲ့
အသက်အာမခံကလည်း ခုဆို ၅ သိန်းလောက် ရှိနေပြီ။
အားလုံးသွားပြီပေါ့။ ကျွန်တော် တပ်မတော်ထဲဝင်တာက လူတွေကို
အကာအကွယ် ပေးချင်တယ်။ လူထုရဲ့ ချစ်ခင်လေးစားတာကို
ခံချင်တယ်။ ကျွန်တော် တပ်ထဲကထွက်လာတာလည်း အဲ့ဒီစိတ်၊
အဲ့ဒီရည်ရွယ်ချက် ကြောင့်ပါပဲ။ ငွေက နောက်တော့ ရှာရင်ရမှာပါ။ ခုဆို
ကျွန်တော် အာဏာရှင်ကို အလုပ်အကျွေးပြုစရာ မလိုတော့ဘူး။
လွတ်လပ်သွားပြီ။ ပြည်သူလူထုကိုပဲ အလုပ်အကျွေးပြုနိုင်တော့မယ်။

တပ်ထဲက အတော်များများကတော့ မျက်ကန်းထောက်ခံနေကြ
တာပဲ။ တပ်အနေနဲ့ ဘယ်လောက် နာမည်ပျက်နေနေ သူတို့က
ထွက်လာမယ့်သူတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ စစ်တပ်ကို အမှီပြုပြီး
စီးပွားရှာနေကြတဲ့သူတွေအတွက် ငွေရဖို့က အရေးအကြီးဆုံး
ဖြစ်နေတာ။ အများစုက တပ်ထဲမဝင်ခင်က ဘာမှမပိုင်ဆိုင်ခဲ့ဘဲ
ခုကျတော့ ဘာမဆို ပိုင်နေကြပြီလေ။ အဂတိလိုက်စားမှုတွေက
များလွန်းတာကိုး။ ဥပမာ - သစ်ကားတွေကနေ စီးပွားရှာတာ။
သစ်ကားတွေ သူတို့လမ်းကြောင်းကဖြတ်ရင် တစ်စီးကို ၂
သိန်းလောက်ထိ ရနေတာဆိုတော့ တစ်နေ့ ၇ စီး ၈ စီးလောက်ဖြတ်ရင်

သူတို့မိသားစုအတွက် အလှူအပယ်သုံးလိုရနေတာမို့ ဘယ်တော့မှ တပ်ပြင်ပ အရပ်သားဘဝကို ခံယူမှာမဟုတ်ဘူး။ တပ်ထဲမှာ မိသားစုရှိတဲ့သူတွေကျတော့ သူတို့ထွက်လာရင် မိသားစုတွေကို အကြပ်ကိုင်မှာ၊ နှိပ်စက်မှာ စိုးရိမ်ကြတယ်။ တချို့ကလည်း တပ်ထဲကနေပဲ အပြောင်းအလဲလုပ်မယ်လို့ တွေးကြတယ်။

ဒါပေမဲ့ တပ်က ဘယ်လိုမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အာဏာရှင် မင်းအောင်လှိုင်ဟာ သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက်ပဲ အလုပ်လုပ်နေတာလေ။ နိုင်ငံတိုးတက်ဖို့ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ။ သူ့လက်ထက်မှာ တပ်မတော်ဟာ လူထုကို လျစ်လျူရှုတယ်။ လူထုက သေသေရှင်ရှင် သူ့အကျိုးစီးပွားပဲ ကြည့်တော့တာ။ ဗိုလ်ချုပ်တွေရဲ့ မိသားစုတွေက နိုင်ငံရပ်ခြားမှာသွားလည်နေချိန်၊ သူတို့ဘဝကို အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ ပျော်ရွှင်နေချိန်မှာ စစ်သားတွေကတော့ သေပေးနေရတယ်။ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ စွန့်ပေးနေရတယ်။ လူထုကလည်း ခံစားနေရတယ်။ အာဏာရှင်က ဘယ်တော့မှ လက်လျှော့မှာမဟုတ်ဘူး။ သူ ဆက်အုပ်ချုပ်နိုင်အောင်လို့ သူ့နေရာဆက်ခံရမယ့် လက်အောက်ကလူကိုတောင် ငွေပေးပြီး အနားယူခိုင်းနေတာ။

အာဏာရှင်တွေဟာ ဘယ်တော့မှ အလျှော့ပေးမှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတော့ ပြည်သူလူထုကလည်း အလျှော့မပေးရဘူး။ ဆက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်ကြရမယ်။ ကျွန်တော်တို့က စိတ်ရှည်ရမှာပေါ့။ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိဘူးလေ။

Yin Le Le Tun

I'm Yin Le Le Tun, 24 years old, Buddhist, and recently married. I joined the military in 2016 when I was just 18. I had already lost my parents by that time. My grandfather and two of my uncles are soldiers. You could say I joined up because I am from a military family, not because I really wanted to. I resisted for a while, but when the army was recruiting for clerks who would receive a diploma in computing as part of their training, I acquiesced.

My grandmother was very happy with my decision. She thought that it would be better for me if I was in the military when she finally died, given I was an orphan and she was getting old. But if I didn't sign up, I think it would have also been fine working in a factory and going to university. I like figures and accounting, so I would have followed that career path if I went to university as a civilian.

What can I say? Life had other plans for me.

I met my future husband when we were working in the same office at the Yangon Division headquarters at Mayangone Township, near 8 Mile, two years ago. He was in the air force and I was in the army. I worked as a sergeant clerk in the records department at the time, taking care of human resources-related things like staff and soldier educational qualifications and military personnel numbers.

Life as a woman working for the army is a mixed bag. We have some unique opportunities and perks compared to men, but some things are harder, for example, it is more difficult for women to receive leave to go outside the base. Then again, on the other hand, we never have to go to the frontline and actually kill people. This means many of the women in the service think that what's happening outside of the base is none of their business; they just focus on their daily lives within the walls.

As female military personnel we are not allowed to have short hair. We are not allowed to wear shorts. We are prevented from playing music at the barracks. Sometimes when a senior female soldier gives an order to a subordinate male soldier, they

simply ignore it. We are oppressed in general, but we also suffer discrimination in the formal military hierarchy. We can only be promoted to the level of captain, and no higher, unless you are a medic, when you can reach colonel.

Sometimes there are schemes that make it look like women can apply for officer training school, but if you apply you will never be selected. I was told directly by a male officer: “We recruited you because we needed clerks in particular. Why should we then turn a valuable clerk into an officer?” Clerks are also discriminated against and bullied by soldiers in general. Soldiers fear us because we are often educated and intelligent compared to them. They are afraid that if clerks become officers, they will outperform them, and make them look bad.

After the 1 February 2021 coup, my future husband and I talked a lot about what was happening with the military. At the beginning when people started changing their Facebook profile pictures to express disapproval of the coup, two of my junior clerks and I decided to change ours too. The internet was on and off at the time. What happened was, they changed their own profile pictures while I was asleep, before I had a chance to follow. They were chastised severely. Multiple people reprimanded them. It was nasty.

Then, after a pregnant teacher was shot by the army in Yangon, one of my pregnant colleagues slipped away to join the Civil Disobedience Movement (CDM); her sorrow was too much to bear, although she did not know the shot woman personally. She left very secretly and laid low. In those early days after the coup, I myself was unsure about leaving or staying; I was conflicted. I was worried about my family, there was only my grandmother and my two younger sisters at the family home. But after the atrocities started gaining momentum, when Mya Thwe Thwe Khine and Nyi Nyi Aung Htet Naing were slaughtered, I knew I did not want to be in the military anymore and had to leave no matter what.

At the same time, my future husband was also becoming more resolved. One day he turned to me and said directly: “This is it. I am going to join the CDM. Will you come?” Of course, I said

yes, and we planned and finally made our escape on 3 April 2021. Then we got married.

Those weeks of being on the military base while the military was shooting protesters were difficult. When Nyi Nyi Aung Htet Naing was shot near Hledan junction, I showed the news to a colleague and friend. She said simply, “So be it—they were told not to go onto the street”. Since then, I kept everything to myself and confided only in my future husband. Soldiers were becoming pariahs and there were social punishment campaigns online. I felt sick being associated with the military and was afraid of being judged by association and even socially punished.

We were restricted to the base during that whole time, supposedly because of COVID-19. Once my future husband and I made the commitment to flee the military, I considered the possibilities constantly. We decided to leave separately. He would make his move while on overnight watch duty. As for me, I came up with several ideas, and if all else failed, well, I would just climb the fence and run.

The stress of planning our escapes was intense and I lost a lot of sleep. At one point I even passed out. This turned out to be a blessing in disguise—I asked for a day off because of my new ‘illness’ and was given a half-day. On days off, and as a woman, there were a few particular ways to leave the base for short periods of time, if you were lucky. That morning I walked up to the base gate confidently and said to the guard, “I am going to have my make-up done”. The beauty salon was in sight of the gate, but even so, the sergeant on duty did not allow me to leave. On the name register of approved excursions, three others were going to have their make-up done later in the morning, so I waited for them and joined their group; no worries. I went along with them to do my ‘make-up’—as soon as we got to the salon, I made an excuse and slipped away. I was free.

I darted through Mayangone to the rendezvous point where my future husband would meet me when he could. I was so scared for him, but he managed to give the guards the slip and we were united, for the first time, as civilians. We made our way to a safe place and along the way had to contend with several checkpoints, but luckily, we were in a private car with a monk,

so the military did not check the vehicle thoroughly. The monk saved us. We heard of others caught trying to leave the military being sentenced harshly—seven years in prison. If we were both caught, my husband would be blamed for my actions also. The officers would say, “It’s because of you that she left”.

After I made it out my dormitory roommates, some other colleagues, and my whole intake group were reprimanded by their superiors. The military also tried to smear me once I left: they spread word across the system that I was pregnant, that I was a drug addict, and they posted my personal information online, including my home address. But they have not succeeded in destroying my reputation and I am still in contact with soldiers. I joined the People’s Soldiers and People’s Embrace organizations and am advocating for people to leave the military.

It’s tough to convince people to leave, especially women in a central Yangon base like ours, as they have a secure job, income and comfortable life; they only come to me online and open up if they face a problem. Those still working for the military need to understand that their pleasant life is only temporary. In fact, they will be recognized as criminals in the eyes of history. They must stop believing the military’s propaganda and fake news. They need to recognize and feel the suffering of the country’s people.

My husband and I look forward to some kind of better future for Myanmar.

We do not want to hold guns.

We will open a little shop and start our lives again, from the beginning, together.

ယဉ်လဲ့လဲ့ထွန်း

ကျွန်မမှာမည် ယဉ်လဲ့လဲ့ထွန်းပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပြီးတော့ အသက် ၂၄ နှစ်ပါ။ အိမ်ထောင်ရှိပါတယ်။ ကျွန်မအသက် ၁၈ နှစ်အရွယ် ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကတည်းက တပ်ထဲဝင်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်မမိဘနှစ်ပါးကတော့ အဲ့ဒီအချိန်ကတည်းက ဆုံးသွားပါပြီ။ ကျွန်မအဘိုးနဲ့ ဦးလေးနှစ်ယောက်က စစ်သားတွေပါ။ ကျွန်မတပ်ထဲဝင်ခဲ့တာက တပ်ထဲဝင်ချင်လို့ရယ်လို့မဟုတ်ဘဲ မိသားစုက တပ်မိသားစုဖြစ်နေ လို့ပါ။ မဝင်ဘဲ တော်တော်ကြာကြာ တင်းခံနေခဲ့ပေမယ့် တပ်ကနေပြီး ကွန်ပျူတာဒီပလိုမာပေးမယ်ဆိုပြီး စာရေးတွေ စုဆောင်းတဲ့အခါမှာ ကျွန်မလည်း ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မ အဲ့ဒီလိုဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် အဘွားက တော်တော်လေး ဝမ်းသာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက မိဘမဲ့ဖြစ်ပြီး အဘွားကလည်း အသက်တော်တော်လေးကြီးနေပြီမို့ သူ မရှိတော့ရင် ကျွန်မအနေနဲ့ တပ်ထဲမှာရှိနေတာက ပိုကောင်းမယ်လို့ သူက ယူဆခဲ့တာပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မ တပ်ထဲမဝင်ဖြစ်ခဲ့ရင်လည်း စက်ရုံတစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ပြီး တက္ကသိုလ်ဆက်တက်ဖြစ်ခဲ့လိမ့်မယ် ထင်တာပဲ။ ကျွန်မက ကိန်းဂဏန်းတွေနဲ့ စာရင်းအင်းတွက်ချက်ရတာ ကို သဘောကျတော့ တက္ကသိုလ်ကနေ အရပ်သားအနေနဲ့ ကျောင်းပြီးခဲ့မယ်ဆိုရင် အဲ့ဒီအလုပ်အကိုင်မျိုးကို ရွေးချယ်ဖြစ်လိမ့် မယ်ထင်တယ်။

ဒါပေမဲ့ လောကဓံက ကျွန်မအတွက် တခြားအစီအစဉ်တွေ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မအမျိုးသားနဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်၊ ရှစ်မိုင်နားက မရမ်းကုန်း ရန်ကုန်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်မှာ အလုပ်အတူတူလုပ်ရင်း တွေ့ခဲ့ကြတာပါ။ သူက လေတပ်ကဖြစ်ပြီးတော့ ကျွန်မက ကြည်းတပ်ကပါ။ အဲဒီတုန်းက မှတ်တမ်းဌာနခွဲမှာ ကျွန်မက တပ်ကြပ်အနေနဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီးတော့ တပ်ထဲက ပညာအရည်အချင်းစာရင်း၊ စစ်အင်အားစာရင်းတို့လိုမျိုး

လူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်နဲ့ဆိုင်တဲ့အလုပ်တွေ လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ စစ်တပ်အတွက် အလုပ်လုပ်ပေးရတာက အတက်အကျရောနေတာပါ။ အမျိုးသားစစ်သည်တွေနဲ့ ယှဉ်ရင်အမျိုးသမီးတွေက အခွင့်အရေးတွေနဲ့ ဦးစားပေးတာတွေ ပိုရနေပေမယ့် တချို့အပိုင်းတွေကျတော့ ပိုပြီးခက်ခဲပါတယ်။ ဥပမာ - စခန်းအပြင်ဖက်ကိုသွားဖို့ ခွင့်တင်တာမျိုးဆိုရင် အမျိုးသမီးတွေ အတွက်က ခွင့်ကျဖို့ ပိုခက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ဖက်မှာကျတော့လည်း ကျွန်မတို့တွေက ရှေ့တန်းကိုသွားပြီး လူသတ်ရတာမျိုး လုံးဝလုပ်စရာမလိုပါဘူး။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတဲ့ အမျိုးသမီးစစ်သည်တွေက သူတို့ရဲ့ စခန်းထဲက ဘဝလေးပေါ်မှာပဲ အာရုံစိုက်နေပြီး စခန်းအပြင်ဘက်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေက သူတို့နဲ့ မဆိုင်ဘူးလို့ ထင်ကြတာပါ။

အမျိုးသမီးစစ်သည်တွေအနေနဲ့ ကျွန်မတို့ဟာ ဆံပင်တိုထားခွင့်၊ အတိုအပြတ်တွေ ဝတ်ခွင့်မရှိပါဘူး။ အဆောင်မှာ သီချင်းဖွင့်ဖို့ ကိုလည်း တားမြစ်ထားပါတယ်။ တစ်ခါတလေ အမျိုးသမီးအရာရှိက

အမျိုးသားစစ်သည်ကို အမိန့်ပေးတဲ့အခါ မလိုက်နာဘဲ
 လစ်လျူရှုခံရတာမျိုးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့်
 ကျွန်မတို့က ဖိနှိပ်ခံရပါတယ်။ အဲဒါအပြင်ကို စစ်တပ်ထဲ တရားဝင်
 ရာထူးတက်တာမျိုးတွေမှာလည်း ခွဲခြားဆက်ဆံတာမျိုးတွေ
 ခံရပါသေးတယ်။ အမျိုးသမီးစစ်သည်တွေက ဆေးတပ်ကမဟုတ်ရင်
 ဗိုလ်ကြီးရာထူးအထိဘဲ တက်နိုင်ပြီး ဆေးတပ်ကဆိုရင်တော့
 ဗိုလ်မှူးကြီးရာထူးအထိ တက်နိုင်ပါတယ်။

တစ်ခါတလေ အမျိုးသမီးစစ်သည်တွေအတွက်
 အရာရှိလျှောက်လို့ရတဲ့ပုံစံ အစီအစဉ်တွေ ရှိတတ်ပေမယ့်
 တကယ်လျှောက်ရင် ဘယ်တော့မှမရပါဘူး။ ကျွန်မကိုဆိုရင်
 အမျိုးသားအရာရှိတစ်ယောက်က “စာရေးလို့လို့ နင်တို့ကိုခေါ်တာ
 ဘာလို့အရာရှိဖြေခိုင်းမှာလဲ” လို့ ပြောဖူးတယ်။ စာရေးတွေက
 ခွဲခြားဆက်ဆံခံရပြီး များသောအားဖြင့် စစ်သည်အရာရှိတွေရဲ့
 အနိုင်ကျင့်တာကို ခံရလေ့ရှိပါတယ်။ စာရေးတွေက
 စစ်သည်အရာရှိတွေနဲ့ယှဉ်ရင် ပညာပိုတတ်လေ့ရှိတဲ့အတွက်
 အရာရှိတွေက စာရေးတွေကို ကြောက်ကြပါတယ်။ စာရေးတွေ
 အရာရှိဖြစ်လာရင် သူတို့ထက်သာသွားပြီး သူတို့ကိုညံ့တယ်လို့
 မြင်ခံရမှာ ကြောက်ကြပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်နေ့
 အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ကျွန်မအမျိုးသားနဲ့ စစ်တပ်ထဲမှာ
 ဘာတွေဖြစ်ပျက်နေလဲဆိုတာတွေကို ပြောဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အစပိုင်းမှာ
 လူတွေက ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ပရိုဖိုင်းပြောင်းကြတော့ ဂျူနီယာညီမ ၂
 ယောက်ရယ်၊ ကျွန်မရယ်က လိုက်ပြောင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။
 အင်တာနက်က အဲဒီအချိန်တုန်းက လာလိုက်ပြတ်လိုက်နဲ့မို့

ကျွန်မအိပ်ပျော်နေတုန်း သူတို့နှစ်ယောက် ပရိမိုင်းပြောင်းပြီးချိန် ကျွန်မလိုက်ပြောင်းဖို့ အချိန်မရလိုက်ဘူး။ အဲ့ဒီလိုပြောင်းလိုက် တဲ့အတွက် သူတို့ တော်တော်လေး အဆူခံခဲ့ရပါတယ်။ လူတိုင်းက ခေါ်ဆူနေတာ တော်တော်လေး စိတ်ညစ်ဖို့ကောင်းတယ်။

နောက်ကျတော့ ရန်ကုန်မှာ ကိုယ်ဝန်သည်ဆရာမတစ်ယောက် ပစ်သတ်ခံရတော့ ကျွန်မတို့ရဲ့ ကိုယ်ဝန်သည်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တစ်ယောက်က CDM ဝင်ဖို့ တိတ်တိတ်လေး ထွက်သွားခဲ့ပါတယ်။ အပစ်သတ်ခံလိုက်ရတဲ့ အမျိုးသမီးကို သူ့ကိုယ်တိုင် လူချင်းမသိခဲ့ပေမယ့် အဲ့ဒီအဖြစ်အပျက်ကြီးက သူ့အတွက် စိတ်ထိခိုက်စရာ ဖြစ်သွားတော့ သူတိတ်တိတ်လေးပဲထွက်သွားခဲ့ပြီး လူရှေ့လည်း ထွက်မလာခဲ့ပါဘူး။ အာဏာသိမ်းပြီး အစောပိုင်းကာလတွေမှာ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း ထွက်လာရမလား၊ ဆက်နေရမလား မသဲကွဲခဲ့ဘူး။ တစ်အိမ်လုံးမှာ ညီမအငယ်နှစ်ယောက်နဲ့ အဘွားပဲရှိတဲ့ ကျွန်မမိသားစုအတွက် စိုးရိမ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရက်စက်မှုတွေ ပိုပြီးအရှိန်ရလာတဲ့အခါ မြသွဲ့သွဲ့ခိုင်တို့ ၊ ညီညီအောင်ထက်နိုင်တို့ အသတ်ခံရပြီးနောက်ပိုင်း ကျွန်မ တပ်ထဲမှာ ဆက်မနေချင်တော့ဘဲ ဘာဖြစ်ဖြစ် ရအောင်ထွက်မယ်ဆိုတာ သေချာသွားပါတယ်။

အဲ့ဒီအချိန်မှာပဲ ကျွန်မခင်ပွန်းလောင်းကလည်း ပိုပိုပြီး နားလည် သဘောပေါက်လာတယ်။ တစ်ရက်ကျတော့ သူက ကျွန်မကို “တော်ပြီ ငါ CDM လုပ်တော့မယ်၊ လိုက်မှာလား” လို့ တည့်တည့်မေးလာတာနဲ့ ကျွန်မလည်း လိုက်မယ်လို့ပြောပြီး ထွက်မယ့်လမ်းကြောင်းကို

အစီအစဉ်ချပြီးတော့ ပြီလ ၃ ရက်နေ့မှာ ထွက်လာနိုင်ခဲ့ကြတယ်။
အဲဒီနောက်မှာ ကျွန်မတို့ လက်ထပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

စစ်တပ်က ဆန္ဒပြသူတွေကို ပစ်သတ်နေခဲ့တုန်းက
တပ်ထဲမှာနေခဲ့ရတာ တော်တော်လေးခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။
ညီညီအောင်ထက်နိုင် လှည်းတန်းလမ်းဆုံမှာ အပစ်ခံရတာကို
ကျွန်မရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ယောက်ကို ပြလိုက်တော့ သူက
“သေပါစေ၊ သူတို့ကို အပြင်မထွက်ဖို့ ပြောထားသားပဲ” လို့
ပြောပါတယ်။ အဲဒီကတည်းက ကျွန်မအမျိုးသားကလွဲရင်
ဘယ်သူ့ကိုမှ ဘာမှမပြောဖြစ်တော့ဘူး။ စစ်သားတွေက
အပယ်ခံတွေဖြစ်လာနေပြီး social punishment တွေလည်း
လုပ်လာကြပါတယ်။ ကျွန်မက စစ်တပ်နဲ့ပတ်သက်နေရတာကို
ရှုံ့လာပြီးတော့ အဲဒါကြောင့် social punish လုပ်ခံရမှာကိုလည်း
ကြောက်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချိန် တောက်လျှောက် ကိုဗစ်-၁၉ ကြောင့်ဆိုပြီး ကျွန်မတို့ကို
စခန်းအပြင် ပေးမထွက်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်မတို့ စစ်တပ်ကနေထွက်ဖို့
ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက်ပိုင်း ဖြစ်နိုင်ချေရှိတဲ့နည်းလမ်းတွေကို
တောက်လျှောက် စဉ်းစားပါတော့တယ်။ ကျွန်မခင်ပွန်းလောင်းနဲ့
ကျွန်မနဲ့ သပ်သပ်စီထွက်မယ်။ သူက သူ့ရဲ့
ညကင်းစောင့်တာဝန်ကျတဲ့အချိန် သူ့အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်
ဖော်မယ်။ ကျွန်မထွက်ဖို့အတွက်ကိုတော့ အစီအစဉ်တစ်ခုမက
ဆွဲထားပါတယ်။ အဲဒီ အစီအစဉ်တွေ တစ်ခုမှအလုပ်မဖြစ်ရင်တော့
ခြံစည်းရိုးကျော်ပြီး ထွက်ပြေးမယ်အထိပါ စဉ်းစားထားခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ထွက်ဖို့စီစဉ်ရတာနဲ့ ဖိအားတွေအရမ်းများပြီး အိပ်ရေးတွေ တော်တော်ပျက်သွားခဲ့ပါတယ်။ တစ်ရက်ကဆို မူးပါလဲတယ်။ အဲ့ဒီ မူးလဲတာကပဲ ရုပ်ဖျက်ဖို့ အစီစဉ်ကောင်းတစ်ခု ဖြစ်လာပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့ “ကျန်းမာရေး” ပြဿနာအသစ်ကြောင့် ခွင့်တစ်ရက်ပေးဖို့ တောင်းတာမှာ၊ နေ့တစ်ပိုင်း ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုအားလပ်ရက် တွေမှာ အမျိုးသမီးတွေအနေနဲ့ ကံကောင်းရင် စခန်းကနေ ခဏခဏ ထွက်လို့ရတဲ့ နည်းလမ်းတွေရှိပါတယ်။ အဲ့ဒီမနက်မှာ ကျွန်မက စခန်းဂိတ်ကိုသွားပြီး ဂိတ်စောင့်နေတဲ့သူကို “ကျွန်မမိတ်ကပ်သွားပြင် ဦးမယ်” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ အလှပြင်ဆိုင်က ဂိတ်ကနေကြည့်ရင် မြင်ရတဲ့ အကွာအဝေးမှာရှိနေပေမယ့် ဂိတ်စောင့်တပ်ကြပ်ကြီးက ကျွန်မကို ပေးမသွားပါဘူး။ အဲ့ဒီနေ့က အပြင်ထွက်ဖို့ခွင့်တင်ထားတဲ့ စာရင်းထဲမှာ မိတ်ကပ်သွားပြင်ဖို့ တခြား ၃ ယောက်လည်း ရှိနေတာမို့လို့ ကျွန်မ သူတို့ကိုစောင့်ပြီး အတူထွက်လာလိုက်ပြီးတော့ အလှပြင်ဆိုင်ရောက် တာနဲ့ အကြောင်းပြချက်တစ်ခုပေးပြီး အသာလေး ထွက်ခဲ့လိုက်ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုနဲ့ ကျွန်မလွတ်လပ်သွားပါတယ်။

မရမ်းကုန်းကိုဖြတ်ပြီး ကျွန်မအမျိုးသားလောင်းနဲ့တွေ့ဖို့ ချိန်းထားတဲ့နေရာကို သွားတယ်။ သူ့အတွက် ကျွန်မ အရမ်းစိုးရိမ်နေခဲ့ပေမယ့် သူလည်း အစောင့်တွေကို လှည့်ဖျားပြီး ထွက်လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် အရပ်သားတွေအဖြစ်နဲ့ ပြန်ဆုံနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လုံခြုံတဲ့နေရာကို ကျွန်မတို့သွားနိုင်ခဲ့ပြီး စစ်ဆေးရေးပွိုင့်တချို့ကိုလည်း ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကံကောင်းချင်တော့ ကျွန်မတို့

ကားထဲမှာ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးပါလာတာနဲ့ စစ်တပ်က ကားကို အရမ်းကြီးစစ်ဆေးတာမျိုး မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ ဘုန်းကြီးက ကျွန်မတို့ကို ကယ်ခဲ့တာပါ။ တချို့တွေ စစ်တပ်ကနေ ထွက်ပြေးဖို့ကြံတာ မိပြီး ထောင် ၇ နှစ်လိုမျိုး ပြစ်ဒဏ်ကြီးတွေ ပေးခံရတယ်ဆိုတာတွေ ကျွန်မတို့ကြားရပါတယ်။ ကျွန်မတို့သာ အဖမ်းခံခဲ့ရရင် ကျွန်မအမျိုးသားကိုပဲ သူတို့က ၂ ယောက်စာ အပြစ်ပုံချကြမှာပါ။ သူတို့က “သူထွက်သွားတာ မင်းကြောင့်” လို့ ပြောကြမှာ။

ကျွန်မအပြင်ရောက်လာနိုင်ခဲ့တော့ ကျွန်မရဲ့ အခန်းဖော်၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေနဲ့ ကျွန်မတို့ အပတ်စဉ်တစ်ဖွဲ့လုံး အဆူခံရပါတယ်။ စစ်တပ်က ကျွန်မကို နာမည်ဖျက်ဖို့လည်း ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ ကိုယ်ဝန်ရှိနေခဲ့တယ်၊ ဆေးစွဲနေခဲ့တယ် ဆိုတာမျိုး မဟုတ်တမ်းတရားတွေ သတင်းဖြန့်ပြီး ကျွန်မရဲ့ အိမ်လိပ်စာအပါအဝင် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်တွေ ကိုလည်း အွန်လိုင်းပေါ် တင်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ ကျွန်မကို နာမည်ဖျက်တာ မအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်မ တခြားစစ်သားတွေနဲ့ အဆက်အသွယ် ရှိနေတုန်းပဲ။ ကျွန်မ အခု ပြည်သူ့စစ်သားနဲ့ ပြည်သူ့ရင်ခွင်အဖွဲ့တွေမှာ ဝင်ရောက်ပြီး တခြား စစ်သားတွေထွက်လာနိုင်ဖို့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုတွေ လုပ်နေပါတယ်။

လူတွေကို စစ်တပ်ကထွက်လာအောင် စည်းရုံးရတာ ခက်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်မလိုမျိုး ရန်ကုန်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်မှာ ပုံမှန်အလုပ်လေးရှိနေပြီး၊ လစာလေးနဲ့ သက်တောင့်သက်သာ ဖြစ်နေတဲ့ ဘဝမျိုးတွေဆိုရင် သူတို့မှာ ပြဿနာတစ်ခုခုဖြစ်မှသာလျှင် ကျွန်မဆီကို အွန်လိုင်းကနေ လာပြောကြတယ်။ စစ်တပ်အတွက်

အလုပ်လုပ်ပေးနေသေးတဲ့လူတွေ နားလည်ဖို့လိုတာက အခု
သာယာနေတဲ့ဘဝဆိုတာ ခဏပါပဲ။ သူတို့က သမိုင်းတရားခံတွေ
ဖြစ်လာကြမှာ။ စစ်တပ်ရဲ့ဝါဒဖြန့်တာတွေနဲ့ သတင်းမှားတွေကို
ယုံနေတာ ရပ်လိုက်သင့်ပြီ။ တိုင်းပြည်က ပြည်သူတွေခံစားနေရ
တာတွေကို သဘောပေါက်နားလည်ဖို့ လိုနေပြီ။ ကျွန်မအမျိုးသားနဲ့
ကျွန်မကတော့ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ပိုပြီးကောင်းလာမယ့်
အနာဂတ်တစ်ခုခုကို မျှော်လင့်နေပါတယ်။

ကျွန်မတို့ သေနတ်ပြန်မကိုင်ချင်တော့ဘူး။

ကျွန်မတို့ဘဝတွေကို အစကနေ ပြန်စဖို့အတွက်
ဆိုင်သေးသေးလေး အတူတူဖွင့်ချင်ပါတယ်။

Hla Min Kyaw

I'm Hla Min Kyaw from the Yaw region. I'm a single guy and I have been in the army for thirteen years; I'm just shy of thirty years old. Back when I finished tenth grade, I was casting about for work, and there wasn't much going on in my area then. I would have liked to attend an engineering school and work in that field, which is a real passion of mine. But opportunities were scarce, so I sat, and easily passed, the entrance exam for the military's computer science and technology stream.

Over thirteen years of service, I have had several roles. I most recently became a sergeant at the Ayeyarwady Naval Base. I did alright there, my salary was about 240,000 Myanmar Kyat per month, but of course the army deducted 10,000 for "insurance", which went straight to the Union of Myanmar Economics Holding Limited. Sometimes they would even take more than that, based on their own logic. Directly before becoming sergeant I worked in shipbuilding. Whenever a navy ship docked, we had to work on maintenance and repairs. We got so busy that we only had one meal per day. I was proud to be part of that maintenance crew. I followed the rules and was diligent. But I had an accident and hurt my head, requiring surgery. After that, the hospital ordered my seniors to restrict me to lighter duties, like working on propaganda and with military records.

I left my position and joined the side of the people in September 2021. There were so many reasons I decided to do so. One reason is the atrocities committed against peaceful protesters after the February military coup. I was secretly using social media, so I saw it all. I could not accept these events; they were pounding in my head in every day. You wouldn't believe it, but soon after the coup the head bureaucrat in charge of all the departments at the naval base organized an event where he tried to explain how the military's shooting killings of young female protesters Mya Thwe Thwe Khine and Kyal Zin weren't a problem. He said that all the social media attention the deaths were getting was just from people hyping the deaths to try and get

more followers for their accounts. But I knew these were clearly atrocities.

The other reason I left was because of the electoral fraud narrative that Min Aung Hlaing used to justify the coup. I know that is nonsense and hypocritical. I voted in the 2010 and 2015 elections while in the military. In 2010 my battalion commander gave us a speech before going to the voting booths. He told us explicitly to vote for the party “closest to the military” (I.e., the Union Solidarity and Development Party [USDP]). He used the idiom, “if something slips, it may still fall into your pocket”, meaning that even though some authority was finally being devolved to civilians under the new constitution, by voting for the military we could minimize the losses. At that time I was just a kid, so I did what he said and voted for the USDP. Was that not intimidation? Is that not electoral fraud?

Then in 2015, I followed the National League for Democracy (NLD) campaign closely, posting stickers up and uploading pictures online. My Facebook account was so pro-NLD it was actually reported by someone in the military and got taken down. The NLD accorded with my values and I knew they wanted to improve our country and grow its prosperity. I could vote freely in 2015 and I voted for the NLD with pleasure.

I did not get the chance to vote in the 2020 elections. The military voted for me. I was denied my right to vote. It worked like this: there are advance votes, which can be arranged for people who are not present on the base at election day. In our battalion we had over a hundred people. But on the day, only fifteen of us were allowed to vote. People like the chief of staff, seniors. The rest of us were all prepared to vote, ready and eager, but we were told that advance votes had already been cast for us. Is that not electoral fraud? We were disenfranchised by the army, which is terrified of the people's will.

For these reasons I became resolute and contacted a family member, who put me in contact with someone from a People's Defense Force, who then connected me with people in liberated areas. I could not really trust those soldiers around me at the base. Because of the organization of different groups on duty, it was hard to know if anyone else had left the base since the coup.

There was propaganda spreading from the military saying that some deserters had been caught, arrested and interrogated. I don't know if there was a grain of truth to it or not.

I was certainly worried what would happen to me and my family once I left. I was anxious about whether the public would accept me, a soldier who had been in the army for thirteen years. During this time, when I was planning to leave but had not arrange everything yet, the army attacked my small home village in Yaw. They killed eighteen civilians and set most homes on fire. The young and the old were brutally massacred. I was in tears; this was unbearable. How can anyone accept these atrocities? Any person with even a shred of humanity would reject them.

I didn't have much money on hand, but in September the group People's Soldiers sent me some funds and helped me plan my escape. To exit the naval base, I had to go across a creek that bordered it. This was the first obstacle, I thought about it a lot: I just need to cross this river, and then I will face whatever difficulties there are on the outside. I was happy to take the risk because I had come to realize I would rather give my life for the people than work for the benefit of an unjust organization. I swore an oath at that time. I would never kill or torture anyone in my life. By making this oath, I hoped that fortune would favor me to escape successfully.

I managed to discreetly arrange for the hire a small boat. I waited by the creek one night when it was raining. The whole area was restricted, a military zone, I didn't know if the boat would come. After forty-five minutes, I saw the boat and its pilot coming around the bend through the rain. I exhaled. He took me on wordlessly and delivered me to the other side of the creek. Then it was time for a taxi. It didn't take too long to find one; once I was inside, I changed out of my saturated clothes. I told the driver to take me to a nearby small town.

Once I made it, I had breakfast and found a safe place to bunk. I withdrew some money using the Wave app and took out my phone's SIM card. Then I continued my journey in a hired car; it was me, the driver and his wife. They were sympathetic

and helped me with everything. There were a lot of checkpoints around and I only had a student card as identification, but every time we passed one the driver covered for me. He even told the soldiers that my bag was his wife's bag, so they never thought to check it. Right in front of us soldiers were cutting open cargo boxes and bags from other vehicles.

When I reached a liberated area I met others who share my belief that we should work together to fight against injustice and the State Administration Council. We should not serve under people who stole power immorally.

I'm here to help the revolution. That is my first priority. I will even give up my life. When the revolution is successful, I will serve my country as a civilian. There are so many regions in Myanmar without proper education, social programs, and healthcare. Places where there is not even proper electricity. So many villages have suffered from the military. When the people rule Myanmar, I will go to these places and set up mental wellness and economic development programs. I will do my best.

လှမင်းကျော်

ကျွန်တော့်နာမည်က လှမင်းကျော်ဖြစ်ပြီးတော့ ဇာတိကယောနယ်ကပါ။ ကျွန်တော့်မှာ အိမ်ထောင်မရှိပါဘူး။ တပ်ထဲမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တာကတော့၁၃ နှစ် ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော် အခု အသက် ၃၀ စွန်းစွန်းပါ။ ကျွန်တော်၁၀တန်းပြီးတဲ့အချိန်မှာ အလုပ်ပတ်ရှာခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘာမှသိပ်ပြီးမရှိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အဓိကဝါသနာက အင်ဂျင်နီယာကျောင်းတက်ပြီး အဲ့ဒီနယ်ပယ်မှာပဲ အလုပ်လုပ်ချင်ခဲ့တာပါ။ ဒါပေမဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေက ရှားပါးလွန်းတော့ တပ်မတော်ကွန်ပျူတာသိပ္ပံနှင့် နည်းပညာစာမေးပွဲ ဖြေခဲ့ပြီး အလွယ်တကူပဲ အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။

တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ ၁၃ နှစ်တာ အတောအတွင်းမှာ ကျွန်တော် တာဝန်အမျိုးမျိုး ယူခဲ့ဖူးပါတယ်။ နောက်ဆုံးကတော့ ရော့တီရေတပ်အခြေစိုက်စခန်းမှာ တပ်ကြပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် အဲ့ဒီမှာ တော်တော်လေး အဆင်ပြေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်လစာက တစ်လ ၂၄၀,၀၀၀ ကျပ် ရပေမယ့် တပ်က “အာမခံ” အနေနဲ့ ၁၀,၀၀၀ ကျပ် နှုတ်ပြီး အဲ့ဒါက ဦးပိုင်ထဲကို တိုက်ရိုက်ရောက်တဲ့ ပိုက်ဆံပေါ့ဗျာ။ တစ်ခါတလေ သူတို့ရဲ့တွက်ချက်ပုံတွေပေါ် မူတည်ပြီး ပိုယူတာတောင် ရှိပါသေးတယ်။ တပ်ကြပ်မဖြစ်ခင်က ကျွန်တော် သင်္ဘောဆောက်လုပ်ရေးမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ရေတပ်က သင်္ဘောတစ်စီးဆိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ရေးတွေ လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုမျိုးအချိန်တွေဆို အလုပ်များလွန်းလို့

တစ်နေ့လုံးမှ ထမင်းတစ်နပ်ပဲ စားရတယ်။ အဲ့ဒီပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး
 အဖွဲ့ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ခဲ့ရတာကို ကျွန်တော် ဂုဏ်ယူခဲ့တယ်။
 ကျွန်တော် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာခဲ့ပြီး၊
 ဝိရိယစိုက်ပြီးလုပ်ခဲ့ပေမယ့်မတော်တဆမှုတစ်ခုဖြစ်ပြီးတော့
 ခေါင်းထိပြီး ခွဲစိတ်မှုတစ်ခု လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီနောက်ပိုင်းမှာတော့
 ဆေးရုံက ကျွန်တော့်ကို ဝါဒဖြန့်တဲ့အလုပ်တွေနဲ့
 စစ်တပ်မှတ်တမ်းတွေလိုမျိုး သက်သာတဲ့ အလုပ်တွေကိုသာပေးဖို့
 စီနီယာတွေကို ညွှန်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်နေရာကနေ
 ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ပြည်သူတွေဖက်ကို ပူးပေါင်းခဲ့တာ စက်တင်ဘာလမှာပါ။
 အဲ့ဒီလိုလုပ်ဖို့ဆုံးဖြတ်ရတဲ့အကြောင်းရင်း အများကြီးရှိပါတယ်။
 အဲ့ဒီအကြောင်းပြချက်တွေထဲက တစ်ခုကတော့ အာဏာသိမ်းပြီး
 နောက်ပိုင်း ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူတွေအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့
 ရက်စက်ယုတ်မာမှုတွေကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က
 ဆိုရှယ်မီဒီယာကို ခိုးသုံးနေခဲ့တော့ အကုန်မြင်ခဲ့ရပြီး
 အဲ့ဒီအဖြစ်အပျက်တွေကို လက်မခံနိုင်ခဲ့ဘူး။ နေ့တိုင်း
 ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာ အဲ့ဒါကိုပဲ တွေးနေမိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ပြောရင်
 ယုံချင်စရာတောင် မရှိဘူး။ အာဏာသိမ်းပြီး သိပ်မကြာခင်မှာပဲ
 ဌာနအားလုံးအတွက် တာဝန်ရှိတဲ့ခေါင်းဆောင်က မြသွဲ့သွဲ့ခိုင်တို့၊
 ကြယ်စင်တို့လို ဆန္ဒပြတဲ့ မိန်းကလေးငယ်တွေ အပစ်သတ်ခံရတာက
 ဘာလို့ ပြဿနာ မဟုတ်ရသလဲဆိုတာ ရှင်းပြဖို့
 ရေတပ်အခြေစိုက်စခန်းမှာ ပွဲတစ်ခုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ လူသေမှုတွေအပေါ်
 ဆိုရှယ်မီဒီယာတွေက စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်တက်နေတာမို့လို့

လူတွေအနေနဲ့ အဲဒီသေမှုသေခင်းတွေကို သူတို့ အကောင့်တွေမှာ fol-
lower များလာအောင် လိုက်ဖွဲ့နေတာကြောင့်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အဲဒါတွေက ရက်စက်ယုတ်မာမှုတွေပဲဆိုတာကို
ကျွန်တော်ကတော့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ထွက်လာရတဲ့ နောက်ထပ်အကြောင်းပြချက်တစ်ခု
ကတော့ အာဏာသိမ်းမှုအတွက် အကြောင်းပြချင်လို့
ဇာတ်လမ်းဆင်ထားတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ မဲသမားမှုကြောင့်ပါ။ အဲဒါက
အဓိပ္ပာယ်မရှိဘဲ အရေခြုံ ဇာတ်လမ်းတစ်ခုပဲဆိုတာ
ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ၂၀၁၀ နဲ့ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာတုန်းက
ကျွန်တော် တပ်ထဲကနေ မဲပေးဖူး ပါတယ်။ ၂၀၁၀ မှာတုန်းက
ကျွန်တော်တို့ မဲရုံထဲမဝင်ခင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့တပ်ရင်းမှူးက
မိန့်ခွန်းတစ်ခုပြောခဲ့ပါတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို
“စစ်တပ်နဲ့အနီးစပ်ဆုံးပါတီ” (ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်
ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီကို ဆိုလိုပါသည်) ကို မဲပေးဖို့ အတိအလင်းပြောခဲ့တာ
ပါ။ သူက “ဖိတ်ချင်းဖိတ် ကိုယ့်အိတ်ထဲဖိတ်” ဆိုတဲ့စကားပုံကို
သုံးခဲ့ပါတယ်။ ဆိုလိုချင်တာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ
ဥပဒေအသစ်ကြောင့် အာဏာတချို့ကို ပြည်သူလက်ထဲ
လွှဲပေးရမှာဖြစ်ပေမယ့် စစ်တပ်ကိုမဲပေးမယ်ဆိုရင်
ဆုံးရှုံးမှုအနည်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်မယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။
အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော်က ကလေးပဲရှိသေးတော့
သူပြောတဲ့အတိုင်း USDP ကို မဲထည့်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါ ခြိမ်းခြောက်တာ
မဟုတ်ဘူးလား။ အဲဒါ ရွေးကောက်ပွဲမဲလိမ့်တာ မဟုတ်ဘူးလား။

ပြီးတော့ ၂၀၁၅ မှာ ကျွန်တော် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ မဲဆွယ်ပွဲတွေကို အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ခဲ့ပြီး အွန်လိုင်းပေါ်မှာ စတစ်ကာတွေ၊ ပုံတွေ တင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အကောင့်က အရမ်းကို NLD ဖက် ရောက်လွန်းတော့ စစ်တပ်ထဲက တစ်ယောက်ယောက်က တိုင်လိုက်တာ ဖြုတ်ချခံလိုက်ရပါတယ်။ NLD နဲ့ ကျွန်တော် တန်ဖိုးထားတဲ့အရာတွေချင်းတူညီပြီး သူတို့အနေနဲ့ နိုင်ငံကို ပိုတိုးတက်ပြီး သာယာဝပြောအောင်လုပ်ချင်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ၂၀၁၅ မှာလွတ်လွတ်လပ်လပ် မဲပေးခွင့်ရခဲ့တဲ့အချိန် NLD အတွက် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ပဲ မဲပေးခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ၂၀၂၀ မှာ ဘာလို့မဲမပေးနိုင်ခဲ့သလဲဆိုတော့ စစ်တပ်က ကျွန်တော့်အတွက် မဲထည့်ခဲ့လို့ပါ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ မဲပေးပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ အလုပ်လုပ်ပုံက ဒီလိုပါ။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မှာ စခန်းမှာမရှိနိုင်တဲ့သူတွေအတွက် စီစဉ်ထားပေးတဲ့ကြိုတင်မဲ ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့တပ်ရင်းမှာ လူ ၁၀၀ ကျော် ရှိပေမယ့် အဲဒီနေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ထဲက ၁၅ ယောက်ပဲ မဲပေးခွင့်ရှိခဲ့တယ်။ စစ်ဦးစီးချုပ်လိုမျိုး စီနီယာတွေပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး မဲပေးဖို့ အဆင်သင့် ပြင်ထားခဲ့ကြပေ မယ့် ကျွန်တော်တို့အတွက် ကြိုတင်မဲတွေ ထည့်ပြီးသွားပြီဆိုပြီး ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါက မဲလိမ်တာမဟုတ်ဘူးလား။ ပြည်သူတွေရဲ့ဆန္ဒကိုကြောက်တဲ့ စစ်တပ်က ကျွန်တော်တို့ကို ဖယ်ထုတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းပြချက်တွေကြောင့် ကျွန်တော် ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်လာခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်ကို ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ် PDF က တစ်ယောက်ယောက်နဲ့

အဆက်အသွယ်လုပ်ပေးနိုင်မယ့် မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ကို
 ဆက်သွယ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလူကနေတစ်ဆင့် ကျွန်တော့်ကို
 လွတ်မြောက်နယ်မြေကလူတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။
 ကျွန်တော့်နားက စစ်သားတွေကို ယုံလို့မရခဲ့ပါဘူး။
 တာဝန်ခွဲပေးတဲ့အခါမှာ မတူတဲ့အဖွဲ့တွေကို စုထားပေးတာကြောင့်
 အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက ဘယ်သူက အပြင်ရောက်ပြီးပြီ၊
 ဘယ်သူက မရောက်သေးဘူးဆိုတာသိဖို့ ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။
 စစ်တပ်ကနေလည်း တပ်ပြေးတွေကိုဖမ်းမိပြီး စစ်ဆေးနေတယ်ဆိုတဲ့
 ဝါဒဖြန့်သတင်းတွေကိုလည်း ကြားခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီတွေထဲမှာ
 အမှန်တရားဘယ်လောက်ပါလဲဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော်မသိဘူး။
 ကျွန်တော်ထွက်လိုက်ရင် ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်မိသားစုအပေါ်
 ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်တယ် ဆိုတာကိုတော့ တွေးပူမိခဲ့တာအမှန်ပါပဲ။
 စစ်တပ်ထဲမှာ ၁၃ နှစ် နေခဲ့ဖူးတဲ့ စစ်သားတစ်ယောက်ကို
 ပြည်သူတွေက လက်ခံနိုင်မလား ဆိုတာကိုလည်း စိုးရိမ်မိခဲ့ပါတယ်။
 အဲ့ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်ထွက်ဖို့ အစီအစဉ်ဆွဲနေပေမယ့် ဘာမှ
 ရေရေရာရာမပြင်ဆင်ရသေးခင်မှာ ယောမှာရှိတဲ့ ကျွန်တော့်ဇာတိရွာကို
 စစ်တပ်က တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့အရပ်သား ၁၈
 ယောက်ကိုသတ်ပြီး အိမ်အများစုကို မီးရှို့ခဲ့တယ်။ လူကြီးတွေရော၊
 လူငယ်တွေရော ရက်ရက်စက်စက် အသတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ လုံးဝ
 မခံရပ်နိုင်အောင်ဖြစ်ပြီး ကျွန်တော် ငိုခဲ့ရတယ်။ အဲ့ဒီလိုမျိုး
 ရက်စက်ယုတ်မာမှုတွေကို ဘယ်လိုလူမျိုးက လက်ခံနိုင်တာလဲ။
 လူသားချင်း စာနာစိတ်ကလေးနည်းနည်းရှိနေတဲ့ လူမျိုးတောင် အဲ့ဒီလို
 အပြုအမူတွေကို လက်ခံမှာမဟုတ်ဘူး။

ကျွန်တော့်လက်ထဲမှာ ပိုက်ဆံအများကြီးမရှိခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်ထွက်ပြေးတာကိုကူညီဖို့အတွက် စက်တင်ဘာလမှာ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့က ပိုက်ဆံပို့ပေးခဲ့ပါတယ်။ ရေတပ်စခန်းကနေ ထွက်ဖို့ စခန်းနဲ့စည်းခြားထားတဲ့ ချောင်းတစ်ခုကို ဖြတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော် အများကြီးတွေးခဲ့တယ်။ ငါ ဒီမြစ်ကိုဖြတ်ဖို့ပဲလိုတာ၊ အဲ့ဒါပြီးရင် အပြင်မှာ ဘာအခက်အခဲပဲလာလာ ငါရင်ဆိုင်မယ်ဆိုပြီးတော့။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မတရားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရဲ့အကျိုးအတွက် အလုပ်လုပ်ပေးမယ့်အစား ကျွန်တော်အလုပ်လုပ်ပေးနေတဲ့ ပြည်သူတွေအတွက် အသက်ပေးနိုင်တယ်ဆိုတာကို သိလိုက်ရတဲ့ အတွက် အဲ့ဒီအန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ရဲခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ဘယ်သူ့ကိုမှ သတ်ဖြတ်ခြင်း ဒါမှမဟုတ် နှိပ်စက်ခြင်းမလုပ်ပါဘူးလို့ သစ္စာဆိုခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုသစ္စာဆိုခဲ့ပြီး သစ္စာမှန်ရင် ကျွန်တော် အောင်အောင်မြင်မြင် လွတ်မြောက်နိုင်ဖို့ မျှော်လင့်ခဲ့ပါတယ်။

လှေ အသေးလေးတစ်စင်းကို ငှားဖို့ ကျွန်တော် တိတ်တိတ်လေး စီစဉ်နိုင်ခဲ့ပြီး မိုးရွာနေတဲ့ညတစ်ညမှာ ကမ်းနားကနေ စောင့်နေခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီဧရိယာတစ်ခုလုံးက စစ်တပ်နယ်မြေဖြစ်တဲ့အတွက် ကန့်သတ်ထားတာမို့ လှေက လာ၊ မလာ ကျွန်တော်မသိခဲ့ဘူး။ ၄၅ မိနစ်လောက် စောင့်ပြီးသွားတော့ လှေနဲ့ လှေသူကြီးက အကွေ့လေးကနေ ပေါ်လာတာကို မိုးရေတွေကြားထဲကနေ တွေ့ခဲ့ရတဲ့အချိန်မှပဲ အသက် ရှူနိုင်တော့တယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို ဘာမှမပြောဘဲ မြစ်ရဲ့တစ်ဖက်ကမ်းကို ခေါ်သွားပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒါပြီးတော့ တက္ကစီရှာရမယ့်အချိန် ရောက်လာပါတယ်။

သိပ်မရှာလိုက်ရပါဘူး။ ကားထဲရောက်တာနဲ့ ကျွန်တော့်စီခွဲနေတဲ့ အဝတ်တွေကို လဲပြီး ကားဆရာကို အနီးနားက မြို့ငယ်တစ်ခုဆီကိုမောင်းဖို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

အဲ့ဒီမြို့ကိုရောက်တော့ မနက်စာစားပြီး အိပ်လို့ရနိုင်မယ့် လုံခြုံတဲ့နေရာတစ်ခုကို တွေ့ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် Wave app ကို သုံးပြီး ပိုက်ဆံနည်းနည်းထုတ်ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ဆင်းမကဒ်ကို ထုတ်ထားလိုက်ပါတယ်။ အဲ့ဒီနောက်မှာတော့ ကားတစ်စီးငှားပြီး ကျွန်တော် ခရီးဆက်ပါတယ်။ ကားထဲမှာက ကျွန်တော်ရယ်၊ ကားဆရာနဲ့ သူ့အမျိုးသမီး ရယ်ပါတယ်။ သူတို့က ကိုယ်ချင်းစာပေးပြီး ကျွန်တော့်ကို အများကြီး ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေ အများကြီးရှိပေမယ့် ကျွန်တော့်မှာပြစ်ရာဆိုလို့ ကျောင်းသားကတ်ပဲရှိတော့ ကားဆရာက ကျွန်တော့်ကို အခေါက်တိုင်း ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အိတ်ကိုတောင် သူ့အမျိုးသမီးအိတ်လို့ ပြောပေးခဲ့လို့ ဘယ်သူမှ အဲ့ဒီအိတ်ကို ဖွင့်မစစ်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှာပဲ စစ်သားတွေက တခြားကားတွေက ကုန်သေတ္တာတွေနဲ့ အိတ်တွေကို ဖွင့်ဖောက်စစ်ဆေးနေတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

လွတ်မြောက်နယ်မြေကိုရောက်တဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော်နဲ့ ယုံကြည်ချက်ခြင်းတူတဲ့လူတွေကို တွေ့ခဲ့ရပြီး ကျွန်တော်တို့ ဒီမတရားမှုတွေနဲ့ စကစကို တိုက်ခိုက်ဖို့ အတူတူအလုပ်လုပ်သင့်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ပြည်သူတွေဆီက အာဏာကို မတရားခိုးယူသွားတဲ့လူတွေအောက်မှာ တာဝန်မထမ်းသင့်ပါဘူး။ ကျွန်တော် အခုတော်လှန်ရေးအတွက်

ကူညီဖို့ရှိနေပါတယ်။ အဲ့ဒါက ကျွန်တော့်ရဲ့ ပထမဦးစားပေးပါ။ ကျွန်တော့်အသက်ကိုတောင် ပေးဖို့အသင့်ရှိပါတယ်။ တော်လှန်ရေး အောင်မြင်သွားရင် ကျွန်တော် အရပ်သားတစ်ယောက်အနေနဲ့ပဲ နိုင်ငံတာဝန်ဆက်ထမ်းမှာပါ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပညာရေး၊ လူမှုရေးနဲ့ ကျန်းမာရေး ကောင်းကောင်းမွန်မွန်မရှိတဲ့နေရာတွေ အများကြီးပါ။ လျှပ်စစ်မီးတောင်မရှိတဲ့နေရာတွေ ရှိပါတယ်။ စစ်တပ်ကြောင့် ရွာပေါင်းများစွာ ခံစားခဲ့ရပြီးပါပြီ။

ပြည်သူတွေအာဏာပြန်ရတဲ့အခါ ကျွန်တော် အဲ့ဒီလိုနေရာတွေဆီ သွားပြီး စိတ်ကျန်းမာရေး အသိပေးအစီအစဉ်တွေနဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်ဖို့ အစီအစဉ်တွေ စပြီးလုပ်ပါမယ်။ ကျွန်တော် အကောင်းဆုံး ကြိုးစားသွားမှာပါ။

Thuza Lwin

I'm Thuza Lwin, 38 years old. I was never a soldier myself, but my brother is and my father was, and I married a soldier too. I am from Mawlamyine Township and my husband is from Taikyikyi, Ahpyauk. My father's military career was under the Mawlamyine South-East Military Command, so I grew up in the barracks. My dad fought bravely for the army at Three Pagodas Pass, etc. He was badly injured, broken, and left the military when he was no longer useful to them. He became bitter and cynical about the army and did not want to even hear the word soldier anymore—it didn't matter that his son, my brother, was a military officer.

After I grew up I moved around a little bit, including studying in Yangon, before meeting my husband, who was a military captain at the time. When we married in 2011, my father stopped talking to me. He died soon after without even meeting my husband—he had a saying late in his life, “If you want to become poor slowly, let your son become a soldier. If you want to become poor quickly, let your daughter marry a soldier”. Dad's pathway through the military defined his life and his bitter death. I respected him but had to disregard his opinion of my future husband.

I created my own path and walked on it.

My husband is a good man. He was injured during combat in Rakhine State and had steel plates put inside his legs. They are not strong anymore. After the operation, when he realized he would be in pain for the rest of his life, he asked for permission to retire from the army, but he was denied. Instead, he grinned and bore it, rising to the rank of major. We have an infant daughter and nine-year-old son and most recently were living at the Kalaw battalion.

Living in the barracks can be tough, but since I grew up in military compounds I'm used to it. There is constant bullying within the military hierarchy. For example, if a soldier is genuinely sick and requires rest, their superiors will still physically

force them to work. I saw this kind of thing all the time. My recent life up until the 1 February 2021 coup was better than most though, because of my husband's high rank.

Now, living life outside the army at a time of revolution, my son has forgotten even how to use chopsticks. He asked me recently if we had become poor, because of our new difficult living conditions. I tried to explain how we are taking back the power and remedying injustice. I comforted my son and told him he is not poor because he can still attend school. Still, it's not easy.

Since the 1 February 2021 the coup, I have grown so mad. Everyone knew the National League for Democracy won the election, it was overwhelming, everywhere you looked you saw red, the party's color. How could the generals do this? The army eats what the people provide. It is funded by the public to protect the public. The army cannot just insult the people, kill them, treat them as an enemy. It is unacceptable. I don't understand how some in the military used the coup as an opportunity to steal from the people.

I will always remember the morning of the coup. My husband looked at me and said with gravity, "Something that should not happen has happened". He was assigned to a security program the following day, managing street protests. We talked and decided that I should leave the barracks. So, on 3 February, I took the children and went to my home village to lay low. My husband continued his work and we kept texting on the phone. After a week he called me: "This week was OK, but next week I will be given the order from above to tell my troops to shoot and crack down with force. I cannot do that".

My husband left the army on 10 February 10, came to us on 11 February, and then he disappeared on 12 February. I didn't hear from him for over two months until 22 April when his escape was made public in the media. It was hard. He had been keeping quiet about where he was and what he was doing for our safety. But once his departure was confirmed within the army, he knew we were at risk and had to join him. It was so good to hear his voice. I really thought he was dead.

I found out that he was the very first soldier to leave the army and was the only major to do so for a long time; until now only three majors have joined the revolution. He was the 2021 pioneer who first reached the liberated areas that would later become home to many ex-soldiers. After saying goodbye to us on 12 February, he traveled far and directly walked up to soldiers at war with the Myanmar military and said, "I am from this battalion, I'm a major, and I seek asylum here because I cannot accept the military coup". He wasn't trusted at first. They watched him constantly.

After 22 April the State Administration Council (SAC) disseminated pictures of our family everywhere, with the caption "This is the major's family who murder people". We were in danger. I gathered my children and took the bus towards the liberated areas where my husband was waiting for us. People were suspicious of us and I had to lie constantly along the way. I told one military man that my husband drove trucks in the jungle because he could tell we were a military family.

Once we got far enough, we were met by people with guns that my husband had arranged to guide us to our final destination. At that time shelling started. I felt like it was never going to end. Our chaperones told me not to be afraid and I told my children the same. But to be truthful, I was really scared. In my previous life in the army, these men were considered rebels. I was being protected, but I felt like I had been arrested by 'rebels'. We had to go five or six hours through the conflict zone. Whenever SAC soldiers were close, we had to run. At the end of all that, my husband was not even at the camp we were delivered to. He was on active operations in the jungle.

My kids and I still don't see my husband much. He is always leading combat brigades against the SAC. They have a saying in the army that he often quotes to me when he visits: "In the army, you will be apart from your husband, whether he is alive or dead". Now he is a people's soldier, this truth remains the same. But it is much better now he does not wear the Myanmar military uniform. Now my soul is clean and we are loved by the people, even if we are apart. I never show him my tears.

Our life was not very secure in Kayin State throughout 2021. We had to run from fighting, in the Karen National Liberation Army's (KNLA's) Brigade One area, and again when the fighting broke out near our place in Lay Kay Kaw. Things got better for us once People's Soldiers and People's Embrace and other organizations started supporting the families of soldiers who left the army. But not better for my husband, he still lives like a guerilla fighter.

He actually hurt himself during combat recently. He fell into a ditch and did something to his legs again. They are not broken, but his mobility is bad. He has become thin and weak. The KNLA says they still need him, so he still fights and strategizes with the revolutionary forces. Our kids feel sad when they see other families with fathers who are at home and taking care of them, playing with them. I comfort myself by thinking, "He is fighting for all the people, and not for his own self-interest". Recently, I asked my husband if he regretted giving up his status and leaving the army. He replied: "Why would I? The kids on the streets are giving up their lives". I am very proud of him. He never seeks the spotlight. He only has integrity.

As for me, I try to live peacefully, look after my children and give handicraft and sewing training sessions to anyone who is interested. Everyone respects us because of my husband's revolutionary activities, even people high in the Karen National Union. I help distribute aid from the people and plan for further arrivals of soldiers who leave the security forces.

I tell people still in the army to leave as it won't be easy in the future. Many on the inside are depressed. Some tell me that the army has spread rumors that they planted mines outside the bases, to prevent escapes. They tell me my life is actually more secure than theirs; they feel like pariahs, like prisoners.

I have lost contact with my brother, who is an officer. I don't know where he is. I don't think he will join the people. He prefers the way of the generals: eating good food off a gold plate in an air-conditioned room, while all around low-ranking soldiers are hungry, hungry until they give their lives in combat and are

left to rot in the dirt. Ground troops get nothing in the army; it is a scam.

We all look forward to a better future after military rule is over.

သူဇာလွင်

ကျွန်မနာမည်က သူဇာလွင်လို့ခေါ်ပြီး ကျွန်မအသက်က ၃၈ နှစ်ပါ။
 ကျွန်မကိုယ်တိုင်ကတော့ စစ်သားမဟုတ်ပေမယ့်
 စစ်သားတစ်ယောက်နဲ့ အိမ်ထောင်ကျခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက
 မော်လမြိုင်ဇာတိဖြစ်ပြီး အမျိုးသားကတော့ အဖျောက်မြို့၊
 တိုက်ကြီးမြို့နယ်ကပါ။ ကျွန်မအဖေကလည်း တပ်ထဲကပါ။
 မော်လမြိုင်အရှေ့တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်ကဆိုတော့ ကျွန်မလည်း
 ငယ်ငယ်တုန်းက စစ်တပ်ထဲမှာ ကြီးပြင်းလာတာပါ။
 ဘုရားသုံးဆူဂိတ်လိုတိုက်ပွဲတွေမှာ ကျွန်မအဖေက စစ်တပ်အတွက်
 သတ္တိရှိရှိ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဖေက ဆိုးဆိုးဝါးဝါးဒဏ်ရာရ၊
 ကျိုးပဲ့ပြီး စစ်တပ်အတွက် အသုံးမဝင်တော့တဲ့အခါမှာ
 သူထွက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီနောက်ပိုင်း သူက စစ်တပ်နဲ့ပတ်သက်လာရင်
 ခါးခါးသီးသီး မုန်းတီးနာကျည်းသွားခဲ့ပြီး
 စစ်သားဆိုတဲ့စကားလုံးကိုတောင်မှ မကြားချင်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့
 သူထင်သလိုမဖြစ်ခဲ့ဘဲ သူ့သား၊ ကျွန်မအစ်ကိုက
 စစ်တပ်အရာရှိတစ်ယောက် ဖြစ်လာပါတယ်။

ကျွန်မ ကြီးလာတော့ ကျွန်မအမျိုးသားနဲ့မတွေ့ခင် ရန်ကုန်မှာ
 ပညာသင်တာအပါအဝင် နေရာအရွှေ့အပြောင်း
 နည်းနည်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်တုန်းက သူက စစ်တပ်ထဲက
 ဗိုလ်ကြီးပါ။ ကျွန်မတို့၂၀၁၁ မှာ လက်ထပ်ကြတော့ အဖေက ကျွန်မကို
 စကားမပြောတော့ပါဘူး။ ကျွန်မအမျိုးသားကို တွေ့တောင်
 မတွေ့လိုက်ရဘဲ သိပ်မကြာခင်မှာ အဖေ ဆုံးသွားပါတယ်။

သူနောက်ပိုင်းမှာ ပြောနေကျစကားတစ်ခု ရှိပါတယ်။ “မင်း ဖြည်းဖြည်းချင်း ဆင်းရဲချင်ရင် သားကို စစ်သားလုပ်ခိုင်းပြီး မြန်မြန်ဆင်းရဲချင်ရင်တော့ သမီးကို စစ်သားနဲ့ပေးစားလိုက်ပါ” ဆိုတာပါ။ အဖေ့ရဲ့စစ်သားဘဝတစ်လျှောက်က သူ့ရဲ့ဘဝနဲ့ သူ့ရဲ့ခါးသီးတဲ့သေဆုံးမှုကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ အဖေ့ကို လေးစားခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မအနာဂတ်အမျိုးသားအပေါ်ထားခဲ့တဲ့ သူ့ရဲ့အမြင်ကိုတော့ အရေးမထားခဲ့ပါဘူး။

ကျွန်မကိုယ်ပိုင်လမ်းဖောက်ခဲ့ပြီး ကိုယ်ဖောက်တဲ့လမ်းပေါ် ကိုယ်လျှောက်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မအမျိုးသားက လူကောင်းတစ်ယောက်ပါ။ ရခိုင်ပြည်နယ်က တိုက်ပွဲတစ်ခုမှာ သူ့ဒဏ်ရာရခဲ့ပြီး ခြေထောက်တွေထဲမှာ စတီးချောင်းထည့်ထားရပါတယ်။ ခြေထောက်တွေက ကောင်းကောင်းမသန်တော့ဘူးပေါ့။ ခွဲစိတ်မှုပြီးသွားတော့ သူ တစ်သက်လုံး ခြေထောက်မသန်တော့ဘူးဆိုတာ သိလိုက်တဲ့အချိန်မှာ အငြိမ်းစားယူဖို့တင်ပေမယ့် အငြင်းခံရတယ်။ အဲ့ဒါကို သူလက်ခံခဲ့ရပြီးနောက်ပိုင်း ဗိုလ်မှူးအဆင့်အထိ သူရာထူးတက်သွား ပါတယ်။ ကျွန်မတို့မှာ မွေးကင်းစ သမီးလေးတစ်ယောက်ရယ်၊ အသက်၉ နှစ်အရွယ် သားတစ်ယောက်ရယ်ရှိပြီးတော့ လတ်တလောနေခဲ့တာက ကလောတပ်ရင်းမှာပါ။

စစ်တပ်လိုင်းခန်းတွေမှာနေရတာက ခက်ခဲနိုင်ပေမယ့် ကျွန်မက စစ်တပ်စခန်းတွေထဲမှာ ကြီးလာခဲ့တဲ့လူဆိုတော့ အကျင့်ဖြစ်နေပါပြီ။ စစ်တပ်ထဲမှာ ရာထူးကြီးတဲ့လူက ရာထူးငယ်တဲ့လူကို အနိုင်ကျင့်တာမျိုး အမြဲတမ်းဖြစ်နေလေ့ရှိပါတယ်။ ဥပမာ -

စစ်သားတစ်ယောက်က တကယ်ကိုဖျားနေလို့ အနားယူဖို့ လိုတယ်ဆိုရင်တောင်မှ အထက်အရာရှိက ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဖိအားပေးပြီး အလုပ်လုပ်ခိုင်းပါတယ်။ အဲဒီလိုမျိုးအဖြစ်အပျက်တွေ အမြဲတမ်းတွေ့နေရတယ်။ အမျိုးသားက ရာထူးကြီးတော့ ကျွန်မရဲ့နောက်ပိုင်းဘဝက သူများတွေထက်စာရင် ပိုကောင်းခဲ့ပါတယ်။

အခုတော်လှန်ရေးကာလမှာ တပ်အပြင်ဘက်မှာနေရတော့ ကျွန်မသားက တူဘယ်လိုသုံးရမလဲဆိုတာတောင် မေ့သွားပြီ။ ကျွန်မသားက တစ်လောကပဲ ကျွန်မကို မေးခဲ့သေးတယ်။ ကျွန်မတို့ ဆင်းရဲသွားလို့လားတဲ့။ စစ်တပ်အပြင်ဘက်က ကျွန်မတို့နေထိုင်ရတဲ့ အခြေအနေတွေကြောင့်ပေါ့လေ။ ကျွန်မတို့က အာဏာကို စစ်တပ်ဆီကနေ ပြန်ယူနိုင်ဖို့နဲ့ မတရားမှုကို ပပျောက်အောင် ကြိုးစားနေကြတာဆိုတာ ကျွန်မ သူ့ကိုရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက သားကို သူ့ကျောင်းတက်နေနိုင်သေးတဲ့အတွက် မဆင်းရဲသေးဘူးလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်နေ့ အာဏာသိမ်းကတည်းကနေပြီး ကျွန်မ တဖြည်းဖြည်း စိတ်ပိုတိုလာတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ NLD နိုင်သွားတာကို အကုန်သိပါတယ်။ တော်တော်လေး သိသာခဲ့ပြီး၊ ဘယ်နေရာကြည့်လိုက်ကြည့်လိုက် ပါတီအရောင်အနီတွေချည်းပဲ။ ဗိုလ်ချုပ်တွေက ဘယ်လိုတောင်လုပ်နိုင်ရတာလဲ။ စစ်တပ်ဆိုတာ ပြည်သူ့ကျွေးတာစားနေရတာ၊ ပြည်သူ့ကိုကာကွယ်ဖို့ ပြည်သူ့ကထောက်ပံ့ပေးထားတာ။ စစ်တပ်က ပြည်သူ့ကို ဇော်ကားချင်တိုင်း ဇော်ကား၊ သတ်ချင်တိုင်း သတ်ပြီး ရန်သူလို ဆက်ဆံလို့မရဘူး။ ဒါကို လက်ခံနိုင်စရာအကြောင်း လုံးဝမရှိဘူး။

စစ်တပ်ထဲကလူတချို့က အာဏာသိမ်းတာကို အခွင့်အရေးယူပြီး ပြည်သူတွေဆီက ခိုးနိုင်ကြတာကို ဘယ်လိုမှနားမလည်နိုင်ဘူး။

အဲ့ဒီ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် မနက်ခင်းကို ကျွန်မ အမြဲတမ်း မှတ်မိနေမှာပါ။ ကျွန်မအမျိုးသား ကျွန်မကိုကြည့်ပြီး လေးလေးပင်ပင်နဲ့ ပြောခဲ့တယ် “မဖြစ်သင့်တာတစ်ခုခုတော့ ဖြစ်သွားပြီ” ဆိုပြီးတော့။ နောက်ရက်ကျတော့ လမ်းပေါ်ဆန္ဒပြတာတွေကို စီမံခန့်ခွဲဖို့ လုံခြုံရေးအစီအစဉ်တစ်ခုမှာ တာဝန်ချထားပေးခံရတယ်။ ကျွန်မတို့တိုင်ပင်ခဲ့ကြပြီး ကျွန်မအနေနဲ့ စစ်တပ်လိုင်းခန်းကနေ ထွက်သွားသင့်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒါနဲ့ ဖေဖော်ဝါရီ ၃ ရက်ရောက်တော့ လူမသိအောင်နေဖို့ ကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး ကျွန်မရဲ့ဇာတိရွာကို ပြန်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်မအမျိုးသားက သူ့အလုပ်သူဆက်လုပ်နေခဲ့ပြီး အဲ့ဒီအတောအတွင်းမှာလည်း ကျွန်မတို့ စကားတွေ ဆက်ပြောနေခဲ့ပါတယ်။ တစ်ပတ်ကြာတော့ သူ ကျွန်မဆီ ဖုန်းဆက်လာတယ် “ဒီတစ်ပတ်ကတော့ အဆင်ပြေပါတယ်။ နောက်တစ်ပတ်ကျရင်တော့ အထက်ကနေပြီး ကိုယ့်အောက်က တပ်သားတွေကို ဆန္ဒပြသူတွေကို ပစ်ခတ်ပေးဖို့ ပြောလာလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်တိုင် အဲ့ဒီလိုတော့မလုပ်နိုင်ဘူး” ဆိုပြီး ပြောခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မအမျိုးသားက စစ်တပ်ကနေ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့မှာ ထွက်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ဆီ ၁၁ ရက်နေ့မှာ ရောက်လာခဲ့ပြီး ၁၂ ရက်နေ့မှာ ပြန်ထွက်သွားပြန်တယ်။ ကျွန်မ သူ့ဆီက ၂ လလောက် ဘာမှမကြားခဲ့ရဘူး။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၂ ရောက်တော့ သူ့ရဲ့ တပ်ထဲကလွတ်မြောက်မှုက မီဒီယာမှာပါလာပြီး အကုန်သိသွား

ပါတယ်။ အဲ့ဒီတုန်းက တော်တော်လေး ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ သူဘယ်မှာရှိပြီး ဘာတွေလုပ်နေခဲ့လဲဆိုတာကို ကျွန်မတို့လုံခြုံရေး အတွက် သူမပြောပြခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူထွက်သွားတာကို စစ်တပ်ထဲမှာ အတည်ပြုလိုက်တာနဲ့ ကျွန်မတို့ အန္တရာယ်ရှိနေပြီး သူ့ဆီသွားပေါင်းဖို့လိုလာပြီဆိုတာကို သူသဘောပေါက်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့အသံကြားရတာ ကျွန်မ တော်တော်လေး စိတ်သက်သာရာရသွားခဲ့ပါတယ်။ သူသေသွားပြီလို့ ထင်နေခဲ့တာလေ။

သူက စစ်တပ်ကနေထွက်လာတဲ့ ပထမဆုံးစစ်သားဖြစ်ပြီးတော့ ဒီကာလအတွင်းမှာ ဒီလိုလုပ်တဲ့ တစ်ဦးတည်းသောဗိုလ်မှူးဆိုတာကို သိလိုက်ရပါတယ်။ အခုထိတော့ တော်လှန်ရေးနဲ့ပူးပေါင်းလာတဲ့ ဗိုလ်မှူးက စုစုပေါင်း၃ ယောက်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ CDM လုပ်တဲ့ စစ်သားများစွာရဲ့ အိမ်ဖြစ်လာမယ့် လွတ်မြောက်နယ်မြေတွေကို သူက ၂၀၂၁ မှာ ပထမဆုံးရောက်ခဲ့တဲ့သူပါ။ ကျွန်မတို့ကို ဖေဖော်ဝါရီ ၁၂ ရက်နေ့မှာ နှုတ်ဆက်ပြီးတော့ အဝေးကြီးကို သူ ခရီးထွက်သွားခဲ့ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေဆီကို တိုက်ရိုက်သွားပြီး “ကျွန်တော်က ဒီတပ်ရင်းကဗိုလ်မှူးပါ။ ကျွန်တော် အာဏာသိမ်းတာကို လက်မခံနိုင်လို့ ဒီမှာခိုလှုံပါရစေ” လို့ သွားပြောခဲ့ပါတယ်။ အစပိုင်းတော့ သူ့ကို မယုံခဲ့ကြဘူး။ အမြဲတမ်း စောင့်ကြည့်နေခဲ့ကြပါတယ်။

ဧပြီ ၂၂ နောက်ပိုင်းမှာ “လူသတ်တဲ့ ဗိုလ်မှူးရဲ့မိသားစုပါ” ဆိုပြီး စစ်ကောင်စီက ကျွန်မတို့မိသားစုရဲ့ပုံတွေကို နေရာတကာ ဖြန့်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့အတွက် အန္တရာယ်ရှိနေတာကြောင့် ကလေးတွေကိုခေါ် ပြီး ကျွန်မအမျိုးသားစောင့်နေတဲ့

လွတ်မြောက်နယ်မြေကိုသွားဖို့ ဘတ်စ်ကားပေါ် တက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ကို တစ်လမ်းလုံး သံသယတွေနဲ့ အမေးမြန်းခံခဲ့ရပြီး ကျွန်မတောက်လျှောက်လိမ်ခဲ့ရပါတယ်။ တပ်သားတစ်ယောက်က ကျွန်မတို့ကို စစ်တပ်မိသားစုမှန်း ရိပ်စားမိသွားတာကြောင့် ကျွန်မအမျိုးသားက တောထဲမှာ ကုန်ကားမောင်းတာဖြစ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့ရပါတယ်။

ကျွန်မတို့ တော်တော်ဝေးဝေးရောက်တဲ့အခါ ကျွန်မအမျိုးသား စီစဉ်ထားပေးတဲ့ လက်နက်ကိုင်အကြီးအကဲတွေနဲ့ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာပဲ ဗုံးသီးတွေ တောက်လျှောက်အကြံခံခဲ့ရတာက ဘယ်တော့မှ မပြီးတော့မလို ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ စစ်သားတွေက ကျွန်မကိုရော ကလေးတွေကိုပါ မကြောက်ဖို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ အမှန်အတိုင်းပြောရရင်တော့ ကျွန် မတော်တော်ကြောက်နေခဲ့တာ။ ကျွန်မရဲ့စစ်တပ်ထဲက ဘဝမှာတုန်းက ဒီလူတွေကို သူပုန်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားခဲ့တာပါ။ ကျွန်မကို သူတို့က ကာကွယ်ထားပေးပေယ့် ကျွန်မစိတ်ထဲမှာ ငါကတော့ “သူပုန်တွေ” ရဲ့ ဖမ်းထားတာ ခံလိုက်ရပြီလို့ပဲ တွေးမိနေခဲ့ပါတယ်။ တိုက်ပွဲတွေဖြစ်နေတဲ့ ဧရိယာထဲကနေ ၅ နာရီ၊ ၆ နာရီလောက် ဖြတ်သွားခဲ့ရတယ်။ စစ်ကောင်စီတပ်သားတွေနဲ့ နီးတဲ့နေရာတွေဆိုလို့ရှိရင် ကျွန်မတို့ ပြေးခဲ့ကြရပါတယ်။ အဲ့ဒါတွေအကုန်လုံးကျော်ဖြတ်ပြီးသွားတော့ ကျွန်မတို့ကို ပို့ခဲ့တဲ့စခန်းမှာ ကျွန်မအမျိုးသားက ရှိမနေပါဘူး။ သူက တောထဲမှာ စစ်ဆင်ရေးတစ်ခု သွားလုပ်နေတာပါ။

ကလေးတွေနဲ့ ကျွန်မက ကျွန်မအမျိုးသားကို အခုချိန်ထိ သိပ်ပြီးတွေ့ရလေ့မရှိပါဘူး။ သူက အမြဲလိုလို

စစ်ကောင်စီနဲ့တိုက်ပွဲဝင်တဲ့ တပ်တွေကို ဦးဆောင်နေလေ့ ရှိပါတယ်။ သူ ခဏလေးပြန်လာခဲ့တုန်းက ကျွန်မကိုပြောသွားဖူးတဲ့ စစ်တပ်ထဲကပြောနေကျ စကားတစ်ခုရှိတယ် “စစ်တပ်ထဲမှာဆိုရင် မင်းရဲ့အမျိုးသားက သေသေ၊ ရှင်ရှင် မင်းနဲ့ခွဲရလိမ့်မယ်” ဆိုပြီး။ အခု သူက ပြည်သူ့စစ်သားတစ်ယောက်ဖြစ်နေပြီဆိုပေမယ့်လည်း အဲ့ဒီစကားကတော့ မှန်နေတုန်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အခုတော့ မြန်မာစစ်တပ်ယူနီဖောင်းဝတ်ထားရတာမဟုတ်တာမို့ အရင်ကထက်စာရင် အများကြီး ပိုကောင်းသွားပါပြီ။ ကျွန်မတို့အတူမရှိရင်တောင် ကျွန်မတို့စိတ်က သန့်ရှင်းကြည်လင်ပြီး လူတွေက ကျွန်မတို့ကို ချစ်ကြပါတယ်။ ကျွန်မ သူ့ရှေ့မှာ ဘယ်တော့မှ မငိုပါဘူး။

၂၀၂၁ တောက်လျှောက် ကရင်ပြည်နယ်မှာ ကျွန်မတို့ရဲ့ဘဝက မတည်ငြိမ်ခဲ့ဘူး။ KNLA တပ်မဟာ-၁ နယ်မြေမှာရှိတဲ့ တိုက်ပွဲတွေကနေ ထွက်ပြေးခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒါပြီးတော့ လေးကေ့ကော်က ကျွန်မတို့နေရာနားမှာ တိုက်ပွဲတွေ စဖြစ်တာနဲ့ ထပ်ပြေးရပြန်ပါတယ်။ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့နဲ့ ပြည်သူ့ရင်ခွင်အဖွဲ့က ကျွန်မတို့နဲ့ တခြားစစ်တပ်ထဲကထွက်လာတဲ့ မိသားစုတွေကို ကူညီနေတာမို့လို့ အခြေအနေတွေက ပိုတော့ကောင်းလာပေမယ့် ကျွန်မအမျိုးသားအတွက်ကတော့ အဆင်မပြေသေးပါဘူး။ သူက ပြောက်ကျားတိုက်ခိုက်ရေးသမားတစ်ယောက်လို နေနေရတုန်းပါပဲ။

လတ်တလောတိုက်ပွဲတစ်ခုမှာလည်း ဒဏ်ရာရခဲ့သေးတယ်။ မြောင်းထဲပြုတ်ကျပြီး သူ့ခြေထောက် တစ်ခုခုဖြစ်သွားပါတယ်။ ကျိုးတော့မကျိုးပေမယ့် လမ်းကောင်းကောင်းလျှောက်မရတော့ဘူး။

သူက ပိန်လာပြီး အားနည်းလာနေတယ်။ KNLA က ကျွန်မအမျိုးသားကို သူတို့ လိုအပ်နေသေးတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ သူက အခုချိန်အထိ တော်လှန်ရေးတပ်တွေနဲ့အတူ တိုက်ပွဲဝင်ပြီး ဗျူဟာတွေချတုန်းပါပဲ။ တခြားကလေးတွေရဲ့အဖေတွေ က အိမ်မှာရှိနေကြပြီး သူတို့ကို ဂရုစိုက်တာ၊ အတူကစားကြတာတွေ ကို တွေ့တဲ့အခါ ကျွန်မတို့ရဲ့ကလေးတွေက ဝမ်းနည်းကြပါတယ်။ “သူက ပြည်သူ့အားလုံးအတွက် တိုက်ခိုက်နေတာ၊ သူ့ရဲ့အကျိုးစီးပွားအတွက် မဟုတ်ဘူး”လို့ ကျွန်မ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဖြေရပါတယ်။

သိမ်မကြာသေးခင်က ကျွန်မအမျိုးသားကို တပ်ထဲကနေထွက်ပြီး သူ့ရာထူးကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရတာ နောင်တရလားလို့မေးတော့ သူက “ဘာလို့နောင်တရမှာလဲ။ လမ်းပေါ်က ကလေးတွေတောင် သူတို့ရဲ့ဘဝတွေကို စွန့်လွှတ်နေကြတာ” လို့ ပြန်ဖြေပါတယ်။ ကျွန်မ သူ့အတွက် အရမ်းဂုဏ်ယူပါတယ်။ သူက ဘယ်တော့မှ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကိုမရှာဘဲနဲ့ သီလသမာဓိပြည့်ဝတဲ့သူ တစ်ယောက်ပါ။

ကျွန်မကတော့ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနေဖို့ ကြိုးစားပြီး ကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်ရင်း လက်မှုပညာနဲ့ စက်ချုပ်ပညာကို စိတ်ဝင်စားတဲ့လူတွေကို ပညာသင်ပေးနေပါတယ်။ ကျွန်မအမျိုးသားရဲ့ တော်လှန်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်မှုတွေကြောင့် ကျွန်မတို့ကို KNU က လူကြီးတွေအပါအဝင် အားလုံးလေးစားကြပါတယ်။ ပြည်သူတွေအိမ်က အထောက်အပံ့တွေကို ဖြန့်ဝေတဲ့နေရာမှာ ကျွန်မက ကူညီပေးပြီးတော့

စစ်တပ်ကနေ ထွက်ခွာလာတဲ့ နောက်ထပ်စစ်သားအသစ်တွေ
ရောက်လာရင် နေဖို့ထိုင်ဖို့ စီစဉ်ပေးနေပါတယ်။

စစ်တပ်ထဲမှာ အခုချိန်ထိရှိနေသေးတဲ့လူတွေကို ထွက်ဖို့
ကျွန်မပြောချင်ပါတယ်။ အနာဂတ်က လွယ်ကူမှာမဟုတ်ပါဘူး။
တပ်ထဲကလူတော်တော်များများ စိတ်ဓာတ်ကျနေကြတယ်။
တပ်ထဲကထွက်ပြေးတာတွေကို တားဆီးဖို့ စစ်တပ်က
တပ်ရင်းအပြင်ဖက်မှာ မိုင်းတွေထောင်ထားတယ်ဆိုပြီး
သတင်းလိုက်ဖြန့်နေတယ်လို့ တချို့က ကျွန်မကိုပြောပါတယ်။
ကျွန်မဘဝက သူတို့ဘဝထက် ပိုလုံခြုံပြီး သူတို့က အပယ်ခံတွေလို၊
ထောင်သားတွေလို ခံစားနေရတယ်ဆိုပြီး ကျွန်မကိုပြောကြတယ်။

အခုဆိုရင် အရာရှိဖြစ်နေပြီဖြစ်တဲ့ ကျွန်မအစ်ကိုနဲ့
အဆက်အသွယ်ပြတ်သွားပါတယ်။ သူဘယ်မှာရှိမှန်းလည်း ကျွန်မ
မသိသလို ပြည်သူဘက်ကို ပေါင်းလာမယ်လို့လည်း မထင်မိဘူး။
စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေရဲ့နည်းလမ်းကို သူက ပိုသဘောကျတယ်။
ပတ်ပတ်လည်က ရာထူးနိမ့်စစ်သားတွေ ငတ်ပြတ်ပြီး တိုက်ပွဲတွေမှာ
အသက်ပေးရင်း စစ်မြေပြင်မှာပဲ ပုပ်ပွသေဆုံးဖို့
ထားခဲ့ခံနေရတဲ့အချိန်မှာ အဲယားကွန်းခန်းထဲထိုင်ပြီး
အစားအသောက်ကောင်းတွေကို ရွှေပန်းကန်နဲ့ ထိုင်စားနေနိုင်ကြ
သူတွေပေါ့။ စစ်တပ်ထဲမှာ မြေပြင်ကတပ်သားတွေက ဘာမှမရပါဘူး။
အကုန်လုံး အလိမ်အညာတွေချည်းပါပဲ။

စစ်တပ်အုပ်ချုပ်မှု ချုပ်ငြိမ်းပြီး ပိုကောင်းလာမယ့် အနာဂတ်ကို
ကျွန်မတို့အားလုံး မျှော်လင့်နေပါတယ်။

Aung Zaya

I left the military quite soon after the coup, in March 2021. I was a clerk doing office work at the air force archives in Yangon, ranked sergeant. I was in the military nearly eight years, all told. But to be honest, I really hated it. From the very beginning, I couldn't stand being around the green color of all the army uniforms.

I had a job before I signed up. I finished tenth grade and went to work at a factory, which was well known for its industrial action. I got involved. In fact, I was a leader in organizing strikes and fighting for better labor conditions. We struggled to make a difference and even did hunger strikes. It wasn't easy. My mother was very worried about me. She was trying to find a way to get me out of that situation, where I put myself at risk.

My mom made acquaintances with the wife of a commanding officer in the air force while she was visiting a branch of the military academy on an *uposatha* day. The wife explained to my mom that her husband, who was a colonel at that time, needed to secure a certain number of fresh recruits for the military in order to receive his next promotion.

The civilian parliament had recently made a decision that benefited us workers, but the factory owner and the Ministry of Labor were not complying with it. My mother convinced me that my industrial action was not going to end well. I listened to my mother and joined up with the air force, leaving the factory and its problems behind. I was twenty years old. You could say that I was too naïve to see things through to the end.

I did basic training at the Phaung Gyi Training Camp for four and a half months. Then I went to Meiktila and continued training, this time as a Radar Operator. After six months of that, I went to Hmawbi, Yangon Region, and the colonel general who first recruited me gave me my first real assignment. My mother had gotten involved again, you see. She told the colonel that I wanted to take the matriculation exam. I had actually failed that exam just before I went to work at the factory. Although I like

reading, at that time I was just reading what I liked, not the books I needed to pass the exam.

Because of my mother and this colonel, I was assigned to the Mingaladon Air Defense Control Center for my first assignment. It was very comfortable and I was lucky to be assigned there. It had a huge library. As soon as I arrived, I even received the stipend for soldiers with dependent families. I studied hard and took the matriculation exam, passing with a distinction in history. The chief commander of the air force presented me with an award in Taungoo, and I received a separate award from the Yangon Region commander. They gave me real gold as a prize at yet another award ceremony in Nay Pyi Taw. I really enjoyed working at that base. But others saw it as a dead-end job.

My superiors started suggesting that I should move on from the control center. They said that other positions in the air force allow you to earn money on the side, for example, by taking jet fuel and oil procured for the air force and illegally selling it on the market. Some commanders do this and then split the profits with their subordinates. But I simply was not interested in that. I talked to my family about it and they also did not like it. The way I saw it, if I needed extra money, I could take on someone else's honest work during my free time.

I decided to apply for a clerk position. I was accepted for training in 2016 and it took eighteen months. When I started, I was a deputy sergeant, and when I finished, I had become a sergeant. I was posted back to Mingaladon, but this time to the staff of the headquarters, where I was in charge of a committee that issued rice, oil, and so on. We would sell eggs and that kind of thing to the people. We had to take photos of our activities for propaganda purposes. I hated this particular job.

In the course of my work I learned that one of the clerks at the Yangon archives wanted to leave. He told me that his job involved working with army clerks, rather than those from the air force, and he just couldn't handle it anymore. It's not easy for people from the air force to work with those from the army. There's a big cultural difference. In the air force, many people are skilled laborers, they have a trade, and there is less bullying and discrimination from seniors to juniors. There are more

people dissatisfied with the 2021 military coup in the air force than in the army.

Things are changing though. The army now has more influence over the air force and navy. New air force recruits train alongside army recruits, whereas they used to have separate training. Long before the coup, when Senior General Min Aung Hlaing first became commander-in-chief, he tried to put the air force further under army control, but General Myat Hein blocked him, even though the commander-in-chief of the armed forces technically has power over the air force and navy chiefs. Previous generals Than Shwe and Ne Win arranged this by consolidating army control over the air force—they knew that elsewhere in the world, sometimes the air force does not follow the army. I heard that in Venezuela once, when the national army tried to perform a coup, the air force disagreed and dropped bombs on them.

Our air force had its own assault squadron until General Ne Win demobilized it. Since then, the air force, has always been comparably poorly armed. There was another attempted coup in Myanmar before Ne Win's caretaker government, which was thwarted because an air force sergeant who learned of the plot shared it with his sister, who passed the information on to then-Minister Kyaw Nyein. The civilian government deployed a police squadron to the government buildings. The army was actually already marching over to the buildings to enact the coup. When they heard the police had been deployed however, they retreated. You could say the army later took over the air force for what they had done.

After the coup, even I, an air force clerk, was ordered to put on police clothes and go out onto the street to face protesters. The army was increasingly killing people in those early months. I felt sick to my stomach. Whenever I phoned home, my family would be crying. I started preparing to leave on 17 March and finally joined the side of the people and escaped on 3 April. I managed to escape with the help of a younger friend who left the air force before me. At this time, the National Unity

Government had not even been formed. There was no assistance for people like us.

My girlfriend, who has become my wife, faced more difficulties leaving than me. Families of servicemen are forced to live on military bases, and this is by design, so they can be controlled. In my department, the superiors don't really notice much if a man goes missing for a little while; but if their wife or girlfriend is gone, they search immediately. It took two weeks for my love to escape. We ate our last breakfast at 8 Mile and fled Yangon. It wasn't too hard from that point on, back then the military and police were focused on searching people returning to the city rather than leaving.

I just want things to return to normal after the revolution succeeds. I hope time will make everything alright. I am doing everything I can to help the revolution. I gather information from insiders within the military and report it to people here. I don't want to kill anyone, but if it comes to that, I will. This military dictatorship has spread like a cancer for years and it must be rooted out, or we will end up like North Korea. The military treats its soldiers and the public like slaves.

I can say this because of my experiences. In my work in Yangon Region, I helped host many top commanders, giving me the chance to listen to their conversations and hear their thoughts. The army does not know its place. It tries to be involved in everything. This attitude is what has led the country into ruin.

I did not like how Daw Aung San Suu Kyi approached civil-military relations softly. These guys cannot be dealt with that way. Only by using their own methods can the people be free.

This revolution must succeed. Only if we succeed can we achieve equality and freedom.

အောင်ဇေယျ

ကျွန်တော့်နာမည် အောင်ဇေယျပါ။ အာဏာသိမ်းပြီး သိပ်မကြာခင် မတ်လ ၂၀၂၁ ခုနှစ်မှာ တပ်ကနေ ထွက်လာခဲ့တာပါ။ တပ်ကြပ်ကြီးစာရေးအနေနဲ့ ရုံးလုပ်ငန်းပိုင်းမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ရန်ကုန်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်၊ လေတပ်မှတ်တမ်းဌာနခွဲမှာပါ။ တပ်ထဲမှာစုစုပေါင်း ၈ နှစ်နီးပါး ကြာခဲ့ပါတယ်။ အမှန်အတိုင်းပြောရရင် စစ်တပ်ကို အရမ်းမုန်းတာ။ စစ်သားကတော့ နဂိုတည်းက အစိမ်းရောင်မြင်ရင် ကြည့်မရဘူး။

တပ်ထဲမဝင်ခင် စက်ရုံတစ်ရုံမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့တယ်။ ၁၀ တန်း ဖြေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံက လှုပ်ရှားမှုတွေများတဲ့ စက်ရုံပါ။ စက်ရုံမှာ ဆန္ဒပြတာတွေ ကျွန်တော်ပါခဲ့တယ်။ အလုပ်သမားအရေးတွေ ဦးဆောင်ပြီးတော့ကို လုပ်ခဲ့တာပေါ့။ အစာငတ်ခံဆန္ဒပြတာမျိုးတွေအထိ အတော်လေး လှုပ်ရှားခဲ့တာ။ အခြေအနေကဆိုးတော့ အမေက ကျွန်တော့်ကို စိတ်ပူတယ်။ အဲ့ဒီဘက်ကနေ ထွက်နိုင်အောင် သူက နည်းလမ်းရှာနေခဲ့တာ။

အဲ့ဒီမှာ အမေက လေတပ်က ဌာနချုပ်မှူးကတော်တစ်ယောက်နဲ့ တပ်ထဲကတစ်နေရာမှာ ဥပုသ်စောင့်ရင်း အသိတွေဖြစ်လာခဲ့တယ်။ သူ့ယောက်ျား ဗိုလ်မှူးကြီးက ရာထူးတစ်ဆင့်တက်ဖို့ လူအသစ် ဘယ်နှယောက် စုပေးရမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို သူက အမေ့ကို ရှင်းပြတယ်။

အမေက ကျွန်တော့်ကို စက်ရုံက အခြေအနေမကောင်းလာမှာကို တွက်ပြတယ်။ တကယ်တော့ လွှတ်တော်က

ကျွန်တော်တို့အလုပ်သမားတွေဘက်ကနေ ဆုံးဖြတ်ပေးပေမယ့် အလုပ်ရှင်နဲ့ အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက အဲဒီအတိုင်း မလိုက်နာခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း အဲဒါတွေကို ပြီးတဲ့အထိလုပ်နိုင်ဖို့ ဗဟုသုတ မရှိခဲ့တာကြောင့် အမေ့စကားနားထောင်ပြီးတော့ပဲ စက်ရုံကထွက်ပြီး တပ်ထဲဝင်ခဲ့တယ်။ အသက်ကလည်း ၂၀ လောက် ရှိသေးတာကိုး။

ဖောင်ကြီးစစ်သင်တန်းကျောင်းမှာ အခြေခံစစ်သင်တန်းကို ၄ လခွဲ တက်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီနောက် မိတ္ထီလာမှာ သင်တန်းဆက်တက်ပြီး ရေဒါအော်ပရေတာ လုပ်ရတယ်။ ပြီးတော့ မှော်ဘီကိုသွားပြီး ပထမဆုံး အလုပ်စတာပေါ့။ အဲဒါလည်း အမေကပဲ အဲဒီနေရာ ရာထူးကျအောင် အရာရှိကို ပြောပေးခဲ့တာပါ။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်က စက်ရုံမှာတုန်းက တခြားစာတွေဖတ်နေလို့ မအောင်ခဲ့တဲ့ ဆယ်တန်းကို ပြန်ဖြေချင်ခဲ့တာလေ။

အဲဒီလိုနဲ့ အမေ့ကြောင့် အဲဒီဗိုလ်ချုပ်က ကျွန်တော့်ကို မင်္ဂလာဒုံ လေကြောင်းရန် ကာကွယ်ရေးကွပ်ကဲမှုဌာနမှာ နေရာချပေးလိုက် တယ်။ ကျွန်တော် သိပ်အဆင်ပြေခဲ့တယ်။ အရမ်းကံကောင်းလို့ အဲဒီတပ်ကိုကျတာ။ အဲဒီမှာ စာကြည့်တိုက် အကြီးကြီး ရှိတယ်။ မှီခိုသားသမီးတွေအတွက် ဖွင့်ပေးတဲ့ ကျူရှင်လည်းရှိတယ်။ ကျွန်တော်က စာကြိုးစားတော့ သမိုင်းဂုဏ်ထူးနဲ့ အောင်တယ်။ တောင်ငူမှာ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် (လေ) က ဆုပေးတယ်။ ရန်ကုန်တိုင်းမှူးကလည်း ပေးတယ်။ နေပြည်တော်မှာလည်း ဆုယူရတယ်။ ရွှေတစ်ကျပ်သားတောင် ဆုရတယ်။ အဲဒီမှာနေရတာ ပျော်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြားလူတွေက ဒီနေရာဟာ တက်လမ်းမရှိဘူးလို့ မြင်ကြတယ်။

အထက်ကဆရာတွေက ဒီတိုင်းမနေနဲ့ နေရာပြောင်းဆိုပြီး ပြောတယ်။ တခြားနေရာတွေမှာက အပတ်စဉ်ကြေးလိုဟာမျိုး ရတယ်။ တရားမဝင်ပေါ့။ လေယာဉ်ဆီကို ခိုးရောင်းပြီး အုပ်မှူးကစပြီး အောက်ခြေဝန်ထမ်းထိ ခွဲတမ်းနဲ့ ခွဲဝေယူကြတာမျိုးလေ။ ကျွန်တော်က အဲ့ဒီလိုမျိုး ဝါသနာမပါဘူး။ အိမ်ကလည်း မကြိုက်ဘူး။ ပိုက်ဆံလိုရင် အားလပ်ချိန်မှာ တခြားတပ်သားရဲ့ ဂျူတီစောင့်ပြီး ပိုက်ဆံရှာတယ်။

ကျွန်တော်က စာရေးသင်တန်းတက်ဖို့လျှောက်တော့ ရသွားပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ ၁၈ လကြာ တက်ရတယ်။ သွားတက်တုန်းက ဒုတပ်ကြပ်ရာထူးနဲ့ ကျောင်းဆင်းတော့ တပ်ကြပ်ကြီးနဲ့ ကျောင်းဆင်းတယ်။ မင်္ဂလာဒုံကိုပဲ ပြန်ကျပေမယ့် ဌာနကတော့ ပြောင်းသွားတယ်။ ဌာနချုပ်မှာ တာဝန်ကျပြီး စည်းကော်ဆိုတဲ့ ဆန်ရောင်း၊ ဆီရောင်း၊ ကြက်ဥရောင်းပြီး အဲ့ဒီဟာတွေကို ဓာတ်ပုံရိုက်၊ ဝါဒဖြန့်ရတဲ့ အလုပ်ပေါ့။ ကျွန်တော်က အဲ့ဒီလိုလုပ်ရတာကို မုန်းတယ်။

အဲ့ဒီမှာ ရန်ကုန် မော်ကွန်းတိုက်မှာလုပ်နေတဲ့တစ်ယောက်က အလုပ်လုပ်ရတာ အဆင်မပြေလို့ လူချင်းလဲပေးပါဆိုပြီးပြောတော့ အဲ့ဒီကို ပြောင်းရတယ်။ ကျွန်တော်တို့လေတပ်ကလူတွေက ကြည်းတပ်တို့ ဘာတို့နဲ့ အတူလုပ်ရရင် အဆင်မပြေဘူး။ ဌာနတွင်း ယဉ်ကျေးမှုပုံစံ မတူကြလို့။ လေတပ်မှာက အထက်အောက်ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သိပ်မရှိဘူး။ လေတပ်မှာ ပညာသည်တွေ များတာကိုး။ ဒီ ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းတာကို မကြိုက်တဲ့၊ မကျေနပ်တဲ့သူက ကြည်းတပ်ထက် လေတပ်ထဲမှာ ပိုများတယ်။

အခု သင်တန်းပုံစံတွေလည်း ပြောင်းလာတယ်။ နောက်ပိုင်းဝင်တဲ့ လေတပ်သားတွေက ကြည်းတပ်သားတွေနဲ့ သင်တန်းအတူ

တွဲသင်ရတယ်။ အရင်ကလူတွေဆို သီးသန့်သင်ရတာ။
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမင်းအောင်လှိုင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ဖြစ်လာတော့
လေကြောင်းရန်ကာကွယ်ရေးဌာနကို ကြည်းတပ်ကိုပြောင်းပြီး
လေတပ်ကို ထိန်းချုပ်ဖို့လုပ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမြတ်ဟိန်းက
လက်မခံခဲ့လို့။

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ၊ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းတို့ကတည်းက ကြည်းကို
ရေနဲ့ လေအပေါ်မှာ ချုပ်ထားခဲ့တာပဲ။ တကယ်တော့
ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် (ကြည်း) က ကာချုပ်ရေနဲ့ ကာချုပ်လေရဲ့
အထက်မှာရှိတယ်လို့ လုပ်ထားပေမယ့် လေတပ်ဟာ
ကြည်းတပ်ကပြောတိုင်း လုပ်ချင်မှလုပ်တတ်တာမျိုးတွေ
ကမ္ဘာမှာရှိတယ်ဆိုတာ သူတို့သိတယ်လေ။ ၁၉၅၆မှာ ဗင်နီဇွဲလားမှာ
အာဏာသိမ်းတယ်။ ကြည်းတပ်က သိမ်းတာကို လေတပ်ကနေ
တန်ပြန်ဗုံးသွားကြဲတယ်တဲ့။

ကျွန်တော်တို့လေတပ်မှာလည်း အရင်က တိုက်ခိုက်ရေးအဖွဲ့
ရှိတယ်။ အဲ့ဒါကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့တာ။
လေတပ်ဆိုရင် ဘယ်တော့မှ လက်နက်ကောင်းကောင်း
တပ်ဆင်မပေးခဲ့ဘူး။ မြန်မာပြည်မှာလည်း ဦးနေဝင်းရဲ့
အိမ်စောင့်အစိုးရမတိုင်ခင်က မအောင်မြင်တဲ့ အာဏာသိမ်းပွဲ
ရှိခဲ့တယ်။ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်း လက်ထက် ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ
ကြည်းတပ်က အာဏာသိမ်းဖို့ ကြံတာပေါ့။
ဘယ်လိုပျက်သွားလဲဆိုတော့ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နဲ့ အနေနီးတဲ့
လေတပ်က တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ယောက်က အဲ့ဒီသတင်းကိုသိပြီး
သူ့အစ်မကို ပြန်ရင်ဖွင့်လိုက်မိတယ်။ သူ့အစ်မက ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး

ဦးကျော်ငြိမ်းနဲ့ သူငယ်ချင်းဆိုတော့ သတင်းပြန်ပေးလိုက်တယ်။
 အဲဒီမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့က အကုန်လက်နက်အပြည့်နဲ့ အစိုးရရုံးကို
 နေရာယူထားပေးတာ။ အဲဒီအချိန်မှာ ကြည်းတပ်က
 တက်လာပြီဆိုပေမယ့် သတင်းကြိုပေါက်တာကို သိသွားလို့
 နောက်ပြန်ဆုတ်သွားတာ။ အဲဒီကတည်းက ကြည်းတပ်က လေတပ်ကို
 အပေါ်စီးယူခဲ့တာပဲ။

အာဏာသိမ်းပြီးတော့ ကျွန်တော့်လို ရေတပ်က စာရေးအလုပ်
 လုပ်ရတဲ့သူကိုတောင် ရဲဝတ်စုံ ဝတ်ခိုင်းပြီး လမ်းပေါ်က
 ဆန္ဒပြသူတွေကို ရင်ဆိုင်ခိုင်းလာတယ်။ တပ်ကလည်း လူတွေကို
 သတ်တာတွေ များလာပြီ။ ကျွန်တော်လည်း
 နေလို့ကိုမကောင်းတော့ဘူး။ ရွာကအိမ်ကို ဖုန်းဆက်တော့လည်း
 သူတို့က ငိုကြီးချက်မတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်
 တပ်ထဲကထွက်ဖို့က ၃ လပိုင်း ၁၇ ရက် ကတည်းက ပြင်ခဲ့ပေမယ့်
 တကယ်ထွက်ခဲ့တာတော့ ၄ လပိုင်း ၃ ရက်နေ့မှ ထွက်လာဖြစ်တာ။
 ကျွန်တော့်ရှေ့မှာ ထွက်သွားတဲ့ လေတပ်က ညီလေးတစ်ယောက်နဲ့
 ချိတ်ဆက်ပြီး လာခဲ့တာ။ အဲဒီတုန်းက National Unity Government
 တောင် မရှိသေးဘူး။ ကျွန်တော်တို့လိုလူတွေအတွက်
 ဘာအထောက်အကူမှ မရသေးတဲ့အချိန်ပေါ့။

ကျွန်တော့်ချစ်သူ၊ အခုတော့ အမျိုးသမီးက ကျွန်တော့်ထက်
 ထွက်ရတာ ခက်ခဲ့တာပေါ့။ တပ်မှာ မိသားစုဝင်တွေကို တပ်ထဲ
 တမင်နေခိုင်းထားတာက အဲဒီလို ထိန်းချုပ်ထားချင်လို့လေ။
 တပ်တွင်းအရာရှိတွေကလည်း ယောက်ျားလေးတစ်ယောက်ကို
 မတွေ့တော့ရင် သိပ်ဂရုမထားမိပေမယ့် သူတို့ရဲ့ အမျိုးသမီးလိုမျိုးက

ပျောက်သွားပြီဆိုရင်တော့ ချက်ချင်းသတိထားမိပြီး ရှာကြတာကြောင့် ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက ထွက်မရတာနဲ့ သူ့ကိုစောင့်ရင်း ၂ ပတ်လောက် အချိန်ယူသွားတာ။ ကျွန်တော်က မနက်ပိုင်း ၈ မိုင်မှာ ထမင်းထွက်စားရင်း ရန်ကုန်က ထွက်လာခဲ့တာပါ။ အဲဒီအချိန်က မြို့ထဲ ပြန်အဝင်ကိုသာ သေချာစစ်တာမို့ အထွက်မှာ သိပ်အခက်အခဲမရှိဘဲ ထွက်ခဲ့လိုက်နိုင်တယ်။

တော်လှန်ရေး အောင်မြင်သွားရင် ပုံမှန်အခြေအနေကို ပြန်ရောက်စေချင်တာပဲ ရှိတယ်။ အချိန်တန်ရင်တော့ သူ့ဘာသာ အဆင်ပြေသွားမယ်လို့ မျှော်လင့်တယ်။ တော်လှန်ရေးအတွက်ကတော့ တတ်နိုင်သလောက် အကုန်လုပ်မယ်။ လက်ရှိမှာတော့ တပ်ထဲက သတင်းပေးချင်တဲ့သူဆီက သတင်းအချက်အလက်တွေကို စုဆောင်းပြီး တာဝန်ရှိသူတွေဆီ ပို့ပေးတယ်။ အမှန်အတိုင်းပြောရရင် လူသတ်ရတဲ့အလုပ်ကို မလုပ်ချင်ပေမယ့် နောက်ဆုံးအဆင့် လိုအပ်လာရင် လုပ်သင့်လုပ်ရမယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ အမြစ်စွဲပြီး ကင်ဆာလိုဖြစ်နေတဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆိုးကို အမြစ်ဖြတ်မှရမယ်။ မဟုတ်ရင် မြောက်ကိုရီးယားလိုဖြစ်မှာ။ သူတို့က ပြည်သူတွေရော၊ တပ်ထဲက ရဲဘော်တွေကိုပါ သူတို့ကို အလုပ်အကျွေးပြုနေတဲ့ ကျွန်လို သဘောထားကြတာ။

ဒီလိုပြောနိုင်တာက ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံအရပါ။ ရန်ကုန်တိုင်းမှာ အလုပ်ကြောင့် ရောက်သွားတော့ တပ်ချုပ်က ခဏခဏလာတယ်။ လူကြီးညွှန့်ခံဆိုပြီး တောက်လျှောက်ညွှန့်ခံရတော့ သူတို့အတွေးအမြင်တွေကို လေ့လာနားထောင်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ တပ်ဟာ

သူ့နေရာသူ မသိဘူး။ သူ့အလုပ် သူ မလုပ်ဘူး။ နေရာတကာမှာ
ပါချင်တယ်။ အဲ့ဒီလိုလုပ်လို့ တိုင်းပြည်က ပျက်စီးသွားတာပဲ။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က စစ်တပ်ကို ချောပေါင်းတာကို
မကြိုက်တာ။ ဒီကောင်တွေက ချောပေါင်းလို့မရဘူးဆိုတာ
အစတည်းက မြင်တယ်။ သူနည်းနဲ့ပဲ သူ့ကိုပြန်ချမှ ပြည်သူတွေ
လွတ်လပ်မှာ။

ဒီတော်လှန်ရေး အောင်မှဖြစ်မှာ။ အောင်မှသာ တန်းတူညီမျှမှုနဲ့
လွတ်လပ်မှုတွေကိုရမှာ။

Cherry

You can call me Cherry. I'm 29 years old, from Taunggyi originally, and married to a corporal who left the navy and joined the Civil Disobedience Movement (CDM). We first met back in 2008 in Pyinmana. My future husband was keen on me and started paying attention to me. I was only sixteen years old. We started spending time together for about a week before my parents noticed and beat me. We eloped, married and that was that. Now we have four kids together, aged thirteen, eight, five and three.

My husband's father was in the military. He did not have a good experience. He actually left the army himself. He told my husband, "You don't know about military life. I know about it. Don't join the army". But my husband thought differently when he encountered a recruiting team after we were married... It looked like he was going to go through and become an infantry soldier. My father-in-law and I both panicked and I begged the recruiters not to put my husband in the army. One of the recruiters put me in contact with a navy clerk, who I paid a lot of money to, and he made sure my husband went into the navy instead of the army.

My man had a few different roles but was working with computers before he left and joined the CDM. First he was assigned to Rakhine State, where I had my first three children, and then to Mawlamyine Township, where I had my last. In total, I have lived inside military compounds for thirteen years; nearly all the time I have been married and almost half of my life. It can be tough on the inside for dependents like me; you can't follow your dreams, you can only do some private business, like sewing. There are a lot of military demands, like 'volunteer' work, shooting lessons, physical and security training. These only increased after the military coup, with kids as young as thirteen being forced to learn. I once said that if I wanted to undertake military training, I would have joined the army myself. Action was taken against me for that.

Although the military is close-knit, people do not always help you. When I had my first child, I had to undergo surgery during the birth. It was expensive and cost more than my husband's yearly salary. We couldn't afford it, so the staff made my newborn and I stay in the hospital for a week after the birth. They barred me from leaving. Our battalion commander at that time knew about the problem but only chastised us, telling my husband and I that we should have saved up more money. Save up over a year's salary? Really?

I only got out in the end because another patient in the hospital had a miscarriage and kindly decided to pay our bill. Their misfortune benefited us.

Life could be very busy in the compound, especially when there was an important person visiting. The extra, unpaid work I had to do included digging soil, cooking, that kind of thing. I had to do a lot more of it after my husband got in trouble in 2015. He was struggling in the navy and decided to go away without leave. He went and worked on private boats for a whole year. At the time my friends and I reached out to him and convinced him to come back. We told him it would not be good for us and for his children, that they would be looked down upon. In the end he came back. There was no formal punishment applied to him, but informally we were both assigned extra unpaid work. Sometimes we couldn't take care of our children because we were both busy with the extra work.

In the 2020 elections I wanted to vote for the National League for Democracy (NLD), but my husband convinced me to vote for the Union Solidarity and Development Party (USDP). He said, "The USDP will lose anyway". We were forced to rehearse voting in the compound for literally weeks. We were told by our superiors that we should vote USDP and definitely not NLD or other parties, all of which were substituted with fruits. Watermelon was NLD, oranges were USDP, bananas were the Karen party, etc.

"Don't vote for watermelons or we will punish you," they said.

Of course, Aung San Suu Kyi won, and I was very happy. Then the coup happened. I could not believe it.

“How is this even possible when the NLD won such a landslide?” I asked my husband. He just said, “They can do it”. I thought, this is over. It will be like 1988. But my mouth formed the words, “They can’t do it again”.

Well, the military still hasn’t transferred power back to the people, more than a year later. Some of the people in our battalion were happy about the coup. They said the military should be in control for a thousand years. I argued with them.

We were lucky in one sense, in that the battalion commander and other high-ranking people at the base in Mawlamyine at the time of the coup liked us. In February, soon after the coup, my husband was sent to Yangon. I said to him, “Fine, go to Yangon. But don’t do anything wrong”. He had to wear a bulletproof vest while he was there. He rang me and said, “Darling, I feel awful. People are spitting on us when they see our uniform. We are outcasts. The military should not shoot at protesters only holding signboards, but they are. I have to get out of here”. At one point he was nearby when the military detonated a bomb. The situation was bad but I was scared. I objected to any rash moves. I remembered when my husband left the military the first time and that action’s consequences.

“Remember we have four kids,” I told him, “don’t do anything stupid”. At that time quite a few soldiers were defecting. It was big news. “I am going to go,” my husband told me. I told him to wait again. “We don’t have any connections,” I implored him. He stayed inside, but was deployed to Myeik briefly, and saw three protesters killed there. He cried and then I cried when he returned and told me about it.

Life was miserable then. My husband and I quarreled often and he was put under watch. He rarely ate, saying the food was the tears of the public. Then one day he left on patrol and disappeared. After a week he called me and told me he “had to go and do something”. I was like, “OK...”—I mean I had no idea. The staff in the military compound were questioning me more and more, but my husband told me nothing, so I could tell them nothing. I didn’t know if he had really left the navy or not. Finally, after a month, colleagues confirmed to me that he had joined the CDM,

based on inside information they heard from Nay Pyi Taw. I was relieved. But even then, it took a while for him to get in contact with me. Only then was I like, “phew”.

When my husband disappeared from our compound, a bunch of others did too. Five other women and one man left. People in the compound speculated that my husband had eloped with one of these women. It suited me just fine! I told them, “If he left me, I will just go to my home,” and thought it would be good cover for escaping. There was a period of time when Nay Pyi Taw knew he had joined CDM, and I knew, but the people in the military compound did not know—but it didn’t last forever. Once they found out, I talked to a lance corporal I was close to.

“If he really joined the CDM, you should follow him. Never come back to Myanmar proper until there is peace,” he instructed me. He arranged for my departure from the compound, but there was resistance from one officer in particular. He tried to stop me from leaving. The lance corporal had to intervene personally. He asked the officer, “Will you take responsibility for the living and education of this woman and her four children?” To which the officer replied, “I will not get such a headache for these useless people”. The lance corporal said, “You have to let them go then. They are in trouble. Let them go or demote me”.

Getting out physically was hardly a smooth process. They refused to let my children and I leave by car. One officer sent us off, then another, then we were put on a boat under supervision of five sailors and soldiers. Another woman was coming with me; her husband had also fled the navy. She told me, “Now I am outside, if I do the three-finger salute, these men might kill me”. There was a storm while we were at sea. I said to one of the soldiers escorting us that if we fell overboard and had to ask for help from civilians, they might not come to our aid, so unpopular had the military become. Now I look back and think I could have been shot for such a comment.

We reached Yangon, I went to a friend’s house, then on to my husband’s sister’s house in Pyay Town. We worked online to set up all the connections, I gathered my children, and we set off for the liberated areas out of control of the military. There were so many checkpoints, but I lied constantly, and we arrived

without too much trouble. I just kept telling my kids that we could eat rice when we reached their father. I plied them with snacks when they complained.

I'm much happier now we are free from the army. If we were still there, our children would be cloistered away from society, looked down upon and discriminated against. I try to stay positive and look forward to a better future.

ချယ်ရီ

ကျွန်မကို ချယ်ရီလို့ ခေါ်လိုရပါတယ်။ ကျွန်မက တောင်ကြီးဇာတိ ဖြစ်ပြီးတော့ အသက် ၂၈ နှစ်ရှိပါပြီ။ ရေတပ်ကနေ CDM လုပ်ခဲ့တဲ့ တပ်ကြပ်တစ်ဦးနဲ့ အိမ်ထောင်ပြုထားပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ၂၀၀၈ ခုနှစ်က ပျဉ်းမနားမှာ ပထမဆုံး စတွေ့ခဲ့တာပါ။ ကျွန်မအမျိုးသားဖြစ်လာမယ့်သူက ကျွန်မအပေါ် တော်တော်လေး စိတ်ဝင်စားခဲ့ပြီးတော့ ကျွန်မကို အလေးပေး အာရုံစိုက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်က ကျွန်မအသက် ၁၆ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ကျွန်မတို့ စတွဲပြီး တစ်ပတ်လောက်အကြာမှာပဲ အိမ်ကမိဘတွေ သိသွားပြီးတော့ အရိုက်ခံခဲ့ရတာနဲ့ ကျွန်မ ခိုးရာလိုက်ပြေးပြီး လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ အခု ကလေး ၄ ယောက်ရှိပြီး ကလေးတွေက ၁၃ နှစ်၊ ၈ နှစ်၊ ၅ နှစ်နဲ့ ၃ နှစ်အရွယ်တွေပါ။

ကျွန်မရဲ့အဖေကလည်း တပ်ထဲကပါ။ သူ့အတွက်တော့ စစ်တပ်ထဲကအတွေ့အကြုံက မကောင်းခဲ့ပါဘူး။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း တပ်ပြေးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက ကျွန်မအမျိုးသားကို “စစ်တပ်အကြောင်း နင်မသိဘူး။ ငါသိတယ်၊ တပ်ထဲမဝင်နဲ့” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မအမျိုးသားက သဘောမတူခဲ့ဘဲ ကျွန်မတို့လက်ထပ်ပြီးနောက်ပိုင်း စုဆောင်းရေးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့နဲ့တွေ့ပြီး စကားပြောဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ သူ့ကိုကြည့်ရတာ တပ်ထဲဝင်ပြီး စစ်သားတစ်ယောက်လုပ်တော့မယ့်ပုံ ပေါ်နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မယောက္ခမရော၊ ကျွန်မရော လန့်သွားပြီး

စုဆောင်းရေးကလူတွေကို သူ့ကို တပ်ထဲမထည့်ဖို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ စုဆောင်းရေးထဲကလူတစ်ယောက်က ကျွန်မကို ရေတပ်က စာရေးတစ်ယောက်နဲ့ ချိတ်ပေးခဲ့ပြီး ကျွန်မအမျိုးသားကို ကြည်းတပ်အစား ရေတပ်ထဲရောက်တာသေချာအောင် အဲဒီစာရေးကို ပိုက်ဆံအများကြီး ပေးခဲ့ရပါတယ်။

သူ တပ်ထဲမှာ တာဝန်အမျိုးမျိုး ထမ်းဆောင်ခဲ့ပေမယ့် CDM မဝင်ခင်မှာတော့ သူ့တာဝန်က ကွန်ပျူတာတွေနဲ့ ပတ်သက်တာ လုပ်ခဲ့ရတာပါ။ ပထမဆုံး သူ ရခိုင်မှာ တာဝန်ကျပြီး ကျွန်မတို့ရဲ့ ပထမကလေး ၃ ယောက်ကို အဲဒီမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ မော်လမြိုင်ကို ပြောင်းခဲ့ရပြီး အဲဒီမှာ ကျွန်မနောက်ဆုံးကလေးကို မွေးခဲ့ပါတယ်။ အားလုံးပေါင်းရင် ကျွန်မ စစ်တပ်ထဲမှာနေခဲ့ရတာ ၁၃ နှစ် ကြာပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့ အိမ်ထောင်သက်တစ်ခုလုံးနီးပါးနဲ့ ကျွန်မဘဝသက်တမ်းတစ်ဝက်နီးပါးပါ။ တပ်ထဲမှာ ကျွန်မလို မှီခိုတွေ့ရဲ့ ဘဝက ခက်ခဲ့ပါတယ်။ ကိုယ်လုပ်ချင်တဲ့အိမ်မက်ကို အကောင်အထည်ဖော်လို့မရဘဲ စက်ချုပ်တာလိုမျိုး ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းတချို့တလေပဲ လုပ်လို့ရပါတယ်။ တပ်ထဲမှာ တောင်းဆိုတာတွေလည်း များလွန်းပါတယ်။ စေတနာ့ဝန်ထမ်း အလုပ်လိုမျိုးတွေပေါ့။ သေနတ်ပစ်သင်တန်းတွေ၊ ကိုယ်ကာယနဲ့ လုံခြုံရေးသင်တန်းတွေ တက်ရတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အဲဒါမျိုးတွေ ပိုတိုးလာပြီးတော့ အသက် ၁၃ အရွယ် ကလေးတွေကအစ သင်တန်းတက်ဖို့ ဖိအားပေးခံရပါတယ်။ ကျွန်မဆို တစ်ခါပြောဖူးတယ်။ “ငါ စစ်သင်တန်းတက်ချင်လို့ရှိရင် ငါ့ဟာငါ

တပ်ထဲဝင်လာမှာပေါ့” ဆိုပြီးတော့။ အဲ့ဒီလိုပြောခဲ့လို့လည်း ကျွန်မ အရေးယူခံခဲ့ရပါတယ်။

စစ်တပ်က အကုန်လုံးနီးစပ်ကြတယ်ဆိုပေမယ့် လူတွေက အမြဲမကူညီပါဘူး။ ကျွန်မ သားဦးမွေးတုန်းကဆိုရင် ခွဲစိတ်ခန်းဝင်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီခွဲခံက ဈေးကြီးတယ်၊ ၃ သိန်းကျခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မအမျိုးသားလစာက အဲ့ဒီထက်နည်းတော့ ကျွန်မတို့ မတတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်မတို့ ခွဲစိတ်ခံမပေးနိုင်လို့ ကလေးမွေးပြီးတော့ ဆေးရုံမှာ ၁ ပတ် ဆက်နေခဲ့ရတယ်။ ကျွန်မကလေးနဲ့ ဆေးရုံဆင်းသွားဖို့ ဝန်ထမ်းတွေက ခွင့်မပြုခဲ့ပါဘူး။ အဲ့ဒီအချိန်က တပ်ရင်းမှူးက ကျွန်မတို့ပြဿနာကို သိခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မအမျိုးသား ပိုက်ဆံပိုစုထားခဲ့သင့်ကြောင်း ဩဝါဒခြွေတာပဲ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁ နှစ်ကျော်စာ လစာကို ဘယ်လိုစုရမှာလဲ။

နောက်ဆုံးမှာတော့ ဆေးရုံက တခြားလူနာတစ်ယောက်က ကိုယ်ဝန်ပျက်ကျခဲ့ပြီး ကျွန်မတို့ရဲ့ခွဲစိတ်ခံကို သူတို့ကပေးသွားခဲ့လို့ ဆေးရုံက ဆင်းခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

တပ်ထဲမှာ တော်တော်လေး အလုပ်များတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေလာတဲ့အခါမျိုးမှာပေါ့။ ကျွန်မ ပိုက်ဆံမရဘဲ အလကားလုပ်ပေးခဲ့ရတဲ့ အလုပ်တွေထဲမှာ မြေကျင်းတူးတာတွေ၊ ချက်ပြုတ်တာတွေကအစ ပါပါတယ်။ ကျွန်မအမျိုးသား ၂၀၁၅ မှာ ပြဿနာတက်တော့ ကျွန်မ အဲ့ဒီလိုအလုပ်တွေ ပိုလုပ်ခဲ့ရတယ်။ ရေတပ်ထဲမှာ သူ ရုန်းကန်နေခဲ့ရပြီး တပ်ပြေးလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တဲ့နောက်ပိုင်း ပုဂ္ဂလိကပိုင်

လေ့တစ်စီးပေါ်မှာ ၁ နှစ်လုံး အလုပ်သွားလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်မသူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ကျွန်မ သူ့ဆီ ဆက်သွယ်ခဲ့ပြီး ပြန်လာဖို့ နားချခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့က သူ အဲဒီလိုလုပ်လိုက်တာက ကျွန်မတို့အတွက်ရော၊ ကလေးတွေအတွက်ပါ မကောင်းကြောင်းနဲ့ ကျွန်မတို့ အထင်သေးခံရမယ်လို့ ပြောတာနဲ့ နောက်ဆုံးမှာ သူပြန်လာခဲ့ပါတယ်။ တရားဝင် ဘာပြစ်ဒဏ်မှ မကျခံခဲ့ရပေမယ့် တရားမဝင်ပြစ်ဒဏ်အနေနဲ့ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်စလုံး အလုပ်ပိုခိုင်းခံခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတလေ အလုပ်များလွန်းလို့ ကိုယ့်ကလေးကိုယ်တောင် ဂရုမစိုက်နိုင်ခဲ့ဘူး။

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ကျွန်မ National League for Democracy (NDL) ကို မဲပေးချင်ခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မအမျိုးသားက Union Solidarity and Development Party (USDP) ကိုပဲ မဲပေးဖို့ ပြောပါတယ်။ သူက “USDP က ဘယ်လိုနေနေ ရှုံးမှာပဲ” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ မဲရုံထဲမှာ ကျွန်မတို့ သီတင်းပတ်နေချိပြီး အစမ်းလေ့ကျင့်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်မတို့ကို အထက်အရာရှိတွေက NLD ဒါမှမဟုတ် တခြားပါတီတွေကို လုံးဝမဲမပေးဘဲ USDP ကို မဲပေးဖို့ ပြောခဲ့ပြီးတော့ အဲဒီပါတီတွေအကုန်လုံးကို အသီးတွေနဲ့ ကိုယ်စားပြုပြောခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ - NLD က ဖရဲသီး၊ USDP က လိမ္မော်သီး၊ ကရင်ပါတီက ငှက်ပျောသီး စသဖြင့်ပေါ့။

“ဖရဲသီးကို မဲမပေးနဲ့ ပေးရင် ငါတို့ မင်းတို့ကို အပြစ်ပေးမယ်” လို့ သူတို့က ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နိုင်သွားတော့ ကျွန်မအရမ်းပျော်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ကျတော့ အာဏာသိမ်းတာ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကျွန်မ

မယုံနိုင်ခဲ့ဘူး။ “NLD က ဒီလောက်အပြတ်အသတ်နိုင်ခဲ့တာကို ဒီလိုမျိုး ဘယ်လိုဖြစ်ရတာလဲ” ဆိုပြီး ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်မအမျိုးသားကတော့ “သူတို့လုပ်နိုင်တယ်လေ” လို့ပဲ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မထင်လိုက်တာ အားလုံးပြီးပြီပေါ့။ ၁၉၈၈ ကလိုမျိုး ပြန်ဖြစ်တော့မယ်လို့ ထင်လိုက်ပေမယ့် “သူတို့ဒီလိုထပ်လုပ်လို့မရဘူး” လို့ ကျွန်မပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း အခု ၁ နှစ်ကျော်ကြာတာတောင် စစ်တပ်က ပြည်သူကို အာဏာပြန်မလွှဲပေးသေးပါဘူး။ ကျွန်မတို့တပ်ရင်းထဲက လူတချို့ကတော့ အာဏာသိမ်းတာကို ပျော်ခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့က စစ်တပ်က နှစ် ၁၀၀၀ လောက် အာဏာယူထားသင့်တယ်ဆိုပြီးပြောလို့ ကျွန်မနဲ့ အငြင်းအခုံတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ကျွန်မတို့ တစ်မျိုးတော့ ကံကောင်းခဲ့ပါတယ်။ အာဏာသိမ်းတဲ့အချိန်မှာ မော်လမြိုင်ကတပ်ရင်းမှာရှိတဲ့ တပ်ရင်းမှူးနဲ့ တခြားအရာရှိတွေက ကျွန်မတို့ကို သဘောကျခဲ့ကြပါတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီး မကြာခင် ဖေဖော်ဝါရီလထဲမှာပဲ ကျွန်မအမျိုးသားကို ရန်ကုန်ကို ပို့လိုက်ကြတယ်။ ကျွန်မကတော့ “ဟုတ်ပြီ။ ရန်ကုန်ကိုတော့သွား၊ ဘာမှအမှားမလုပ်မိစေနဲ့” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ သူတာဝန်ကျတုန်းက ကျည်ကာအင်္ကျီ ဝတ်ခဲ့ရတယ်။ သူ ကျွန်မကိုဖုန်းဆက်တော့ “မိန်းမရေ၊ ငါ စိတ်ထဲနေလို့မကောင်းဘူး။ ငါတို့ယူနီဖောင်းကို လူတွေမြင်တိုင်း တံတွေး ထွေးနေကြတယ်။ ငါတို့က အပယ်ခံတွေဖြစ်နေပြီ။ စစ်တပ်က ဆိုင်းဘုတ်ပဲကိုင်ထားတဲ့ ဆန္ဒပြသူတွေကို မပစ်သင့်ပေမယ့် ပစ်နေပြီ။ ငါ ဒီကနေထွက်ဖို့လိုတယ်” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မအမျိုးသား

အဲဒီမှာရှိနေတုန်း တစ်ရက် စစ်တပ်က ဗုံးတစ်လုံးခွဲလိုက်တဲ့အချိန်
အဲဒီနားမှာ သူရှိနေခဲ့ပါတယ်။ အခြေအနေတွေကဆိုးပြီး ကျွန်မလည်း
ကြောက်လန့်နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ ဘာမှအလောတကြီးမလုပ်ဘဲ
အရင်က ကျွန်မအမျိုးသား တပ်ထဲကထွက်သွားတာကို
အမှတ်ရလိုက်ပါတယ်။

“ကျွန်မတို့မှာ ကလေး ၄ ယောက်ရှိတာ မှတ်ထားပါ။
ဘာမှပေါက်ကရလျှောက်မလုပ်နဲ့” လို့ ကျွန်မ သူ့ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။
အဲဒီအချိန်မှာ စစ်သားတော်တော်များများ တပ်ထဲက
ထွက်ပြေးနေကြပြီး အဲဒီသတင်းက တော်တော်ကြီးခဲ့ပါတယ်။
“ငါလည်း ထွက်မယ်” လို့ ကျွန်မအမျိုးသားက ပြောခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်မက သူ့ကိုစောင့်ဖို့နဲ့ “ကျွန်မတို့မှာ ဘာအချိတ်အဆက်မှ မရှိဘူး”
ဆိုပြီး သူ့ကို နားချခဲ့ပါတယ်။ သူ တပ်ထဲမှာ ဆက်နေခဲ့တယ်။ မြိတ်ကို
ခဏလွှတ်ခံခဲ့ရပြီး အဲဒီမှာ ဆန္ဒပြသူ ၃ ယောက် အသတ်ခံခဲ့ရတာကို
မြင်ခဲ့ပါတယ်။ သူငိုခဲ့ရပြီး ပြန်လာတဲ့အချိန် ကျွန်မကိုပြောပြတဲ့အခါမှာ
ကျွန်မလည်း ငိုခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ဘဝက အရမ်းစိတ်ဆင်းရဲစရာကောင်းပါတယ်။
ကျွန်မနဲ့ သူနဲ့ မကြာခဏရန်ဖြစ်ခဲ့ပြီး သူ့ကိုလည်း
စောင့်ကြည့်နေခဲ့ကြပါတယ်။ သူ အစားလည်း သိပ်မစားတော့ဘဲ
ဒီအစားအသောက်တွေက ပြည်သူတွေရဲ့ မျက်ရည်တွေလို့
ပြောခဲ့ပါတယ်။ တစ်ရက်တော့ ကင်းလှည့်ထွက်ရင်း
သူပျောက်သွားပါတယ်။ ၁ ပတ်ကြာတော့ သူ ကျွန်မဆီကို ဖုန်းဆက်ပြီး
“သူ တစ်ခုခုသွားလုပ်ဖို့လိုတယ်” လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်မက
သူဘာလုပ်မယ်ဆိုတာ မသိခဲ့ပေမယ့် “ဟုတ်ပြီ” လို့ပဲ ပြောခဲ့တယ်။

တပ်ထဲက ဝန်ထမ်းတွေက မေးခွန်းတွေ ပိုပိုမေးလာခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မအမျိုးသားက ကျွန်မကို ဘာမှမပြောပြထားခဲ့တော့ ကျွန်မလည်း သူတို့ကို ဘာမှမပြောပြနိုင်ခဲ့ဘူး။ သူ့အနေနဲ့ ရေတပ်ကနေ တကယ်ထွက်သွားပြီလားဆိုတာလည်း မသိခဲ့ပါဘူး။ နောက်ဆုံး ၁ လလောက် ကြာတဲ့အချိန်မှာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက သူတို့ နေပြည်တော်ကကြားတဲ့သတင်းတွေအရ သူ CDM လုပ်သွားပြီလို့ အတည်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ စိတ်သက်သာသွားပေမယ့် အဲဒီနောက်ပိုင်းတောင်မှ ကျွန်မကို သူ့ဆက်သွယ်ဖို့ အချိန်တော်တော်ကြာခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဆက်သွယ်လာမှပဲ အလုံးကြီး ကျသွားတော့တယ်။

ကျွန်မအမျိုးသား တပ်ထဲကပျောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ တခြားသူတွေတော်တော်များများလည်း ပျောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသမီး ၅ ယောက်နဲ့ အမျိုးသား ၁ ယောက် ထွက်သွားခဲ့တော့ တပ်ထဲကလူတွေက ကျွန်မအမျိုးသားနဲ့ အဲဒီအမျိုးသမီး ၅ ယောက်ထဲက တစ်ယောက်နဲ့ ခိုးရာလိုက်ပြေးတယ်လို့ ကောက်ချက်ချခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီအခြေအနေက ကျွန်မအတွက်တော့ ကွက်တိဖြစ်ခဲ့လို့ ထွက်ပြေးဖို့အတွက် အခွင့်ကောင်းပဲလို့ ယူဆပြီး ကျွန်မက သူတို့ကို “သူ ကျွန်မကို ထားသွားပြီ။ ကျွန်မ အိမ်ပဲပြန်ချင်တော့တယ်” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူ CDM ဝင်သွားတာကို နေပြည်တော်ဘက်နဲ့ ကျွန်မပဲသိတဲ့ အချိန်ကာလတစ်ခု ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက တပ်ထဲကလူတွေ မသိခဲ့ပေမယ့် အကြာကြီးတော့ မခံခဲ့ပါဘူး။ သူတို့သိသွားတော့ ကျွန်မနဲ့ခင်မင်တဲ့ ဒုတပ်ကြပ်တစ်ယောက်နဲ့ စကားပြောဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

“သူ တကယ် CDM ဝင်သွားတာဆိုရင် နင်လည်း သူ့နောက် လိုက်သွားသင့်တယ်။ မြန်မာမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး မရမချင်း လုံးဝပြန်မလာနဲ့” လို့ သူက ကျွန်မကို အကြံပေးခဲ့ပြီး တပ်ထဲကနေ ကျွန်မထွက်ဖို့အတွက် စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရာရှိတစ်ယောက်က သဘောမကျခဲ့လို့ ကျွန်မထွက်လို့မရအောင် ကြိုးစားတာနဲ့ အဲဒီဒုတိယကြိမ်ကိုယ်တိုင် ကြားဝင်ဖြေရှင်းခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအရာရှိကို သူက “ဒီအမျိုးသမီးနဲ့ သူ့ကလေး ၄ ယောက်ရဲ့ စားဝတ်နေရေးနဲ့ ပညာရေးကို ခင်ဗျားတာဝန်ယူမှာလား” လို့ မေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကို အဲဒီအရာရှိက ဒီလိုအသုံးမဝင်တဲ့လူတွေ အတွက် ခေါင်းကိုက်ခံမနေဘူး” လို့ ပြန်ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒုတိယကြိမ်က “ခင်ဗျား သူတို့ကို ပေးသွားရမယ်။ သူတို့ဒုက္ခရောက်နေတာ၊ သူတို့ကိုပေးသွားရင်သွား၊ မသွားရင် ကျွန်တော့်ကို ရာထူးချလိုက်” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

တပ်အပြင်ကို ထွက်တာက တော်တော်လေးခက်ခဲခဲ့ပြီး သူတို့က ကျွန်မနဲ့ ကလေးတွေကို ကားနဲ့ ပေးမသွားခဲ့ပါဘူး။ အရာရှိတစ်ယောက်က ကျွန်မတို့ကို အပြင်ပို့ခဲ့ပြီး စစ်သားနဲ့ ရေတပ်သား ၅ ယောက်ရဲ့ စောင့်ကြည့်မှုအောက်မှာရှိတဲ့ လှေတစ်စင်းပေါ် တင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ နောက်ထပ် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်လည်း လှေပေါ် ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ သူ့အမျိုးသားလည်း ရေတပ်ကနေ ထွက်ပြေးသွားခဲ့တာပါ။ သူက ကျွန်မကို “ကျွန်မ အခု အပြင်ရောက်ပြီဆိုပေမယ့် ကျွန်မ လက်သုံးချောင်းထောင်ရင် သူတို့ ကျွန်မကို သတ်ချင်သတ်နိုင်တယ်” လို့ ပြောတယ်။ ကျွန်မတို့ ပင်လယ်ထဲရောက်နေတုန်း မုန်တိုင်းနဲ့

ကြုံရသေးတယ်။ ကျွန်မက စစ်သားတစ်ယောက်ကို ကျွန်မတို့အနေနဲ့ အခုနေ လှေမှောက်လို့ရှိရင် ဘယ်ပြည်သူမှ လာကူမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောခဲ့ပြီး စစ်တပ်က ဘယ်လောက်တောင် နာမည်ပျက်နေပြီဆိုတာကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ အခုပြန်တွေးကြည့်တော့ အဲ့ဒီတုန်းက အဲ့ဒီလိုပြောလိုက်တာ အခန့်မသင့်ရင် ပစ်သတ်ခံခဲ့ရနိုင်ပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ရန်ကုန်ရောက်တော့ ကျွန်မသူငယ်ချင်းတစ်ယောက် အိမ်ကိုသွားပြီး အဲ့ဒီကနေတစ်ဆင့် ပြည်က ကျွန်မအမျိုးသားရဲ့ အစ်မအိမ်ကို သွားခဲ့ပါတယ်။ အချိတ်အဆက်တွေရဖို့ လိုင်းပေါ်ကနေ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီးတော့ ကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုမရှိတဲ့ လွတ်မြောက်နယ်မြေတွေဆီကို ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေ အများကြီးရှိပေမယ့် ကျွန်မ တောက်လျှောက် လိမ်ပြောခဲ့ပြီး ပန်းတိုင်ကို ချောချောမွေ့မွေ့ ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မကလေးတွေကို သူတို့အဖေဆီရောက်ရင် ထမင်းစားလို့ရပြီဖြစ်ကြောင်း ချော့မော့ပြောခဲ့ရပြီး သူတို့ဂျီကျုတိုင်း မုန့်တွေကျွေးခဲ့ရပါတယ်။

အခု ကျွန်မတို့ စစ်တပ်ထဲကနေ လွတ်လာပြီမို့ အများကြီး ပိုစိတ်ချမ်းသာပါတယ်။ ကျွန်မတို့သာ အဲ့ဒီမှာ ဆက်နေနေခဲ့ဦးမယ် ဆိုရင် ကျွန်မကလေးတွေလည်း လူ့အသိုင်းအဝိုင်းကနေ ဖယ်ကျဉ်ခံရ၊ အထင်အမြင်သေးခံရပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှာပါပဲ။ ကျွန်မ အခု အကောင်းဖက်က ပြုမူနေထိုင်ပြီးတော့ ပိုကောင်းတဲ့အနာဂတ်ကို စောင့်မျှော်နေပါတယ်။

Aung Ko Ko

My name is Private Aung Ko Ko, I am 29 years old and I escaped the Meiktila Air Force Training Base in September 2021 to stand with the people. Before joining the air force in July 2018 I was a driver, just taking people from place to place for cash. I joined because my whole family is in the military; we are totally tied to it. My older brother is a soldier and when I was young I always respected and admired him for his neat and tidy uniform. Some of my friends also joined the army before me, and I was jealous of them ... I remember in the past that people respected soldiers, they always welcomed them warmly. To be honest, while my family also pressured me to be a soldier, I was receptive. I envied soldiers growing up and even later working as a driver and earning money, I still envied their status.

While many of my relatives are in the military, none are in the air force, so I thought I would sign up for that. It was the right choice because when I first joined, the air force was very comfortable compared with the army. We didn't even have to line up or anything. I was happy and we never went to the front line, we enjoyed our comradeship in the barracks. I mean there were still disappointments, like not getting enough food sometimes or being cut off here and there, and there was discrimination, definitely no sense of mutual respect.

But it was better before the coup.

On the 1st of February 2021 we were ordered to wake up at 3:30AM and gather at the local football field. We were issued firearms and told to stand by. We had no idea what was going on. We only found out later that there had been a coup. Later in February I heard about what the military was doing to peaceful protesters. Firing weapons, arresting, bullying, killing. I felt disgusted. I wanted to leave immediately, but my mother was sick and begged me not to; I was stuck.

My family is brainwashed.

I know this, and I can say this, because I am a bit more knowledgeable than them. I have wider social connections than

they have. I had a civilian life. My sister tells me not to talk about politics and my older brother is still in the army. In the end, because of wrestling with these issues, I could only leave the air force in September, eight months after I first decided to.

When I first decided to flee the Meiktila base, I aimed to escape with some weapons. In the end I encountered some problems, so I had to leave stuff like my bike and laptop at the barracks. I escaped with nothing and even needed to borrow clothes. There were a lot of checks and a lot of pressure at that time. Leaving in September was way riskier than leaving earlier, but I had to risk it.

I reached Yangon and spent a whole week hiding there. I only had about seven lakhs in cash. I was followed by agents of the State Administration Council intelligence service at one point in South Dagon; they had identified me, but luckily I managed to run and get to downtown where I hid in a dormitory. They may have found me through my phone. I was using a MyTel SIM card and I kept forgetting to use WiFi instead.

I left the air force without supporting any particular political party. In my opinion, there is only justice and injustice. Because of the army's wickedness and injustice, I simply could not participate. I had to leave. Another of my friends in the air force also left, and I estimate about two thirds of my friends have the same opinions as me, and some are even trying to leave. Some were detained. Some are on the inside but still help me by feeding me some information.

Even the officers in the air force are tired. Many other people in the army are aware of the injustice of the coup and the military's activities yet remain silent. We soldiers know even more than the public in some ways, about what goes on. But it is like these silent soldiers are just incapable of any action at all.

I managed to escape Yangon and I am now in a liberated area. I must help finish this revolution because I do not want young people to be like me. When the revolution is finished, I will do charity work. You know, Myanmar has more resources than other countries, but our education system is inferior to theirs. Our seniors put everything they can get into their

pockets. Over in Thailand, soy milk is provided for children at school so they can all grow well. I want my country to provide the same.

I still have contacts in the air force and I am always trying to get information from them and convince them to join us in liberated areas. I will fight back as much as I can to defeat this terrible system.

အောင်ကိုကို

ကျွန်တော့်နာမည်က အောင်ကိုကိုပါ။ အသက်က ၂၉ နှစ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊
စက်တင်ဘာမှာ မိတ္ထီလာလေကြောင်းအတတ်သင်
လေတပ်စခန်းကနေ ထွက်ပြေးလာပြီး ခုတော့ ပြည်သူ့လူထုနဲ့အတူ
ရပ်တည်နေပါတယ်။

တပ်ထဲကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်မှာဝင်ခဲ့ပြီး အဲ့ဒီမတိုင်ခင်ကတော့
လူတွေကို ဟိုကနေ ဒီကိုလိုက်ပို့ပေးရတဲ့ ကားမောင်းသမားပေါ့။

တပ်ထဲဝင်ဖြစ်တာကတော့ ကျွန်တော့်တစ်မိသားစုလုံးကလည်း
တပ်ကဆိုတော့ တပ်နဲ့ သိပ်ကိုနီးစပ်နေခဲ့တာကိုး။
ကျွန်တော့်အစ်ကိုကလည်း စစ်သား။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်ကဆို သူ့ကို
တပ်ယူနီဖောင်း သေသေသပ်သပ်နဲ့ ွဲတွေတဲ့အခါတိုင်း
သိပ်အားကျခဲ့ရတာ။ သူ့ကို တအားလည်း လေးစားခဲ့တာပေါ့။
ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတချို့တပ်ထဲဝင်တော့လည်း မနာလိုဖြစ်မိတာပဲ။
ကျွန်တော်မှတ်မိတာက အရင်ကဆို လူတွေက တပ်မတော်သားတွေကို
လေးစားကြတယ်၊ ကြိုဆိုကြတယ်။ ရိုးရိုးသားသားပြောရရင်တော့
ကျွန်တော့်မိသားစုက ကျွန်တော့်ကို တပ်ထဲဝင်ဖို့ ဖိအားပေးခဲ့တာပါ။
ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ကလည်း လက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က
စစ်သားတွေ ကြီးပွားလာတာကို အားကျတယ်။ နောက်ပိုင်း
ကားမောင်းသမားအဖြစ် အလုပ်လုပ်ပြီး ဝင်ငွေတွေဘာတွေ
ရလာတာတောင် အဲ့ဒီလိုအနေအထားကို သိပ်အားကျပါတယ်။

ကျွန်တော့်ဆွေမျိုးသားချင်းတွေက တပ်မတော်ထဲမှာပေမယ့်
လေတပ်မှာတော့ တစ်ယောက်မှမရှိသေးဘူး။ အဲ့ဒါနဲ့ပဲ

ထူးခြားကွဲပြားသွားအောင် လေတပ်ထဲဝင်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တာ မှန်သွားခဲ့တယ်ပြောရမယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အဲ့ဒီတုန်းက လေတပ်ဟာ ကြည်းတပ်ထက် ပိုအဆင်ပြေနေခဲ့တာကိုး။ တန်းစီစောင့်တာမျိုးတွေလည်း မရှိခဲ့ဘူးလေ။ ကျွန်တော်လည်း ပျော်နေခဲ့တာပေါ့။ ရှေ့တန်းလည်း ဘယ်တုန်းကမှ မထွက်ခဲ့ရဘူး။ ဘားတိုက်ထဲမှာလည်း ရဲဘော်ရဲဘက်စိတ်ပဲ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ပျက်စရာဆိုတာကတော့ ရှိတာပါပဲ။ အစားအစာတွေလည်း လုံလုံလောက်လောက် မရဘူး။ လခကို ဟိုဟာဖြတ်၊ ဒီဟာဖြတ်တာတွေလည်း ခံရတယ်။ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရတာလည်း ရှိတာပေါ့။ သေချာတာကတော့ အပြန်အလှန်လေးစားမှုဆိုတာ မရှိပါဘူး။

ဒါပေမဲ့လည်း အာဏာမသိမ်းခင်ကအခြေအနေကတော့ ပိုကောင်းတာ အမှန်ပဲ။

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ကို မနက် ၃ နာရီခွဲကတည်းက အိပ်ယာကထခိုင်းပြီး ဘောလုံးကွင်းထဲမှာ လူစုခိုင်းထားတယ်။ လက်နက်တွေလည်း ထုတ်ပေးပြီး အဆင်သင့်အနေအထားနဲ့ နေခိုင်းထားတယ်။ ဘာတွေဖြစ်နေလည်း ဆိုတာ မတွေးတတ်ကြဘူး။ တော်တော်လေးကြာမှပဲ အာဏာသိမ်းလိုက်တယ်ဆိုတာ သိကြရတယ်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ကုန်လောက်မှာတော့ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြကြသူတွေကို ဘယ်လိုဖြေရှင်းတယ်ဆိုတာတွေ ကြားလာရတယ်။ ပစ်ခတ်တယ်၊ ဖမ်းဆီးတယ်၊ နှိပ်စက်အနိုင်ကျင့် သတ်ဖြတ်တယ်ဗျာ။ ကျွန်တော် စိတ်ပျက်သွားပြီး အဲ့ဒီကတည်းက ထွက်ချင်ခဲ့ပေမယ့် အမေက

နေမကောင်းဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော့်ကို မလုပ်ပါနဲ့လို့
တောင်းပန်တာနဲ့ပဲ ကျွန်တော်လည်း ကပ်ကျန်နေခဲ့တော့တယ်။

ကျွန်တော့်မိသားစုက ဦးနှောက်ဆေးခံထားရတာလေ။

ကျွန်တော်ခုလိုပြောနိုင်တာက သူတို့ထက်စာရင် ကျွန်တော်က
နည်းနည်းလေး ဗဟုသုတပိုရှိတယ်လေ။ နောက် သူတို့ထက်
လူမှုဆက်ဆံရေးအဝန်းအဝိုင်းလည်း ပိုကျယ်ပြန့်တာပေါ့။
ကျွန်တော်က ကားမောင်းခဲ့ဖူးတော့ အပြင်လူတွေရဲ့ဘဝမျိုး
ရှိတယ်လေ။ အစ်ကိုက တပ်ထဲမှာရှိနေသေးတာမို့
ကျွန်တော့်ညီမကတော့ နိုင်ငံရေးတွေ မပြောစေချင်ဘူး။ အဲဒီလိုတွေ
ရုန်းကန်နေရတာနဲ့ပဲ ထွက်မယ်လို့ဆုံးဖြတ်ပြီး နောက် ၈ လ အကြာမှာမှ
တကယ်ထွက်လာဖြစ်ခဲ့တယ်။

အရင်ဆုံး မိတ္ထီလာအခြေစိုက်စခန်းကနေ ထွက်ဖို့ဆုံးဖြတ်တုန်းက
လက်နက်ကို အပါယူဖို့ တွေးခဲ့တာ။ နောက်တော့
ပြဿနာတွေပေါ်လာတာနဲ့ပဲ ကျွန်တော့်စက်ဘီးလေးရယ်၊
လက်ပ်တော့ပ်လေးရယ်ကို ဘားတိုက်မှာပဲ ထားခဲ့လိုက်ရတယ်။
ဘာဆိုဘာမှမပါဘဲ ထွက်လာခဲ့ရတာ။ နောက်ဆုံး အဝတ်အစားတောင်
ငှားဝတ်ခဲ့ရတာ။ အဲဒီတုန်းက စောင့်ကြည့်တာတွေရော၊
ဖိအားတွေရော တအားများခဲ့တာပေါ့။ တကယ်တော့
စက်တင်ဘာမှာထွက်တာက အစောပိုင်းမှာထွက်တာနဲ့စာရင်
ပိုအန္တရာယ်များတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်တတ်နိုင်မလဲ လုပ်တော့မယ်ပေါ့။

ရန်ကုန်ကိုရောက်လာခဲ့ပြီး ၁ ပတ်လုံး အဲဒီမှာပဲ
ပုန်းအောင်းနေခဲ့တယ်။ လက်ထဲမှာ ကငွေ ၇ သိန်းပဲ ရှိနေတာ။ တစ်ခါ
တောင်ဒဂုံမှာ စစ်ကောင်စီထောက်လှမ်းရေးတွေက လိုက်တာကို

ခံလိုက်ရသေးတယ်။ ကျွန်တော့်ကို တပ်ပြေးမှန်း သိသွားလို့လေ။ ကံကောင်းလို့ လွတ်သွားပြီး မြို့ထဲကအဆောင်တစ်ခုမှာ ခိုလိုက်နိုင်တယ်။ ကျွန်တော်က မိုင်တဲလ်သုံးတော့ ဖုန်းကနေတစ်ဆင့် ခြေရာခံနိုင်သွားတယ် ထင်တာပဲ။ နောက်ပြီး ဝိုင်ဖိုင်သုံးဖို့ မေ့သွားတာ။

ကျွန်တော် လေတပ်ကထွက်ခဲ့တာက ဘယ်နိုင်ငံရေးပါတီကို ထောက်ခံအားပေးလို့မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် နားလည်တာက ဓမ္မနဲ့ အဓမ္မပါပဲ။ တပ်မတော်က ယုတ်မာပြီး မတရားလို့ ကျွန်တော် ဘယ်လိုမှ ဆက်မပါနိုင်တော့တာ။ ကျွန်တော် ထွက်မှကိုဖြစ်မှာ။ သူငယ်ချင်းတချို့လည်း ထွက်ခဲ့ကြပြီ။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံက ကျွန်တော့်လိုပဲ တွေးနေကြတာ ကျွန်တော်သိတယ်။ တချို့လည်း ထွက်ပြေးဖို့ကြံကြတယ်။ တချို့ အဖမ်းခံလိုက်ရတယ်။ တချို့ကတော့ အထဲမှာကျန်နေသေးတုန်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကို သတင်းတချို့ပေးကြတယ်။

လေတပ်အရာရှိတွေတောင် ပင်ပန်းနေကြပြီ။ တပ်ထဲမှာ အာဏာသိမ်းတာဟာ မတရားမှန်းသတိထားမိကြပေမယ့် နှုတ်ဆိတ်နေကြတာတော့ ရှိပါတယ်။ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို အပြင်လူတွေထက် ကျွန်တော်တို့လို တပ်ထဲကလူတွေက ပိုသိတယ်ဆိုရမှာပေါ့။ ပြောရရင် အဲ့ဒီနှုတ်ဆိတ်နေကြသူတွေဟာ ဘာဆိုဘာမှလုပ်လို့မရတာမျိုးဖြစ်မယ်။

နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော် ရန်ကုန်က ထွက်လာနိုင်ခဲ့ပြီး ခုဆို လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်နေပါပြီ။ လူငယ်တွေကို ကျွန်တော်တို့လိုမျိုး မဖြစ်စေချင်လို့ ကျွန်တော် ဒီတော်လှန်ရေးကို ပါမှဖြစ်မယ်။ တော်လှန်ရေးပြီးသွားရင်တော့ ပရဟိတအလုပ်တွေပဲ

လုပ်တော့မယ်။ သိတဲ့အတိုင်းပဲလေ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက
 တခြားနိုင်ငံတွေထက် သယံဇာတတွေအများကြီး ပိုရှိသလောက်
 ပညာရေးကျတော့ သူတို့တွေထက် နိမ့်ပါးနေတယ်။
 ကျွန်တော့်ရှေ့ကလူတွေက သူတို့အိတ်ကပ်ထဲကို အကုန်သိမ်းကျုံး
 ထည့်သွားကြတာပဲလေ။ ထိုင်းနိုင်ငံမှာဆို မူကြိုကလေးတွေကိုပဲ
 နို့တိုက်တော့ သူတို့တွေ ထွားကျိုင်းကြတယ်။
 ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာလည်း အဲဒီလိုမျိုးတွေ ဖြစ်စေချင်တာပေါ့။

တပ်မှာ ကျွန်တော့်အဆက်အသွယ်တွေ ရှိပါသေးတယ်။
 သူတို့ဆီက သတင်းအချက်အလက်တွေကို ယူတယ်။ နောက် သူတို့ကို
 ထွက်လာပြီး လွတ်မြောက်နယ်မြေထဲ လာပူးပေါင်းဖို့
 တိုက်တွန်းပါတယ်။ ဒီဆိုးရွားတဲ့ စနစ်ကြီး ကျရှုံးသွားအောင်
 လုပ်နိုင်သမျှ လုပ်သွားပါမယ်။

Aung Myo Thant

I am Aung Myo Thant, previously lieutenant sergeant in charge of the 45th naval industrial battalion at Mawrawadi Naval Base Headquarters, Yebyu Township. I'm 35 years old, born in 1987, and I am a Christian with four children. I married young and joined the army at age 22. I already had a kind of career, cooking. I earned about 160,000 Myanmar Kyat per month as a chef, not bad. In my first year of the army I earned only 21,000 Myanmar Kyat per month, which depressed me. To be honest, I was kind of entrapped by the military. I do not want my children to trust other people easily like I did. Let me tell you what happened.

There was a downturn and I lost my cooking job in 2008. I came to Yangon on the promise of a new job in a handicrafts business, but on the way I met a military recruiter who tried to convince me to join. I talked to my wife about it and she said to do as I pleased. I was a bit confused as being a soldier was not what I really wanted or expected. The army was just looking for new people, they had no love or interest in me in particular. I felt hurt and lost. But I gave it a shot, had a medical check-up, and passed. While undergoing the check-up, I left my wife in a separate room. When I returned, she told me things were not going well. I said to the officer there that I did not want to join and be a soldier anymore. I was asked to come to another room.

The officer, I still remember his name, Sergeant Soe, told me they had already paid a lot of money to recruit me and I could not change my mind. Sergeant Soe kicked me in the stomach, slapped my cheeks. I was really scared and my wife was out there without me.

"What did I do wrong? All I said was I do not want to join. Do not do this to me, I have a wife!" I cried.

Before this incident, although I did not want to join, I still believed the army was fundamentally good.

In those days it was not easy to call back home via telephone, so it seemed like I had to give up and join, but it was unjust. I kept arguing with them and was pulled out by a man who

turned out to be from the navy. He took me to a tea shop. I was very scared that if I continued like this, I would get into more serious trouble. The navy man told me that the navy rarely saw combat and he would take me in. So I joined. I went back to my wife, collected 20,000 Myanmar Kyat from her, as I did not know if or when I would be paid by the navy, and attended training in Phaung Gyi. I graduated from the military academy in December 2009.

At that time in 2008 and 2009 the army was in a period of expansion. They were dragging everyone into the army. You did not need to have any skills or abilities for they wanted only quantity, not quality. In fact, the army is still like this. There is only numbers, no quality. And there is definitely no status.

In 2009 I started my duties in Rakhine State. I was an office clerk. We were often told there was a system for promotion: three years to deputy sergeant, three years to sergeant, four years to higher sergeant, etc. But that is not how it works in reality. It took me nine years to become deputy sergeant. There is favoritism involved: the office of the commander-in-chief recommends and hands over their own men to higher positions. My most recent post was for six months in the Hein Se office, Mawlamyine.

There were a few reasons why I left the military after the coup. The first one is related to election fraud. As I was chief of staff at the time, I administrated some soldiers' votes during the 2020 elections. In the army we had advance votes and regular votes. In my battalion, only ten people had legitimate reason to do advance, or leave (outside constituency) votes. But two thirds of the entire battalion were ordered from above to cast their votes as 'leave' votes. That meant that I was the one who actually cast all of those people's votes! Then, this motherfucker Min Aung Hlaing says that Mother Suu (Aung San Suu Kyi) stole votes in the election ... Did he not steal himself, through people like me?

After the coup they formed this 'election tribunal' and I was asked to go and re-examine votes from the township; I was ordered to re-inspect votes from the whole of Yebyu Township. Now let's do the math ... there are ten battalions in one

headquarters. There are four strategic departments and eight headquarters. Let's say there are on average only ten real 'leave' votes per battalion (but two thirds of every battalion were actually cast by a single chief of staff)—so how many fraudulent votes would there be waiting to be uncovered? And I am only talking about the navy. There is also the air force and army. The army has more people, there are at least 15 to 16 troops in one battalion.

Another reason I finally left is that on 27 February I was assigned to Yangon for a short event and I was shocked at how scared people were when they saw our military vehicles driving through Pazundaung Township. I could really see fear in their eyes. When they saw our navy uniforms—they called us military dogs! I thought deeply about what we were doing: Was it wrong? I realized the Myanmar military is a failed army. They tell you lies. I started not doing my job well. I kept avoiding responsibility.

But I continued serving.

Then on 26 March 2021, in Myeik Town, I saw a protest take place on the beach road. I was just inside a shop watching. The protesters did not even have sticks, let alone any other weapons. They were peaceful. The police fired smoke and sound bombs. Ten more police then arrived and opened fire with guns, killing four or five people. One dead protester looked about twelve years old, the same age as my eldest daughter. I have been in pain ever since that moment.

Back at work, I hatched a plan with my colleague, who I will call Master Black, to leave the navy. But you know, the army prevents you from even using the mobile phone you bought and paid for with your own sweat and blood. We only managed to escape in October 2021. I had to leave my family to get out. But I thought long and hard: if I stay and prioritize looking after my family, I am not prioritizing the people as a whole. There is no need for them to grieve if I die standing up for the people.

Master Black and I snuck out of our base via a forested path. There were patrol cars often at night, so we dared not use the main road. We went over a hill and down an old rubber trail.

Master Black suffered; first he broke his shoe, then he walked into a spiked branch that pierced his eye, suddenly blood splattered from it. The lower eyelid was ripped.

“Tie it with your shirt!” I said.

We finally arrived to Kanpauk Town in the morning. I had about 30,000 Myanmar Kyat in my Wave money mobile account. Our first plan was to go to Dawei, but when I tried to arrange a ticket I was asked for my personal details, so we decided to continue walking through the forest instead. We went for so long. We ended up deep inside a rubber plantation after going through the Tanintharyi jungles, in an area where it is known a tiger lives. We were seriously worried. It took three days to cross that forest. During that time we did not even know what rice was. Luckily, I found a connection with the People’s Soldiers, a group welcoming people like us, and could tell them about our situation. They took us in.

Leaving my family was very difficult, but I had contact with my wife through the Telegram phone app. They were under pressure after I left. They had to report to the headquarters commander twice per day and were asked if they had any contact with me. Orders were given to shoot Master Black and I if we were ever found. My wife asked for permission to visit relatives but the commander hesitated; he only wanted to release her if and when my dead body was found. Inside the army, people also want to commit sexual harassment if a woman’s husband is gone. In the end my wife and kids were released, but their journey out was also hard.

When this is all over, I will open a restaurant with my friend Master Black. Rather than aim to make money, we will provide delicious meals for people, providing rice and nutrients for daily living. I will never return to the army. Currently I am building houses for ex-soldiers to live in, I have some carpentry skills. I have already completed one house for ten people and am currently working on a house with eight rooms for twenty people, it’s about forty percent done.

While I am building houses now, if I am told to fight for the revolution, I will immediately join the people and I will fight, even if I go to my death.

အောင်မျိုးသန့်

ကျွန်တော်က အောင်မျိုးသန့်ပါ။ ရေဖြူမြို့နယ်၊ မောရဝတီရေတပ် စခန်းဌာနချုပ် အမှတ် ၄၅ ရေတပ် စက်မှုလက်မှုတပ်က စစ်ရေးစစ်ထောက်တာဝန်ခံ ဒု-တပ်ကြပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ မွေးတော့ အသက် ၃၅ နှစ်ပေါ့။ ကလေး ၄ ယောက် ရှိပါတယ်။ ခရစ်ယာန်တစ်ယောက်ပါ။ ကျွန်တော်က အသက် ၂၂ နှစ်ကတည်းက တပ်ထဲဝင်ပြီး ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ အိမ်ထောင်ကျခဲ့သူပါ။ ကျွန်တော်က အရင်က စားသောက်ဆိုင်မှာ အကြော်ဆရာပါ။ ၁ လကို ၁၆၀,၀၀၀ ကျပ် ဝင်တာမို့ မဆိုးဘူးလို့ ပြောရမှာပေါ့။ တပ်ထဲဝင်ဝင်ချင်း ပထမနှစ်မှာ ၁ လမှ ၂၁,၀၀၀ ပဲ ရတော့ စိတ်ပျက်တာပေါ့ဗျာ။ ဝန်ခံရရင် ကျွန်တော်က တပ်မတော်ရဲ့ ထောင်ချောက်ဆင်ခံခဲ့ရတာပါ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ကလေးတွေကို ကျွန်တော့်လိုမျိုး တခြားသူကို လွယ်လွယ်နဲ့ မယုံကြည်ကြစေချင်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ပြောပြပါ့မယ်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော် စားဖိုမှူးအလုပ်က ပြုတ်သွားခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ လက်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ အလုပ်တစ်ခုရမယ်ဆိုပြီး ရန်ကုန်ကို ရောက်လာခဲ့ရင်း တပ်ထဲဝင်ဖို့ ဆွယ်တဲ့သူနဲ့ တွေ့တာပဲ။ ဒါနဲ့ မိန်းမဖြစ်သူကို တိုင်ပင်တော့ သူက ကျွန်တော်ကောင်းသလို စီစဉ်ပါလို့ပဲ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်က အရင်ကလည်း စစ်သားဖြစ်ချင်ခဲ့တာမျိုး၊ မျှော်လင့်ထားခဲ့တာမျိုး မဟုတ်တော့ နည်းနည်းတွေဝေနေခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ တပ်က တပ်သားသစ်ကိုပဲ လိုချင်နေခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကို တကယ်စေတနာရှိလို့ ခေါ်ချင်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ မေတ္တာတရား

ခေါင်းပါးတယ်။ ကျွန်တော် တော်တော်ခံစားရပြီး လမ်းပျောက်သလို ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ဆေးစစ် ဘာညာလုပ်ပြီး ဝင်ဖြစ် သွားတယ်ဆိုပါတော့။ ဆေးစစ်တော့ ကျွန်တော့်မိန်းမကို အိမ်ထောင်သည်လိုင်းခန်းမှာ ခဏထားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ပြန်လာတဲ့အချိန်မှာ မိန်းမက အခြေအနေမကောင်းဘူးလို့ ပြောတာနဲ့ ကျွန်တော်လည်း သူတို့အရာရှိကို တပ်ထဲကို မဝင်ချင်တော့ဘူး၊ စစ်သားလုပ်ဖို့ စိတ်မပါတော့ဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို နောက်အခန်းတစ်ခုကို ခေါ်သွားပါတယ်။

အဲ့ဒီလက်မောင်းအရစ်ရှိတဲ့တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်မှတ်မိတယ်။ တပ်ကြပ်ကြီး စိုးပေါ့။ သူက မင်းအတွက် ငါတို့ ပေးဆပ်ထားရတာ အများကြီး၊ စိတ်ပြောင်းလို့ ဘယ်ရမလဲဆိုပြီး ထိုးကြရောဗျ။ ပါးတွေရိုက်၊ ဗိုက်ကိုထိုး လုပ်ကြတာ။ လူက တအားကို ကြောက်သွားတာ။ မိန်းမက ကျွန်တော့်နားမှာတော့ မရှိဘူး။

“ကျွန်တော် ဘာမှားလို့လဲ။ ကျွန်တော် တပ်ထဲကို မဝင်ချင်ဘူးလို့ပဲ ပြောတာလေ။ ဒီလိုမျိုး မလုပ်ပါနဲ့။ ကျွန်တော့်မှာ မိန်းမလည်း ရှိတယ်လေ” လို့ပဲ ပြန်ပြောပြီး ငိုမိတယ်။ ဒါမျိုး မဖြစ်ခင်တုန်းက တပ်ထဲသာ မဝင်ချင်တာ၊ တပ်ဟာ ကောင်းတယ်လို့ပဲ အခြေခံအားဖြင့် နားလည်ထားတာ။

အဲ့ဒီအချိန်က ကျွန်တော်တို့က ဖုန်းတွေဘာတွေလည်း သိပ်ပြီး မဆက်သွယ်တတ်သေးဘူး။ ဒါနဲ့ပဲ တပ်ထဲဝင်မယ်လို့ လက်လျှော့လိုက်မိတာ။ မတရားတော့ မတရားဘူးပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော် ဆက်ပြီး အခြေအတင် ငြင်းခုံရန်ဖြစ်နေခဲ့တုန်း ရေတပ်ကတစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့ကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို

ခေါ်ထုတ်သွားတယ်။ ကျွန်တော် ကြောက်သွားတာက ဒီလိုသာ ဆက်လုပ်နေရင် အန္တရာယ်က အရမ်းကြီးလာမယ်ပေါ့။ ရေတပ်ကဆရာကလည်း ရေတပ်မှာဆို စစ်မတိုက်ရဘူး ဘာညာဆိုပြီးပြောတော့ ရေတပ်ထဲတော့ ဝင်လိုက်မယ်ဆိုပြီး ဖြစ်ခဲ့တာ။ ရေတပ်က ဘယ်တော့ ဘာပေးမလဲ မသိတာနဲ့ မိန်းမဆီက ငွေ ၂၀,၀၀၀ တောင်းခဲ့လိုက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှာ ဖောင်ကြီးကနေ သင်တန်းဆင်းခဲ့တယ်။

တကယ်တော့ ၂၀၀၈-၂၀၀၉ ခုနှစ်တွေက တပ်သားစုဆောင်းရေးကာလတွေပေါ့။ လူတိုင်းကို တပ်ထဲ ဆွဲသွင်းနေတဲ့ အချိန်လေ။ ဘာအရည်အချင်း၊ ဘာအတတ်ပညာမှ ရှိစရာမလိုဘူး။ အင်အားရှိရင်ပြီးရော စုဆောင်းနေခဲ့တာ။ တပ်မတော်ဟာ ခုထိလည်း ဒီအတိုင်းပဲလေ။ အရေအတွက်ပဲရှိတယ်။ ဘာအရည်အချင်းမှ၊ ဘာအဆင့်မှကို မရှိတာ။

၂၀၀၉ ခုနှစ်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ တာဝန်စထမ်းဆောင်ခဲ့တာ။ ရုံးစာရေးပေါ့။ ရာထူးတိုးပေးတဲ့စနစ် ရှိတယ်လို့တော့ ပြောတယ်။ ၃ နှစ်ကြာရင် ဒု-တပ်ကြပ်၊ နောက် ၃ နှစ်ထပ်ကြာရင် တပ်ကြပ်၊ နောက် ၄ နှစ်ဆို အုပ်ခွဲတပ်ကြပ်ကြီး အဲ့ဒီလိုမျိုးပေါ့။ တကယ်တမ်းတော့ အဲ့ဒီလိုလည်း မဟုတ်ပါဘူးဗျာ။ ကျွန်တော်ဆို ဒု-တပ်ကြပ်ဖြစ်ဖို့ ၉ နှစ်တောင် ကြာသွားတယ်။ စစ်ရာထူးချုပ်ခန့်ရုံးကနေပြီး သက်ဆိုင်ရာလူတွေကိုပဲ ရာထူးတွေ တိုးပေးနေကြတာ။ ကျွန်တော့် နောက်ဆုံးတာဝန်၊ ရုံးအုပ်ဘဝကို မော်လမြိုင်က ဟိန်းဆဲဒေသရုံးမှာ ၆ လ လုပ်ခဲ့တယ်။

အာဏာသိမ်းပြီးတော့ တပ်ကနေ ထွက်ခဲ့ရတာအကြောင်းတွေ ရှိတာပေါ့။ မဲစာရင်းအမှားဆိုတာက ပထမဆုံးအကြောင်းပေါ့။ ကျွန်တော်က ရုံးအုပ်ဆိုတော့ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာ တချို့စစ်သားတွေရဲ့ မဲတွေကို ကိုင်တွယ်ခဲ့ရတယ်။ တပ်မှာက ကြိုတင်မဲရော ပုံမှန်မဲပါ ရှိတယ်လေ။ ကျွန်တော်တို့တပ်ရင်းမှာဆိုရင် ခွင့်မဲ့အင်အားက ၁၀ ယောက်ရှိတာ ကြိုတင်မဲထဲကို ထည့်ခိုင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ အထက်ကညွှန်ကြားလာတာက တပ်ရင်းရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံကို ကြိုတင်မဲ ပေးခိုင်းပြီး ကျန်လူကိုပဲ ပုံမှန်ပေးခိုင်းတာ။ အဲဒီမှာ ခွင့်မဲ့မဲတွေအတွက် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကပဲ မဲပေးပေးခဲ့ရတာ။ ကျွန်တော့်ကို အဲဒီလို လုပ်ခိုင်းခဲ့တာ။ ဒီ မအလ မင်းအောင်လှိုင်က အမေစုက မဲခိုးပါတယ်လို့ ပြောသေးတယ်ဗျာ။ အဲဒါဆိုရင် သူကရော မဲမခိုးလို့လား။

အာဏာလည်း သိမ်းပြီးရော ရွေးကောက်ပွဲစိစစ်ရေးကော်မရှင် ပြန်ဖွဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်သူတွေ မဲစာရင်းမှာ အပိုပါနေလဲလို့ စိစစ်ခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုဆို ရေဖြူမြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လုံးကဟာကို စိစစ်ခိုင်းတယ်။ ပျမ်းမျှ တွက်ကြည့်ရအောင်။ ဌာနချုပ်တစ်ခုမှာ တပ် ၁၀ တပ် ရှိတယ်။ ရေတပ်မှာဆို ဌာနချုပ်က ၈ ခု၊ ဗျူဟာတပ်က ၄ ခု။ အဲဒီ ၁၂ ခုမှာ တပ်တစ်တပ်ကို ခွင့်မဲ့ ၁၀ ယောက်နဲ့ပဲ တွက်ဦး၊ မဲခိုးတဲ့အရေအတွက်က ဘယ်လောက်ဖြစ်နေပြီလဲ။ ဒါ ရေတပ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ လေတပ်တို့ ကြည်းတပ်တို့ မပါသေးဘူး။ ကြည်းတပ်ဆို ပိုဆိုးတယ်။ အင်အားအများဆုံး အင်အားစုလေ။ ကြည်းတပ်မှာက ခွင့်မဲ့ဆိုတာ တပ်ရင်းတစ်ရင်းကို အနည်းဆုံး ၁၅-၁၆ ယောက် ရှိတာလေ။ သူတို့အတွက် မဲတွေ ခိုးထည့်ခဲ့တာပဲ။

တပ်ကထွက်ခဲ့ရတဲ့အကြောင်းရင်း နောက်တစ်ခုကတော့ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၇ ရက်မှာ ရန်ကုန်ကို ပြိုင်ပွဲတစ်ခုအတွက် သွားရတယ်။ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်ကို စရောက်တဲ့အချိန်မှာ ဘာစတွေ့လဲဆိုတော့ ပြည်သူတွေက စစ်ကားကိုမြင်ရင် တအားကြောက်နေတာ။ သူတို့ရဲ့မျက်လုံးတွေထဲမှာ အကြောက်တရားတွေပဲ တွေ့နေရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရေတပ်ယူနီဖောင်းကိုမြင်တော့ စစ်ခွေးတွေလို ပြောကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့လုပ်နေတဲ့လုပ်ရပ်ဟာ မှားနေပါလားလို့ အတွေးတွေ နက်လာခဲ့တယ်။ ဘာတွေ မှားနေလဲပေါ့။ တပ်မတော်ဟာ ကျဆုံးနေပြီလို့ သဘောပေါက်လိုက်တယ်။ အလိမ်အညာတွေပဲ ပြောနေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် အလုပ်ကို ကောင်းကောင်းမလုပ်တော့ဘူး။ တာဝန်ပေးတာတွေကို တတ်နိုင်သလောက် ရှောင်ခဲ့တယ်။

ဒါပေမဲ့ အလုပ်ကတော့ မထွက်သေးဘူးပေါ့။

နောက်တော့ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့က မြိတ်ကို စစ်ရေးပြအတွက်ရောက်သွားတော့ ကမ်းနားလမ်းဘက်မှာ ဆန္ဒပြနေတာကို တွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော်က ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာထိုင်ပြီး ကြည့်နေမိတယ်။ သူတို့က အေးအေးချမ်းချမ်းပဲ ဆန္ဒပြနေကြတာ။ တုတ်တစ်ချောင်းတောင် မပါကြပါဘူး။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ ရဲကရောက်လာပြီး မီးခိုးဗုံး စပစ်တယ်။ အသံဗုံး ပစ်တယ်။ တအောင့်နေတော့ ရဲ ၁၀ ယောက်တန်းတစ်ဖွဲ့ ရောက်လာပြီး တဒုန်းဒုန်းနဲ့ ပိတ်ပစ်လိုက်တာ လူ ၄-၅ ယောက် သေသွားရော။ ကျသွားတဲ့ကလေးက ကျွန်တော့်သမီး အကြီးမအရွယ်၊ ၁၁ နှစ်-၁၂ နှစ်လောက်လေးဗျာ။ အဲ့ဒီကတည်းက အသည်းနာခဲ့တာ။

အလုပ်ထဲပြန်ရောက်တော့ ကိုယ့်ရဲဘော်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့
 မာစတာဘလက်ခ် ဆိုတဲ့တစ်ယောက်နဲ့ပဲ တိုင်ပင်တယ်။
 အခြေအနေပေးရင် တပ်က ထွက်ကြမယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့
 သိတဲ့အတိုင်းပဲလေ၊ တပ်မတော်ကြီးက ကိုယ့်ချွေးနည်းစာ၊
 ကိုယ့်သွေးနဲ့ရင်းပြီး ဝယ်ထားရတဲ့ ဖုန်းကိုတောင် ကိုယ်စိတ်တိုင်းကျမှ
 သုံးခွင့်မပေးခဲ့တာ။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလကျမှ
 ထွက်လာနိုင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့် မိသားစုကိုလည်း ထားခဲ့လိုက်တယ်။
 မိသားစုကိုငဲ့နေရင် ပြည်သူ့ကို ဦးစားပေးလို့ရမှာ မဟုတ်ဘူးလေ။
 မိသားစုကိုလည်း ပြောထားတယ်။ ကျွန်တော်သေရင်တောင်
 ဝမ်းနည်းပူဆွေးစရာ မလိုဘူးလို့။

မာစတာဘလက်ခ်နဲ့ ကျွန်တော်က တောလမ်းအတိုင်း
 ထွက်လာခဲ့တာ။ ညတိုင်း လှည့်ကင်းပတ်နေတဲ့ကားတွေရှိတော့
 လမ်းမကြီးတွေကို သုံးလို့မရဘူးလေ။ တောင်ကုန်းတစ်ခုကို တက်ခဲ့ပြီး
 လျှို့ဝှက်ပြန်ဆင်း၊ ရာဘာတောအုပ်ဟောင်းတစ်ခုအတိုင်း
 ထွက်လာခဲ့ရတာ။ မာစတာဘလက်ခ်ကတော့ တော်တော်ခံလိုက်
 ရတယ်။ ဖိနပ်က ပြတ်သွားပြီး သစ်ကိုင်းတစ်ခုနဲ့ တိုးချိန်မှာ
 အောက်မျက်ခွံကို ဆူးကိုင်းရှသွားတယ်။ သွေးတွေ
 ပန်းထွက်လာတာပေါ့။

“ရှပ်အင်္ကျီနဲ့ စည်းထားလိုက်” လို့ ကျွန်တော် က ပြောတယ်။
 မိုးလင်းတော့ ကန်ပေါက်ကို ရောက်သွားကြတယ်။ ကျွန်တော့် Wave
 money အကောင့်ထဲမှာ မြန်မာငွေ (၃၀,၀၀၀) ကျပ်ပဲ ရှိနေခဲ့တယ်။
 ကျွန်တော်တို့ ပထမမှန်းထားတာက ထားဝယ်ကို သွားဖို့ပဲ။
 လက်မှတ်ဝယ်ဖို့လုပ်တော့ အထောက်အထားတွေ တောင်းတာနဲ့ပဲ

တောလမ်းကနေ လမ်းလျှောက်သွားတော့ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရတာ။
 အကြာကြီးကို လျှောက်ရတာပေါ့။ တနင်္သာရီကြိုးဝိုင်းကို ဖြတ်ပြီးတော့
 ရာဘာစိုက်ခင်းရှည်ကြီးကို ဖြတ်ခဲ့ရတယ်။ ကျားတွေရှိတယ်လို့
 နာမည်ကြီးတဲ့နေရာပေါ့။ အရမ်းစိုးရိမ်ခဲ့ရတဲ့ အချိန်ပေါ့ဗျာ။
 တောအုပ်ကိုဖြတ်ဖို့ ၃ ရက်တောင် ကြာခဲ့တယ်။ အဲဒီကာလမှာ
 ထမင်းဆိုတာ ဘာမှန်းကို မသိခဲ့ဘူး။ နောက်တော့
 ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့နဲ့ ချိတ်လို့ ရသွားတယ်။ ကျွန်တော်တို့
 အကြောင်းတွေကို ပြောပြတော့ သူတို့က လှမ်းခေါ်လိုက်တော့တာပဲ။

မိသားစုကို ထားခဲ့ရတာ မလွယ်ပေမယ့် ကျွန်တော့်မိန်းမနဲ့တော့
 တယ်လီဂရမ်ကနေ အဆက်အသွယ်ရနေပြီ။ သူတို့ကိုလည်း
 ဖိအားတွေပေးခံထားရတာလေ။ ကျွန်တော် ထွက်သွားပြီးတော့
 ဌာနချုပ်ကို တစ်နေ့၂ ကြိမ် သတင်းပေးပြီး နေကြရတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့
 အဆက်အသွယ် ရှိလားဘာလား မေးတာလည်း ခံရတာပေါ့။ သူတို့က
 ကျွန်တော်တို့၂ ယောက်ကို တွေ့တဲ့နေရာမှာ ပစ်သတ်ဖို့ ပစ်မိန့်တောင်
 ပေးထားပြီးပြီ။ ကျွန်တော့်မိန်းမက ဆွေမျိုးတွေဆီပြန်မယ်လို့
 တင်ပြတော့ တပ်ရင်းမှူးက တွန့်ဆုတ်နေသေးတယ်။ သူတို့က
 ကျွန်တော့်အလောင်းကိုရမှ သူ့ကို ပေးသွားမယ့်သဘောမျိုးပေါ့။
 တပ်မှာကလည်း ယောက်ျားမရှိတော့တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို
 စော်ကားချင်ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ မိန်းမနဲ့ ကလေးတွေလည်း
 ထွက်လာလို့ရသွားခဲ့ပါတယ်။

အားလုံးပြီးသွားရင် ကျွန်တော့်ညီ မာစတာဘလက်ခ်နဲ့ ထမင်းဆိုင်
 ဖွင့်မယ်။ စီးပွားဖြစ်ဖို့ထက် လူတွေကို တစ်ခဏတာမှာ သူတို့
 မြန်မြန်ယှက်ယှက် စားနိုင်အောင် ဖြည့်ဆည်းပေးချင်တယ်။

တပ်ကိုတော့ ဘယ်တော့မှ ပြန်မသွားတော့ဘူး။ ကျွန်တော်က
လက်သမားအလုပ်လည်း လုပ်တတ်တော့ အခု
စစ်သားဟောင်းတွေနေဖို့ အိမ်ဆောက်ပေးနေတယ်။ လူ ၁၀
ယောက်စာ နေအိမ်တစ်လုံး ဆောက်ပေးပြီးသွားပြီ။ လူ ၂၀ စာ ၈ ခန်းတွဲ
အိမ်တစ်လုံး စဆောက်ပေးနေတယ်။ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်တော့
ပြီးနေပြီ။

အခု အိမ်ဆောက်ပေးနေတယ်ဆိုပေမယ့် တော်လှန်ရေးမှာ
တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ ပြောလာရင် အသက်ပဲသေသေ ပြည်သူတွေအတွက်
တိုက်ပွဲဝင်ပေးသွားမယ်။

Kaung Htet Aung

I'm Kaung Htet Aung, 29 years old, Bama, and divorced. My wife left me in 2018.

I come from a very proud family of civil servants. I was always around the military growing up. I joined the military to be a good civil servant and to do my family and the public proud. I graduated as a private from training and became a production professional at an armaments factory. We manufactured a lot of mortar shells there. I think if I did not go into public service and join the army, I would have gone into metal work. It's interesting.

Over time I came to see a lot of problems with the military. I began to feel ashamed that the arms I manufactured were being used to kill ethnic minorities. I did not kill anyone with my own hands, but I was culpable. I failed these people. I would prefer to go to remote areas of Myanmar and help these people being victimized by the military, if not help them financially, then at least physically, however I can, rather than make bombs to kill them.

When Senior General Min Aung Hlaing took over as commander-in-chief of the armed forces, I was initially happy. I thought he was a disciplined general and I enjoyed his speeches. I thought he was going to change the military for the better. I thought he would change the rules and soldiers would stop burning down villages like they used to do. Now, after the 2021 coup and the horrors that he has perpetuated, I do not even know which words to use to describe him.

Before he showed his true colors, in the months between the 2020 elections and the coup, there was a lot of talk about election fraud on the part of the National League for Democracy (NLD). I never believed it for a second. In the 2015 elections, my fellow soldiers and I were taken in front of our commander and were forced to vote for the Union Solidarity and Development Party (USDP). We had no choice. We called these "pointed votes". That

is what happened in 2015. That is actual voter fraud. And they didn't even win after getting us to vote three, even four times.

They did this in 2020 also but I managed to avoid it as I was outside of the base on election day. I voted freely for the NLD; I know that if they are in power, our country and our lives will eventually change for the better. I saw the will of the people on the outside in 2020. Although I am no expert, I saw how the election was being run cleanly and fairly. But the military could not accept that their proxy party, the USDP, still lost even after cheating with their own "pointed votes".

At first, the Senior General said he would accept the results of the election, but after the election... As soldiers we are even told by our superiors to steer clear of politics while we serve in the army. Ha! Then why are the generals doing this? Always interfering? How can anyone trust them?

And then after the coup, all this killing of civilians. I can't live with it. The army slaughtered peaceful protesters on the public street like it was a battlefield. As if the protesters were the enemy. Commanders told their soldiers to shoot protesters in the head. If I had been deployed, I could never have done it. I felt so much resentment when the killings started. There is absolutely no justification for this, ever. It's nonsense. We pledged an oath to protect the people. Not to kill them. These soldiers who murder innocents are being cut down by their own oath.

I tried to get out on 10 May 2021. I did not have contact with any organizations who could help me. I just took my motorbike and rode off to another town. The problem was that I didn't have any money. I went back my family home to get some cash, but on the way back I ran out of fuel. It was terrible luck, but the place I had to buy fuel from was actually a military-appointed administrator's shop, and he recognized me, called my local battalion and told them I had joined a People's Defense Force and had come to kill him.

Well, the soldiers who came to apprehend me happened to be from my base and know me pretty well. They told me to come back to the base quietly and it would be OK. I went back with them. I mean, there were twenty of them, I did not have much

choice. They threw me in the base prison for six weeks. But when I was released, I found out that the commander did not report my actions to his superiors. He was giving me another chance. I was reappointed to my original duties.

I kept manufacturing mortar shells, but I was resolved to leave the army. The next time, I did it properly. I contacted the People's Soldiers organization and planned my escape out thoroughly. I waited three months until 6 September, and then I bolted. It was the Taw Thalin new moon day and I left the base at 2AM. I quietly pushed my bike through the local forest to a nearby town, where I left it with a friend. Would you believe my luck? The very next day the National Unity Government announced "D-Day". I had planned for checkpoints, but there was much more scrutiny than I had expected. I had to share a car with soldiers at one point, and my wallet was stolen while I was on a bus. But with the help of some kind strangers, I made it all the way to the liberated areas.

If I had of been caught that second time, I don't know what they would have done to me. I was really afraid for my family and for myself. I didn't know what kind of future awaited me. Although my family supported my decision, they still live close to the army, and they can never support me openly. What helped me along is the fact that the public was on my side. I even disclosed to some people on the way the truth about my journey, and they bought me meals, telling me they were proud of me.

Now I work hard for the People's Soldiers organization. I hope that more soldiers stand on the side of the people. For those who want to leave but are afraid, I say: trust People's Soldiers. We will solve your difficulties. Everything will work out just fine. Once the revolution is successful, I will continue my life as a civilian, but until then, I will assist the People's Soldiers and join in their missions. This is my life now.

ကောင်းထက်အောင်

ကျွန်တော့်နာမည်က ကောင်းထက်အောင်ဖြစ်ပြီးတော့ အသက်က ၂၉ နှစ်ပါ။ ဗမာလူမျိုး အိမ်ထောင်ကွဲထားပါတယ်။

ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက ကျွန်တော့်ကို ၂၀၁၈ မှာ ထားသွားတာပါ။

ကျွန်တော်က မျိုးရိုးစဉ်ဆက် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းလုပ်လာတဲ့ မိသားစုကပါ။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်ကတည်းက

ကျွန်တော်တို့အသိုင်းအဝိုင်းက တပ်နားမှာပဲ ရှိခဲ့တာပါ။

တပ်ထဲကိုဝင်ခဲ့တာက နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီးတော့

ကျွန်တော့်မိသားစုနဲ့ ပြည်သူတွေအတွက် ဂုဏ်ရှိတဲ့သူတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ခဲ့လို့ပါ။ တပ်သားအဆင့်နဲ့ သင်တန်းဆင်းခဲ့ပြီးတော့

ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းထုတ်စက်ရုံမှာ လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေး

ပညာသည်အနေနဲ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီမှာ ကျွန်တော်တို့

ဗုံးသီးတွေ အများကြီး ထုတ်လုပ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်သာ

နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနယ်ပယ်ဘက်မရောက်ဘဲနဲ့ တပ်ထဲမဝင်ဖြစ်ခဲ့ရင်

တွင်ခုံပိုင်းဖက်ကို လုပ်ဖြစ်ခဲ့မယ်ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က

အဲ့ဒီအပိုင်းကို စိတ်ဝင်စားတယ်လေ။

တပ်ထဲမှာ ကြာလာတာနဲ့အမျှ စစ်တပ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ပြဿနာတွေ

ကို ကျွန်တော် သတိထားမိလာတယ်။ ကျွန်တော်ထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့

လက်နက်တွေကို တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတွေကိုသတ်ဖို့

သုံးနေတဲ့အပေါ် ကျွန်တော် တဖြည်းဖြည်း ရှက်လာပါတယ်။

ကျွန်တော့်လက်နဲ့ ကိုယ်တိုင် ဘယ်သူ့ကိုမှ မသတ်ခဲ့ဖူးပေမယ့်

ကျွန်တော့်အပြစ် မကင်းခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် အဲ့ဒီလူတွေအပေါ်

တာဝန်မကျခဲ့ဘူး။ စစ်တပ်က နိုင်ငံထက်စီးနင်းပြုမူနေတဲ့ လူတွေကိုသတ်ဖို့ ဗုံးတွေထုတ်လုပ်မယ့်အစား သူတို့ရှိတဲ့ အစွန်အဖျားဒေသတွေကိုသွားပြီး ငွေကြေးနဲ့ မကူညီနိုင်ရင်တောင်မှ လုပ်အားနဲ့ ကူညီပေးချင်ပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်စစ်တပ်ရဲ့ ကာချုပ်နေရာကို ရောက်လာတော့ စစ်ချင်း ကျွန်တော် တော်တော်ပျော်ခဲ့ပါတယ်။ သူက စည်းကမ်းပြည့်ဝတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးလို့ ကျွန်တော်ထင်ခဲ့ပြီးတော့မှ သူ့ရဲ့မိန့်ခွန်းတွေကို သဘောကျခဲ့ပါတယ်။ တပ်မတော်ကြီးကို ပိုကောင်းလာအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမယ်လို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့အနေနဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကိုပြင်ပြီး အရင်လိုမျိုး စစ်သားတွေက အိမ်တွေကို မီးရှို့နေတာမျိုးတွေ မဖြစ်တော့ဘူးလို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်။ အခု ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း သူကျပျူးလွန်နေတဲ့ ရက်စက်မှုတွေကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော် သူ့ကို ဘယ်စကားလုံးနဲ့ နှိုင်းပြောရမလဲတောင် မသိတော့ပါဘူး။ သူ့ရဲ့မျက်နှာဖုံး မကွာကျသွားခင် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲပြီးတော့ အာဏာသိမ်းမှု မဖြစ်ခင်စပ်ကြားမှာ National League for Democracy (NLD) က မဲလိမ်တယ်ဆိုတဲ့ကိစ္စကို အပြောများလာကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ လုံးဝမယုံခဲ့ပါဘူး။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲမှာတုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော်ရော၊ တခြားတပ်သားတွေပါ တပ်ရင်းမှူးရှေ့ကို ခေါ်ခံရပြီး Union Solidarity and Development Party (USDP) ကို မဲပေးဖို့ ဖိအားပေးခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ရွေးချယ်စရာ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီမဲတွေကိုကျွန်တော်တို့က “လက်ထောက်မဲ” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ၂၀၁၅ မှာ အဲဒီလိုတွေ

ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာပါ။ အဲဒါကမှ တကယ့်မဲလိမ်တာပါ။ အဲဒီလိုမျိုး ကျွန်တော်တို့ကို မဲ၃-၄ ကြိမ် ပေးခိုင်းတာတောင်မှ သူတို့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ မနိုင်ခဲ့ပါဘူး။

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာလည်း သူတို့ အဲဒီလိုမျိုး လုပ်ခဲ့ပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့မှာ ကျွန်တော်က တပ်ရင်းအပြင်ရောက်နေလို့ လက်ထောက်မဲကိုတော့ ရှောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် NLD ကို မဲပေးခဲ့ပြီးတော့ NLD သာ အာဏာရမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဘဝတွေ တဖြည်းဖြည်း ပိုကောင်းလာမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၀ မှာ ပြည်သူတွေရဲ့စိတ်ဆန္ဒကို အပြင်မှာ တကယ်တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကျွမ်းကျင်သူမဟုတ်ပေမယ့် ဒီရွေးကောက်ပွဲက သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မျှမျှတတဖြစ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်တပ်က သူတို့ရဲ့လက်ဝေခံပါတီ USDP က ရွေးကောက်ပွဲမှာ “လက်ထောက်မဲ” တွေနဲ့ ညစ်ခဲ့တာတောင်မှ အနိုင်မရခဲ့တာကို လက်မခံနိုင်ခဲ့ပါဘူး။

အရင်ကတော့ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လက်ခံမယ်လို့ပြောခဲ့ပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးသွားတဲ့နောက်မှာကျ...။ ကျွန်တော်တို့စစ်သားတွေကိုကျတော့ တပ်ထဲမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင် နိုင်ငံရေးမလုပ်ရဘူးလို့ ပြောထားတယ်။ အဲဒါဆို ဒီဗိုလ်ချုပ်တွေကကျတော့ ဘာလို့လုပ်နေတာလဲ။ အမြဲတမ်း ဝင်ရှုပ်နေတယ်။ သူတို့ကို ဘယ်လိုယုံကြည်ရမှာလဲ။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းကျတော့ အရပ်သားပြည်သူတွေကို သတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ဆက်ပြီး မနေနိုင်တော့ဘူး။ စစ်မြေပြင်မှာလိုမျိုးကို ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းဆန္ဒပြနေသူတွေကို

ပစ်သတ်ခဲ့တာ။ မသိရင် ဆန္ဒပြသူတွေက ရန်သူကျနေတာပဲ။ အရာရှိတွေက သူတို့ရဲ့စစ်သားတွေကို ဆန္ဒပြသူတွေခေါင်းကိုပစ်ဖို့ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ကိုသာ အဲဒီလိုသွားလုပ်ခိုင်းရင် လုပ်နိုင်ခဲ့မှာ မဟုတ်ဘူး။ သတ်ဖြတ်တာတွေ စလာတော့ ကျွန်တော် အရမ်းနာကျည်းခဲ့တယ်။ အဲဒီလုပ်ရပ်တွေအတွက် ဘယ်တော့မှ တရားမျှတတယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ လုံးဝကို အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ ကိစ္စတွေ။ အဲဒီလို အပြစ်မရှိတဲ့သူတွေကိုသတ်တဲ့ စစ်သားတွေက ကိုယ်ဆိုခဲ့တဲ့သစ္စာ ပြန်စူးမှာ။

ကျွန်တော် ၂၀၂၁ မေလ ၁၀ ရက်မှာထွက်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကူညီပေးမယ့် ဘယ်အဖွဲ့အစည်းနဲ့မှ အချိတ်အဆက်မရှိခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ဆိုင်ကယ်ကိုယူပြီး တခြားမြို့ကို စီးထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ပြဿနာက ကျွန်တော့်မှာ ပိုက်ဆံမပါလာခဲ့တာနဲ့ မိသားစုအိမ်ကိုပြန်ပြီး သွားယူဖို့လုပ်တဲ့အချိန် အပြန်လမ်းမှာ ဆိုင်ကယ်ဆီ ပြတ်သွားခဲ့တယ်။ ကံဆိုးချင်တော့ ကျွန်တော်ဆီဝယ်ဖို့သွားလိုက်တဲ့နေရာက စစ်ကောင်စီခန့်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအိမ် ဖြစ်နေပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို မှတ်မိသွားပြီးတော့ ကျွန်တော်က PDF နဲ့ ပေါင်းပြီး သူ့ကို လာသတ်ပါတယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော့်ရဲ့တပ်ရင်းကို လှမ်းတိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်ကိုလာဖမ်းတဲ့စစ်သားတွေကလည်း ကျွန်တော့်တပ်ရင်းက ဖြစ်နေပြီး ကျွန်တော့်ကို မှတ်မိနေကြတယ်။ တပ်ထဲပြန်လိုက်ခဲ့ရင် ဘာမှမဖြစ်ဘူးလို့ သူတို့ ကချော့ခေါ် ခဲ့ပါတယ်။ အင်အား အယောက် ၂၀ လောက်နဲ့ လာတာဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ ရွေးစရာမရှိခဲ့ဘူး။ တပ်ထဲပြန်ရောက်သွားတော့ တပ်ရင်းက

အချုပ်ထဲမှာ ကျွန်တော့်ကို ၆ ပတ်လောက် ထည့်ထားခဲ့ပါတယ်။ ပြန်ထွက်လာတော့ ကျွန်တော့်အရာရှိက ကျွန်တော့်ကိစ္စကို အထက်ကိုမတင်ပြခဲ့ဘူးဆိုတာ သိလိုက်ရတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို အခွင့်အရေး နောက်တစ်ကြိမ်ပေးခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်မူလတာဝန်တွေ ပြန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပါတယ်။

ဗုံးသီးတွေ ဆက်ထုတ်နေခဲ့ရပေမယ့် စစ်တပ်ကနေထွက်ဖို့တော့ ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်ပြီးသွားပါပြီ။ နောက်တစ်ခေါက်ထွက်တော့ ကျွန်တော် သေချာလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်ထွက်လမ်းကို သေချာ စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ စက်တင်ဘာ ၆ ရက်နေ့အထိ ၃ လကြာ ကျွန်တော်စောင့်ခဲ့ပြီး ထပ်ထွက်ပြေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနေ့က တော်သလင်းလကွယ်နေ့ဖြစ် ပြီးတော့ ကျွန်တော်စခန်းကနေ မနက် ၂ နာရီမှာ ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ အနီးနားက မြို့တစ်မြို့ကိုရောက်တဲ့အထိ ဆိုင်ကယ်ကို တောထဲက ဖြတ်တွန်းခဲ့ပြီးတော့ အဲဒီမြို့မှာရှိတဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်အိမ်မှာ ထားခဲ့ပါတယ်။ ကံကဆိုးချင်တော့ နောက်နေ့မှာ NUG ကနေ “D-Day” ကြေညာပါလေရော။ ကျွန်တော်စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေအတွက် ပြင်ဆင်ထားပေမယ့် မျှော်လင့်ထားတာထက်ပိုပြီး အစစ်အဆေး များခဲ့ပါတယ်။ ခရီးလမ်းမှာ စစ်သားတွေနဲ့အတူ ကားစီးခဲ့ရတာလည်းရှိပြီးတော့ ပိုက်ဆံအိတ်လည်း ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ အခိုးခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သဘောကောင်းတဲ့လူတချို့ရဲ့အကူအညီနဲ့ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ဒုတိယအကြိမ်ထပ် အဖမ်းခံခဲ့ရရင် ကျွန်တော့်ကို ဘာလုပ်ကြမလဲတောင် မသိဘူး။ မိသားစုအတွက်ရော

ကျွန်တော့်ကိုယ်တိုင်အတွက်ပါ တော်တော်လေး စိုးရိမ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အတွက် ရှေ့လျှောက်ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲဆိုတာလည်း မသိခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်မိသားစုက ကျွန်တော့်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ထောက်ခံကြပေမယ့်လည်း သူတို့က စစ်တပ်နားမှာနေနေကြရတုန်း ဆိုတော့ ကျွန်တော့်ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထောက်ခံလို့တော့ မရဘူးပေါ့။ ကျွန်တော့်ကို ဒီခရီးစဉ်တစ်လျှောက် အထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့တာကတော့ ပြည်သူက ကိုယ့်ဖက်မှာရှိနေတယ်ဆိုတဲ့အသိပါ။ ကျွန်တော် လမ်းတစ်လျှောက်မှာ ကျွန်တော့်အခြေအနေကို လူတချို့ကို ပြောပြခဲ့တော့ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ထမင်းတွေဝယ်ကျွေးပြီး ကျွန်တော့်အတွက် ဂုဏ်ယူတယ်လို့ ပြောခဲ့ကြပါတယ်။

အခုတော့ ကျွန်တော် ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့နဲ့ အလုပ်ကြိုးစားလုပ်နေပါတယ်။ စစ်သားတွေ ပြည်သူဖက်မှာ ရပ်တည်ကြဖို့ ကျွန်တော် မျှော်လင့်ပါတယ်။ ထွက်လာချင်ပေမယ့် ကြောက်ကြတဲ့လူတွေအတွက် ကျွန်တော်ပြောလိုတာကတော့ ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ကို ယုံကြည်ပေးပါ။ အခက်အခဲတွေအကုန်လုံးကို ကျွန်တော်တို့ ဖြေရှင်းပေးပါ့မယ်။ အကုန်လုံး အဆင်ပြေသွားမှာပါ။ တော်လှန်ရေးအောင်မြင်သွားပြီဆိုရင် ကျွန်တော့်ဘဝကို အရပ်သားတစ်ယောက်အနေနဲ့ပဲ ဆက်သွားချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲ့ဒီအချိန်မတိုင်ခင်အထိ ကျွန်တော် ပြည်သူ့စစ်သားအဖွဲ့ကို ကူညီပေးပြီး သူတို့ရဲ့မစ်ရှင်တွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သွားမှာပါ။ ဒါတွေအကုန်လုံးက ကျွန်တော့်ရဲ့ နေ့စဉ် ဘဝတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်နေပြီလေ။

Moe Zet

My name is Moe Zet. I had some problems at home with my dad when I grew up on our family farm. He was not patient with me when I tried to help with the harvest. I really resented him. I used to watch a lot of action and war movies in my spare time. Because I loved these movies, and I resented my father, I joined up with the military, and eventually became a clerk at sergeant rank in the air force. I joined in January 2014, so I was in the air force for over seven years in the end. When I joined up, I did not truly understand what the military was like. But now I know.

Please allow me to take this opportunity to focus on the rights and composure of soldiers. Although I was happy in the military for a while, I came to realize that it had many problems. I experienced these myself and I also saw them professionally as a clerk. There were simple things, like senior officers taking money supposed to be provided to juniors, for example to support their training. But let me give some other examples.

One of my responsibilities was processing the paperwork for soldiers' retirements and providing them to the major general for approval. Sometimes good soldiers with even twenty years' service had their retirement denied. The way that the major general spoke about soldiers trying to resign was demeaning. He insulted veterans who were injured and disabled, missing limbs for example. These guys would often sell newspapers or things after leaving the army. The major general said that by doing so, these veterans were disgracing the military. He had no grace. These were his injured comrades he was talking about!

In my own experience, I had a simple medical problem, but because I was a low-ranking soldier, I suffered a lot. My wisdom teeth were jutting out and causing me a lot of pain. In my barracks, we had to cook our own food, and my mouth would be swollen and sore every time someone cooked anything smoky or flavorful. I could only eat soy milk and soft breadcrumbs.

At that time the COVID-19 pandemic had already begun, so we were not allowed to attend civilian hospitals. We could only

go to military hospitals. When I went to one in Nay Pyi Taw, expecting to be treated warmly, I was struck by the indifference of the staff. They could only book me in for an appointment far in advance. But it's not easy to leave the base and come back again... So, I went to another military hospital when I had the chance, this time in Yangon, and they said the same thing; they could only book me in to extract the teeth in over a month's time. The tooth never got extracted.

They don't give a damn about us!

After the coup, I made a few Facebook posts about how the military was driving tanks around downtown Yangon. Seriously? Is that necessary? Then they started shooting protesters. I was transporting bulletins and messages between army bases as part of my job. When I went outside with official documents I felt ashamed to be wearing the military uniform, riding in a military truck. I used to be proud going outside as a soldier. But now I was insecure and confused; I couldn't look civilians in the eye.

One of my friends in the military told me he was going to join the Civil Disobedience Movement (CDM) and asked if I would join with him. It was a big risk to ask me this. I think he must have seen my Facebook posts. I talked to my parents. They were concerned and said I should wait for a while. My friend asked me to leave in April 2021, but we only managed to get out three months later, in July. It was a long and treacherous journey, but we were helped along by kind civilians. We eventually arrived in a liberated area, outside the army's control.

Now I am free, I am trying to help get things ready for some new arrivals, building shelters and things. I am active on social media, trying to assist people who want to join the CDM. It's hard for some soldiers still on the inside, like I said, they do not have their full rights. But there are also many spineless sycophants who are in the army just for easy money.

Then there are also men who are actually happy to kill civilians for the military, even though they know deep down it is wrong. Does killing satisfy them? Do they want civilians to be afraid of soldiers?

I knew many men like this. The military should have no such selfish men. The next generation should not be like that.

မိုးဇက်

ကျွန်တော့်နာမည် မိုးဇက်ပါ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့မိသားစုပိုင် လယ်ယာအလုပ်မှာ အဖေနဲ့ ပြဿနာတချို့ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကောက်ရိတ်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် သူ့ကို ကူညီဖို့ကြိုးစားတဲ့အခါမျိုးမှာ သူက စိတ်မရှည်ဘူး။ ကျွန်တော် သူ့ကို တော်တော်လေး စိတ်နာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်အားလပ်ချိန်မှာ အက်ရှင်ကားတွေ၊ စစ်ကားတွေ အကြည့်များခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုဇာတ်ကားတွေကို ကြိုက်တာကြောင့်ရော၊ အဖေ့ကို စိတ်နာတာကြောင့်ရော စစ်တပ်ထဲဝင်ဖို့ဖြစ်လာခဲ့ပြီး လေတပ်မှာ တပ်ကြပ်ရာထူးနဲ့ စာရေးဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၄ မှာ ဝင်ခဲ့တာဆိုတော့ ထွက်တဲ့အချိန်အထိဆိုရင် လေတပ်ထဲမှာ ၇ နှစ်ကြာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် တပ်ထဲဝင်ကာစတုန်းက စစ်တပ်ဆိုတာဘာလဲ သေချာနားမလည်ခဲ့ ပေမယ့် အခုတော့ သိသွားပါပြီ။

စစ်သားတွေရဲ့အခွင့်အရေးတွေနဲ့ အပြုအမူတွေအကြောင်းကို အဓိကထား ပြောခွင့်ပြုပါ။ ကျွန်တော် တပ်ထဲမှာ အချိန်ကာလတစ်ခုထိ အနေပျော်ခဲ့ပေမယ့် စစ်တပ်မှာ ပြဿနာတွေ အများကြီးရှိနေတယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုပြဿနာတွေကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ခံစားခဲ့ရသလို စာရေးတစ်ယောက်အနေနဲ့လည်း အလုပ်မှာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဖြစ်နေတဲ့ပြဿနာတွေက ဘာမှသိပ်မဟုတ်တာလေးတွေ။ ဂျူနီယာတွေရဲ့ လေ့ကျင့်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ပေးရမယ့်

ပိုက်ဆံတွေကို စီနီယာတွေက ယူလိုက်တာမျိုးပေါ့။ ကျွန်တော် တခြားဥပမာတွေ ထပ်ပေးပါရစေ။

ကျွန်တော့်ရဲ့တာဝန်တွေထဲက တစ်ခုက စစ်သားတွေရဲ့ ပင်စင်စာရွက်စာတမ်းတွေကို စိစစ်ပြီး အတည်ပြုပေးဖို့ ဗိုလ်ချုပ်ဆီ တင်ပေးရတာပါ။ တစ်ခါတလေ နှစ်ပေါင်း ၂၀ လောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်လာတဲ့ စစ်သားကောင်းတွေတောင် သူတို့ရဲ့ပင်စင် အတွက် အငြင်းခံရတတ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်အနေနဲ့ စစ်သားတွေ တပ်ကထွက်တဲ့အပေါ် ပြောဆိုတာတွေက သိမ်ဖျဉ်းလွန်းတယ်။ ဥပမာ-ခြေလက်တွေမရှိတော့တဲ့ ဒဏ်ရာရဒုက္ခိတဖြစ်ကုန်တဲ့ စစ်ပြန်တွေကို စော်ကားဆက်ဆံခဲ့တယ်။ အဲ့ဒီလူတွေက တစ်ခါတလေ စစ်တပ်ကထွက်ပြီးရင် သတင်းစာလိုမျိုးပစ္စည်းတွေရောင်းပြီး ပိုက်ဆံရှာကြရတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်က စစ်ပြန်တွေဟာ အဲ့ဒီလိုတွေလုပ်နေတာက စစ်တပ်ကို သိက္ခာကျအောင်လုပ်နေတာလို့ ပြောခဲ့တယ်။ သူက ကျက်သရေကို မရှိပါဘူး။ သူ အဲ့ဒီလိုတွေပြောနေတဲ့လူတွေက ဒဏ်ရာရခဲ့တဲ့ သူ့ရဲ့ ရဲဘော်ရဲဘက်တွေပါ။

ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံအရဆိုရင် ကျွန်တော့်မှာ ကျန်းမာရေးပြဿနာ အသေးလေးတစ်ခုရှိပေမယ့် ကျွန်တော်က ရာထူးနိမ့်တဲ့ အရာရှိတစ်ယောက်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် တော်တော်လေး ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အံ့သွားတွေက ချော်ထွက်နေပြီး အဲ့ဒီသွားတွေကြောင့် တော်တော်လေးခံစားခဲ့ရတယ်။ တပ်ထဲကလိုင်းခန်းမှာ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ချက်စားရတော့ တစ်ယောက်ယောက်က ညှော်ပါတဲ့ဟာ ဒါမှမဟုတ် အစားကောင်း

အသောက်ကောင်း တစ်ခုခုချက်လိုက်တဲ့နေ့တိုင်း ကျွန်တော့်ပါးစပ်က
ယောင်ကိုင်းပြီး နာလာတော့တာပါပဲ။ ပဲနို့နဲ့

ပေါင်မုန့်အပျော့အကြေလေးတွေပဲ ကျွန်တော်စားလို့ရပါတယ်။

အဲ့ဒီအချိန်မှာ ကိုဗစ်-၁၉ က စနေပြီမို့ ကျွန်တော်တို့က
အရပ်သားဆေးရုံသွားတက်ခွင့်မရှိဘဲ စစ်ဆေးရုံပဲ တက်ခွင့်ရှိပါတယ်။
ကျွန်တော် နေပြည်တော်က စစ်ဆေးရုံတစ်ခုကိုသွားတဲ့အခါ
နွေးနွေးထွေးထွေး ဆက်ဆံခံရမယ်လို့ထင်ခဲ့ပေမယ့် အဲ့ဒီကဝန်ထမ်းရဲ့
လျစ်လျူရှုမှုတွေကြောင့် အံ့သြခဲ့ရတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို
ရက်တော်တော်ခွာပြီး ပြန်ချိန်းတော့ စခန်းကနေ ထွက်ပြီး
ပြန်လာဖို့မလွယ်တာကြောင့် နောက်တစ်ခေါက်အခွင့်အရေးရတဲ့အချိန်
မှာ ရန်ကုန်က နောက်ဆေးရုံတစ်ခုကို သွားခဲ့ပါတယ်။ သူတို့လည်း
နေပြည်တော်ကလိုပဲ နောက်တစ်လထဲမှာ ရက်ချိန်းပေးရုံပဲ
တတ်နိုင်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီသွားတွေလည်း ဘယ်တော့မှ
မနုတ်ခဲ့ရပါဘူး။

ကျွန်တော်တို့အတွက် သူတို့ ဘာမှကိုဂရုမစိုက်တာ။
အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စစ်တပ်က မြို့ထဲ တင့်ကားတွေ
ပတ်မောင်းနေတဲ့အကြောင်း ဖုန်ဘွတ်ပေါ်မှာ ပို့စ်တချို့
ကျွန်တော်တင်ခဲ့ပါတယ်။ တကယ်ကြီးလား။

အဲ့ဒီလောက်ထိလိုအပ်လို့လားဗျာ။ အဲ့ဒီနောက်ပိုင်း သူတို့
ဆန္ဒပြသူတွေကို စပြီး ပစ်ကြဲတော့တာပဲ။ ကျွန်တော့်အလုပ်ရဲ့
တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့ ကျွန်တော်က တပ်ရင်းတစ်ခုကနေ
တစ်ခုကြား စာစောင်တွေ၊ သတင်းအချက်အလက်တွေ ပို့ပေးရတော့
အရေးကြီး စာရွက်စာတမ်းတွေနဲ့ အပြင်ကို ထွက်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်

စစ်တပ်ယူနီဖောင်းဝတ်ပြီး စစ်တပ်ကားစီးရတာကို ရှက်သလို ခံစားခဲ့ရတယ်။ စစ်သားတစ်ယောက်အနေနဲ့ အပြင်ထွက်ရတာကို ကျွန်တော်ဂုဏ်ယူခဲ့ဖူးပေမယ့် အခုတော့ မလုံမခြုံခံစားရပြီး ဒွိဟဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အရပ်သားတွေကို မျက်လုံးချင်းဆုံအောင် မကြည့်ရဲခဲ့ဘူး။

စစ်တပ်ထဲကသူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က သူက CDM လုပ်မယ်ပြောပြီး ကျွန်တော့်ကိုရော ပါချင်လားလို့ မေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို အဲ့ဒီလိုမေးတာ အရမ်းအန္တရာယ်များတယ်။ ကျွန်တော်ထင်တာကတော့ သူ ကျွန်တော့်ရဲ့ဖေ့စစ်ဘွတ်ပို့စ်တွေ မြင်သွားလို့ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော့်မိဘတွေကို ပြောပြခဲ့တော့ သူတို့က စိုးရိမ်ပြီး ခဏစောင့်ကြည့်သင့်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက ထွက်ဖို့ ဧပြီလကတည်းက မေးခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့၃ လ အကြာ ဇူလိုင်လထဲမှာမှ ထွက်လာနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခရီး စဉ် တစ်ခုလုံးက တော်တော်လေး ရှည်ပြီး အန္တရာယ်များပေမယ့် ကြင်နာတတ်တဲ့၊ သဘောကောင်းတဲ့ အရပ်သားပြည်သူတွေက ကျွန်တော်တို့ကို တောက်လျှောက် ကူညီခဲ့ပါတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ နောက်ဆုံး ကျွန်တော်တို့ စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုအပြင်ဘက်က လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

အခုတော့ ကျွန်တော် လွတ်လပ်ပြီမို့ ထပ်ရောက်လာမယ့်လူတွေအတွက် အသင့်ဖြစ်ဖို့ အမိုးအကာတို့ဘာတို့ ဆောက်တာတွေ လုပ်ပေးနေပါတယ်။ CDM လုပ်ချင်တဲ့လူတွေကို ကူညီပေးနိုင်ဖို့ ကျွန်တော် ဆိုရှယ်မီဒီယာပေါ်မှာလည်း ရှိပါတယ်။ အထဲမှာရှိနေသေးတဲ့

စစ်သားတွေအတွက်   အခုချိန်ထိ   ခက်ခဲနေတုန်းပါ။
 ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလိုပဲ   သူတို့မှာ   သူတို့ရဲ့အခွင့်အရေး
 အပြည့်အဝမရကြဘူး။ တစ်ဖက်မှာလည်း ကျောရိုးမဲ့အလိုတော်ရိတွေ
 လည်း   အများကြီးရှိနေပါတယ်။   ပိုက်ဆံလွယ်လွယ်ရဖို့
 အတွက်တစ်ခုတည်းနဲ့   စစ်တပ်ထဲမှာနေနေတဲ့   စစ်သားတွေ
 အများကြီးပါ။   သေသေချာချာ   တွေးကြည့်မယ်ဆိုရင်
 မှားနေမှန်းသိနိုင်ပေမယ့်လည်း စစ်တပ်အတွက်ဆိုရင် ပြည်သူတွေကို
 ပျော်ပျော်ကြီးသတ်ပေးမယ့်လူတွေလည်း   ရှိနေပြန်ပါတယ်။
 အဲ့ဒီလိုသတ်ဖြတ်ရတာက သူတို့ကို စိတ်ကျေနပ်မှုပေးနိုင်တာလား။
 ပြည်သူတွေက   စစ်သားတွေကိုကြောက်တာမျိုး   သူတို့က
 လိုချင်တာလား။

                    အဲ့ဒီလိုမျိုး   လူအများကြီးကို   ကျွန်တော်သိခဲ့ရပါတယ်။
 စစ်တပ်ထဲမှာ   အဲ့ဒီလိုမျိုး   တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တဲ့လူတွေ
 မရှိသင့်ပါဘူး။ နောက်မျိုးဆက်ကတော့ အဲ့ဒီလိုမျိုး မဖြစ်သင့်ပါဘူး။

Master Black

Call me Master Black. I'm thirty years old. I was in the army for five years and before that I was a private taxi driver. I want to tell all of you, the people, and particularly everyone in the army, to not be discouraged. Take care of yourself until the time is right. Many of us are waiting for you to join us, away from the military.

You may think it will be bad for your family, for your children, if you leave the barracks. Yes, you can be imprisoned or prosecuted. But you can leave if you really try. Always remember, the military is not telling you the truth. Do your own research, think for yourself: What is right, and what is wrong? Do not be enslaved.

I myself could make it out only with the help of a friend. We had to plan very carefully. And my family is still in the military, both my father and my brother. I left without consulting them; it's better that way, because they are less likely to be punished by the military. What they don't know can't hurt them. I still talk to my brother sometimes on Facebook, and he says none of the family has suffered from my decision yet.

Only now do I know what is right and wrong. After the coup I was drafted from the 45th Naval Industrial Battalion, where I mostly did office work, into the Rapid Attack Force in Dawei, which was set up to attack and detain protesters. For two months I was deployed against protesters. Sometimes we would hear the protests gathering steam and then deploy from the barracks; sometimes informants would give us information about planned or ongoing protests and we would head out.

When we crushed protests, we brought sticks, slingshots, rifles and shotguns with real bullets. I witnessed civilians beaten by my army and police colleagues many times, beaten with iron rods and bamboo sticks, and many other crimes. I was ordered to attack protesters, but I avoided it. I stayed close to our vehicles away from the violence and said I would act as car security. In the end, I was reprimanded for disobeying orders and sent

back to my old job. During this busy time of attacking protesters, many of the army and police were admitted to hospital, as they became weak from a lack of sleep and poor diets.

I struggled at this time of reckoning. My family has long been a military family and I have liked soldiers since I was young. I thought the army protects the country and the people. I thought everyone liked soldiers. When I joined up, my father was offered a lot of money as compensation by the military, but he didn't take it. You know the army pays the family of recruits by age. If you join and have an eighth-grade education, your family gets eight lakh, ninth grade, nine lakh. But I wanted to join the army for other reasons. My father said to the officer who offered him money for me, "Do what you want, Mr. Officer" and walked away.

After crushing the protests and being reprimanded, I came to understand right from wrong. I left the battalion base with a friend in October and walked all night. There were road check-points but we disguised ourselves as workers and made it through. I copped an eye injury and my shoes were destroyed from all the forest hiking. When we finally got to a road and on a truck, we were helped along by the driver. He said to us, "Just call me 'captain'. We can pretend you are part of my road construction team". It worked. We made it to Kayin State. I was so nervous as I did not even have my national registration card.

Now I am safe, I think back to before the coup and after. Real news in the army has been totally blacked out since the coup. We had to watch the military news instead, broadcast every night. We could only watch Skynet. Our phones, and even our families' phones, were monitored. Our superiors still take and hold soldiers' registration cards. Before the coup I respected the military generals. Now I know they are simply liars. They even set up fake accounts on social media and spread propaganda that way too.

They do it because they know they took power by force. They cannot win the people's votes so they try to manipulate the people's minds. The military party lost the 2020 election badly, even though the military cheated; I saw people vote twice. I was pressured to change my vote and so were so many others. If I

could have voted freely, it would have been for the National League for Democracy. They had good governance and rules and regulations. When they were in power, they did not prioritize authority for its own sake. That's what I like.

Before the coup, people were not beaten like they are now. Both civilians and military recruits. The military had to ease up and back down because they were afraid soldiers might support the alternative civilian authority. There was some accountability. Everything could be posted online freely and then the government would sue people later. But since the coup, it has been completely brutal. Everyone is beaten and worse.

This is wrong.

မာစတာဘလက်ခ်

ကျွန်တော့်နာမည်က မာစတာဘလက်ခ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အသက်ကတော့ ၃၀ ပါ။ ကျွန်တော်က စစ်တပ်ထဲမှာ ၅ နှစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး အဲ့ဒီမတိုင်ခင်ကတော့ ကားမောင်းပါတယ်။ ပြည်သူ အားလုံးကို အထူးသဖြင့် တပ်မတော်ထဲကလူအားလုံးကို စိတ်အားမငယ်ကြဖို့ ပြောချင်ပါတယ်။ အချိန်မှန်မရောက်သေးခင်အထိ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဂရုစိုက်ကြပါ။ ကျွန်တော်တို့လို လူပေါင်းများစွာက စစ်တပ်နဲ့ဝေးရာမှာ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ လာရောက်ပူးပေါင်းဖို့ကို စောင့်နေကြပါတယ်။

ခင်ဗျားတို့အနေနဲ့ စစ်တပ်တန်းလျားတွေကနေ ထွက်ခွာလိုက်ရင် မိသားစုတွေ၊ ကလေးတွေအတွက် မကောင်းနိုင်ဘူးလို့ ထင်ကောင်းထင်ပါလိမ့်မယ်။ ထောင်ချခံရနိုင်တယ်၊ တရားစွဲခံရနိုင်တယ်ဆိုတာလည်း မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်ကြိုးစားမယ်ဆိုရင် အပြင်ကိုရောက်အောင် ထွက်လာလို့ရပါတယ်။ အမြဲတမ်းမှတ်ထားဖို့က စစ်တပ်က ခင်ဗျားတို့ကို အမှန်တိုင်းပြောနေတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာပါပဲ။ ဘယ်ဟာက မှန်တယ်၊ ဘယ်ဟာက မှားတယ်ဆိုတာကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေလေ့လာပြီး တွေးကြည့်ပါ။ သူတို့ ကျွန်ပြုထားတာကို မခံပါနဲ့။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကတော့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့ ဂရုတစိုက် အစီအစဉ်ဆွဲခဲ့ကြပြီး ထွက်လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်မိသားစုဝင်တွေဖြစ်တဲ့ အဖေနဲ့ အစ်ကိုနဲ့က

တပ်ထဲမှာရှိတုန်းပါပဲ။ သူတို့ကိုမတိုင်ပင်ဘဲ ကျွန်တော်
ထွက်လာခဲ့တာပါ။ အဲဒီလိုလုပ်လိုက်တော့ စစ်တပ်က သူတို့ကို
အပြစ်ပေးနိုင်ချေနည်းသွားတာကြောင့် သူတို့အတွက်
ပိုကောင်းပါတယ်။ သူတို့မသိရင် သူတို့ ဒုက္ခရောက်မှာ
မဟုတ်တော့ဘူးပေါ့။ တစ်ခါတလေ ဖေ့စ်ဘွတ်ပေါ်မှာ
ကျွန်တော့်အစ်ကိုနဲ့ စကားပြောဖြစ်တဲ့အခါ သူပြောတာက ကျွန်တော့်
ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် ဘယ်မိသားစုဝင်မှ ဆိုးကျိုးခံစားခဲ့ရတာမျိုး
မရှိပါဘူးတဲ့။

ကျွန်တော် အခုဘယ်ဟာကမှန်တယ်၊ ဘယ်ဟာကမှားတယ်ဆိုတာ
သိပါပြီ။ ရုံးပိုင်းဆိုင်ရာ အလုပ်သာအများစုလုပ်ရတဲ့ အမှတ် ၄၅
ရေတပ်စက်မှုတပ်ရင်းကနေ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းမှာ
ဆန္ဒပြသူတွေကို တိုက်ခိုက်ဖို့နဲ့ ဖမ်းဆီးဖို့ဖွဲ့ထားတဲ့ ထားဝယ်က
တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့ဆီ ကျွန်တော့်ကို ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ပါတယ်။
ဆန္ဒပြသူတွေကိုတိုက်ခိုက်ဖို့ ကျွန်တော့်ကို ၂ လကြာအောင်
စေလွှတ်ထားခြင်းခံခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတလေ ဆန္ဒပြတာတွေ
အရှိန်မြင့်လာတာကို ကြားရတဲ့အချိန်မျိုးမှာ စေလွှတ်ခြင်းခံရသလို၊
သတင်းပေးဆီကနေရတဲ့ ဖြစ်လာမယ့် သို့မဟုတ် လက်ရှိဖြစ်နေတဲ့
ဆန္ဒပြပွဲတွေဆီသွားရတာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။

ဆန္ဒပြပွဲတွေကို ဖြိုခွင်းတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ တုတ်တွေ၊
လေးခွတွေ၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်တွေ၊ ရှော့ဂန်းသေနတ်တွေနဲ့
ကျည်အစစ်တွေကို ယူသွားကြပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ စစ်တပ်ဖက်နဲ့
ရဲဖက်က လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက ပြည်သူတွေကို
ရိုက်နှက်နေတာမျိုးတွေ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ မြင်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ပြည်သူတွေကို သံတုတ်တွေ၊ ဝါးရင်းတုတ်တွေနဲ့ ရိုက်တာတွေအပြင်
 တခြားရာဇဝတ်မှုအများကြီးကိုလည်း မျက်မြင်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။
 ကျွန်တော့်ကိုလည်း ဆန္ဒပြသူတွေကို တိုက်ခိုက်ဖို့
 အမိန့်ပေးထားခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။
 အကြမ်းဖက်မှုတွေနဲ့ဝေးရာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ကားတွေနားပဲနေပြီး
 ကားလုံခြုံရေးယူပေးမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့
 အမိန့်မနာခံမှုနဲ့ အပြစ်တင်ခံခဲ့ရပြီး ကျွန်တော့်အရင်အလုပ်ဟောင်းကို
 ပြန်ပို့ခံခဲ့ရတယ်။ ဆန္ဒပြသူတွေကို တိုက်ခိုက်ရင်း အလုပ်များနေခဲ့တဲ့
 အဲဒီအချိန်အတောအတွင်းမှာ စစ်တပ်နဲ့ ရဲတပ်သားတော်တော်များများ
 ဟာ အိပ်ရေးပျက်တာတွေနဲ့ အစားအသောက်မမှန်တာတွေကြောင့်
 အားအင်ချို့နဲ့လာပြီး တော်တော်များများ ဆေးရုံတက်ခဲ့ကြရပါတယ်။
 အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော် ရုန်းကန်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိသားစုဟာ
 မျိုးရိုးစဉ်ဆက် စစ်တပ်မိသားစုဖြစ်သလို
 ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း ငယ်ငယ်ကတည်းက စစ်သားတွေကို
 သဘောကျခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က စစ်တပ်ဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံနဲ့
 လူမျိုးကို ကာကွယ်တယ်လို့ ထင်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တပ်ထဲဝင်တော့
 ကျွန်တော့်အဖေကို တပ်ကနေ ပိုက်ဆံအများကြီး ပေးခဲ့ပေမယ့်
 အဖေက မယူခဲ့ပါဘူး။ အသက်ပေါ်မူတည်ပြီး စုဆောင်းခံရသူရဲ့
 မိသားစုကို ပိုက်ဆံပေးတာသိတယ်မဟုတ်လား။ စစ်တပ်ကို ၈
 တန်းအောင်နဲ့ဝင်ရင် မိသားစုက ၈ သိန်းရပြီး ၉ တန်းအောင်နဲ့ဝင်ရင် ၉
 သိန်း ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် တပ်ထဲကိုဝင်ချင်ခဲ့တာက
 တခြားအကြောင်းပြချက်တွေကြောင့်ပါ။ ကျွန်တော့်အဖေက
 ကျွန်တော် တပ်ထဲဝင်လို့ အဖေကို ပိုက်ဆံလာပေးတဲ့ အရာရှိကို

“လုပ်ချင်တာသာ လုပ်လိုက်ပါဆရာ” လို့ ပြောပြီး ထွက်သွားပါတယ်။ ဆန္ဒပြမှုတွေကိုချေမှုန်းပြီး အပြစ်တင်ခံရပြီးနောက်ပိုင်းမှာတော့ ဘယ်ဟာကမှန်ပြီး ဘယ်ဟာကမှားတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် သဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။

တပ်ရင်းအခြေစိုက်စခန်းကနေ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့ အောက်တိုဘာမှာ ထွက်လာခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ အဲ့ဒီည တစ်ညလုံး လမ်းလျှောက်ခဲ့ကြတယ်။ လမ်းမှာ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေရှိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အလုပ်သမားတွေ ပုံစံရုပ်ဖျက်ပြီး အဲ့ဒီစစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ တောတောင်ထဲ လမ်းလျှောက်ရတာတွေကြောင့် ကျွန်တော့်မျက်လုံးတစ်လုံးမှာ ဒဏ်ရာတစ်ခုခုရှိပြီး ဖိနပ်တွေလည်း ပျက်စီးကုန်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ လမ်းမတစ်ခုပေါ်ကို ပြန်ရောက်လာပြီး ကုန်တင်ကားတစ်စီးပေါ်ကို တက်လိုက်နိုင်တဲ့အခါမှာတော့ ကားဆရာက ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီပေးခဲ့တယ်။ အဲ့ဒီကားဆရာက “ငါ့ကို ဆရာလို့ခေါ်၊ မင်းတို့ ငါ့ရဲ့ လမ်းဆောက်လုပ်ရေးအလုပ်သမားအဖွဲ့ထဲကလူတွေလို့ ဟန်ဆောင်ထားလို့ရတယ်” လို့ ကျွန်တော်တို့ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ကရင်ပြည်နယ်အထိ ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆို စိတ်တွေ အရမ်းလှုပ်ရှားနေခဲ့လို့ မှတ်ပုံတင်တောင် ပါမလာခဲ့ဘူး။

အခု ကျွန်တော်လုံခြုံသွားပါပြီ။ အာဏာမသိမ်းခင်ကနဲ့ သိမ်းပြီး နောက်ပိုင်းအကြောင်းတွေကို ပြန်စဉ်းစားဖြစ်ပါတယ်။ အာဏာ သိမ်းပြီးကတည်းက သတင်းအမှန်တွေက တပ်မတော်ထဲမှာ လုံးဝ အမှောင်ချထားခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီအစား စစ်တပ်က ညတိုင်းလွှင့်တဲ့ သတင်းတွေကို ကြည့်ခဲ့ရပြီး စကိုင်းနက်(Skynet) ပဲ

ကြည့်ခွင့်ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဖုန်းတွေတင်မကဘဲ
မိသားစုဝင်တွေရဲ့ ဖုန်းတွေပါ စောင့်ကြည့်ခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့
အရာရှိတွေက စစ်သားတွေရဲ့ မှတ်ပုံတင်ကတ်တွေကို ယူပြီး
သိမ်းထားကြတယ်။ အာဏာမသိမ်းခင်က
စစ်တပ်ထဲကဗိုလ်ချုပ်တွေကို ကျွန်တော် လေးစားခဲ့ပေမယ့် အခုတော့
သူတို့က လူလိမ်တွေပဲဆိုတာ ကျွန်တော်သိသွားပါပြီ။
လူမှုကွန်ယက်ပေါ်မှာ အကောင့်တုတွေဖွင့်ပြီး ဝါဒဖြန့်တာကိုလည်း
အဲ့ဒီလိုပဲ လိမ်ညာလုပ်နေကြပါတယ်။

သူတို့ အဲ့ဒီလိုလုပ်ရတာက ဒီအာဏာကို သူတို့
မတရားယူထားတယ်ဆိုတာ သိနေလို့ပါပဲ။ သူတို့က မဲတွေနဲ့
အနိုင်မရနိုင်တဲ့အခါ လူတွေရဲ့စိတ်ကို လှည့်စားကြတော့တာပါပဲ။ ၂၀၂၀
ရွေးကောက်ပွဲမှာ စစ်တပ်ရဲ့ပါတီက မဲခိုးခဲ့ပေမယ့် ခွက်ခွက်လန်
ရှုံးခဲ့တယ်။ လူတွေ မဲ ၂ ခါ ထည့်နေတာကို ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော့်ရဲ့မဲကိုပြောင်းဖို့လည်း ဖိအားပေးခံခဲ့ရပြီး တခြားလူ
တော်တော်များများလည်း ကျွန်တော့်လိုပဲ ခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်သာ
လွတ်လွတ်လပ်လပ် မဲပေးခွင့်ရခဲ့မယ်ဆိုရင်
အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို မဲပေးခဲ့မှာပါ။ သူတို့မှာ
အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူတို့မှာ
အာဏာရှိစဉ်က အာဏာကို ဦးစားမပေးခဲ့ဘူး။ အဲ့ဒါကို ကျွန်တော်က
သဘောကျတာ။

အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်ခင်က	လူတွေ	အခုလိုမျိုး
အရိုက်ခံကြရတာမျိုး	မရှိခဲ့ပါဘူး။	ပြည်သူတွေရော၊
တပ်သားတွေရောပေါ့။	စစ်တပ်အနေနဲ့	ကျွန်တော်တို့က

တခြားအရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေးကို   ထောက်ခံမှာစိုးတဲ့အတွက်
 အလျှော့ပေးခဲ့ရပါတယ်။ အရင်ကဆို   တာဝန်ခံမှုတချို့ ရှိခဲ့တယ်။
 အားလုံးကို   အွန်လိုင်းပေါ်တင်နိုင်ပြီး   အစိုးရကနေ လူတွေကို
 တရားစွဲနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့   အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက   လုံးဝ
 ကြမ်းတမ်းလာခဲ့တယ်။ လူတိုင်း   အရိုက်ခံနေရပြီး   အဲဒီထက်
 ဆိုးတာတွေလည်း ခံစားနေကြရပါတယ်။
     အဲဒီလုပ်ရပ်တွေက   တော်တော်မှားတယ်။

Htin Shar

My name is Htin Shar. I am 26 years old and now that I am finally out of the military, my aim is to spend my life peacefully with my family and run a small business. In eleventh grade I took an economics major at school and really enjoyed it. I admired my economics teacher. In those days, I dreamed of applying to the University of Economics and becoming a businessperson. But I ended up stuck in the army instead, through an unfortunate sequence of events eight years ago.

Back when I finished school, I volunteered as a teacher with local students at my hometown in Ayeyarwady Region. I was just passing time until I turned 18 years old. I am Kayin and a Christian, but I am not a strong believer. I don't mind going to monasteries and pagodas. Anyway, back then, a friend of my father visited our town and learned what I was doing and that I had finished the matriculation exam. He said he could give me a job maintaining airplanes. It sounded interesting, but I didn't really understand the ramifications of accepting. I just went along with him, and at one point I asked him about the details of the job. He clicked his fingers. I didn't get it. Then he told me I would be shooting a gun. I would be a soldier. I was struck dumb in disbelief.

But I was already on the way to the recruiting unit. He was my father's friend.

At the recruiting unit there were four or five other new recruits. All we did for a while was eat, sleep and repeat. The other guys said their families had been given reward money for joining the military, and that we were going to do military training and learn how to shoot. I wasn't sure about that— my father did not get any money from his friend, and I still thought I wouldn't have to become a real soldier. I thought maybe I would have to do the training only “on paper”, to convince the Patheingyi Basic Military Unit I had done it, so I could then fix the airplanes. But I was wrong.

Even so, after basic training and everything, I did eventually get a higher non-combat position, being in charge of the Coordination and Regulatory Committee at an air force base headquarters. I ran a lot of campaigns for soldiers and their families, as well as for civilians. My committee did things like selling affordable meals at events, for example at hospitals during the elections. Most of my work was trying to improve the public's perception of the military; we had to try and increase the people's devotion to the military. Sometimes it was good but sometimes I felt extremely guilty.

Once, our superiors commanded us to go to a monastery to offer meals to the monks. We were instructed to go there and film the process, with the video to be submitted for the higher-ups to use. It went OK, but one of the monks did not look comfortable with my filming him, he just stared at me in this uneasy way as I filmed him. He stopped eating his meal. I kept filming him, for like 15 minutes. I felt so sad deep down. He obviously did not want me to film him, but I had been ordered to.

Even before the coup I began to feel like my life was meaningless, giving all my energy to creating propaganda for the Tatmadaw. Even offering these meals to the monks was just a part of their scheme. During COVID-19, when we distributed many affordable meals to the needy, all the military really wanted were photographs. Sometimes I got told off for taking poor photos of our desperate meal recipients. Worse than this is that I had to prepare PowerPoint presentations and other propaganda, writing about how good the military is. I started feeling less disappointed with my life and more furious at what I was doing, and at the military.

Then the coup happened.

I was effectively a clerk, so I had no idea what had happened on the actual day of the coup. We knew something was going on only by the actions of other soldiers. At that time the phone lines were cut off. We learned about the coup officially only a few hours later at around 8AM. It was devastating. I felt like the army were colonizers, and we the people, the colonized. Of course, there were rumors since the 2020 elections (when many soldiers did not even get to choose their votes) that the military

was going to take power no matter what, but I thought that was impossible. After the coup the army has run the line that the power grab was in fact a constitutional transfer of power. It's obviously nonsense, but I know that given enough time, falsehoods can become truth.

I realized my side. My desire to leave the army and join the people took form.

It was not easy to leave. One friend and I finally took the chance on 3 July 2021. At that time COVID-19 mitigation regulations meant that no one was allowed to leave the air force base. I literally searched the perimeter for holes in the fence to get out—so carefully, because my bunkmates and other friends could easily notice what I was doing. I had to watch my mouth too. The rains were heavy, so I prepared well for the trip. One time when we were off-duty and allowed to visit the market I bought raincoats, shoes and a really good, big bag, then I had to sequester it all away so my bunkmates didn't suspect anything. It was really difficult in such a small barracks.

The best day to leave would obviously be Saturday or Sunday, as the rollcall is on Monday, giving us a couple of days' head start. We got up early on Saturday morning and went through a hole in the fence we identified earlier. The huge backpack was fit to burst with all of our belongings. Once we were out, it didn't take long for us to be apprehended. A guard soldier saw us walking and called out, "Where are you going?". We didn't answer, but we stuck our chins out and looked him up and down. He kept staring at us but we went on our way.

Soon after, we came across motorcycle taxis who took us to the highway. We went past an army checkpoint; they looked at us intently, but they also didn't stop us. We managed to get to the bus station and caught a bus into Kayin State. The bus trip itself was unexpected. We were taken in by an older woman. Her heart was close to ours and she took care of us. She did not ask us what we had done or where we were going. She told the army soldiers at every single checkpoint that we were her family and traveling with her. She was amazing. When we finally parted

ways, she looked at us as the bus departed with such a worried look.

When we left the bus, we slept one night in the forest and met a Karen National Union soldier and a clerk participating in the Civil Disobedience Movement. They took care of us and we finally reached a liberated area, out of control of the army, and full of people like us. Once we were there, we discovered that one of our former soldier colleagues at the air force base had also left and arrived earlier. It turned out that we were not the first to abandon the army and choose the people from our base, but we had no idea at the time.

Now I live simply and help the resistance by encouraging soldiers to join with the people. It is very difficult, as many soldiers have a very basic education; even if they know their superiors in the army are bad, even if they sympathize with the wider public, they cannot imagine what kind of job they would do outside the military with no education. They also think they are indebted to the military institution for taking them in and paying their salary.

And then, many in the air force have scams going. They underreport the use of petrol and then sell it on. This is just one of many scams that makes them a lot of money; not higher staff, but regular staff at the air force. Some earn four to twenty lakh per week just from cooking the books and stealing petrol. Some of these people are illiterate. They will never leave as they could never make such money outside the military. But if there was a real fight, these craven opportunists would never actually hold a gun for the army. They would just run.

I want the army and air force soldiers to follow in my footsteps. I want them to enjoy the love of the public, just as I do now, rather than deserve and receive their hatred.

ထင်ရှား

ကျွန်တော့်နာမည်က ထင်ရှားပါ။ အသက်က ၂၆ နှစ် ပြည့်ပြီးသွားပြီဗျ။ အခုတော့ ကျွန်တော် တပ်ထဲကထွက်လာနိုင်ပြီ။ တကယ်တော့ ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက်က မိသားစုနဲ့ ဘဝကို အေးအေးချမ်းချမ်း ဖြတ်သန်းမယ်၊ အသေးစား စီးပွားရေးလုပ်မယ်ပေါ့။ ကျွန်တော် ၁၀ တန်းတက်တုန်းက အီကိုတွဲယူတော့ အီကိုဆရာမကို အရမ်းအားကျခဲ့တယ်။ သူက အီကိုဘွဲ့ကိုရရင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို ဇောက်ချလုပ်နိုင်မယ်လို့ ပြောတယ်။ အဲ့ဒီလိုလုပ်မယ်လို့ တွေးခဲ့ပေမယ့် လွန်ခဲ့တဲ့ ၈ နှစ်လောက်က ကံမကောင်းမကြောင်း မလှတာတွေကြောင့် တပ်မတော်ထဲမှာ ပိတ်မိနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ၁၀ တန်းအောင်ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ဇာတိ ဧရာဝတီတိုင်းကမြို့လေးမှာ လုပ်အားပေးကျောင်းဆရာ ဝင်လုပ်တယ်ဗျ။ အဲ့ဒီတုန်းက အသက်က ၁၈ နှစ်တော့ မပြည့်သေးဘူး။ ကျွန်တော်က ကရင်တိုင်းရင်းသား၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်ဖြစ်ပေမယ့် ဘာသာရေးကို အရမ်းတော့ အစွဲမရှိဘူး။ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားတို့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းတို့လည်း သွားတာပဲ။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ အဖေရဲ့ အသိမိတ်ဆွေတစ်ယောက်က သူ့ရဲ့ အဆက်အသွယ်နဲ့ ကျွန်တော်တို့နယ်ဘက်ကို ဆင်းလာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ၁၀ တန်းအောင်တဲ့အကြောင်းကိုလည်း သိသွားတော့ ကျွန်တော်နဲ့ အဖေ့ကိုခေါ် ပြီး စည်းရုံးတယ်။ သူက လေယာဉ်ပြင်ရမယ်၊ လေယာဉ်ကွင်းမှာ အလုပ်လုပ်ရမယ်လို့ပြောတယ်။ တပ်ထဲကအလုပ်မှန်း သေချာမသိဘဲ ပါသွားခဲ့တာ။ ပါသွားပြီးမှ

ကျွန်တော်ဘာလုပ်ရမှာလဲလို့မေးတော့ သူက လက်ညှိုးလေးကို ကွေးပြတယ်။ အဲ့ဒီထိလည်း နားမလည်သေးဘူး။ သူက အဲဒါ သေနတ်ပစ်ရမှာလို့ ပြောတယ်။ အဲ့ဒီအထိ ကျွန်တော် မယုံကြည်သေးဘူး။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က တပ်မတော်(ရေ) စုဆောင်းရေးကို ရောက်သွားပြီ။ အဲ့ဒီဦးလေးက အဖေ့မိတ်ဆွေပါ။

ရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ တပ်သားသစ် ၄-၅ ယောက်နဲ့ တွေ့တယ်။ အဲ့ဒီမှာ အိပ်လိုက်၊ စားလိုက် လုပ်နေခဲ့သေးတယ်။ စကားစပ်မိပြီး ပြောကြတော့ တပ်သားတွေရဲ့မိသားစုတွေကို ငွေကြေးပေး စုဆောင်းကြောင်း သိလိုက်ရတယ်။ အခြေခံစစ်ပညာသင်ရမယ်လို့ ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်အတွက် ငွေမရခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် တကယ့်စစ်သားဖြစ်လာခဲ့မယ်လို့ မထင်ခဲ့ဘူး။ သေနတ်ပစ်ရမယ်လို့ပြောတော့လည်း မယုံခဲ့ဘူး။ စာတွေပဲ့သင်ရမှာလို့ ထင်ခဲ့တယ်။ လေယာဉ်ကိုပြင်ဖို့လာတာလို့ပဲ တွေးခဲ့တာ။ နောက်တော့ ပုသိမ်စစ်အခြေခံလေ့ကျင့်ရေးတပ်ကို တက်လိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော် မှားသွားတာ။

အခြေခံသင်တန်းတွေဘာတွေ ပြီးသွားတော့ ကျွန်တော်က လေတပ်စခန်းဌာနချုပ်တစ်ခုမှာ တပ်တွင်းစည်းရုံးရေးနှင့် မိသားစုစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးမှာ တာဝန်ယူ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ တပ်အခေါ်အရ စည်း/ကော်ပေါ့။ တိုက်ခိုက်ရေးမဟုတ်တဲ့အဆင့်ပေါ့။ တပ်တွင်းမှာရှိတဲ့ တပ်သား၊ ရဲမေ၊ စစ်သည်တွေရဲ့ အမျိုးသမီး၊ သားသမီးတွေနဲ့ တပ်အပြင်က အရပ်သားတွေကို စည်းရုံးရေးလုပ်ပေးရတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲစည်းရုံးရေးကာလတုန်းက

ဆိုရင် ဆေးရုံရှေ့မှာ တန်ဖိုးသင့် ထမင်းဟင်းရောင်းတာမျိုး
 လုပ်ခဲ့ရတာပေါ့။ ပြောရရင် အပြင်ကလူတွေကိုလည်း တပ်ကို
 သဘောကျလာအောင် စည်းရုံးရသလို၊ တပ်တွင်းကလူတွေကိုလည်း
 တပ်မတော်ပေါ်မှာ ပိုပြီး ယုံကြည်သက်ဝင်လာအောင်
 စည်းရုံးပေးရတာပေါ့။ တစ်ခါတလေလည်း ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့
 တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်တို့ရဲ့စည်းရုံးရေးနယ်မြေမှာရှိတဲ့
 ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ဆွမ်းသွားကပ်ဖို့ တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်က စီမံချက်နဲ့
 ခိုင်းလာတာပေါ့။ သွားကပ်တဲ့အခါမှာလည်း ဆွမ်းကပ်ပုံကို
 ဗီဒီယိုသေချာရိုက်ပြီး အထက်ဌာနကို ပြန်တင်ပြဖို့ ညွှန်ကြားခဲ့ပါတယ်။
 ၁၅ မိနစ်စာ ရုပ်သံရိုက်ခိုင်းတော့ သေချာရိုက်ရတာပေါ့။
 ဓာတ်ပုံရိုက်တုန်းက အဆင်ပြေပေမယ့် ဗီဒီယိုလည်းရိုက်ရော
 ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ဆွမ်းဘုန်းနေရင်းနဲ့ ကျွန်တော့်ကို
 သေချာကြည့်နေတယ်ဗျ။ ဆွမ်းဘုန်းနေတုန်းမို့ အဆင်မပြေသလို
 ကျွန်တော့်ကိုလှမ်းကြည့်နေတော့ အကြည့်ချင်း ဆုံသွားကြတယ်။
 အစကတော့ အမိန့်အတိုင်း ခိုင်းတာသေချာလုပ်နေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့
 အဲဒီလိုကြည့်နေတာကိုတွေ့လိုက်တော့ ခံစားရတယ်ဗျာ။ ဘုန်းကြီးက
 ဆွမ်းလည်း ဆက်မဘုန်းတော့ နေရခက်တယ်ထင်ပြီး
 စိတ်မကောင်းဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

အာဏာမသိမ်းခင်ကတည်းက ကျွန်တော့်ဘဝဟာ
 အဓိပ္ပာယ်မရှိတော့သလို ခံစားရတယ်။ တပ်မတော်အတွက်
 ဝါဒဖြန့်ချိရေးလုပ်ဖို့ ကျွန်တော့်အင်အားတွေအားလုံး သုံးခဲ့ရတာ။
 ဒီလိုဆွမ်းကပ်တာတွေဆိုတာလည်း ဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက်
 ပုံတွေလိုချင်လို့ လုပ်ရတာလေ။ ကိုဗစ်ကာလမှာဆိုလည်း ပြည်သူတွေ

သက်သာချောင်ချိဖို့ တန်ဖိုးသင့် ထမင်း၊ ဟင်း
 သွားရောင်းခိုင်းတယ်ဆိုပေမယ့် သူတို့လိုချင်တာက ဓာတ်ပုံပဲ။
 တစ်ခါတလေဆို လာဝယ်စားတဲ့သူတွေရဲ့ပုံတွေကို သေချာပြင်ပြီး
 ရိုက်ခိုင်းတယ်။ နောက် ပါဝါပွင့်တွေပြင်ဆင်ပြီး တပ်က
 ဘယ်လောက်ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက်
 လုပ်ပေးရတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝအတွက် ကျွန်တော်
 စိတ်ပျက်လာတာပေါ့။ နောက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ရော၊ တပ်ကိုရော
 ဒေါသထွက်လာတယ်။

အဲ့ဒီလိုနဲ့ အာဏာသိမ်းသွားတယ်။

အာဏာသိမ်းတဲ့နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့စာရေးတွေအဖို့
 ရုံးပိုင်းဆိုင်ရာတွေပဲ လုပ်နေရတော့ ဘာမှမသိခဲ့ရဘူး။
 တခြားရဲဘော်တွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကိုကြည့်ပြီးတော့ပဲ
 တစ်ခုခုထူးခြားတယ်လို့ သိခဲ့တယ်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ ဖုန်းလိုင်းတွေလည်း
 ပြတ်သွားခဲ့တယ်။ မနက် ၈ နာရီလောက်ကျတော့မှ အာဏာသိမ်းသွား
 ပြီလို့ သိလိုက်ရတာ။ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးပါပဲ။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ တိုင်းပြည်ဟာ
 နယ်ချဲ့လက်အောက်ကို ကျရောက်သွားသလိုမျိုး ခံစားရတယ်။ ၂၀၂၀
 ရွေးကောက်ပွဲကာလမှာတုန်းကတော့ (စစ်သည်အများစုက မဲတောင်
 ကိုယ့်ဘာသာရွေးပြီး မပေးခဲ့ရပါဘူး) တပ်မတော်က
 အာဏာကိုယူမှာပဲလို့ ကြားခဲ့ဖူးပေမယ့် ကောလာဟလပဲဖြစ်မှာပါလို့
 ထင်ခဲ့တယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးတော့လည်း တပ်မတော်ဟာ
 အာဏာထိန်းတာပါ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရပါလို့ မှိုင်းသွင်းပြန်
 တယ်။ အမှားကိုပြောရင်းနဲ့ အဲ့ဒီအမှားက အမှန်လိုဖြစ်သွားခဲ့တာ။

အဲ့ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်မှာ တပ်ကထွက်ပြီး ပြည်သူလူထုဘက်
ရပ်တည်ချင်တဲ့စိတ်တွေ ပိုဖြစ်ခဲ့တယ်။

ထွက်ခဲ့ရတာတော့ မလွယ်ဘူးဗျ။ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့
ကျွန်တော်က ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့မှာ ထွက်ခဲ့တာ။
အဲ့ဒီအချိန်က ကိုဗစ်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ လေတပ်အခြေစိုက်စခန်း
ကနေ ဘယ်သူမှ မထွက်ခွာရလို့ ပြောထားတာ။
ဘယ်အပေါက်ကထွက်ရင် အဆင်ပြေမလဲဆိုတာကို
လိုက်ကြည့်ထားတယ်။ နောက် ကိုယ့်အခန်းဖော်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့
တခြားတပ်မိသားစုတွေ မရိပ်မိအောင် လုပ်ရတယ်။ နှုတ်လုပ်ရတယ်။
မိုးတွင်းဘက်လည်းဖြစ်တော့ အစစအရာရာ သေချာပြင်ဆင်ခဲ့ရတယ်။
တပ်ပြင်ထွက်လို့မရခဲ့ပေမယ့် တာဝန်အရ လိုတာသွားဝယ်ရတုန်း
ကျောပိုးအိတ်၊ မိုးကာအင်္ကျီ၊ ဖိနပ်တို့ကို တိတ်တိတ်လေး
ကြိုဝယ်ထားခဲ့ရတယ်။ အခန်းဖော်တွေ ရိပ်မိမှာစိုးတာပေါ့။
နေရတဲ့ဘားတိုက်အခန်းလေးကသေးတော့ ပြင်ဆင်ရတာ
ခက်ခဲပါတယ်။

ထွက်မယ်ဆို စနေ၊ တနင်္ဂနွေက ပိုပြီး အချိန်ရတယ်။
အကောင်းဆုံးပေါ့။ တနင်္လာနေ့ဆို တန်းစီရက်ဆိုတော့ ပျောက်သွားရင်
တန်းသိမယ်။ စနေနေ့မနက်အစောကြီးမှာ အစောပိုင်းက ကြည့်ထားတဲ့
မလွယ်ပေါက်ကနေ ထွက်ခဲ့တာပဲ။ စုဆောင်းထားတဲ့ဟာတွေ
အားလုံးပါတဲ့ ကျောပိုးအိတ်အကြီးကြီးနဲ့ ထွက်ခဲ့တာ။ ထွက်လာတဲ့
အချိန် အပေါက်စောင့်တစ်ယောက်နဲ့ သွားတွေ့တော့ သူက
“ဘယ်တုန်း” တဲ့။ ကျွန်တော်တို့လည်း ဘာပြောရမှန်းမသိတော့

အရှေ့ကို မေးငြိပြလိုက်တယ်။ သူက ကြောင်တောင်တောင် ကြည့်နေတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့လည်း ခပ်တည်တည်ပဲ ထွက်ခဲ့တယ်။

နောက်တော့ ဆိုင်ကယ်ကယ်ရီနဲ့ အဝေးပြေးလမ်းဘက် ထွက်ခဲ့တာပေါ့။ တပ်က လုံခြုံရေးဂိတ်ကိုဖြတ်ရတုန်းကတော့ သူတို့ကလည်း သေချာကြည့်နေတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ခပ်တည်တည်နဲ့ပဲ ဆက်သွားလိုက်တယ်။ သူတို့က မရပ်ခိုင်းလိုက်ဘူး။ နောက်တော့ ဘတ်စ်ကားဂိတ်ကိုရောက်ပြီး ကရင်ပြည်နယ်ကို ထွက်လာခဲ့တယ်။ ကားလမ်းခရီးတစ်လျှောက်မှာတွေ့ရတဲ့ ဂိတ်တွေ၊ အခက်အခဲတွေကို ကားပေါ်မှာတွေ့တဲ့ အန်တီကြီးတစ်ယောက်က ခိုင်ခံ့ဖြေရှင်းပေးတယ်။ သူနဲ့က နှလုံးသားချင်း ရင်းနှီးတယ်လို့ ခံစားရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ခဲ့လဲ၊ ဘယ်သွားမှာလဲဆိုတာ မမေးပေမယ့် သူသိနေတဲ့ပုံပဲ။ ဂိတ်တွေမှာ စစ်သားတွေက မေးတဲ့အခါ သူက ခိုင်ခံ့ဖြေရှင်းတယ်။ ကျွန်မတို့မိသားစုတွေပါလို့ ပြောပေးတယ်။ အံ့ဩစရာကောင်းတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကားပေါ်က ဆင်းတဲ့အခါလည်း သူက စိတ်မချတဲ့ပုံနဲ့ ကြည့်နေခဲ့သေးတာ။

ရောက်တဲ့နေ့က ကျွန်တော်တို့ကို လာကြိုတဲ့ Karen National Union က စစ်သားတစ်ယောက်ရယ်၊ CDM တပ်ကြပ်ကြီးစာရေး တစ်ယောက်ရယ်နဲ့ တောထဲမှာပဲ ညအိပ်လိုက်ကြတယ်။ နောက်တော့ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်သွားခဲ့တယ်။ တပ်မတော်ရဲ့လက်က လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော်တို့လိုလူမျိုးတွေချည်းပဲ။ ရောက်သွားတော့ ကျွန်တောတို့ရှေ့က အစ်ကိုတစ်ယောက် လေတပ်ကနေ အစောကတည်းက ထွက်သွားခဲ့တာ သိလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ပထမဆုံးထွက်လာသူတွေ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့

ထွက်လာတုန်းကတော့ အဲ့ဒီလို အရင်ထွက်သွားတဲ့ စီနီယာရှိနေခဲ့မှန်း
မသိခဲ့ပါဘူး။

ခုတော့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းလေးပဲနေပြီး စစ်သည်တွေကို
လူထုနဲ့ပူးပေါင်းဖို့ ကူလုပ်ပေးနေပါတယ်။ သူတို့အတွက်
ခက်တယ်လေ။ စစ်သည်အများစုက အခြေခံပညာပဲရှိတာ။ သူတို့ရဲ့
အထက်အရာရှိတွေက ဆိုးတယ်ဆိုတာကို သိနေပေမယ့်
လူထုတွေကိုလည်း စာနာပေမယ့် တပ်အပြင်ဘက်မှာ
ဘာပညာမှမရှိဘဲ ဘာအလုပ်လုပ်ရမလဲဆိုတာ မတွေးတတ်ကြဘူး။
နောက်ပြီး တပ်မတော်ကြီးကပဲ သူတို့ကိုစောင့်ရှောက်နေတာ၊
လစာတွေပေးနေတာမို့ တပ်ကို အကြွေးတင်နေတယ်လို့ တွေးနေတာ။

ပြီးတော့ လေတပ်ထဲက အများစုမှာ ရိုက်စားလုပ်တာလည်း
ရှိနေကြတယ်လေ။ လေယာဉ်ဆီအသုံးတွေကိုပြုပြီး
ရောင်းစားကြတယ်။ အဲ့ဒီလို ဆီခိုးထုတ်နိုင်တာက
ဝင်ငွေအများကြီးကောင်းတယ်လေ။ ရာထူးအကြီးကြီးမဟုတ်ဘဲနဲ့
ပုံမှန်ရာထူးလောက်နဲ့ကို အဲ့ဒီလောက် ဝင်နေတာကိုး။ သူတို့က
ပျံသန်းချိန်ခိုးပြီး ဆီရောင်းစားပြီးတောင် ၁ ပတ်ကို ၄ သိန်းကနေ သိန်း
၂၀ လောက်ထိ ဝင်ငွေရှိကြတယ်။ တချို့က
စာတောင်မတတ်ကြဘူးလေ။ တပ်အပြင်ဘက်ရောက်ရင်
အဲ့ဒီလောက်ဝင်ငွေမျိုး ဘယ်လိုရမှာလဲ။ ဒါပေမဲ့ တကယ့်တကယ်
တိုက်ပွဲတွေဖြစ်ရင်တော့ တပ်မတော်ကြီးအတွက် လက်နက်ကိုင်ပြီး
တိုက်ပေးမှာမဟုတ်ဘူး။ သူတို့က လုပ်စားတွေဆိုတော့
ထွက်ပြေးကြမှာပဲ။

ကျွန်တော်ကတော့ လေတပ်နဲ့ တပ်မတော်ထဲက စစ်သည်တွေကို
ကျွန်တော့်လိုမျိုးပဲ လုပ်စေချင်တယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့အမုန်းထက်
မေတ္တာကို ခံစားစေချင်တယ်။

Phyo Win Aung

I'm Phyo Win Aung and this is the story of how I joined and left the military, went protesting and ultimately came to a liberated area out of control of the Myanmar army. I wasn't in the military for very long. I'm 23 years old, but when I joined up the clerks recorded my age as 21. I only made it to the end of eighth grade in my education.

I've wanted to be a chef since around fifth grade. Back during the school holidays as a kid I used to help in my friend's kitchen and work as a cook. I also waited tables and did dishes. I finally dropped out of school because my parents' economic situation was bad. I kept working in the food industry and became a food fryer. Although in that job I definitely helped my family, it was tricky to save any real money. I thought that if I could save a bit, I could do further vocational study and improve my prospects. I was fortunate: when I asked my boss about it, they understood and helped me to go and study. But after leaving and trying to study, I only lasted five days without a job...

Although I wanted to study, I happened to meet someone from Myanmar Post and Telecommunications (MPT) who said they could get me better paying work maintaining MPT infrastructure in Rakhine State. So, I left the food industry and forewent the training opportunity provided by my employer. I went to Rakhine State and became a tower technician.

I would sometimes work late at the MPT office and occasionally fix towers with other staff in rural areas late at night. One night our car came under attack. Two gunshots rang out through the darkness. The first one seemed to miss but the second one hit the right side of the car. I was the one driving, so I quickly turned off the headlights and increased speed. We got away.

In Sittwe Town the next morning some members of the Arakan Army approached me at a local teashop.

"Was that your car last night?" they asked.

"Yes, I was working on the tower and it got late," I replied.

“If night comes, you should sleep in the forest,” they warned me.

This experience was rattling. I couldn’t work in such conditions. I thought about what to do. In the end, I went back home, and after some phone calls, one of my acquaintances said I could come to the local Myanmar army battalion base and be recruited. That’s the winding story of how I ended up in the military.

I went to the base and was first asked to clear all the brush and tall grass surrounding the perimeter with a machete. That was hard work, but afterwards I was allowed to join up and everything was pretty good, at least for about a month, while I stayed at that base. After that I went to Taungoo to take the medical exam and formally register. I filled out a bunch of forms, had my fingerprints taken and joined a division. We then began proper training.

We had a strict lifestyle, with dinner at 6:30PM, night study until 9:30PM, and then we would be beaten if we did not make the deadlines. We were forced to drink a huge amount of milk every day and eat soup made with uncooked lentils. The training went for another month, but after graduation, the battalion I joined was not released for active duty. We were instead told to train to join the parade for National Armed Forces Day. I was ecstatic at the chance to participate in this, which I thought was an elite and exclusive exercise.

However, we basically just had to march for days under the hot sun of Nay Pyi Taw. Once I was told to walk to the parade grounds, over three kilometers away, at 1:30AM in the morning. Although I found it hard to take, there were also girls who would come out and put flower garlands over us at rehearsal, which filled me with joy. In the end, after nearly a month of practice, and just before the big parade day, I contracted COVID-19. I had to leave and stay at one of the training centers.

After I felt a bit better the center put me to doing manual labor like moving logs. It was back-breaking work and I still have pain from it. I was told I would have to train at the center for another three years. The senior officers in the military are like

the spirits in the plane between heaven and earth. They suck up to those above them and oppress those below. They certainly do not give a shit about the freshest recruits, that's for sure.

None of us even had any idea there had even been a coup when it happened. At that time we had to ask permission to use Facebook.

I decided to leave the army on 15 February, two weeks after the coup. Over the year I had become close with some of my seniors at the training center. I took a risk and told them I was going to leave. I asked them, "Can you help me get out? If you can't, just put me in solitary confinement". They are good people. They said I was doing the right thing and agreed to help. It took three days to plan everything out. My escape would be during a night when I was on guard duty.

Every night guards would be on duty in two-hour shifts. On my night of escape a deputy sergeant was on first watch, a sergeant on second, and a private on third. I was on fourth. When it was my turn I woke up and started doing favors. I gave the private a mosquito net and made him coffee that I spiked with Burmeton (a kind of cold medicine that makes people drowsy). I spent 5,000 Myanmar Kyat on a few bottles of army rum and some snacks for the sergeants. Everyone got drunk and drowsy and had fallen asleep one hour into my watch, perfectly according to plan. I could now move freely.

One of my seniors then snuck out and brought me a change of clothes. I'm really grateful to the people on the inside who helped me. Their circumstances prevent them from leaving the army, but their hearts are good. I think around half of the people in the army would like to leave. But there are many reasons that prevent them from doing so.

My senior friend took me to the back of the base and I ran across the army cemetery and got out. I ran down the main road that goes to Bago and Phaung Gyi. As luck would have it, there was a COVID-19 checkpoint full of police, even at this time in the morning. I was worried because although friends had helped me escape, there was still no way for me to bring my national ID card, deep inside the base—and I left my army boots at the base, so I did not have any shoes.

I walked along the road. There was a long traffic jam leading up to the checkpoint. I went straight up to the police and said I was coming home from singing at a KTV bar. They told me to call my mother to confirm the story. When I rang her, she played along perfectly. She did not know I was leaving the army. Without any foreknowledge, my mom said all the right things and the police let me through. This was the major hurdle that morning. Three hours later, at about 4:30AM, I found a bamboo forest.

There, a few people were already out harvesting bamboo. It was tricky as I only had the light of my phone and bare feet. I called out to the harvesters and decided to trust them with my story. They understood and helped me a lot. Thanks to them, I managed to make it back to Yangon eventually, some three weeks later. Once I was in the city I started protesting on the streets with the crowds right away. I protested in Yangon as well as Ayeyarwady Region. The protests were met with so much violence.

The situation was so bad that I decided to go back to my home village. My mother still did not understand that I had left the army for good. I didn't want to get her in trouble, so I just told her I was on leave. I borrowed a motorcycle and went to protests in Magway, Min Bu, Salin and Ye Nan Chaung, then on to Mandalay. I didn't know anyone in Mandalay and even had to sleep on the street at the beginning. But people were very welcoming. Just like the army takes in any random recruit, so the protesters took in anyone willing.

I decided to head back to Yangon on my motorcycle and see my sister, who lives in an outer township. I called my mother and told her I was protesting. I asked her for money, even though she lives hand to mouth. She sent me one lakh and said she gained strength from my convictions.

On the expressway I dared not go through the Mile 115 checkpoint. There's a way to get around it, but it involves going off-road and crossing a flooded section. When I tried to cross the water, I hit rocks and collided with other motorbikes and people doing the same thing. It was messy. Some villagers helped me pull my bike out, but it wouldn't start. The local mechanic had

to look at it. Luckily he fixed it the same day and I arrived in Yangon late that night.

After arriving at my sister's, I learned that some of my old army colleagues had identified me from photographs of protests. This was the sword in my grave. They were preparing to arrest me. I was always protesting very much in public, so it was only a matter of time, I suppose. Because they knew about my family, they came to my sister's neighborhood, pretending to be civilians and asking about me. But the people in that ward had a lot of solidarity and lied to the army, saying they'd never seen me before. I was bringing too much pressure to them, and to my sister, so I had to move on.

I was low on cash but borrowed a little from a friend. I went up to Taungoo, which I knew OK from my military days. I laid low for a couple of weeks and did some odd jobs. The situation was changing. I saw someone arrested in front of the place I was staying just for watching a political video on Tik Tok. After that I was asked to move on by my host. I thanked them for taking care of me for a little while at least and moved on yet again. I didn't know where to go except back to my family home.

The bus fare was 25,000 Myanmar Kyat, but the train fare was only 2,000, so I went with that. Unfortunately soon after departing Taungoo two of the carriages derailed, delaying the trip substantially and encouraging travelers to mingle. I just wanted to be left alone. As luck would have it, right next to me a soldier was sitting. I bought him alcohol to get him drunk. I thought that if I didn't, he would try to ask me things, and come to suspect me.

I arrived back to the area of my village during the daytime, but it was too intense to go in. I waited until nightfall. Even in my own home the coup forced me to sneak around like a scared cat. I was tense and miserable. I just sat in my home, avoiding people and potential military informants. I was looked after by my mother for ten days like that. This was when I reached out through social media on my little brother's phone to the People's Soldiers organization.

They sent me money to pay back my mother for her assistance to me since the coup (she had even taken out a loan) as

well as money to cover my travel and living expenses. They helped me a lot. I stood tall and went to Yangon and then on to the liberated area. Since then I have worked tirelessly for this organization, with all my strength, for the good of the people. I want to say directly to the soldiers reading this: if you want to get out, please contact us.

I hope the people can develop a professional military to challenge the Myanmar army. I would serve in it. Otherwise, I guess I will work towards becoming a chef, like I always wanted to be.

ဖြိုးဝင်းအောင်

ကျွန်တော့်နာမည်က ဖြိုးဝင်းအောင်ပါ။ အခု ကျွန်တော် စစ်တပ်ထဲကို ဘယ်လိုရောက်လာတယ်၊ ဘယ်လိုထွက်ခဲ့တယ်၊ ဆန္ဒပြပွဲတွေ ပါဝင်ခဲ့ပုံနဲ့ နောက်ဆုံးမှာ စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုမရှိတဲ့ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်လာခဲ့တဲ့အကြောင်းကို ပြောပြမှာဖြစ်ပါတယ်။ စစ်တပ်ထဲမှာ ကျွန်တော် အနေမကြာခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အသက် ၂၃ နှစ် ရှိပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် တပ်ထဲကိုဝင်တော့ စာရေးတွေက ကျွန်တော့်အသက်ကို ၂၁ လို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါတယ်။ ပညာရေးအနေနဲ့က ၈ တန်းအထိပဲ တက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ကျွန်တော် ၅ တန်းလောက်ကတည်းက စားဖို့မူးတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ခဲ့တာပါ။ ကလေးတုန်းက ကျောင်းပိတ်ရက်တွေဆိုရင် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းရဲ့ မီးဖိုချောင်ထဲမှာ ကူပေးခဲ့လေ့ရှိပြီး ဟင်းချက်အနေနဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ စားပွဲထိုး၊ ပန်းကန်ဆေးလည်း လုပ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်မိဘတွေရဲ့ စီးပွားရေး အခြေအနေဆိုးတာကြောင့် နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်တော် ကျောင်းထွက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအစားအသောက်လုပ်ငန်းထဲမှာပဲ ဆက်လုပ်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာ အကြော်ဆရာ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအလုပ်က မိသားစုအတွက်တော့ အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် တကယ်ပိုက်ဆံစုဖို့ကျတော့ ခက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ထင်တာက ပိုက်ဆံနည်းနည်းစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ရင် အသက်မွေးပညာ

ထပ်သင်ပြီးတော့ ကိုယ့်အတွက် ပိုပြီး အလားအလာရှိနိုင်မယ်လို့ပေါ့။ ကျွန်တော် ကံကောင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်သူဌေးကို ပြောပြတော့ သူက နားလည်ပေးပြီး ပညာသင်ဖို့အတွက် ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ပညာသင်ဖို့ ထွက်လာပြီးနောက်ပိုင်း အလုပ်လက်မဲ့ဘဝနဲ့ ၅ ရက်ပဲ ကြာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ပညာသင်ချင်ခဲ့ပေမယ့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ MPT တာဝါတိုင်တွေကို ထိန်းသိမ်းပေးရမယ့် လစာပိုကောင်းတဲ့အလုပ် ပေးနိုင်တယ်လို့ပြောခဲ့တဲ့ မြန်မာ့စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေး MPT က လူတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒါနဲ့ပဲ ကျွန်တော့်အလုပ်ရှင်က ပံ့ပိုးပေးထားတဲ့ ပညာသင်အခွင့်အလမ်းကို လက်လွှတ်ပြီး အစားအသောက်လုပ်ငန်းကို စွန့်ခွာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ရခိုင်ကိုသွားခဲ့ပြီး တာဝါတိုင်နည်းပညာသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်က မကြာခဏဆိုသလို MPT ရုံးမှာ ညနောက်ကျတဲ့အထိ အလုပ်လုပ်လေ့ရှိပြီး ကျေးလက်ဒေသတွေမှာ တာဝါတိုင်တွေကို ညဉ့်နက်တဲ့အထိ တခြားဝန်ထမ်းတွေနဲ့ ပြင်လေ့ရှိပါတယ်။ တစ်ညမှာ ကျွန်တော်တို့ ကားတိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရပါတယ်။ ညအမှောင်ထဲကနေ သေနတ်သံ ၂ ချက် ထွက်လာတယ်။ ပထမတစ်ချက်ကတော့ မထိဘူးထင်ရပေမယ့် ဒုတိယတစ်ချက်ကတော့ ကားရဲ့ညာဖက်ကို လာမှန်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကားမောင်းနေတဲ့လူဆိုတော့ ကားမီးကို ပိတ်ချလိုက်ပြီး အရှိန်တင်မောင်းခဲ့တာနဲ့ လွတ်သွားပါတယ်။

နောက်နေ့မနက် စစ်တွေမြို့ထဲက လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ရက်ခွဲငှဲ

တပ်တော် (AA) က တပ်ဖွဲ့ဝင်တချို့နဲ့တွေ့တော့ “မနေ့ညက မင်းကားလား” လို့ သူတို့က မေးတယ်။

“ဟုတ်ပါတယ်...တာဝါတိုင်မှာ အလုပ်လုပ်နေရင်းနဲ့ နောက်ကျ သွားတာ” လို့ ကျွန်တော်က ပြန်ဖြေခဲ့ပါတယ်။

“ညမှောင်ရင် မင်းတို့ တောထဲမှာပဲ အိပ်သင့်တယ်” လို့ သူတို့က သတိပေးခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအတွေ့အကြုံက ကျွန်တော့်ကို တုန်လှုပ်သွားစေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုမျိုးအခြေအနေတွေကို ကျွန်တော် သည်းမခံနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဘာဆက်လုပ်ရမလဲ စဉ်းစားရင်း နောက်ဆုံး ကျွန်တော် အိမ်ပြန်ပြီး လူတချို့ကို ဖုန်းခေါ်ကြည့်တော့ ကျွန်တော့်အသိတစ်ယောက်က ဒေသခံမြန်မာတပ်ရင်းကိုလာပြီး တပ်ထဲဝင်လို့ရကြောင်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျွန်တော် တပ်ထဲ ဘယ်လိုရောက်လာသလဲဆိုတဲ့ ဇာတ်လမ်းပါပဲ။ ကျွန်တော်စခန်းကိုသွားတော့ ပထမဆုံး ကျွန်တော့်ကို စားမတစ်ချောင်းပေးပြီး စခန်းနယ်နိမိတ်ပတ်ပတ်လည်မှာရှိတဲ့ ချုံတွေ၊ မြက်ရှည်တွေကို ရှင်းခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအလုပ်က ခက်ပေမယ့် ပြီးသွားတော့ ကျွန်တော် တပ်ထဲဝင်ခွင့်ရခဲ့ပြီး အရာအားလုံး တော်တော်လေး အဆင်ပြေနေခဲ့ပါတယ်။ အနည်းဆုံးတော့ အဲဒီစခန်းမှာနေခဲ့တဲ့ ၁ လလောက်ပေါ့။ အဲဒီနောက်မှာ ကျွန်တော် တောင်ငူမှာ ဆေးစစ်ချက် သွားယူပြီးတော့ တရားဝင် တပ်ထဲဝင်ခဲ့ပါတယ်။ လျှောက်လွှာတွေ အများကြီးဖြည့်၊ ကျွန်တော့်လက်ဗွေကို ယူသွားကြပြီး တပ်ခွဲကို ဝင်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာ တကယ့်လေ့ကျင့်ရေးအစစ် စခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့မှာ တော်တော်တင်းကြပ်တဲ့ နေထိုင်နည်းပုံစံ ရှိတယ်။
 ညစာကို ၆ နာရီခွဲမှာ စားရပြီး ၉ နာရီခွဲအထိ စာလေ့လာရပါတယ်။
 ကျွန်တော်တို့ သတ်မှတ်ရက်အမီမပြီးရင် အရိုက်ခံရတယ်။
 ကျွန်တော်တို့ကို နေ့တိုင်း နွားနို့အများကြီးသောက်ခိုင်းပြီး
 မကျက်သေးတဲ့ ပဲတွေနဲ့ ချက်ထားတဲ့ဟင်းကိုလည်း စားခိုင်းပါတယ်။
 သင်တန်းက နောက်ထပ် ၁ လ ကြာခဲ့ပြီး သင်တန်းပြီးချိန်မှာတော့
 ကျွန်တော်တို့ရဲ့တပ်ရင်းက ပြန်မလွှတ်ခဲ့ဘဲ တပ်မတော်နေ့
 စစ်ရေးပြပွဲအတွက် လေ့ကျင့်ခိုင်းခဲ့ပါတယ်။
 အဲဒီလိုပါရမယ်ဆိုတာသိတော့ ကျွန်တော် တော်တော်ပျော်ခဲ့တယ်။
 ဒါမျိုးလုပ်ရတာကလည်း ထိပ်တန်း၊ လူတိုင်းမပါဝင်နိုင်တဲ့
 လေ့ကျင့်ခန်းမျိုးလို့ ထင်ခဲ့တာကိုး။

ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့လုပ်ခဲ့ရတာကတော့
 အကြမ်းဖျဉ်းပြောရရင် နေပြည်တော်ရဲ့ နေပူပူအောက်မှာ
 ရက်ပေါင်းများစွာ ချီတက်ပြခဲ့ရတာပါပဲ။ မနက် ၁ နာရီခွဲမှာ
 ကျွန်တော့်ကို ၃ ကီလိုမီတာဝေးတဲ့ စစ်ရေးပြရမယ့်နေရာကို
 လမ်းလျှောက်သွားဖို့ အပြောခံရဖူးပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်
 ခံရခက်ပေမယ့်လည်း အစမ်းလေ့ကျင့်ခန်းမှာ
 မိန်းကလေးငယ်ငယ်လေးတွေ ထွက်လာပြီး ပန်းကုံးစွပ်ပေးတာမျိုး
 ကြုံရတော့ ကျွန်တော် ပီတိဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးကျ ၁ လနီးပါး
 လေ့ကျင့်ပြီး စစ်ရေးပြအခမ်းအနားမတိုင်ခင်လေးတင်မှာပဲ ကျွန်တော်
 ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ခံခဲ့ရလို့ ထွက်ခဲ့ရပြီး လေ့ကျင့်ရေးစခန်းတွေထဲက
 တစ်ခုမှာ နေခဲ့ရပါတယ်။

ကျွန်တော်သက်သာလာတဲ့အခါမှာ အဲဒီစခန်းက ကျွန်တော့်ကို သစ်တုံးရွှေတာလိုမျိုး အလုပ်ကြမ်းတွေ လုပ်ခိုင်းပါတယ်။ အဲဒီအလုပ်တွေက ခါးကျိုးလောက်အောင် ပင်ပန်းပြီး အခုချိန်အထိ နာနေတုန်းပါပဲ။ ကျွန်တော့်ကို အဲဒီစခန်းမှာ နောက်ထပ် ၃ နှစ် လေ့ကျင့်ရဦးမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ စစ်တပ်ထဲကအရာရှိတွေက အထက်ကိုဖားပြီး အောက်ကိုဖိကြတယ်။ ကျွန်တော်ပြောနိုင်တာတစ်ခု ကတော့ အခုမှ စုဆောင်းခံထားရတဲ့လူသစ်တွေကို စောက်ဂရုကိုမစိုက်တာကတော့ အသေအချာပါပဲ။ အာဏာသိမ်းတုန်းက ဖြစ်လို့ဖြစ်သွားမှန်းတောင် ကျွန်တော်တို့တစ်ယောက်မှ မသိလိုက်ဘူး။ ဖေ့စ်ဘွတ်သုံးဖို့ကို ကျွန်တော်တို့ခွင့်ပြုချက်တောင်းရပါတယ်။

ကျွန်တော် စစ်တပ်ကနေ စွန့်ခွာဖို့ အာဏာသိမ်းပြီး ၂ ပတ်အကြာ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၅ မှာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီကာလအတွင်းမှာ လေ့ကျင့်ရေးစခန်းက တချို့သော ကျွန်တော့်ရဲ့ စီနီယာတွေနဲ့ ရင်းနှီးလာခဲ့ပြီး ကျွန်တော် ထွက်တော့မယ်ဆိုတာကို စွန့်စားပြီး ပြောပြခဲ့တယ်။ သူတို့ကို “ကျွန်တော် အပြင်ရောက်ဖို့ ကူညီပေးနိုင်မလား။ မကူညီပေးနိုင်ရင် ကျွန်တော့်ကို သီးသန့်အချုပ်ဆောင်ထဲသာ ထည့်လိုက်ဗျာ” လို့ ကျွန်တော်ပြောလိုက်တယ်။ သူတို့တွေက လူကောင်းသူကောင်းတွေပါ။ သူတို့က ကျွန်တော် အခုလိုလုပ်တာကမှန်ကြောင်းနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ကူညီမယ်လို့ ပြောကြတယ်။ အားလုံးစီစဉ်ဖို့အတွက် အချိန် ၃ ရက်ကြာပြီး ကျွန်တော် ထွက်ပြေးတဲ့လမ်းကြောင်းကို ညပိုင်း ကင်းစောင့်တာဝန်ကျတဲ့ ညတစ်ညမှာ လုပ်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကင်းစောင့်တွေက ညတိုင်း တစ်လှည့်ကို ၂ နာရီကြာ
တာဝန်ကျပါတယ်။ ကျွန်တော် ထွက်ပြေးမယ့်ညမှာ
ပထမကင်းစောင့်အလှည့်ကျတာက ဒုတိယကြိမ်၊ ဒုတိယအလှည့်က
တပ်ကြပ်ပြီးတော့ တတိယမှာ တပ်သားတစ်ယောက်၊ ကျွန်တော်က
စတုတ္ထမြောက်ပါ။ ကျွန်တော့်အလှည့်ကျတော့ ကျွန်တော်
အိပ်ယာကထပြီး သူတို့အလိုကျ လိုက်လုပ်ပေးပါတယ်။ တပ်သားကို
ခြင်ထောင်ထောင်ပေးပြီး ဘာမိတွန် (အအေးပတ်ရင် သောက်လေ့ရှိတဲ့
အိပ်ချင်စေတဲ့ဆေးတစ်မျိုး) ထည့်ထားတဲ့ ကော်ဖီတစ်ခွက်
ဖျော်ပေးပြီး တပ်ကြပ်တွေအတွက်ကျ ကျွန်တော် ၅၀၀၀ ကျပ် သုံးပြီး
အာမီရယ်ပုလင်းနည်းနည်းနဲ့ မုန့်တွေ ဝယ်ပေးလိုက်တယ်။
စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်း အတိအကျပဲ ကျွန်တော်
ကင်းစောင့်လှည့်ကျတဲ့အချိန် ၁ နာရီအတွင်းမှာ လူတိုင်း အရက်မူးပြီး
အိပ်ငိုက်ကုန်ကြပါတယ်။ အခုလိုဆိုရင် ကျွန်တော် လွတ်လွတ်လပ်လပ်
လှုပ်ရှားလိုရသွားပြီ။

ကျွန်တော့်ရဲစီနီယာတစ်ယောက်က ခိုးထွက်ပြီး ကျွန်တော်လဲဖို့
အဝတ်တွေ ယူလာပေးတယ်။ ကျွန်တော့်ကို အထဲမှာတုန်းက
ကူညီပေးခဲ့တဲ့လူတွေအားလုံးကို အရမ်းကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့
အခြေအနေတွေက သူတို့ကို တပ်ထဲကနေထွက်ဖို့
တားဆီးထားနေပေမယ့်လည်း သူတို့မှာ စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်း
ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော့်အထင် စစ်တပ်ထဲက လူတစ်ဝက်လောက်က
ထွက်ချင်ကြတယ် ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်ထွက်လာဖို့တော့
တားဆီးထားနေတဲ့ အကြောင်းပြချက်အများကြီး ရှိနေကြတယ်။
ကျွန်တော့်ရဲစီနီယာက ကျွန်တော့်ကို စခန်းကိုပြန်ခေါ်လာပြီးနောက်

ကျွန်တော် စစ်သင်္ချိုင်းကို ဖြတ်ပြေးပြီး လွတ်မြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ပဲခူးနဲ့ ဖောင်ကြီးကိုသွားတဲ့ လမ်းမပေါ်ကို ပြေးဆင်းသွားခဲ့ပါတယ်။ ကံဆိုးတယ်ပဲ ပြောရမလား။ အဲ့ဒီလို မနက်ခင်းအစောကြီးမှာတောင် ရဲတွေအပြည့်နဲ့ ကိုဗစ်-၁၉ စစ်ဆေးတဲ့ဂိတ်တစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတွေက လွတ်မြောက်ဖို့ ကူညီခဲ့ပေမယ့် စခန်းရဲ့အတွင်းပိုင်းထဲမှာ သိမ်းထားတဲ့ ကျွန်တော့်မှတ်ပုံတင်ကို ယူလာဖို့ မဖြစ်နိုင်ခဲ့တာရယ်၊ စခန်းမှာ ကျွန်တော့်စစ်ဖိနပ်တွေကို ချွတ်ထားခဲ့တော့ ခြေဗလာဖြစ်နေခဲ့တာရယ်ကြောင့် ကျွန်တော် တော်တော်လေး စိုးရိမ်နေခဲ့ပါတယ်။

လမ်းမအတိုင်း ကျွန်တော် လျှောက်ခဲ့တယ်။ စစ်ဆေးရေးဂိတ်မှာ ကားတန်းကြီးတစ်ခု ရှိနေတယ်။ ကျွန်တော်က ရဲတွေဆီကို တန်းသွားလိုက်ပြီး KTV ဘားမှာ သီချင်းဆိုပြီး ပြန်လာတာလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်အမေကိုခေါ် ပြီး ကျွန်တော်ပြောတာကို အတည်ပြုဖို့ပြောလို့ ဖုန်းဆက်လိုက်တဲ့ အချိန်မှာ အမေက အလိုက်အထိုက် လိုက်ပြောပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် စစ်တပ်ကနေ ထွက်လာတယ်ဆိုတာ ဘာမှကြိုမသိဘဲနဲ့တောင် အမေက ရဲတွေ ကျွန်တော့်ကိုပေးသွားအောင် ပြောဖို့လိုတာတွေ အတိအကျ ပြောပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီမနက်မှာ အဓိကအခက်အခဲကတော့ အဲ့ဒါပါပဲ။ ၃ နာရီလောက်ကြာပြီး မနက် ၄ နာရီခွဲလောက် ရောက်တဲ့ အချိန်ကျတော့ ကျွန်တော် ဝါးတောတစ်ခုကို တွေ့ပါတယ်။

အဲ့ဒီအချိန်ကြီးမှာ လူတချို့က မျှစ်ချိုးနေကြပါပြီ။ ကျွန်တော့်ဖုန်းက မီးရယ်၊ ခြေဗလာရယ်ကလွဲရင် ဘာမှမရှိတော့ ကျွန်တော့်အတွက် ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ မျှစ်ချိုးနေတဲ့လူတွေကို ကျွန်တော့်အဖြစ်အပျက်ကိုပြောပြီး သူတို့ကို ယုံကြည်လိုက်ဖို့ ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ သူတို့ ကျွန်တော့်ကို နားလည်ပေးခဲ့ပြီး အများကြီး ကူညီပေးခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ကျေးဇူးကြောင့်ပဲ ၃ ပတ် ဝန်းကျင်လောက်ကြာတဲ့အခါ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ကို ပြန်လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် မြို့ပေါ်ကို ပြန်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ လူအုပ်ကြီးနဲ့ အတူတူ လမ်းပေါ်ထွက်ပြီး ဆန္ဒစပြတော့တာပါပဲ။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်မှာရော၊ ရောဝတီတိုင်းမှာပါ ဆန္ဒပြခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီဆန္ဒပြမှုတွေအကုန်လုံး အကြမ်းဖက်မှုတွေ အများကြီး ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

အခြေအနေတွေက အရမ်းဆိုးလာတော့ ကျွန်တော်ဇာတိရွာကို ပြန်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော် စစ်တပ်ကနေထွက်လာတာ ကောင်းဖို့ဆိုတာကို နားမလည်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော် သူ့ကို ပြဿနာမတက်စေချင်တာကြောင့် ခွင့်နဲ့လာတာလို့ပဲ ပြောထားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ဆိုင်ကယ်တစ်စီးငှားပြီး မကွေး၊ မင်းဘူး၊ စလင်းနဲ့ ရေနံချောင်းက ဆန္ဒပြမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း မန္တလေးကို ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် မန္တလေးမှာ သိတဲ့လူ ဘယ်သူမှမရှိတော့ အစပိုင်းမှာဆိုရင် လမ်းပေါ်မှာ အိပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက ကြိုဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ စစ်တပ်မှာ တွေ့သမျှ လူစုဆောင်းသလိုပဲ ဆန္ဒပြသူတွေလည်း ဆန္ဒပြချင်သူတိုင်းကို ခေါ်သွင်းခဲ့ကြပါတယ်။

ကျွန်တော် ဆိုင်ကယ်နဲ့ ရန်ကုန်မြို့စွန်တစ်ခုမှာနေတဲ့ ကျွန်တော့်အစ်မဆီသွားဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အမေကို ဖုန်းဆက်ပြီး ကျွန်တော်ဆန္ဒပြနေကြောင်း ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ အမေက တစ်နေ့လုပ်မှ တစ်နေ့စားရပေမယ့်လည်း ကျွန်တော် အမေ့ဆီ ပိုက်ဆံတောင်းခဲ့ပါတယ်။ အမေ ကျွန်တော့်ဆီ ၁ သိန်း ပို့လာခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်ခံယူချက်တွေက သူ့အတွက် အားဖြစ်စေခဲ့တယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။

အဝေးပြေးလမ်းမပေါ်မှာရှိတဲ့ ၁၁၅ မိုင် စစ်ဆေးရေးဂိတ်ကို ကျွန်တော် မဖြတ်ရဲခဲ့ဘူး။ ဖြတ်လမ်းတစ်ခုတော့ရှိပေမယ့် ဖြတ်လမ်းက လမ်းမပေါက်တဲ့နေရာနဲ့ ရေမြပ်နေတဲ့နေရာကနေ ဖြတ်သွားရပါတယ်။ ကျွန်တော် ရေထဲကနေ ဖြတ်တဲ့အချိန်မှာ ဆိုင်ကယ်နဲ့ ကျောက်တုံးနဲ့ ဆောင့်မိပြီး ကျွန်တော့်လိုပဲ ရေထဲဖြတ်နေတဲ့လူတွေနဲ့ တိုက်မိခဲ့ပါတယ်။ ဗရုတ်သုက္ခပါပဲ။ ရွာသားတချို့က ကျွန်တော့်ဆိုင်ကယ်ကို ကူပြီး ဆွဲထုတ်ပေးကြပေမယ့် ဆိုင်ကယ်က စက်မနီးတော့ပါဘူး။ ဒေသခံစက်ဆရာက ကြည့်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကံကောင်းလို့အဲဒီညမှာပဲကျွန်တော်ရန်ကုန်ကိုရောက်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်အစ်မဆီရောက်ပြီးနောက် ကျွန်တော့်ရဲ့ တပ်ထဲက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တချို့က ကျွန်တော့်မျက်နှာကို ဆန္ဒပြတဲ့ပုံတွေကနေ ရှာတွေ့သွားခဲ့ပြီဆိုတာကို သိလိုက်ရပါတယ်။ အဲ့ဒါက ကျွန်တော့်ကို လုံးဝရိုက်ချလိုက်သလိုပါပဲ။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကိုဖမ်းဖို့ ပြင်ဆင်နေခဲ့ကြတာ။ ကျွန်တော်က လူမြင်သူမြင်နေရာတွေမှာပဲ ဆန္ဒပြနေခဲ့တော့ အနှေးနဲ့အမြန် အဖမ်းခံရမယ်လို့ ထင်ရတာပေါ့။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က ကျွန်တော့်မိသားစုအကြောင်းလည်း သိတယ်။ ကျွန်တော့်အစ်မအိမ်နားကို အရပ်သားပုံစံဟန်ဆောင်လာပြီး ကျွန်တော့်အကြောင်းတွေ မေးကြပေမယ့် အဲ့ဒီရပ်ကွက်ထဲကလူတွေက စည်းလုံးကြတယ်။ ကျွန်တော့်ကို တစ်ခါမှမမြင်ဖူးဘူးလို့ စစ်တပ်ကို လိမ်ပြီး ပြောလိုက်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က သူတို့အတွက်ရော၊ ကျွန်တော့်အစ်မအတွက်ပါ ဖိအားတွေဖြစ်လာစေနေတာမို့လို့ တခြားနေရာကို ရွှေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ကျွန်တော် ပိုက်ဆံကုန်ကားနီးဖြစ်လာတော့ သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်ဆီကနေ နည်းနည်းချေးလိုက်ရပြီး တပ်ထဲမှာရှိနေတုန်းက အဆင်ပြေတယ်လို့ သိထားခဲ့တဲ့ တောင်ငူကို သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ၂ ပတ်လောက် သိုသိုသိပ်သိပ်နေပြီး ရရာအလုပ်တွေ ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အခြေအနေတွေက ပြောင်းလဲနေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်နေနေတဲ့နေရာရဲ့ရှေ့မှာ TikTok ပေါ်က နိုင်ငံရေးဗီဒီယို ကြည့်မိလို့ အဖမ်းခံခဲ့ရတာကို မျက်မြင်တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီနောက်မှာတော့ အိမ်ရှင်က ကျွန်တော့်ကို တခြားသွားဖို့ပြောတာနဲ့ ကျွန်တော့်ကို အခုအချိန်အတောအတွင်း ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးခဲ့တဲ့ အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောပြီး ကျွန်တော် နေရာထပ်ရွှေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အိမ်ကိုပြန်ဖို့ကလွဲပြီး တခြားဘယ်ကိုသွားရမလဲ မစဉ်းစားတတ်ခဲ့ပါဘူး။

ဘတ်စ်ကားခက ၂၅,၀၀၀ ကျပ် ဒါပေမဲ့ ရထားနဲ့သွားရင် ၂,၀၀၀ ကျပ်ပဲကျမှာမို့ ကျွန်တော် ရထားစီးပြန်ခဲ့တယ်။ ကံဆိုးချင်တော့ တောင်ငူကထွက်ပြီး မကြာဘူး။ ရထားတွဲနှစ်တွဲ လမ်းချော်သွားတော့ ခရီးစဉ်က လိုတာထက် ပိုကြာသွားပြီး ခရီးသွားတွေကြား

အလာပသလာပ ပြောလာကြဖို့ လုပ်ပေးသလို ဖြစ်သွားပါတယ်။
ကျွန်တော်က ဒီတိုင်း တစ်ယောက်တည်း အေးဆေးနေချင်တာပါ။
ကံဆိုးချင်ပြန်တော့ ကျွန်တော့်ဘေးမှာထိုင်နေတာက
စစ်သားဖြစ်နေတာနဲ့ ကျွန်တော့်ကို မေးခွန်းတွေ စမေးလာပြီး
သံသယဝင်လာမှာစိုးလို့ သူ့ကို အရက်ဝယ်ပေးပြီး
မူးအောင်တိုက်လိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော့်ရွာနားကို နေ့ခင်းပိုင်းမှာ ပြန်ရောက်လာခဲ့ပေမယ့်
ဒီတိုင်းဝင်သွားဖို့က တော်တော်လေးခက်လို့ ညမှောင်တဲ့အချိန်အထိ
စောင့်ခဲ့ပါတယ်။ အာဏာသိမ်းမှုက ကိုယ့်အိမ်ကိုယ်ပြန်တာတောင်
ခိုးစားတဲ့ကြောင်လို ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်လုပ်ရအောင် လုပ်ခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော် အိမ်မှာပဲထိုင်နေခဲ့ပြီး လူတွေရော၊
စစ်တပ်သတင်းပေးဖြစ်နိုင်တဲ့လူတွေနဲ့ရောပါ ဝေးဝေးနေခဲ့ပါတယ်။
အမေက ကျွန်တော့်ကို ၁၀ ရက်ကြာအောင် အဲ့ဒီလိုမျိုး
ဖွက်ထားခဲ့ရပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာပဲ ကျွန်တော့်ညီလေးဖုန်းနဲ့
ကျွန်တော် ပြည်သူ့စစ်သား (People's Soldiers) အဖွဲ့ကို
ဆက်သွယ်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့က အမေ ကျွန်တော့်ကို စောင့်ရှောက်ဖို့ ကုန်ထားတဲ့ပိုက်ဆံ
အမေက ပိုက်ဆံပါချေးထားခဲ့ရပါတယ် ကို ပြန်ပေးဖို့ရယ်၊
ကျွန်တော့်အတွက် ခရီးစရိတ်နဲ့ နေထိုင်စရိတ်အတွက်ရယ်ကို
ပို့ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ ကျွန်တော့်ကို အများကြီး ကူညီပေးခဲ့တယ်။
ကျွန်တော် ရန်ကုန်ကိုပြန်သွားခဲ့ပြီး အဲ့ဒီကနေ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို
သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်ကနေစပြီး ပြည်သူတွေကောင်းစားဖို့
ဒီအဖွဲ့အတွက် ကျွန်တော် အားကုန်သုံးပြီး မနားမနေ

အလုပ်လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါကိုဖတ်နေတဲ့ စစ်သားတွေကို ကျွန်တော်
တိုက်ရိုက်ပြောချင်တာရှိပါတယ်။ တကယ်လို့ တပ်ထဲက
ထွက်လာချင်တယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ကို ဆက်သွယ်ပါ။

မြန်မာစစ်တပ်ကို စိန်ခေါ်ဖို့ အဆင့်အတန်းရှိတဲ့ စစ်တပ်တစ်ခုကို
ပြည်သူတွေ တည်ထောင်နိုင်ဖို့ ကျွန်တော်မျှော်လင့်ပါတယ်။
အဲ့ဒီလိုစစ်တပ်မျိုးမှာ ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်မှာပါ။

အဲ့ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် ကျွန်တော် အရင်ကဖြစ်ချင်ခဲ့သလိုမျိုး
စားဖို့မူးတစ်ယောက်ဖြစ်လာဖို့ ကျွန်တော် ဆက်ကြိုးစားသွားပါမယ်။

Ye Yint Thwe

I'm Ye Yint Thwe, thirty years old, single. I actually left the military twice. The first time, they intercepted me and coaxed me back in. My second time leaving the army was successful and I am now in a liberated area, building houses, looking for a wife, comfortably surrounded by people who are united in how they live and oppose the military dictatorship. It was cold the other night and some people came and donated us all warm clothes. This kind of thing makes me very happy.

Let me tell you my story. How did I get to this point?

When I was young, I was pretty typical; I really admired soldiers and their greatness, especially when I saw them during army parades. I lived in Da Nyin Gone and would play football a lot. The barracks there had a good sports field, so sometimes I would play with the soldiers. They taught me how to carry a gun in between matches. Then back at home, when I would muck around with my sisters, I always pretended to be a soldier.

My only goal was to grow up and become a glorious soldier. I failed tenth grade twice. I joined the military finally when I was 17, so I was inside for thirteen years. The conditions were difficult. In the outside world, you earn money equal to the amount of work that you put in, but in the military, you only get 150,000 Myanmar Kyat, no matter how hard you work, with an annual increase of only 10,000 Myanmar Kyat. If there is a training workshop you need to attend, you must do so at your own expense. Your salary is deducted by at least 20,000 Myanmar Kyat each month to pay for mandatory "health insurance". Then when you want to withdraw your own money, you can't.

Most of my career was in Light Infantry Division 11. I had some good times with my friends from other battalions, going to the pagoda, etc. when we could. (We didn't really get any holidays. Even at Thingyan, it is hard for soldiers to leave the barracks.) While there were challenges, I always thought the military was right in everything that they did.

This changed only when I joined the campaign in Laukkaing Township. While fighting there, we were told that we would get benefits for achieving certain goals. If you killed an enemy, and claimed one corpse, you were supposed to be rewarded. If you confiscated an enemy weapon, you were supposed to be rewarded. But nothing was ever given to us infantry soldiers who risked our lives. The senior officers were always full of excuses.

Inside the military we have sixty ethical rules for dealing with civilians. None of these were being followed in my division in Laukkaing. I realized that the soldier I was being, and the soldier I wanted to be, were completely different. What had I done? I had to stand on the side of the truth.

But even after this realization, I could not leave the military so easily before the coup. Instead, I changed battalions. I told the new battalion that I was incapable, so they did not give me any responsibilities and I could live in the army more simply. But I still had to go to the frontlines.

Then some time after the coup, in August 2021, I was given three days off from fighting at the front. I had been involved in active combat for over a year, so I should have deserved some formal leave. I requested it but was denied. So I went away without leave. When I got back to my family home to get some money, the army was waiting for me. They arrested me and took me back to my battalion. They tried to talk to me and persuade me not to leave again. But I was done with them. I played along for a month—then I left in the dead of night, while bunking in South Dagon.

I had no money; nothing. I walked from South Dagon to Insein township. It took all night and I had to keep hiding on the road whenever I saw lights or people. After a while, I called my mother on my phone, and she sent me some money and asked me to come home. When I finally got back to my family home, she gave me some more money, and told me I had to live somewhere else. I got in contact with an organization in one of the liberated areas and left for my freedom.

The army came to my family home and harassed my family, but my mother was clever. She told the soldiers that she had

disowned me completely for joining the Civil Disobedience Movement (CDM).

“He never even told me when he joined the army! And now he hasn’t told me that he has left the army! I am disowning my son and disinheriting him. He will never get anything from me when I die,” she said.

Because I had never given the army any hints that I would join the CDM and my family is not political, they seemed to believe her, and have not caused problems for us since then.

Now I am on the outside and I look back at the army, I can see how the words of the army generals are manipulative and stoke violence. Soldiers live in a world completely different to the reality outside. They only see the moon through a bamboo stick (an idiom meaning their worlds/perspectives are limited). There’s a general lack of knowledge.

Sometimes we had our phone and social media use limited, but to be honest, even when they had the opportunity many soldiers didn’t dare to use social media, out of fear. The military officers told us that people on social media are trying to break up our families and cause conflict within the army. Soldiers just listen and don’t know any better.

Most soldiers are like this, just like I was: they think the officers are educated and knowledgeable. They follow them blindly, and this makes up for the fact that when you join the army, you lose your overall mental freedom. There’s no autonomy. There is only mental and physical exhaustion. And at the end of it, there is nothing to look forward to. Even the pensions are being thinned out. The people hate the soldiers now and will beat you up if you go home and are identified.

At least eighty percent of infantry soldiers do not want to be there anymore, in reality. They are sick of it. If they’re reading this, I want to say one simple thing.

Think about whether the salary you get is worth the work that you do.

ရဲရင့်သွေး

ကျွန်တော့်နာမည် ရဲရင့်သွေးပါ။ အသက်က ၃၀ ပါ။
 အိမ်ထောင်မရှိပါဘူး။ တကယ်ဆို ကျွန်တော် စစ်တပ်ကနေထွက်တာ ၂
 ခါ ရှိပါပြီ။ ပထမတစ်ခါကတော့ သူတို့ ကျွန်တော့်ကိုဖမ်းမိခဲ့ပြီး
 ပြန်ချော့ခေါ် ခဲ့ပါတယ်။ ဒုတိယတစ်ခါကထွက်တဲ့အခါမှာတော့
 အောင်မြင်ခဲ့ပြီး အခု လွတ်မြောက်နယ်မြေကိုရောက်တဲ့အချိန်မှာ
 အိမ်တွေဆောက်၊ ကြင်ဖက်ရှာပြီး၊ ကျွန်တော့်နားမှာ စစ်အာဏာရှင်ကို
 စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ ဆန့်ကျင်နေကြတဲ့လူတွေနဲ့ သက်တောင့်သက်သာ
 ဝန်းရံနေထိုင်နေပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ညတုန်းက ရာသီဥတုအေးတော့
 လူတချို့ ကျွန်တော်တို့ဆီလာပြီး အားလုံးအတွက် အနွေးထည်တွေ
 လာလှူသွားပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုမျိုးလေးတွေက ကျွန်တော့်ကို
 တော်တော်ပျော်စေပါတယ်။ အခု ကျွန်တော့်ရဲ့ဇာတ်လမ်းနဲ့
 ဒီအခြေအနေကို ဘယ်လိုရောက်လာခဲ့သလဲဆိုတာကို ပြောပြပါရစေ။

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်က သူသူငါငါလိုပါပဲ။
 စစ်သားတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ဂုဏ်ကို လေးစားခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့်
 တပ်မတော်စစ်ရေးပြချီတက်ပွဲတွေမှာ မြင်တဲ့အချိန်ပေါ့။ ကျွန်တော်က
 ဓညင်းကုန်းမှာနေခဲ့ပြီး ဘောလုံးအရမ်းကစားပါတယ်။ အဲ့ဒီက
 စစ်တန်းလျားမှာ ကွင်းကောင်းကောင်းရှိတော့ တစ်ခါတလေ
 ကျွန်တော် စစ်သားတွေနဲ့ ကစားဖြစ်ပါတယ်။ ဘောလုံးကစားရင်း
 ကျွန်တော့်ကို သူတို့က သေနတ်ဘယ်လိုကိုင်ရလဲဆိုတာ
 သင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အိမ်ပြန်ရောက်လို့ ကျွန်တော့်ညီမတွေနဲ့

စနောက်ကစားကြတဲ့အခါမျိုးဆိုရင် ကျွန်တော်က
စစ်သားလုပ်လေ့ရှိပါတယ်။

ကျွန်တော့် ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကြီးလာရင်
ဂုဏ်သရေရှိစစ်သားတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့ပါပဲ။ ကျွန်တော် ဆယ်တန်း ၂
ခါကျခဲ့ပြီးနောက် အသက် ၁၇ နှစ်မှာ စစ်တပ်ထဲ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။
တပ်ထဲမှာ ၁၃ နှစ် ကြာခဲ့တယ်။ အခြေအနေတွေက ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။
အပြင်လောကမှာ အလုပ်လုပ်ရင် လုပ်သလောက်ပိုက်ဆံရပေမယ့်
တပ်ထဲမှာတော့ အလုပ်ဘယ်လောက်ပဲကြိုးစားကြိုးစား လစာက
၁၅၀,၀၀၀ ကျပ်ပဲ ရပြီး တစ်နှစ်ကို ၁၀,၀၀၀ တိုးပေးတာပဲ ရှိတယ်။
သင်တန်းတက်ဖို့လိုရင် ကိုယ့်စရိတ်နဲ့ကိုယ် သုံးရတယ်။
ကိုယ့်လစာထဲက အနည်းဆုံး ၂၀,၀၀၀ ကျပ်ကလည်း မထည့်မနေရ
“ကျန်းမာရေးအာမခံ” အနေနဲ့ ထည့်ရပြီး အဲ့ဒီပိုက်ဆံ ပြန်ထုတ်ချင်တဲ့
အခါမျိုးကျတော့ ထုတ်လို့မရပါဘူး။

ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့ကာလအများစု ကခြေမြန်တပ်မ
၁၁ မှာပါ။ တခြားတပ်ရင်းက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့
ဘုရားသွားတာတို့ဘာတို့ အချိန်ကောင်းတွေတော့
ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။(ကျွန်တော်တို့ ဘာအားလပ်ရက်မှ မရခဲ့ဖူးပါဘူး။
သင်္ကြန်တောင်မှ စစ်သားတွေအတွက် စစ်တန်းလျားကထွက်ဖို့
ခက်ခဲပါတယ်။) တခြား စိန်ခေါ်မှုတွေ ရှိခဲ့ပေမယ့်လည်း
စစ်တပ်ကလုပ်ခဲ့သမျှ အရာအားလုံး မှန်တယ်လို့
ကျွန်တော်ထင်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် လောက်ကိုင်က
စစ်ဆင်ရေးမှာပါတော့ အဲ့ဒီအတွေးတွေ အကုန်လုံး
ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ အဲ့ဒီမှာ တိုက်ပွဲဝင်နေတုန်းက ကျွန်တော်တို့

တစ်ခုခု အောင်အောင်မြင်မြင် ရယူနိုင်ရင်
 အကျိုးခံစားခွင့်တွေရှိမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ရန်သူတစ်ယောက်
 သတ်နိုင်ပြီး အလောင်းတစ်လောင်းကို ယူနိုင်ရင်၊ လက်နက်တစ်လက်
 ယူနိုင်ရင် ဆုချခံရမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ အသက်တွေရင်းခဲ့ရတဲ့
 ခြေလျင်တပ်သားတွေကို ဘာမှမပေးခဲ့ပါဘူး။ စီနီယာအရာရှိတွေက
 အမြဲတမ်း ဆင်ခြေနဲ့ ဆင်လက်ချည်းပါပဲ။

တပ်ထဲမှာဆိုရင် အရပ်သားတွေနဲ့ ဆက်ဆံရာမှာ
 ကျွန်တော်တို့လိုက်နာဖို့ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းချက် ၆၀ ရှိပါတယ်။
 လောက်ကိုင်က ကျွန်တော့်တပ်ခွဲမှာ အဲဒီစည်းကမ်းတွေ တစ်ခုမှ
 မလိုက်နာခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဖြစ်နေတဲ့စစ်သားနဲ့
 ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်ခဲ့တဲ့စစ်သားက လုံးဝ ကွာခြားနေတာ ကျွန်တော်
 သိခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် ဘာလုပ်ခဲ့မိပြီလဲ။ ကျွန်တော်
 အမှန်တရားဖက်မှာ ရပ်တည်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရတယ်။

အဲဒါတွေကိုသိပြီးနောက်မှာတောင်မှပဲ အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်မီ
 စစ်တပ်ကနေ အလွယ်တကူ ထွက်မသွားနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီအစား
 ကျွန်တော် တပ်ရင်းတွေ ပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဘာတာဝန်မှ
 မပေးဘဲ စစ်တပ်ထဲမှာ ပိုပြီး ရိုးရိုးရှင်းရှင်းနေလို့ရအောင်
 တပ်ရင်းအသစ်ကို ကျွန်တော့်မှာ ဘာစွမ်းဆောင်ရည်မှမရှိကြောင်း
 ပြောခဲ့ပေမယ့်လည်း ရှေ့တန်းတော့ ထွက်ရတုန်းပါပဲ။
 အာဏာသိမ်းပြီးနည်းနည်းကြာတော့ ၂၀၂၁ ဩဂုတ်လမှာ ကျွန်တော်
 ရှေ့တန်းကနေ ခွင့် ၃ ရက် ရပါတယ်။ ကျွန်တော်
 ရှေ့တန်းတိုက်ပွဲတွေမှာ ၁ နှစ်ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးပြီမို့လို့
 ခွင့်ရက်ပိုရသင့်လို့ ပိုတောင်းခဲ့ပေမယ့် အငြင်းခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒါနဲ့

ကျွန်တော် တပ်ကပြေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်မိသားစုအိမ်ကို ပိုက်ဆံယူဖို့ ခဏသွားတဲ့အချိန်မှာ တပ်က လာစောင့်ဖမ်းသွားခဲ့ပြီး တပ်ရင်းကို ပြန်ခေါ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း စကားပြောခဲ့ပြီး နောက်တစ်ခေါက် ထွက်မသွားဖို့ ဆွဲဆောင်ခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော်က စိတ်မပါတော့ဘူး။ ကျွန်တော်လလောက် အလိုက်သင့်နေခဲ့ပြီးတော့ တောင်ဒဂုံမှာအိပ်ရတဲ့ ညတစ်ည သန်းခေါင်မှာ ထပ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်မှာ ပိုက်ဆံလည်းမရှိသလို ဘာမှမရှိခဲ့ပါဘူး။ တောင်ဒဂုံကနေ အင်းစိန်ကို လမ်းလျှောက်လာခဲ့တာ တစ်ညလုံးကြာခဲ့ပြီး လမ်းမှာ လူတို့၊ မီးတိုမြှင့်တိုင်း ပုန်းခဲ့ရပါတယ်။ ခဏကြာတဲ့အခါ ကျွန်တော် အမေ့ဆီဖုန်းဆက်တော့ အမေက ပိုက်ဆံပို့ပေးခဲ့ပြီး အိမ်ပြန်လာဖို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့ သူက ပိုက်ဆံထပ်ပေးခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်ကို တခြားတစ်နေရာမှာနေဖို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် လွတ်မြောက်နယ်မြေတစ်ခုက အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက်မိခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်လွတ်လပ်မှုအတွက် အဲ့ဒီကို ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။

စစ်တပ်က ကျွန်တော့်အိမ်ကိုလာခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်မိသားစုကို အနှောင့်အယှက်ပေးခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော့်အမေက လည်တယ်။ သူက ကျွန်တော် CDM လုပ်လိုက်လို့ ကျွန်တော့်ကို အမွေပြတ်စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီဆိုပြီး စစ်သားတွေကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ “သူစစ်တပ်ထဲဝင်တုန်းကလည်း ကျွန်မကို ဘာမှမပြောခဲ့ဘူး။ အခု တပ်ထဲကထွက်သွားတော့လည်း ဘာမှမပြောလာဘူး။ ကျွန်မ သူ့ကို

အမွေပြတ်စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီ။ ကျွန်မသေရင် သူ ဘာမှရမှာမဟုတ်ဘူး”
လို့ အမေက စစ်သားတွေကို ပြောခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် CDM လုပ်မယ်ဆိုတာကို စစ်တပ်ကို ဘယ်တုန်းကမှ
သဲလွန်စမပေးခဲ့ဖူးသလို ကျွန်တော့်မိသားစုကလည်း နိုင်ငံရေးနဲ့
သိပ်မဆက်နွှယ်တာကြောင့် စစ်တပ်က ကျွန်တော့်အမေကို
ယုံသွားပုံရပြီး အဲ့ဒီကတည်းက ကျွန်တော်တို့ကို
ပြဿနာမရှာတော့ပါဘူး။

အခု ကျွန်တော် အပြင်ကိုရောက်တော့
စစ်တပ်ထဲကိုပြန်ကြည့်တဲ့အခါ စစ်တပ်ကဗိုလ်ချုပ်တွေရဲ့
စကားလုံးတွေက လှည့်စားမှုတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်မှုကို
လှုံ့ဆော်နေတာကို တွေ့နိုင်ပါပြီ။ အပြင်လောကနဲ့
လုံးဝကွာခြားတဲ့ဘဝတွေကို စစ်သားတွေက နေထိုင်နေကြရတာပါ။
ဝါးလုံးခေါင်းထဲ လသာနေကြရတာ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အသိပညာ
ချို့တဲ့မှုက ရှိနေပါတယ်။

တစ်ခါတလေ ကျွန်တော်တို့ဖုန်းတွေရှိတဲ့အခါမျိုးမှာ
ဆိုရှယ်မီဒီယာကို အကန့်အသတ်နဲ့သုံးလို့ရတာမျိုးတွေ ရှိပေမယ့်
အရိုးသားဆုံးပြောရရင် အခွင့်အရေးရရဲ့သားနဲ့တောင်မှ
စစ်သားအများစုက ကြောက်လို့ မသုံးရဲခဲ့ကြပါဘူး။
စစ်တပ်ကအရာရှိတွေက ဆိုရှယ်မီဒီယာပေါ်ကလူတွေက
ကျွန်တော်တို့မိသားစုတွေကို စိတ်ဝမ်းကွဲအောင်လုပ်နေပြီး
စစ်တပ်ထဲမှာ ပြဿနာတွေပေါ်လာအောင် လုပ်နေကြတယ်လို့
ကျွန်တော်တို့ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ စစ်သားတွေက ဘာမှမသိကြတော့
ဒီအတိုင်းပဲ နားထောင်ကြတာပေါ့။

စစ်သားအများစုက အဲဒီလိုပါပဲ။ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီလိုမျိုး
 ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။ သူတို့က အရာရှိတွေကပညာတတ်ပြီး
 ဗဟုသုတရှိတယ်လို့ ထင်ကြပါတယ်။ အရာရှိတွေနောက်ကို
 မျက်ကန်းလိုမျိုးလိုက်ကြတာက စစ်တပ်ကိုဝင်ရင်
 ကိုယ်ပိုင်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလွတ်လပ်မှု ဆုံးရှုံးတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို
 ပြနေတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် ဘာတစ်ခုမှ မရှိပါဘူး။
 စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပင်ပန်းတာပဲရှိပြီး နောက်ဆုံးမှာလည်း
 ဘာမှမျှော်လင့်စရာမရှိပါဘူး။ ပင်စင်တွေတောင် တဖြည်းဖြည်း
 နည်းလာနေပါပြီ။ အခု လူတွေက စစ်သားတွေကို မုန်းကြပါတယ်။
 အခုနေ အိမ်ပြန်သွားလို့ စစ်သားမှန်းသိသွားရင် ဝိုင်းရိုက်ခံရမှာ။
 တကယ်အမှန်တိုင်းဆိုရင် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း လောက်သော
 ခြေလျင်တပ်သားတွေက တပ်ထဲမှာမနေချင်ကြတော့ဘူး။ သူတို့
 စိတ်ကုန်နေကြပြီ။ သူတို့သာ ဒါကိုဖတ်နေမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်
 ရိုးရိုးလေး တစ်ခုပဲပြောချင်ပါတယ်။

ကိုယ်လုပ်နေရတဲ့အလုပ်နဲ့ ရတဲ့လစာ တန်သလား၊
 မတန်ဘူးလားဆိုတာကိုပဲ စဉ်းစားပါ။

Htet Naing Aung

I am twenty-nine years old. I chose to participate in the Civil Disobedience Movement (CDM) even though doing so led to the destruction of my wedding engagement. My girlfriend and I were serious about each other and had a plan to marry, but when I told her I wanted to leave the army and do CDM after the 2021 military coup, she begged me not to. She didn't want me to go far away, no matter about politics. I left anyway. I want the children I sire in the future to be proud that their father was a soldier who stood up for the truth. A month after I left the army, my fiancé and I broke up.

My family is also upset that I joined CDM. My parents are the ones who pushed me into the army. They forced me to take the Defense Services Academy entrance exam when I was only in tenth grade. They paid off the examiners so that I passed. But I lied to my family and said I still failed. They were unhappy with me, but we came to an understanding. I said I would join the army after I finished my full education, and they should let me stay in school and go to university first. And that's exactly what happened. I graduated with a degree in mathematics and immediately joined the army on November 14, 2012.

From 2013-2015 I worked with aircraft. I spent quite a bit of time in Laukkaing Township. While I was there, I experienced being shelled by artillery. It was devastating there. Laukkaing Town was like a ruined city. I did not enjoy my work and felt like I was only participating in evil. I decided to change my path so I would not be working in a section of the army that actively killed people.

I took a two-year training course in Ba Htoo and became a computer clerk in an army office in Myitkyina Township. This was a better job. I took home about 220,000 Myanmar Kyat per month. I managed logistics and kept lists of food, fuel, utilities, as well as compiling agricultural statistics. I went outside sometimes to photograph army tree-planting ceremonies and stuff like that, sending the documentary evidence to my army

superiors. I was doing this, at the rank of second-class sergeant, when the coup happened.

As soon as my colleagues and I learned of the coup, we gossiped. There are some like-minded people in my division. We agreed the country would become worse off, even possible worse than before 1988. I had a bad feeling. I saw the video of the first protester to die on the streets, Mya Thwe Thwe Khine, who was shot in the head by a policeman with an Uzi. I registered for CDM immediately in March, though I was still employed by the army. I had to be strategic as I was in Myitkyina but had to get down to Kayin State. I could be caught and in trouble. Luckily in April I had an army flight planned to take me to Pyin Oo Lwin via Meiktila. I simply got off the plane in Meiktila and left the airport. I was free.

While planning my escape I had made a lot of fake documents, travel documents etc. I worked in an office so this was no problem. I could sit tight in Meiktila because of these documents. I had to wait for two weeks before I could get contact with an organization to agree to help me and take me in. I got the contact through another clerk I knew who left the military before me. I cut fake tickets that said I was going to Mandalay and Pyin Oo Lwin towns, but I actually traveled overland to Mawlamyine Town. My documents and excuses worked at the checkpoints.

I also had help from a friendly guesthouse in Mawlamyine. I saw that the owners kept a photo of Daw Aung San Suu Kyi on their wall behind the counter. I have admired Daw Suu ever since I was a student. I told the guesthouse owners the truth about my mission. They kept me safe in their house when the administrators came to the guesthouse to check the guests. They helped me sneak out of the town and get to Kayin State. I was careful and didn't even use my phone until I made it there.

When I finally made contact with my family again, they were so happy, but very concerned. My sister still calls me on the phone and cries every time the military carries out atrocities. She is a teacher and would like to perform civil disobedience, but someone must look after our parents and the whole family. She said that because I am a soldier, it is more effective

for me to join the CDM than her, and she should keep working to support them. She has always been so kind to me. I'm worried my family will be targeted and harmed by the military. I left a note for the army when I left. I threatened that if they touched my family, I would do the same to their own family members who live outside the barracks. But this was an empty threat.

Now I have had more time to reflect away from the army, I see that at the top, the military is simply power crazy. The civilian government of the National League for Democracy was doing well. I voted for real civilian parties in the elections. Under civilian administration, Myanmar's transportation system had started to improve, living standards were getting better and jobs were more available and with better conditions. People like me initially joined the army back before civilian politics because our country had not yet benefited from these improvements. There were few opportunities in those days.

The people I worked with in the military until recently do know right from wrong. In the air force in particular, life is comfortable and they earn a lot of money. They can't give up their incomes. From Min Aung Hlaing down to the lowest ranks, there is a mentality stopping soldiers from joining the people. They are crazy about power. Some even told me directly that the coup was good because the military would now prosper. They would gain more income and power and status once again; the coup would be good for their lives and careers.

In order to enact the coup, the army has treated the people as the enemy and shot them in the head. There are laws in this country but soldiers act as if there is no law. They spread disinformation in order to separate the soldiers from the people. For example, generals told their subordinates to tell all personnel that the water being offered to dehydrated soldiers at protests was poisoned. This manufactured distrust makes it hard for soldiers to leave the army.

The military has too much control over its soldiers. I still try to argue with some of my former air force colleagues about politics. They worry about their families; it is hard work to convince them to flee. They only understand fear, so I tell them the

window for joining the CDM is closing. After my experiences, I have come to believe it would be better to destroy the military completely, permanently, rather than try to reform it. When the resistance movement finally attacks the military on the ground, I want to have done good psychological warfare beforehand, and capitalized on soldiers' low morale and their fear.

If we fight them in the open without first destroying their spirit, we will only fail.

ထက်နိုင်အောင်

ကျွန်တော့်နာမည်ကထက်နိုင်အောင်ဖြစ်ပြီးတော့အသက်က ၂၉ နှစ်ပါ။ ကျွန်တော် CDM မှာ ပါဝင်ခဲ့လို့ ကျွန်တော့်ရဲ့ မင်္ဂလာစေ့စပ်ပွဲပျက်သွားပေမယ့် ကျွန်တော် ဆက်ပါဝင်ဖို့ ရွေးချယ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ချစ်သူနဲ့ ကျွန်တော်က တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အတည်ရည်ရွယ်ထားခဲ့ကြတာပါ။ ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော် တပ်ကနေထွက်ပြီး CDM လုပ်ချင်တယ်ပြောတော့ သူကမလုပ်ဖို့ ကျွန်တော့်ကို တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော့်ကို သူက အဝေးမသွားစေချင်ခဲ့တာပါ။ ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်ထွက်ခဲ့တာပါပဲ။ အနာဂတ်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ကလေးတွေကို သူတို့ရဲ့အဖေက အမှန်တရားဖက်မှာ ရပ်တည်ခဲ့တဲ့ စစ်သားတစ်ယောက်ဆိုပြီးတော့မှ ဂုဏ်ယူစေချင်တယ်။ ကျွန်တော်ထွက်ပြီး ၁ လ အကြာမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ လမ်းခွဲလိုက်ကြပါတယ်။

ကျွန်တော် CDM လုပ်တော့ ကျွန်တော့်မိသားစုက တော်တော်လေး မကြိုက်ခဲ့ကြပါဘူး။ စစ်တပ်ထဲဝင်ဖို့ တွန်းအားပေးခဲ့တာက ကျွန်တော့်မိဘတွေပါ။ သူတို့က ကျွန်တော် ၁၀ တန်းပဲရှိသေးချိန်မှာ Defense Services Academy ဖြေဖို့ ဖိအားပေးခဲ့ကြပြီးတော့ စာမေးပွဲစစ်သူတွေကို ကျွန်တော့်ကို အအောင်ပေးအောင် လာဘ်ထိုးထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်မိသားစုကိုလိမ်ပြီး ကျွန်တော်ကျတယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်နဲ့ပတ်သက်ပြီး သိပ်မကျေနပ်ကြပေမယ့် ကျွန်တော်တို့

နားလည်မှုတစ်ခုတော့ ရခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ပညာရေးပြီးဆုံးရင် စစ်တပ်ကိုဝင်မယ်၊ သူတို့အနေနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းဆက်တက်ပြီး တက္ကသိုလ်အရင်ပေးသွားဖို့ကို သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုပြောထားတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော် သင်္ချာအထူးပြုနဲ့ဘွဲ့ရပြီး ချက်ချင်းပဲ ၂၀၁၂ နိုဝင်ဘာ ၁၄ ရက်မှာ စစ်တပ်ကိုဝင်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၃ ကနေ ၂၀၁၅ အထိ ကျွန်တော် လေယာဉ်တွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ လောက်ကိုင်မှာ ကျွန်တော် အချိန်အတော်ကြာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီမှာရှိတုန်းက လက်နက်ကြီးအပစ်ခံရတဲ့ အတွေ့အကြုံရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ တော်တော်လေးကြမ်းတမ်းခဲ့တယ်။ လောက်ကိုင်က မြို့ပျက်ကြီးလိုပဲ။ ကျွန်တော့်အလုပ်မှာလည်း မပျော်ခဲ့ဘဲ မကောင်းတာကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေရတယ်လို့ ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ လူတွေကို တိုက်ရိုက်သတ်နေတဲ့အပိုင်းမှာ အလုပ်မလုပ်ရတော့အောင် ကျွန်တော် အလုပ်တာဝန်ပြောင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။

ဗထူးမှာ ၂ နှစ် သင်တန်းတက်ခဲ့ပြီး မြစ်ကြီးနားက စစ်တပ်ရုံးမှာ ကွန်ပျူတာစာရေး ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီအလုပ်က ပိုကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် ၁ လကို ၂၂၀,၀၀၀ လောက်ရဖို့ မျှော်လင့်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အလုပ်က အစားအသောက်၊ စက်ဆီ၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းစာရင်းတွေ အပါအဝင် စိုက်ပျိုးရေးစာရင်းဇယားတွေလည်း ပြုစုခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတလေ အပြင်ထွက်ပြီး စစ်တပ်သစ်ပင်စိုက်ပွဲလိုမျိုးဟာတွေကို ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီး ကျွန်တော့်အထက်အရာရှိတွေကို သက်သေအထောက်အထားအနေနဲ့

ပို့ပေးခဲ့ရပါတယ်။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်တဲ့အချိန် ကျွန်တော်က အဲဒီလိုမျိုးတွေလုပ်နေတဲ့ ဒုတိယတန်းစား တပ်ကြပ်ကြီးရာထူးမှာပါ။

ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ အာဏာသိမ်းတာကို သိလိုက်ရတဲ့အချိန်မှာ စပြီး တိုးတိုးတိတ်တိတ် ပြောကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တပ်ခွဲမှာ ကျွန်တော့်လိုမျိုး တခြားလူတွေလည်း ရှိတယ်။ နိုင်ငံက ပိုပြီး အခြေအနေဆိုးလာမယ်။ ၁၉၈၈ ထက်တောင်မှ ပိုဆိုးသွားနိုင်တယ်လို့ သဘောတူ ပြောဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီတုန်းက စိတ်ထဲ နေလို့မကောင်းခဲ့ဘူး။ ရဲက အူဇီသေနတ်နဲ့ ခေါင်းကိုပစ်လို့ ပထမဆုံးသေသွားရတဲ့ ဆန္ဒပြသူ မြသွဲ့သွဲ့ခိုင်ရဲ့ ဗွီဒီယိုကို ကျွန်တော် ကြည့်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် တပ်ထဲမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသေးပေမယ့် မတ်လမှာပဲ CDM အတွက် စာရင်းသွင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က မြစ်ကြီးနားကနေ ကရင်ပြည်နယ်အထိဆင်းရမှာမို့ သေချာအကွက်ချ စီစဉ်ဖို့ လိုအပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဖမ်းခံရရင် ကျွန်တော် ဒုက္ခရောက်နိုင်တာကိုး။ ကံကောင်းချင်တော့ ဧပြီလမှာပဲ ကျွန်တော့်ကို မိတ္ထီလာကနေတစ်ဆင့် ပြင်ဦးလွင်ကိုခေါ်သွားပေးမယ့် စစ်တပ်လေ ယာဉ် ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ မိတ္ထီလာမှာပဲ ကျွန်တော် လေယာဉ်ပေါ်ကဆင်းပြီး လေဆိပ်ကနေ ထွက်လာခဲ့လိုက်ရင်း အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော် လွတ်လပ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ထွက်ပြေးဖို့ စီစဉ်ခဲ့တုန်းမှာ ခရီးသွား စာရွက်စာတမ်းလို စာရွက်စာတမ်းအတူ အများကြီး လုပ်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်က ရုံးမှာ အလုပ်လုပ်တာဆိုတော့ ပြဿနာတော့ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီစာရွက်စာတမ်းတွေကြောင့်ပဲ ကျွန်တော် မိတ္ထီလာမှာ နေနေနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကူညီပြီး ခေါ်သွင်းပေးမယ်လို့

သဘောတူတဲ့ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ချိတ်ဆက်မိတဲ့အချိန်မတိုင်ခင်အထိ ၂ ပတ် စောင့်ခဲ့ရပါတယ်။ အဆက်အသွယ်ကို ကျွန်တော့်ထက်အရင် တပ်ထဲကထွက်သွားတဲ့ စာရေးဆီကနေတစ်ဆင့် ရခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် မန္တလေးနဲ့ ပြင်ဦးလွင်ကိုသွားမယ်လို့ ရေးထားတဲ့ လက်မှတ်အတုတွေလုပ်ခဲ့ပြီး တကယ်တော့ မော်လမြိုင်ကို ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေနဲ့ ဆင်ခြေတွေက အလုပ်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် မော်လမြိုင်က ဖော်ရွေတဲ့ တည်းခိုခန်းတစ်ခုကနေလည်း အကူအညီတွေရခဲ့ပါတယ်။ ပိုင်ရှင်က ကောင်တာနောက်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ပုံကို ထားထားတာကို ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ကျောင်းသားဘဝကတည်းက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို လေးစားခဲ့တာပါ။ တည်းခိုခန်းပိုင်ရှင်တွေကို ကျွန်တော့်ရဲ့ အစီအစဉ်ကို ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေ သူတို့ရဲ့တည်းခိုခန်းကို လာစစ်တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော့်ကို သူတို့အိမ်ထဲမှာ ဖွက်ထားပေးခဲ့ပါတယ်။ မြို့ထဲကနေထွက်ပြီး

ကရင်ပြည်နယ်ထဲကိုသွားဖို့လည်း သူတို့ကပဲ ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီကိုရောက်တဲ့အထိ ဂရုစိုက်ပြီး ဖုန်းတောင်မသုံးခဲ့ပါဘူး။

ကျွန်တော့်မိသားစုနဲ့ အဆက်အသွယ်ပြန်ရတဲ့အခါမှာ သူတို့က တော်တော်လေးဝမ်းသာခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော့်အတွက် စိုးရိမ်နေခဲ့ပါတယ်။ စစ်တပ်က ရက်စက်ယုတ်မာတာတွေ တစ်ခုလုပ်တိုင်း ကျွန်တော့်ညီမက ကျွန်တော့်ကို ဖုန်းခေါ် ပြီး ငိုပါတယ်။ သူက ဆရာမပါ။ သူလည်း CDM လုပ်ချင်ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မိသားစုနဲ့ မိဘတွေကို တစ်ယောက်ကတော့

စောင့်ရှောက်ဖို့ လိုတယ်လေ။ သူက ကျွန်တော်က စစ်သားဖြစ်နေတဲ့အတွက် သူ့ထက် ကျွန်တော် CDM လုပ်တာက ပိုပြီး အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိလို့ သူကတော့ မိသားစုကိုထောက်ပံ့ဖို့ အလုပ်ဆက်လုပ်နေသင့်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့်အပေါ် အမြဲကောင်းခဲ့ပါတယ်။ မိသားစုကို စစ်တပ်က အန္တရာယ်ပေးမှာ ကျွန်တော် စိုးရိမ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ထွက်လာတုန်းက စာတစ်စောင် ချန်ထားပေးခဲ့ပြီး စာထဲမှာ ကျွန်တော့်မိသားစုကိုထိရင် တပ်အပြင်မှာနေတဲ့ သူတို့မိသားစုဝင်တွေကိုလည်း သူတို့လုပ်တဲ့အတိုင်း ပြန်လုပ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ရေးထားခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီခြိမ်းခြောက်မှုက ဘာမှမဟုတ်ပါဘူး။

ကျွန်တော် အခု စစ်တပ်ထဲကနေထွက်လာပြီးတော့ အပြင်ကနေ ပြန်ပြီး ဆန်းစစ်ကြည့်နိုင်ပါပြီ။ စစ်တပ်ထဲမှာရှိတဲ့ အပေါ်ကလူတွေက အာဏာရူးတွေပါပဲ။ National League for Democracy အရပ်သားအစိုးရက အဆင်ပြေနေခဲ့တာပါ။ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ကျွန်တော် အဲဒီလိုမျိုး စစ်မှန်တဲ့ အရပ်သားပါတီတွေကိုပဲ မဲပေးခဲ့တာပါ။ အရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေးအောက်မှာ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးတွေလည်း တိုးတက်လာတယ်၊ နေထိုင်မှုအဆင့်အတန်းတွေလည်း မြင့်တက်လာပြီး အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေနဲ့ အလုပ်ခွင်အနေအထားတွေလည်း ပိုပြီး တိုးတက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လိုလူမျိုးတွေ အရင်က စစ်တပ်ထဲဝင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက အဲဒီလိုမျိုး တိုးတက်မှုတွေကနေ အကျိုးရလဒ် မခံစားခဲ့ရသေးလို့ပါ။

အဲ့ဒီအချိန်တွေတုန်းက အခွင့်အလမ်းတွေက တော်တော်လေး
နည်းပါးခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် အခုချိန်အထိ အတူတူအလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့
စစ်တပ်ထဲကလူတွေက အမှားနဲ့အမှန်ကိုသိကြပေမယ့် အထူးသဖြင့်
လေတပ်မှာနေရတာက သက်တောင့်သက်သာရှိပြီး ပိုက်ဆံအများကြီး
ရကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဝင်ငွေတွေကို အဆုံးရှုံးမခံနိုင်ကြဘူး။
မင်းအောင်လှိုင်ကနေ အနိမ့်ဆုံးရာထူးအထိ ပြည်သူတွေနဲ့ ပူးပေါင်းဖို့
သူတို့ကို တားဆီးနေတဲ့စိတ်ဓာတ်တစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ သူတို့က
အာဏာရှင်ကြပါတယ်။ တချို့ဆိုရင် အခုဆို စစ်တပ်က ပိုပြီး
သာယာဝပြောလာတော့မှာမို့ အာဏာသိမ်းတာက ကောင်းတယ်လို့
ကျွန်တော့်ကိုပြောတဲ့လူတွေတောင် ရှိပါတယ်။ သူတို့အနေနဲ့
ပိုက်ဆံလည်း ပိုဝင်လာပြီး အာဏာလည်း ပြန်ရလာတော့မှာမို့
သူတို့ရဲ့ဘဝတွေနဲ့ အလုပ်အကိုင်အတွက် အာဏာသိမ်းတာက
ကောင်းတယ်လို့ ပြောကြပါတယ်။

အာဏာသိမ်းမှုကို အတည်ဖြစ်ဖို့ စစ်တပ်က ပြည်သူတွေကို
ရန်သူလိုဆက်ဆံပြီး ခေါင်းကိုပစ်ပါတယ်။ ဒီနိုင်ငံမှာ
ဥပဒေတွေရှိနေပေမယ့် စစ်သားတွေက ဘာဥပဒေမှမရှိသလို
ပြုမူနေကြပါတယ်။ စစ်သားတွေနဲ့ ပြည်သူတွေကို သွေးခွဲဖို့
သတင်းအမှားတွေ လွှင့်ကြတယ်။ ဥပမာ - ဗိုလ်ချုပ်တွေက သူတို့ရဲ့
လက်အောက်ငယ်သားတွေကနေတစ်ဆင့်ဆန္ဒပြသူတွေက
စစ်သားတွေအတွက် ရေငတ်ရင်သောက်ဖို့ပေးတဲ့ရေက
အဆိပ်ခတ်ထားတယ်လို့ တပ်သားအားလုံးကို ပြောခိုင်းပါတယ်။

အဲဒီလိုမျိုး သတင်းအမှားတွေ လွင့်ထားတာတွေက စစ်သားတွေကို စစ်တပ်ထဲကနေ ထွက်လာဖို့အတွက် ခက်ခဲစေပါတယ်။

စစ်တပ်က သူ့စစ်သားတွေအပေါ်မှာ ထိန်းချုပ်မှု အများကြီးရှိနေပါတယ်။ နိုင်ငံရေးအကြောင်း ကျွန်တော့်လေတပ်က လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဟောင်းတွေနဲ့ အခုအချိန်ထိ ငြင်းခုံနေရတုန်းပါပဲ။ သူတို့က သူတို့မိသားစုတွေအတွက် စိုးရိမ်တော့ တပ်ထဲကထွက်ဖို့ ဖျောင်းဖျရတာခက်တဲ့ အလုပ်တစ်ခုပါ။ သူတို့က အကြောက်တရားကိုပဲ နားလည်တော့ ကျွန်တော်က CDM ကိုဝင်ဖို့ တံခါးကပိတ်တော့မယ်လို့ ပြောရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့အတွေ့အကြုံတွေအရ စစ်တပ်ကို ပြန်လည်ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းမယ့်အစား လုံးဝဖျက်သိမ်းပစ်တာက ပိုကောင်းမယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေ စစ်တပ်ကို မြေပြင်မှာ တကယ်တိုက်ခိုက်ကြတဲ့အခါ မတိုက်ခင် စစ်သားတွေရဲ့ နိမ့်ပါးတဲ့ ကျင့်ဝတ်စိတ်ဓာတ်နဲ့ သူတို့ရဲ့အကြောက်တရားကို အသုံးပြုနိုင်အောင် စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆင်ရေးကောင်းတစ်ခု ကြုံပြီး ဆင်နွှဲထားချင်ပါတယ်။

သူတို့ရဲ့စိတ်ဓာတ်တွေကို အရင်မဖျက်ဆီးဘဲ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့ ရှုံးပါလိမ့်မယ်။

